

Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura- aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

Översättning: Pimma Åhman.

Jorgaleaddji: Jouni Vest.

Kansikuva: Muorakkavaaran jokilaaksoa Urho Kekkosen kansallispuistossa.
Kuva: Petteri Polojärvi.

ISO 14001

© Metsähallitus, Vantaa 2016

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-170-0 (pdf)

Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma

®

KUVAILULEHTI

JULKAISSJA	Metsähallitus	JULKAISSUAJKA	7.11.2016
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	2.9.2016
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIARINUMERO	MH 4056/2015/06.02.03
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, luonnonpuisto, erämaa-alue, soidensuojelualue, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompio, Kemihaara, Vaaranaapa, Nalka-aapa, Uura-aapa		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	UK-puisto–Sompio–Kemihaara FI1301701		
ALUEYKSIKÖ	Lapin luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISEN NIMI	Urho Kekkosen kansallispuiston, Sompion luonnonpuiston, Kemihaaran erämaa-alueen sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma		
TIIVISTELMÄ	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan kansallispuistolle ja luonnonpuistolle luonnonsuojelulain ja erämaa-alueelle erämaalain perusteella. Kansallispuisto, luonnonpuisto ja soidensuojelualueet sisältyvät samaan Natura-alueeseen. Hoito- ja käyttösuunnitelma tehdään 10–20 vuodeksi kerrallaan ja siinä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet alueiden perustamistavoitteiden toteuttamiseksi. Suunnitelman ajantasaisuutta tarkastellaan noin 6 vuoden välein ja tarvittaessa suunnitelmaa tarkastellaan muulloinkin. Tarkemmat toimenpiteet suunnitelman linjausten perusteella suunnitellaan tarvittaessa erillisissä toimenpidesuunnitelmissa. Edellinen hoito- ja käyttösuunnitelma Urho Kekkosen kansallispuistoon on vuodelta 2001 ja Kemihaaran erämaa-alueelle vuodelta 1999.</p> <p>Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 310 000 hehtaaria, josta Urho Kekkosen kansallispuiston osuus on lähes 255 000 hehtaaria. Suunnittelualue sijoittuu Inarin Savukosken ja Sodankylän kuntien alueelle. Suunnittelualueen pinta-alasta 63 % sijoittuu saamelaiskuntien kotiseutualueelle. Suunnittelualue sijoittuu Ivalon, Kemin-Sompion sekä Lapin paliskuntien laidunalueille.</p> <p>Hoidon ja käytön suunnittelu sisältää nykytilan kuvaukseen, jossa tunnistetaan alueen suoju- ja kulttuuriarvot. Nykytilan kuvauksen perusteella voidaan arvioida alueeseen kohdistuvia keskeisiä uhkia ja esittää toimenpiteitä niiden torjumiseksi. Tavoitteen asettelussa esitetään, kuinka toimenpiteiden toteutumista seurataan ja niiden vaikuttuksia ja vaikuttavuutta arvioidaan. Toteutukseen on koottu Metsähallituksen vastuulla olevia toimenpiteitä ja niiden resursseipäteitä.</p> <p>Suunnitelma perustuu lakeihin ja asetuksiin, alueella tehtyihin selvityksiin, maastokäynteihin, paikallisten asukkaiden ja sidosryhmien esittämiin näkemyksiin sekä neuvotteluihin saamelaiskäräjien kanssa. Suunnitelmaa varten perustettiin yhteistyöryhmä, johon kutsuttiin edustajat eri sidosryhmistä. Saamelaiskäräjät nimesi suunnitelman tueksi erillisen Akwé: Kon -työryhmän valmistelemaan ohjeiden mukaisia toimenpiteitä hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnassa.</p> <p>Pääasialliset muutokset suunnitelmassa koskevat kansallispuiston vyöhykejakoa, pyöräilyä, talvi- ja kesäajan maastoliikennettä ja ratsastusta.</p> <p>Ympäristöministeriö hyväksyi hoito- ja käyttösuunnitelman 2.9.2016. Hyväksytyn suunnitelman perusteella laaditaan uusi järjestyssäntö Urho Kekkosen kansallispuistoon ja tarvittaessa Sompion luonnonpuistoon.</p>		
AVAINSANAT	hoito- ja käyttösuunnitelmat		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman ovat kirjoittaneet: Esa Härkönen, Markku Seppänen, Pirjo Seurujärvi, Sakari Kankaanpää, Aini Magga, Tiina Aikio, Antero Aikio, Saara Tynys ja Pertti Itkonen		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 143		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-170-0
SIVUMÄÄRÄ	166 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	7.11.2016
UPPDAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	2.9.2016
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 4056/2015/06.02.03
TYP AV SKYDDSOMRADE/ SKYDDSSPROGRAM	nationalpark, naturreservat, ödemarksområde, myrskyddsområde, Natura 2000-område		
OMRÄDETS NAMN			
NATURA 2000-OMRÄDETS NAMN OCH KOD	UK-parken–Sompio–Kemihaara FI1301701		
REGIONENHET	Lapplands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Urho Kekkonens nationalpark, Sompio naturreservat, Kemihaara ödemarksområde samt Vaaranaapa, Nalka-aapa och Uura-aapa myrskydds-områden		
SAMMANDRAG	<p>Skötsel- och användningsplanen har utarbetats för nationalparken och naturreservatet enligt naturvårdslagen och för ödemarksområdet enligt ödemarkslagen. Nationalparken, naturreservatet och myrskyddsområdena ingår alla i samma Naturaområde. Skötsel- och användningsplanen uppgörs för 10–20 åt gången, och i den fastställs mål och åtgärder för hur man kan uppnå syftena för inrättandet av dessa skyddsområden. Planen uppdateras vart sjätte år och vid behov även vid andra tillfällen. Noggrannare åtgärder som följer riktlinjerna i planen tas fram vid behov i separata åtgärdsplaner. Den föregående skötsel- och användningsplanen för Urho Kekkonens nationalpark är från år 2001 och motsvarande plan för Kemihaara ödemarksområde från år 1999.</p> <p>Totalarealen för planeringsområdet är ca 310 000 hektar, varav Urho Kekkonens nationalpark upptar nästan 255 000 hektar. Planeringsområdet ligger i Savukoski och Sodankylä kommuner. Hela 63 % av planeringsområdets totalareal ligger inom samernas hembygdsområde. Inom planeringsområdet finns beten som hör till Ivalo, Kemi-Sompio och Lapplands renbeteslag.</p> <p>Skötsel- och användningsplanen omfattar en beskrivning av nuläget, där man presenterar planeringsområdets skydds- och kulturvärden. Utgående från beskrivningen av nuläget görs en bedömning av de centrala hoten mot området och föreslås åtgärder för att förebygga hoten. I kapitlet Måluppställning presenteras hur man följer upp hur åtgärderna förverkligas och bedöms åtgärdernas effekter samt verkningsfullhet. I kapitlet Förverkligande presenteras de åtgärder som Forststyrelsen ansvarar för och resursbehovet för dessa.</p> <p>Planen baserar sig på lagar, förordningar, utredningar gjorda i området, fältbesök, lokala invånares och intressentgruppars åsikter samt förhandlingar med sametingen. För uppgörandet av planen tillsattes en samarbetsgrupp, till vilken kallades representanter för olika intressentgrupper. Sametingen utsåg en separat Akwé: Kon-arbetsgrupp som deltar i utarbetandet av skötsel- och användningsplanen genom att ta fram åtgärder som följer riktlinjerna.</p> <p>De huvudsakliga ändringarna i planen gäller zonindelningen av nationalparken, cykling, terrängtrafiken under sommaren och under vintern samt ridning.</p> <p>Miljöministeriet fastställdde skötsel- och användningsplanen 2.9.2016. Utgående från den fastställda planen utarbetas en ny ordningsstadga för Urho Kekkonens nationalpark och vid behov för Sompio naturreservat.</p>		
NYCKELORD	skötsel- och användningsplan		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har utarbetats av: Esa Härkönen, Markku Seppänen, Pirjo Seurujärvi, Sakari Kan-kaanpää, Aini Magga, Tiina Aikio, Antero Aikio, Saara Tynys och Pertti Itkonen		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie C 143		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1796-2943 1796-2943	ISBN (PDF)	978-952-295-170-0
SIDANTAL	166 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

GOVIDANSIIDU

ALMMUSTUHTTI	Meahciráððehus	ALMMUSTUHTTINÁIGI	7.11.2016
DOAIBMANADDI		DOHKKEHANBEAIVEMEARRI	2.9.2016
LUHTOLAŠVUOHTA	Almmolaš	DIÁRANUMMIR	MH 4056/2015/06.02.03
SUODJANGUOVLOTTIIPA/ SUODJALANPROGRÁMMA	Álbmotmeahcci, luonddumeahcci, meahcceguovlu, jekkiidsuodjalanguovlu, Natura 2000 - guovlu		
GUOVLLU NAMMA			
NATURA 2000-GUOVLLU NAMMA JA KODA	UK-álbmotmeahcci–Soabbaat–Kemihaara FI1301701		
GUOVLOOVTADAT			

DAHKKI(T)	Meahciráððehus
ALMMUSTUHTTIMA NAMMA	UK-álbmotmeahci, Soabbaa luonddumeahci, Kemihaara meahcceguovllu sihke Vaaranapa, Nalca-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanplána
ČOAHKKÁIGEASSU	<p>Dikšun- ja geavahanplána dahkkojuvvo álbmotmeahci ja luonddumeahci várás luonddu-suodjalanlága ja meahcceguovlolága vuodul. Álbmotmeahcci, luonddumeahcci ja jekki-idsuodjalanguovllut gullet seamma Natura-guvlui. Dikšun- ja geavahanplána dahkkojuvvo 10–20 jahkái hávil ja das meroštallojut ulbmilat ja doaibmabijut guovlluid vuodđudanulbmiilid ollašuhttin dihte. Plána beivendárbu guorahallojuvvo sullii 6 lagi gaskkaid ja dárbbu mielde plána guorahallojuvvo muđuige. Dárkilet doaibmabijut plána linnjemiid vuodul plánejuvvojít dárbbu mielde sierra doaibmabidjoplánain. Ovddit dikšun- ja geavahanplána UK-álbmotmeahci várás lea dahkkojuvven 2001:s ja Kemihaara meahcceguvlui 1999:s.</p> <p>Plánenguovllu ollesviidotat lea sullii 310 000 hektára, mas UK-álbmotmeahci ossodat lea lagabui 255 000 hektára. Plánenguovlu lea Anára, Suovvaguoikka ja Soađegiela gielldaid rájiid siste. Plánenguovllu viidodagas 63 % lea sámiid ruovttuguovllus. Plánenguovlu sajáiduvvá Avvila, Kemin-Sompio ja Sámi báglosiid guohtonguovlluide.</p> <p>Dikšun- ja geavahanplánas lea mielde dálá dili govvideapmi, mas identifiserejuvvojít guovlu suodjan- ja kultúrvvut. Dálá dili govvideami vuodul sáhttá árvvoštallat dán guvlui čuohcci guovddáš áitagiid ja ovdanbuktit doaibmabijuid daid dusten dihte. Ulbmita ásaheamis ovdanbuktojuvvo, mo doaibmabijuid ollašuvvan čuvvojuvvo, ja daid váikkuhusat ja váikuhanviidotat árvvoštallojut. Ollašuhttimii leat čohkkejuvven Meahciráððehusa vástidan-vuloš doaibmabijut ja daid resursadárbbut.</p> <p>Plána vuodđuduuvvá lágaide ja ásahusaide, guovllus dahkkojuvven čielggadusaide, báik-kialdefitnamiidda, báikkálaš ássiid ja čanasjoavkkuid oainnuide sihke Meahciráððehusa ja Sámedikki gaskasaš ráđđadallamiidda. Plána várás ásahuvvui ovttasbargoavoakku, masa bovdejuvvojede ovddasteaddjít sierra čanasjoavkkuin. Sámediggi nammadii plána doarjjan sierra Akwé: Kon bargoavoakku válmmaštallat rávvagiid mielde dahkkojuvven doaibmabijuid dikšun- ja geavahanplána dahkamis.</p> <p>Plána nuppástusat gusket eanaš álbmotmeahci avádatjuhkui, sihkelastimii, dálvvi- ja geasiágasaš meahccejohtalussii ja riidemii.</p> <p>Birasministeriija dohkkehii dikšun- ja geavahanplána 2.9.2016. Dohkkehuvvon plána vuodul dahkkojuvvo ođđa ortnetnjuolggadus UK-álbmotmeahci várás ja dárbbu mielde ođasmaht-tojuvvo Soabbaa luonddumeahci várás.</p>

ČOAVDDASÁNI	dikšun- ja geavahanplána
EARÁ DIEĐUT	Plána leaba čállán Esa Härkönen, Markku Seppänen, Pirjo Seurujärvi, Sakari Kankaanpää, Aini Magga, Tiina Aikio, Antero Aikio, Saara Tynys ja Pertti Itkonen
RÁIDDU NAMMA JA NUMMIR	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja 143
ISSN-L ISSN (INTERNETPREANTTUS)	1796-2943 1796-2943
SIIDOLOHKU	166 s.
GOASTTIDEADDJI	Meahciráððehus
JUOHKKI	Meahciráððehus, luonddubálvalusat
	HADDI

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	11
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne	11
2 Perustamistarkoitus.....	18
3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia	19
4 Natura 2000 -luontotyyppit.....	23
5 Lajisto	32
6 Kulttuuriperintö	34
7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	42
7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	53
8 Erätalous: nykytila	55
9 Tutkimus.....	57
10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasisitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	59
10b Poronhoito	61
KESKEISET ARVOT JA UHAT	65
11 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhkat	65
TAVOITTEEN ASETTELU	69
12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arvointi ja seuranta	69
13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	86
13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke	87
13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	88
TOTEUTUS	90
14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet	90
15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet	92
16 Erätalouden toimenpiteet	95
17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	97
17b Poronhoidon toimenpiteet	103
18 Hallinto	104
19 Resurssit	107
20 Osallistaminen.....	109
LÄHTEET.....	112
LIITTEET	
Liite 1 Suunnittelualueen lajiluettelo.....	115
Liite 2 Maakuntakaavakartat	121
Liite 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	122
Liite 4 Lausuntoyhteenvetö	124
Liite 5 Vahvistuskirje	162

YHTEENVETO

Suunnittelalueen nimi, sijainti ja pinta-ala

Suunnittelalueeseen kuuluvat Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompion luonnonpuisto, Kemihaaran erämaa-alue sekä Vaaranaavan, Uura-aavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueet. Yhteispinta-ala on 310 404 ha.

Inarin, Savukosken ja Sodankylän kuntien alueella.

I Nykytilan kuvaus

63 % alueesta kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen.

Suunnittelalueen vesistöt kuuluvat kolmeen vesistöalueeseen.

Luontotyypeistä suurialaisimmat ovat luonnonmetsät, aapasuo, tunturikankaat ja tunturikoivikot.

Suunnittelalueella on runsaasti kulttuuriperintökohteita.

Kansallispuistossa on noin 300 000 käyntiä vuosittain. Suurimmat käyntimääärät sijoittuvat lähialueelle, Saariselän–Kiilopään matkailualueelle, missä on huollettujen latujen verkosto, kesäaikaan vastaavasti kattava polkuverkosto tulipaikkoineen ja päivätupineen. Ns. päiväretkeilijät muodostavatkin suurimman osan kansallispuistossa retkeilevistä. Urho Kekkosen kansallispuisto tarjoaa myös erinomaiset puitteet vaativaan eräretkeilyyn.

Kansallispuistossa on metsästysoikeus vain kuntalaisilla oman kunnan alueella. Sompion luonnonpuistossa metsästys on kielletty. Muulle suunnittelalueelle Metsähallituksella on mahdollista myöntää metsästyslupia. Kalastusta säädellään Urho Kekkosen kansallispuiston kalastussäännöllä, joka on voimassa 2014–2016.

Suunnittelalue on ollut ja on arvokas tutkimusalue useissa tutkimuksissa.

Ivalon, Lapin ja Kemin-Sompion paliskuntien porot laiduntavat suunnittelalueella. Suunnittelalue on tärkeä vasomisalue (Ivalon paliskunta) ja talvilaudunalue (Lapin ja Kemin-Sompion paliskunnat). Paliskuntien oman toiminnan kuvaukset esitetään lomakkeella 10 Poronhoito.

II Keskeiset arvot ja uhat

LUONTOARVOT:

- Luontodirektiivin luontotyypit
- Ekosysteemit
- Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit
- Luontodirektiivin lajit

KULTTUURIARVOT:

- Arvokkaat rakennukset
- Arkeologiset kohteet
- Saamelaiskulttuuri
- Paikalliskulttuuri

TUTKIMUS- JA SEURANTAMERKITYS -ARVOT:

- Tutkimusmerkitys

ELINKEINOKÄYTÖ-ARVOT:

- Luonnon ja kulttuurikohteiden virkistyskäyttö
- Poronhoito
- Matkailun yritystoiminta

III Tavoitteen asettelu

Suunnitelman päämääräät

Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen.

Päämäärä 2: Raakun lisääntymisen turvaaminen.

Päämäärä 3: Rakennusperinnön säilyminen.

Päämäärä 4: Arkeologisten kohteiden säilyminen.

Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen.

Päämäärä 6: Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen.

Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäytäjä palveleva reitti ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.

Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuksien lisääminen.

Kehittämismahdollisuus 2: Luontomatkailun toimintaedellytysten kehittäminen kansainväliselle tasolle.

Kehittämismahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen.

Kehittämismahdollisuus 4: Tuuloman lohen palauttaminen.

Kehittämismahdollisuus 5: Laji- ja luontotyypitiedon lisääminen.

Kehittämismahdollisuus 6: Kulttuuriperintötietyön tuotteistaminen luontomatkailussa.

Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden parantaminen.

Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmajavan palauttaminen.

Päämäärien ja kehittämismahdollisuksien vaikutusten arvointi ja seuranta.

Suunnittelalueen visio

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeet: Saariselkä–Kiilopää, Tankavaara, Nuortti.

Syrjävyöhyke: Koilliskaira (suurin osa alueesta).

Rajoitusvyöhykkeet: Sompion luonnonpuisto, rajavyöhyke.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Luonnonsuojelu

Raakkuinventoinnit, muut laji-inventoinnit.

Rakennusperinnön kunnostaminen ja arkeologisten kohteiden hoitaminen.

Arkeologisten ja saamelaisperintökohteiden inventointeja käytössä olevien resurssien puitteissa.

Luonnon virkistyskäyttö

Pyöräily salitaan kaikilla merkityillä reiteillä sekä erikseen määriteltävillä reiteillä. Talvipyöräily on mahdollista koko suunnittelalueella lukuun ottamatta huollettuja latuja ja Sompion luonnonpuiston reittiä ulkopuolista aluetta (ks. lomake 15).

Kestäväidänä Saariselkä–Rumakuru–Luulampi-reitti ja kunnostetaan ja uudistetaan luontopolkuja.

Rakennetaan Saariselan lähialueelle luontomatkailua ja retkeilyä palveleva monipuolin taukopaikka sekä taukopaikka Savukosken Rakitsalle.

Palvelutupakonsepti: Kehitetään palvelutoimintamallia ja -rakenteita.

Kunnostetaan kansallispuiston tupaverkostoa ja muutetaan tarvittaessa tupien käyttötapaa ja kehitetään kansallispuiston käymälä- ja jätehuoltoa.

Jatketaan voimassa olevaa käytäntöä, jonka mukaan Metsähallitus voi myöntää lupia huollettujen hiihtovaelusten järjestämiseen. Talvivaelluksilla osa kansallispuiston vuokra- ja varaustuvista on yritysten/yhdistysten käytettävissä osan talvesta.

Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetukseen välicheille Kakslauhanen–Niilinpään tunturialue, välicheille Tankavaara–Jorpelipää ja välicheille Kemihaara–Korvatunturinmurusta. Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetukseen välicheille Kakslauhanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka.

Kansallispuistoa sivuava koiravaljakkoreitti (reitti Pieravaaran ympäri) säilytetään.

Tuetaan yritysten palvelutuotteiden kehittämistä liikuntarajoitteisille.

Kehitetään kesäkauden vaellusretkeilytuotteita yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa ja parannetaan Nuorttin melontamahdollisuksia.

Saariselän palvelukeskus Kiehinien siirtyy uusiin tiloihin ja Tankavaaran luontokeskusta kehitetään erillisen suunnitelman mukaan.

Savukosken opastuskeskus Korvatunturi, yhteistyö kunnan ja metsätalouden kanssa.

Lakkautetaan matkailupalvelureitit Tankavaara–Kiilopää ja Saariselkä–Kivipää.

Lisätään sesonkiaikaista maasto-opastusta Saariselän–Kiilopään retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä.

Lisätään saamenkieliset nimikyltit tupiin.

Luodaan mobiiliopastus mm. kulttuuriperintökohteille.

Uudistetaan ja yhtenäistetään kansallispuiston opastus maaastossa ja teiden varsilla.

Luodaan laadukkaat reittikuvaukset ja sisällöt keskeisimmille reiteille luontoon.fi:hin, palvelupisteisiin ja matkailuyrityksiin.

Eratalous

Rajataan puronieriän esiintymisen nykyiseen levinneisyyteen.

Otetaan aktiivinen rooli Tuuloman lohen palauttamiseen liittyvissä asioissa.

Järjestetään vaeltavan taimenkannan säennöllinen seuranta.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelman ekologiset vaikutukset ovat positiivisia. Suunnittelualueen luonnontilaisuus lisääntyy, luontotyyppejä ja lajien elinolosuhteet säilyvät ja jopa paranevat. Sosiodokumentariset vaikutukset ovat positiivisia: mahdollisuudet ulkoiluun ja retkeilyyn paranevat. Taloudelliset vaikutukset ovat valkeita arvioida, mutta todennäköisesti vaikutus on positiivinen, sillä kävijämäärää pyritään nostamaan ja luontomatkailun edellytyksiä ja alueen vetroimaa parantamaan.

VI Suunnitelman seuranta

Hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen ja vaikuttavuuden seuranta käydään läpi 5, 10 ja 15 vuoden kuluttua tämän suunnitelman valmistumisesta. Samassa yhteydessä tarkastellaan suunnitelman päivittämistarve.

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strategisen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnon suojelemaan, virkistyskäytöön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 15 vuotta.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistumistilaisuuksia ja palautemahdollsuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskkustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 1. Suunnittelualueen ja lähialueen päämaankäytöluokat
Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaisten kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsitteyllä.			
Suunnittelualueen nimi	Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompion luonnonpuisto, Kemihaaran erämaa-alue sekä Vaaranaavan, Uura-aavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueet	Pinta-ala (ha)	310 404	josta vesialuetta (ha) 2 921
Maakunta	Lappi			

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet

Nimi	Koodi	Alueen kokonaispinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
UK-puisto–Sompio–Kemihaara	FI1301701	309 771	SCI, SPA	Luonnonsuojelulaki, erämaalaki	Suunnitelma kattaa koko Natura-alueen

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin nojalla muodostettavat erityiset suojualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojeutoimien alue.

Suunnittelualueen maankäytö						
	Valtionmaiden suojealueet	Päämaan-käyttöluokka	Suojealuetyyppi	Perustamisajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssäntö annettu (pvm)
Perustetut suojealueet	Urho Kekkosen kansallispuisto	202	Kansallispuisto	4.3.1983 (83/228), 22.3.1991 (91/565)	254 696	4.9.2007
	Sompion luonnonpuisto	201	Luonnonpuisto	21.12.1956 (56/634) 18.12.1981 (81/932)	17 915	14.8.2006
	Kemihaaran erämaa-alue	302	Erämaa	17.1.1991 (62/1991)	30 186	-
	Vaaranaavan soidensuojealue	205	Soidensuojeelu	30.9.1988 (88/851)	3 481	-
	Uura-aavan soidensuojealue	205	Soidensuojeelu	30.9.1988 (88/851)	2 246	-
	Nalka-aavan soidensuojealue	205	Soidensuojeelu	30.9.1988 (88/851)	1 543	-
	Yksityiset suojealueet (YSA)			Kpl	Pinta-ala (ha)	
	Yksityiset suojealueet yksityismailla			-	-	
	Valtion yksityiset suojealueet			-	-	
	Muut perustetut alueet			-	-	
Suojeleun varatut valtion alueet	Tyyppi	Maankäyttö-luokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja	
	Vaaranaapa Natura	211	-	43	Ns. Natura-suikale alueen rajalla.	
	Uura-aapa Natura	211	-	84	Ns. Natura-suikale alueen rajalla.	
	Nalka-aapa Natura	211	-	12	Ns. Natura-suikale alueen rajalla.	
	Urho Kekkosen kp Natura	211	-	198		
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaan-käyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja	
	-					
	-					

Kansainväliset sitoumukset ja suojeleluohjelmat

	Typpi	Lisätietoja
-	-	-
Saamelaisten kotiseutualue		
Suunnittelalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
☒ Osittain	☐ Kokonaan	

Suunnittelalueen pinta-alasta 63 % kuuluu saamelaisten kotiseutualueeseen. Inarin kuntaan kuuluva osa kuuluu kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen. Sodankylän kuntaan kuuluva suunnittelalueen osa kuuluu lähes kokonaan saamelaisten kotiseutualueeseen. Savukosken kuntaan kuuluva suunnittelalue ei kuulu saamelaisten kotiseutualueeseen.

Saamelaisten perustuslaillista kulttuurista ja kielellistä itsehallintoa toteuttaa saamelaiskäräjät (974/1995). Saamelaiskäräjät hoitaa saamelaisten kieltä ja kulttuuria sekä saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevia asioita. Saamelaiskäräjät edustaa saamelaisia kansallisessa ja kansainvälistä yhteistyössä. Kansainvälinen ja kansallinen lainsääädäntö tuo velvoitteita, jotka tulee huomioida HKS:n laadinnassa ja sen vaikutusten arvioinnissa. Perustuslain (PeL) 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaissilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Kysymys on saamelaisten perusoikeudesta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa. Perustuslain 17 §:n 3 momentin tarkoittamana saamelaiskulttuurina pidetään vakintuneesti mm. poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä (HE 309/1993 vp ja PeVL 32/2010 vp). Luonnonsuojelulain 16 §:n mukaan saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevissa kansallis- ja luonnonpuistoissa on turvattava saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset.

Biodiversiteettisopimus (SopS 78/1992) velvoittaa valtioita turvaamaan saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon, käytänteiden ja innovaatioiden säilymisestä sekä turvamaan perinteisen luonnonkäytön (artiklat 8 ja 10c). Sopimuksen artiklan 8(j) toimeenpanemiseksi biodiversiteettisopimuksen 5. osapuolikokous on hyväksynyt vapaaehtoiset Akwé: Kon -ohjeet (1/2). Akwé: Kon -ohjeiden tarkoitus on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen sekä alkuperäiskansakulttuurien luontosuhteiden ja perinteisten tiedon säilyminen. Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmiien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamalaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeet edellyttävät, että suunnitelmiien ja hankkeiden laatimisen tulisi perustua alkuperäiskansojen tarpeisiin ja näkemyksiin. Alkuperäiskansojen tulisi osallistua hankkeen kaikkiin vaiheisiin suunnittelusta täytäntöönpanoon ja seurantaan. Metsähallituksella on pysyvä malli Akwé: Kon -ohjeiden soveltamiseksi.

Saamelaiskäräjien nimeämä ns. Akwé: Kon -ryhmä osallistui suunnittelutyöhön koko projektin ajan. Akwé-Kon ryhmä osallistui suunnittelutyöhön pitämällä omia kokouksia ja osallistumalla yhteistyöryhmän kokouksiin. Ryhmä arvioi koko suunnitteluprosessia sekä saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvää perinteisen tiedon ja luonnonkäytön huomionottamista HKS:n laadinnassa.

Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva yleissopimus (SopS 7-8/1976) velvoittaa turvaamaan saamelaisten oikeuden nauttia omasta kulttuuristaan (artikla 27)*. Euroopan Neuvoston vähemmistöpuitesopimuksen (SopS 2/1998) artikla 5:ssä sopimuspuolel sitoutuvat edistämään olosuhteita, jotka ovat tarpeellisia, jotta kansallisissa vähemmistöihin kuuluvat henkilöt voivat ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä säälyttää identiteettinsä oleelliset perustekijät nimittäin heidän uskontansa, kielensä, perinnäistapansa ja kulttuuriperintönsä.

Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen (SopS 14/2006) artikla 5 velvoittaa tunnistamaan maisemat olennaiseksi osaksi ihmisten ympäristöä, yhteisen kulttuuri- ja luonnonperinnön monimuotoisuuden ilmentymäksi ja identiteettinsä perustaksi sekä laatimaan ja toteuttamaan mainittujen erityistoimenpiteiden avulla maisemansuojeluun, -hoitoon ja -suunnittelun tähänvärä maisemapolitiikkaa.

YK:n alkuperäiskansajulistuksen 32 artikla velvoittaa, että alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten. Julistukseen 32 artiklan mukaan alkuperäiskansoilla on oikeus määrätä ja kehittää ensisijaisia tavoitteita ja strategioita maidensa tai alueidensa ja muiden luonnonvarojensa kehittämistä tai käyttöä varten.

* Kp sopimus 27 artikla: "Niissä valtioissa, joissa on kansallisista vähemistöjä, tällaisiin vähemistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kielää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään."

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjois-Lapin maakuntakaava	2007	Inari, Sodankylä	SL (luonnonsuojelualue) Kansallispuisto, luonnonpuisto ja soidensuojelualueet. ma (Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue) 5941 Tankaavaara, 5957 Nattaset, 5058 Luirojärvi ja PikkLuirojärvi. SR (Rakennussuojelualue) 3072 Suomujoen kolttakenttä sekä Oskari järven ja Oskarinkosken kolttakenttä, 3076 Raja-Joosepin asuinkenttä, 3079 Rumakurun päävätuvat. sa (Saamelaisen kotiseutualue). mv (Matkailun vetovoima-alue, matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue) 8402 Saariselkä–Ivalo, 8407 Vuotso–Purnumukka. SM (Muinaismuistoalue) 3532 Nattushaara. RM (Matkailupalvelujen alue) 1425 Tankavaara. Ulkoilureitti-yhteys alueen halki. Kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti merkittävä tie tai reitti.
Itä-Lapin maakuntakaava	2004	Savukoski	SL (luonnonsuojelualue). Kansallispuisto ja soidensuojelualueet. Se (erämaa-alue) Erämaa-alue. Ulkoilureitti-yhteys alueen halki.
Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma	2001	Urho Kekkosen kansallispuisto	-
Kemihaaran erämaan hoito- ja käyttö-suunnitelma	1999	Kemihaaran erämaa	-
Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma 2012–2021	2103	Inarin, Utsjoen ja Enontekiön kuntien sekä Sodankylän kunnasta Kuutuan alueen Metsähallituksen hallinnassa olevat maat ja vedet.	Alueen käytön ohjaus tehdään ensisijaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmiin sekä suo-jelualueiden hoidon ja käytön periaatteisiin perustuen.
Itä-Lapin luonnonvarasuunnitelma 2006–2015	2006	Sodankylän kunnan alueen Metsähallituksen hallinnassa olevat maat ja vedet (pois lukien Kuutuan alue)	Alueen käytön ohjaus tehdään ensisijaisesti hoito- ja käyttösuunnitelmiin sekä suo-jelualueiden hoidon ja käytön periaatteisiin perustuen.
Kytkeytyneisyystarkastelu			
Suunnittelalue on merkittävä osa itä-länsisuuntaista suo-jelualueverkostoa, joka ulottuu Venäjältä Suomen kautta Norjaan. Suunnittelalueella kohtaavat Metsä-Lapin boreaaliset luonnonmetsät ja aapasuot sekä Tunturi-Lapin tunturikoivikot ja -paljakat.			

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen		Lisätietoja
		Kemihaaner erämaan hoito- ja käyttösuunnitelma on toteutunut muuten, mutta Metsähallitus on omalla päätöksellään pidättäytynyt erämaa-alueen metsätaloustoiminnosta.
		Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa määriteltiin uusittavat ja uudet tehtävät suunnitelmat. Seuraavassa näiden tarkastelu.
☒ Osittain	☐ Kokonaan	<p><u>HKS</u> Kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma</p> <p>Puunhuoltosuunnitelma</p> <p>Palontorjuntasuunnitelma</p> <p>Reittisuunnitelma</p> <p>Historiallisten kohteiden hoitosuunnitelma</p> <p>Suunnitelma kansallispuiston matkailukäytöstä</p> <p>Kansallispuiston tutkimussuunnitelma.</p>
		<p><u>TOTEUTUMA</u></p> <p>Toteutunut. Urho Kekkosen kansallispuiston kalavesien hoito- ja käyttösuunnitelma 2005.</p> <p>Toteutunut. Suunnitelma on voimassa vuoteen 2015.</p> <p>Toteutunut, palontorjuntasuunnitelma on Metsähallituksen yhteinen.</p> <p>Toteutunut. Urho Kekkosen kansallispuiston reitistösuunnitelma 2004, luonnos.</p> <p>Ei toteutunut, mutta rakennusperintökohteille on tehty erillisiä suunnitelmia.</p> <p>Toteutunut. Urho Kekkosen kansallispuiston luontomatkailusuunnitelma 2010, luonnos.</p> <p>Ei toteutunut.</p>

Suunnittelualueen yleiskuvaus

Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on noin 311 000 hehtaaria. Se jakaantuu Inarin (3 %), Sodankylän (62 %) ja Savukosken (35 %) kuntien alueille.

Suunnittelualueen korkein tunturi on Sokosti, 718 metriä merenpinnan yläpuolella.

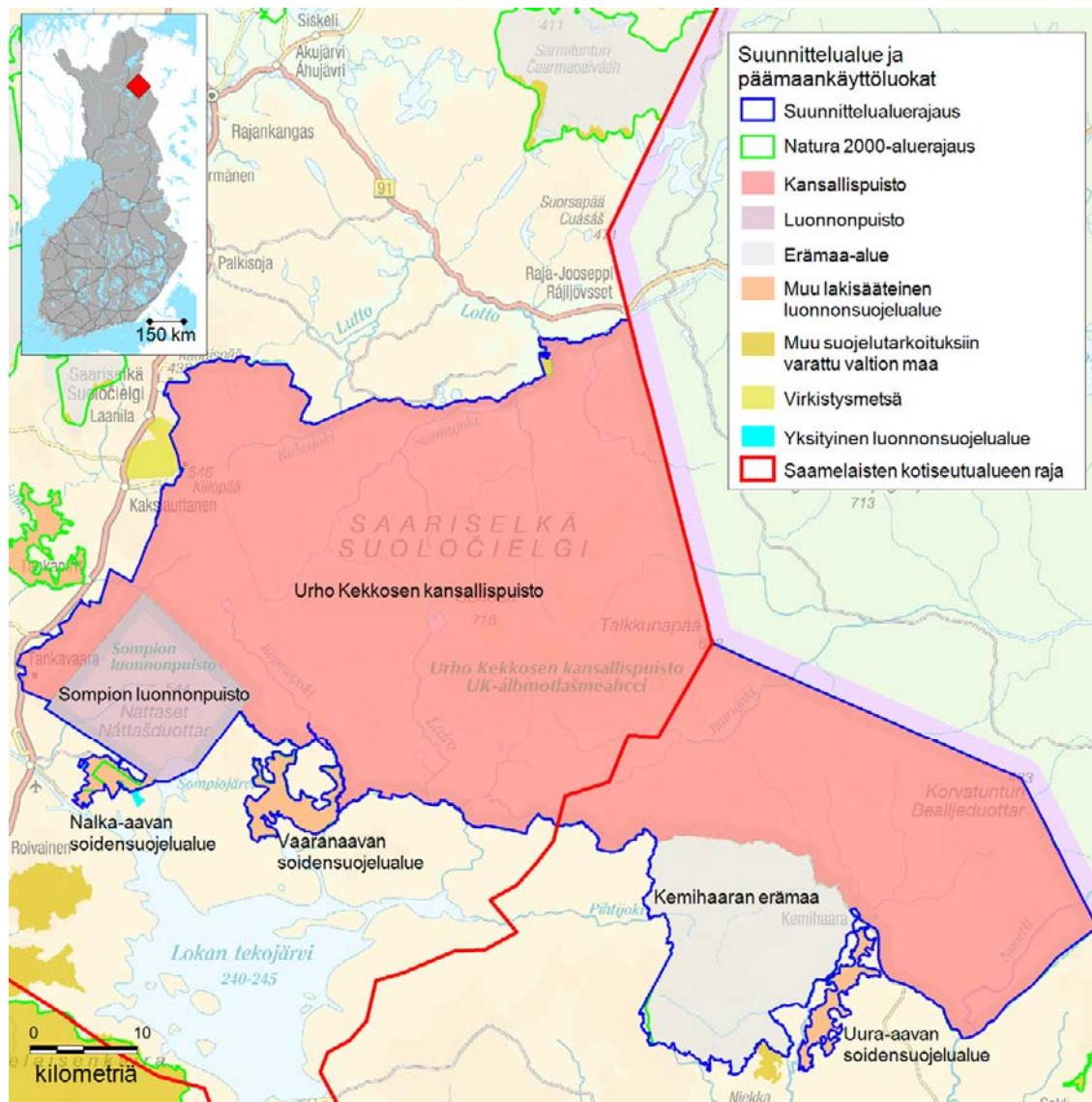
UK-kansallispuiston–Sompion–Kemihaaran alue on valtakunnallisesti tärkeä luonnonmetsien, tunturien ja aapasuoluonnon suojarukohde Metsä-Lapin vyöhykkeessä. Alue kuuluu ns. Fennoskandian vihreään vyöhykkeeseen.

UK-kansallispuiston–Sompion–Kemihaaran vesistöt kuuluvat kolmeen vesistöalueeseen: Puiston pohjois- ja itäosan joet laskevat Tuulomajoen kautta Jäämereen, suunnittelualueen eteläosassa joet laskevat Kemijoen kautta Pohjanlahteen. Pieni osa suunnittelualueen länsiosasta kuuluu Paatsjoen vesistöalueeseen.

Suunnittelualueella laiduntavat porojaan Ivalon, Lapin ja Kemin-Sompion paliskunnat. Ivalon paliskunnalle kansallispuisto on tärkeä vasotus- ja kesälaidunalue. Lapin paliskunnalle kansallispuiston alueella on erityinen merkitys, koska kansallispuisto on paliskunnan tärkein talvilaidunnusalue. Suunnittelalue on Kemin-Sompion paliskunnalle erityisen merkitävä laidunalue, joka mahdollistaa porojen hoitamisen luonnonlaitumilla ympäri vuoden ilman lisäruokintaa.

Suunnittelalue on paikallisyväestölle hyvin merkittävä perinteinen eränkäyntikohde.

UK-kansallispuisto on profiililtään Suomen paras vaellusretkeilyalue. Alueen maisemat, maastot, reitit ja tupa- ja taukopaikkaverkosto luovat erinomaiset puitteet vaelluksille. Saariselkä on yksi maan suurimmista matkailualueista ja kansallispuisto siihen liittyvänä alueena tulee olla luontomatkailun valtakunnallisen kehittämisen painopiste. Kehittämisen tavoitteena on kansainvälisen tason luontomatkailukokonaisuus. Kansallispuisto tarjoaa Saariselän matkailukeskuksen asiakkaille erinomaiset päiväretkeilymahdollisuudet. Kansallispuiston reitit ja rakenteet muodostavat keskeisen tuotealustan kansallispuistoon tukeutuvalle matkailun yritystoiminnalle. UK-kansallispuiston alueelle tehdään noin 300 000 käyntiä vuosittain.

Kuva 1. Suunnittelalueen ja lähialueen päämaankäyttöluokat.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

2 Perustamistarkoitus

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	
Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojealueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualuetta koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissäädöksessä tai suojeluohjelmassa määritellyt suojealueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluku II). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojealueiksi, suojeleun tarkoitus on määritellyt ao. suojeluohjelmassa. Suojealueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältyy mm. kosteikkojen suojeleua koskevan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojeletarkoitus
Urho Kekkosen kansallispuisto	Hallituksen esitys 8/1982 83/228, 91/565	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen. Hallituksen esityksessä Urho Kekkosen kansallispuistosta (HE 8/1982) todetaan, että perustamisen tarkoituksesta on säilyttää Länsi-Euroopan viimeinen laaja ja tietoin metsä-, suo- ja tunturierämaa-alue. Esityksen mukaan suojeluarvojen säilyttämiseksi on tärkeätä, että matkailua ja retkeilyä voidaan ohjata ja että alueen metsät säilytetään luonnontilaisina. Luonnonsuojealueetta muodostetessa ei esityksen mukaan ole tarkoituksesta lopettaa tai vähentää alueelle kohdistuvaa matkailua ja retkeilyä, vaan pyrkii ohjaamaan ne alueen luonnon kannalta sopivii kohtiin.
Sompion luonnonpuisto	56/634, 81/932	Tieteellisiin tarkoituksiin, palvelee luonnonsuojeleua, tutkimusta ja opetusta.
Kemihaaran erämaa-alue	62/1991	Alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi.
Vaaranavaan soiden-suojealue	88/851	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Uura-aavan soiden-suojealue	88/851	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Nalka-aavan soiden-suojealue	88/851	Luonnonkauniin ja muuten luontonsa puolesta huomattavan paikan säilyminen sellaisenaan tai eläin- tai kasvilajin rauhoittaminen.
Natura-alueet	1998	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lintujen suotuisan suojeletason turvaaminen.
Yhteenvetö		
Suunnittelalue on suojeiltu eri tavoin ja eri aikoina vahvasti. Luonnonpuisto on vahvimmin suojeiltu. Kansallispuistoa suojeillaan puiston erillislailla. Erämaalaki suojaaa Kemihaaran erämaata. Soidensuojeulaki turvaa soidensuojealueita. Kaikkia alueita koskevat Natura-sääädökset.		

3 Eloton luonto: vesistöt ja geologia

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuva 2. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet Kuva 3. Alueen pinnanmuodot				
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen veden laatuja ja lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvailee pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA-pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa							
Vesistöt								
Kuvaus alueen vesistöistä (järvet, syvyys, joet, valuma-alueet)								
UK-puiston-Sompion-Kemihaaran vesistöt kuuluvat kolmeen vesistöalueeseen. Puiston pohjois- ja itäosan suurimmat joet ovat Suomu-, Lutto-, Kulas-, Muorrravaarakka-, Kiertämä-, Anteri-, Jauru- ja Nuortijoki. Laskemat Tuulomajoen kautta Jäämereen. Suunnittelualueen länsiosassa Tankajoen latvat ja eteläosassa Luiron-, Kopsus- ja Repojoki sekä Kemijoen latvat laskevat Kemijoen kautta Pohjanlahteen. Kemihaaran erämaan luoteisosassa Pihtijoki laskee Lokan tekonaaltaaseen (viite 3/1). Kakslauantan laskkee Tolosjoen kautta Ivalojoon ja Paatsjoen vesistöön. Vesistöjen yhteispinta-ala on 4 600 ha, josta järvet ja lampia on 1 600 ha. Alueen merkittävimmät järvet Luirojärvi, Kopsusjärvi ja -lampi sekä Kiertämäjärven ovat matalia ja vähähumuksisia. Alueen pintavedet ovat ekologiselta ja kemialliselta tilaltaan pääasiassa erinomaisten luokkien. Alueen vesistöt sisältyvät Kemijoen ja Tenon–Näätämöjoen–Paatsjoen vesienhoitosuunnitelma-alueisiin (viitteet 3/2–5).								
Suunnittelualue kuuluu yhtenä Natura 2000 -alueena vesipuitehdirektiivin (VPD) suojelevuerekisteriin, ja se on merkittävä luontodirektiivin Liitteen I virtaavien vesien luontotyppien, kuten Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210), pikkujoet ja purot (3260), tunturijoet ja purot (3220), suojeleun kannalta (viite 3/6).								
Kuvaus alueen pohjavesistä								
Alueen pohjavedet, joiden tärkeimmät muodostumisalueet ovat suurimmilla harjumuodostumilla, edustavat III-luokkaa (Muut pohjavesialueet) ja niiden laatu on erinomainen (viite 3/7).								
Kuvaus alueen meristä (tyypit, syvyys jne)								
-								
Vesialueiden ja pohjaveden nykyinen käyttö (väylät, kalankasvatus, pohjaveden otto jne)								
Suunnittelualueella ei ole pohjavedenottoa.								
Pinta-alat ja osuus alueesta		Pintavesien tila (% pinta-alasta)		Muuta				
Nimi	ha	%	Erin.om/hyvä	☒ VPD:n mukainen suojelevuerekisterikohde				
Järvet p-ala	1 620	0,5	Tyydyttävä	☐ Koskiensuojelekohde				
Merialueet p-ala	-		Vält./huono	☐ Osittain tai kokonaan säännöstelty vesistö				
Pohjavesialueet p-ala			Ei määritelty	☐ Voimakkaasti muutettu vesistö				

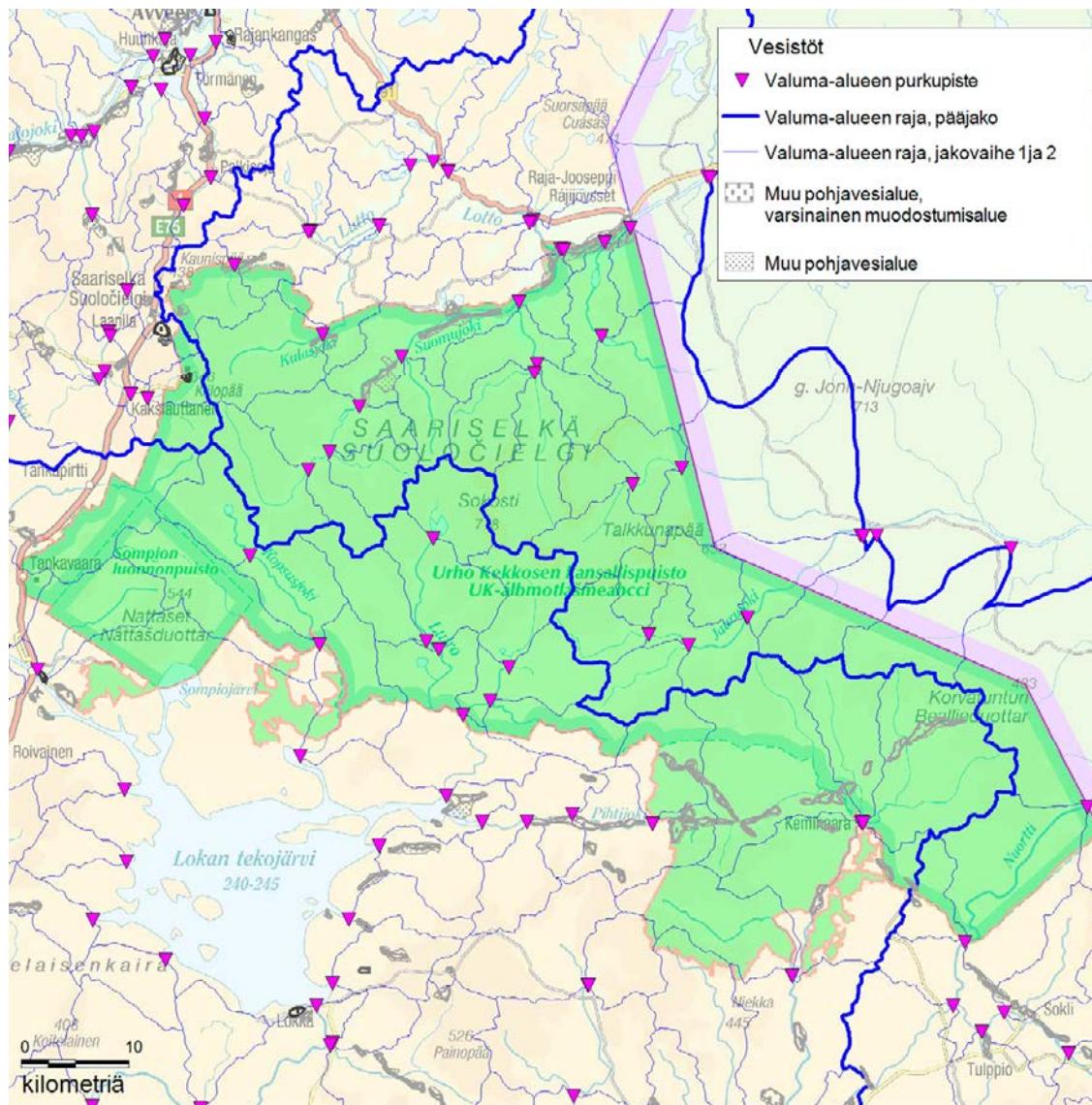
Geologia**Kuvaus alueen geologiasta (kallioperä)**

Suunnittelualueen kallioperä on yleisilmeeltään karua. UK-puiston kallioperä sijaitsee pääosin Lapin granuliittivyöhykkeellä, joka on syntynyt noin 1,9 miljardia vuotta sitten. Kemihaaran erämaa kuuluu iältään vielä vanhempaan Itä-Lapin graniittigneissialueeseen, ja sen pohjoisosassa tavataan myös Keski-Lapin liuskealueeseen kuuluvia kivilajeja. Sompion luonnonpuistossa sijaitsevalla Nattastuntureilla on Nattasten punaista graniittia. Mm. Pyhä-Nattasen huipulla esiintyy kulmikkaita kivimuodostumia tooreja, jotka ovat syntyneet graniitin lohjettua suorakulmaisesti (viite 3/8). Erikoisen muotoiset toorit ovat olleet muinoin pyhiä palvontapaikkoja. Nykyiset tunturit ovat kohonneet 30–50 miljoonaan vuotta sitten niin sanottuina lohkoliikeinoina. Lohkojen murroslinjat näkyvät maastossa jokilaaksoina (viite 3/9). Puiston korkeimmat tunturit ovat Sokosti 718 m, Ukselmapää 698 m ja Vuomapää 689 m mpy.

Kuvaus alueen geologiasta (maaperä ja geomorfologia)

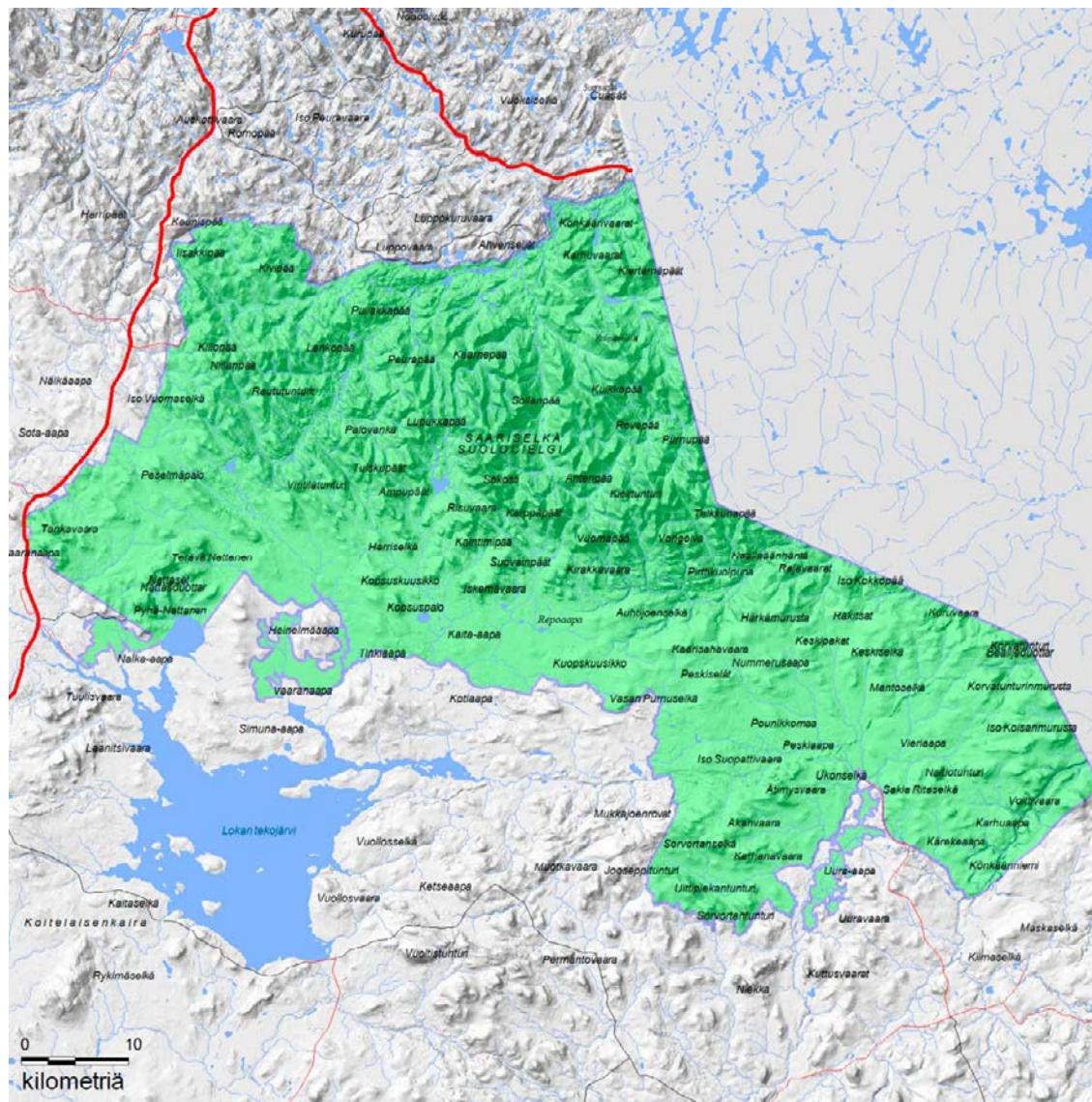
Kansallispiston ytimessä sijaitseva Raututuntureiden–Saariselän alue on viimeisen jääkauden muovaamaa, helppokulkuista tunturialuetta. Mannerjäätkö vetäytyi alueelta noin 9 500 vuotta sitten. Jääkauden aikaiset jäljet näkyvät maisemassa erilaisina harjuina, moreenimuodostumina sekä lieveuomina ja kuruina. Moreeni ja turve ovat yleisimmät maalajit. Merkittäviä harjujaksoja on kansallispistossa Suomujoen varressa ja mm. Pihtijoen harjujaksoon kuuluva Vieriharju puiston itäosassa. Kemihaaran erämaassa tärkeimpäät harjalueita ovat Suopattivaaran harjut ja erämaata halkova Pihtijoen harjujakso. UK-puiston näyttävämpäät kuruja ovat Paratiisikuru, Lumikuru sekä Pirunportti ja Saariselän matkailukeskuksen liepeillä sijaitseva Rumakuru. Jääkauden jälkiä on nähtävissä runsaasti myös Saariselän matkailualueen tuntumassa, mm. lieveuomia ja kuruja Kiilopäällä, kumpumoreeneja Vellinsärpimäällä ja harjuja Luton varressa aivan laskettelukeskuksen tuntumassa. Rakka, joka peittää laajalti mm. Sokostin lakea ja Kemihaaran erämaan tuntureita, on muodostunut jääkauden jälkeen pakkasrapautumisen yhteydessä (viitteen 3/10–12).

Muuta
☐ Valtakunnallisesti arvokas moreenialue
☐ Valtakunnallisesti arvokas kalkkikallioalue

Kuva 2. Alueen vesistöt, valuma-alueet ja pohjavesialueet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 3. Alueen pinnanmuodot.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus
2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittaus-
laitos 1/MML/16.

4 Natura 2000 -luontotyypit

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta	☒	Kuvat 4, 5, 6 ja 7. Luontotyypit Kuva 8. Luontotyyppien edustavuus									
Selite	Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. Edustavuus-käsiteellä tarkoitetaan tässä yhteen-vetoa Natura-tietolomakkeiden edustavuuksia ja luonnontilaisuuksia -tiedoista. Edustavuus ilmentää, miten "tyypillisesti" luontotyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojealueeverkostossa ja kytketyneisyyttä muihin verkoston kohteisiin.														
Luontotyypit				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ²											
Koodi	Luontotyppi * = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyppi	Pinta-ala, luontotyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä					
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II				
3110	Karut kirkasvetiset järvet	1 587		1 059		528		0							
3160	Humuspitoiset lammet ja järvet	35		21		13		1							
3210	Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit	163	2 017	147	1 489	15	528	0							
3220	Tunturijoet ja purot	90		90		0		0							
3260	Pikkujoki ja purot	841		841		0		0							
4060	Tunturikankaat	26 458		17 457		8 946		55							
6150	Karut tunturiiniityt	406		405		1		0							
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	0,7		0,7		0,0		0,0							
6450	Tulvaniityt	0,6		0,0		0,6		0,0							
7110	Keidassuot*	1 102		835		266		0							
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	3 360		3 117		241		2							
7160	Läheteet ja lähdessuot	6,9	5,1	5,3	3,8	0,7	1,2	1,0	0,1						
7230	Letot	26	144	25	86	1	45	0	13						
7310	Aapasuot*	43 927		43 546		364		18							
8110	Tuntureiden vyörysoraikot ja -lohkareikot	66		66		0		0							
8220	Slikaattikalliot	7 301		7 301		1		0							
9010	Luonnonmetsät*	171 877	40	159 519	40	9 209		3 149							
9040	Tunturikoivikot	27 010		25 899		608		503							
9050	Lehdot	147		146		0		0							

9060	Harjumetsät	40		0		40		0												
9080	Metsäluhdat*	3	3	1		3	2	0	1											
91D0	Puustoiset suot*	3 409	4 266	3 270	3 693	136	454	2	119											
91E0	Tulvametsät*	51		38		11		1												
Luontotyppien pinta-ala yhteensä (ha)		287 905	6 475	263 788	5 312	20 384	1 030	3 732	132											
Luontotyppien osuus suunnittelualueesta (%)		93 %		85 %		7 %		1 %												
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja																	
	Muu kuin Natura-luontotyppi	17 446	Tiedot MHGIS 12.4.2013. Sompion luonnonpuiston ja UK-kansallispuiston luontokartoitus (LUOTI-aineisto) tehtiin v. 1996–1998, Kemihaaran ja Uura-aavan luontotyppi-inventointi v. 2010–2011, Vaaranaavan ja Nalka-aavan soidensuojelualueiden inventointi v. 2013. Natura-luontotypppeihin kuulumatot alueet ovat tuntureiden rakkakivikoita ja aikaisemmin metsätalouden piirissä olleita kohteita. Lisäksi Natura-tietokannassa (viite 4/1) on ilmoitettu Tunturipajukot (4080), joista ei ole Met-sähallituksen inventointitietoja.																	
	Ei inventoitu	5 193	LUOTI-aineiston tiedot pohjautuvat pääosin ilmakuvatulkintaan. Kuviotiedoissa Natura-luontotyypin ja edustavuuden osalta voi olla epätarkkuuksia.																	
Kaikki kuviot yhteensä		310 543																		
Verkostotarkastelu																				
UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alue on valtakunnallisesti tärkeä luonnonmetsien, tunturien ja aapasuoluonnon suojaratkaisu. Alue kuuluu ns. Fennoskandian vihreään vyöhykkeeseen ja se muodostaa Euroopan laajimman jäljellä olevan yhtenäisen luonnonmetsien alueen Hammastunturin ja Puljun erämaiden ja Lemmenjoen kansallispuiston kanssa. Suojelukonkaisuuteen liittyvät myös Norjan puolella oleva Øvre Anarjohkan kansallispuisto ja Lapin metsä Venäjän puolella.																				
Yhteenveto																				
Tiedot UK-puiston–Sompion–Kemihaaran luontotyypeistä perustuvat pääosin 1990-luvun lopun luontokartoitukseen (viite 4/2). Pääosin ilmakuvatulkintaan perustuneesta kartoitusmenetelmästä johtuu, että esim. vaikeasti ilmakuvalla tulkittavien leottojen pinta-ala on todellisuutta pienempi. Toisaalta esim. tunturiniityjen pinta-ala on taulukossa liian suuri, koska näihin sisältyy ilmeisesti myös avoimia heinävaltaisia puronvarsia. Monista muistakin luontotyypeistä, kuten letoista ja lähteiköistä, tiedot ovat puutteellisia. Luontotyppitietoja on tarkistettu ja täydennetty Kemihaaran erämaassa vuonna 2011, UK-puistossa vuosina 2012–2013 ja soidensuojelualueilla vuonna 2013.																				
UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alueesta on metsien peittämää 55 %. Luonnonmetsät ovat pääosin kuivahkon kankaan mäntyvaltaisia metsiä, mutta alueella on myös laajoja kuusikoita mm. Itäkairassa. Reheviä lehtoja ja tulvametsiä on paikoin jokivarsissa. Alueen metsät ovat lähes luonnontilaisia; metsiä on hakattu vain paikoin UK-puiston eteläosassa ja erämaa-alueella. UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alue on yksi Suomen 15 palojatkumoalueesta, joissa turvataan palanutta puuta tarvitsevan kulolajiston säilyminen suojaratkaisuilla eri puolilla valtakuntaa. Vuonna 2014 alkavassa Pahde-Life-hankkeessa on tarkoitus tehdä suunnittelualueelle palojatkumosuunnitelma ja alustavia polttokohteita on katsottu UK-puistosta ja Kemihaaran erämaasta. Palojatkumosuunnitelman tavoitteena on polttaa 5 vuoden välein useita kohteita eri puolilla aluetta. Puiston itäosassa Jaurujoella on laaja myrskytuhoalue, jolla Metsäntutkimuslaitos tutkii puiden lahottajalajiston esiintymistä ja leviämistä.																				

² Luontotyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyppin I kanssa.

Suunnittelualueesta noin 16 % on suota, josta aapasuot ovat vallitsevin luontotyppi. Suunnittelualueen suot edustavat pääosin Metsä-Lapin rimpisiä ja jänerakenteeltaan verkkomaisia aapasuojuhdistymiä. Soidensuojelualueilta löytyy myös pohjoisessa harvinaisempia keidassoita mm. Uura-aavalta. Suot ovat enimmäkseen keskiravinteisia, mutta ravinteisiakin soita, mm. rimpileuttoja esiintyy ainakin Repoavaalla ja Vaaranavaalla. Suunnittelualueen suot ovat luonnontilaisia, lukuun ottamatta Sompion eteläosan soita, joihin ilmeisesti altaiden rakentaminen on jonkin verran vaikuttanut.

Tunturikoivikoiden (9040) ja tunturikankaiden (4060) osuus alueesta on noin 17 %. Paljakkalauidan kasvillisuus on pääasiassa karua, eikä alueelta ole tiedossa kalkkikiveä tai muuta ravinnevaikutusta kallioperässä. Paikoin tavataan pienialaista ravinnevaikutusta, mikä näkyy kasvillisuudessa mm. kalkkia suosivan lapinvuodon esiintymisenä ja monipuolisena niittykasvillisuutena purojen varsissa. UK-puistossa esiintyvät Suomen tunturialueen laajimmat tunturikoivupensaikot. Raututunturien (mm. Teräväkivenpää, Kiilopää ja Kaunispää) erikoisuus on ns. Kiilopäänkoivu, joka on tunturikoivun maanmyötäisesti kasvava muoto. UK-puiston–Sompion–Kemihaaran alue on laajuudessaan merkittävä myös virtavesille. Alueen suurimmat joet kuuluvat luontotyypin Fennoscandian luonnontilaiset jokivesistöt.

UK-puistoon sisältyy kaksi vanhaa asuinalueita: Orposen niitty ja Raja-Joosepin kenttä. Metsähallitus hoitaa niitä säännöllisesti riittämällä, minkä tarkoituksena on säilyttää kohteet avoimina ja kasvillisuus mahdollisimman monipuolisena. Kansallispuistossa harjoitetaan pienimuotoista kulttuurihankintoa Tankavaaran ja Kopsusjärven seuduilla, mikä on paikallisesti muuttanut ojanvarsien luonnontilaan.

Suomi raportoi EU:lle vuonna 2013 Suomessa esiintyvien Natura 2000 -luontotyppien ns. suotuisan suojeleun tasosta kaudelle 2007–2012 (viite 4/3). Suojeleun taso katsotaan "suotuisaksi" silloin, kun kyseisen luontotyypin levinneisyysalue ja esiintyminen sekä ominaispiirteet ja sillä tyyppillinen lajisto säilyvät. Monilla tyyppillä, mm. Ietoilla, lähteiköillä ja luonnonmetsillä arvioitiin suojeleun tason olevan Suomessa riittämätöntä.

Suomen tunturialueella suojeleutason arvioitiin olevan riittämätöntä tunturikankailla ja tunturikoivikolla. Niiden levinneisyysalue ja pinta-alat eivät ole merkittävästi pienentyneet. Raportin mukaan tunturikankaiden ja -koivikoiden luonnontila on Suomessa heikentynyt voimakkaan laidunnukseen ja koivikolla monin paikoin tunturimittarituohon ja sen jälkeisen koivun hitaan uudistumisen takia. 1960-luvun tunturimittarituho aiheutti laajoja tuhoja tunturikoivikoissa Ylä-Lapissa (viite 4/2). Metsähallituksen paikkatietojärjestelmän (MHGIS) mukaan UK-puistossa on tunturimittarituhoalueita noin 1 500 ha, mikä on 3 % tunturialueiden pinta-alasta. Tunturikoivikot ovat elpymässä, eikä suunnittelualueella ole ollut mittarituhoja viime aikoina.

Suomen luontotyppien tilaa tarkasteltiin myös vuonna 2008 valmistuneessa luontotyppien uhanalaisusarvioinnissa (viite 4/12). Suunnittelualueen uhanalaisista luontotyypeistä ei ole saatavilla tarkkoja ja kattavia tietoja. Uhanalaisia tunturiluontotyyppejä alueella ovat variksenmarja-jäkälä-tunturikoivikot, kanervakankaat, tuulikankaat ja lapinvuokkokankaat, joista kaksoi viimeksi mainittua ovat UK-puistossa levinneisyysalueensa etelälaidalla. Muita suunnittelualueella esiintyviä uhanalaisia luontotyypejä ovat mm. huurresammallähteet, letot, lettokerrot ja -rämet, tuoreet niityt (Raja-Joosepin kenttä) sekä lehdot ja karukkokankaat.

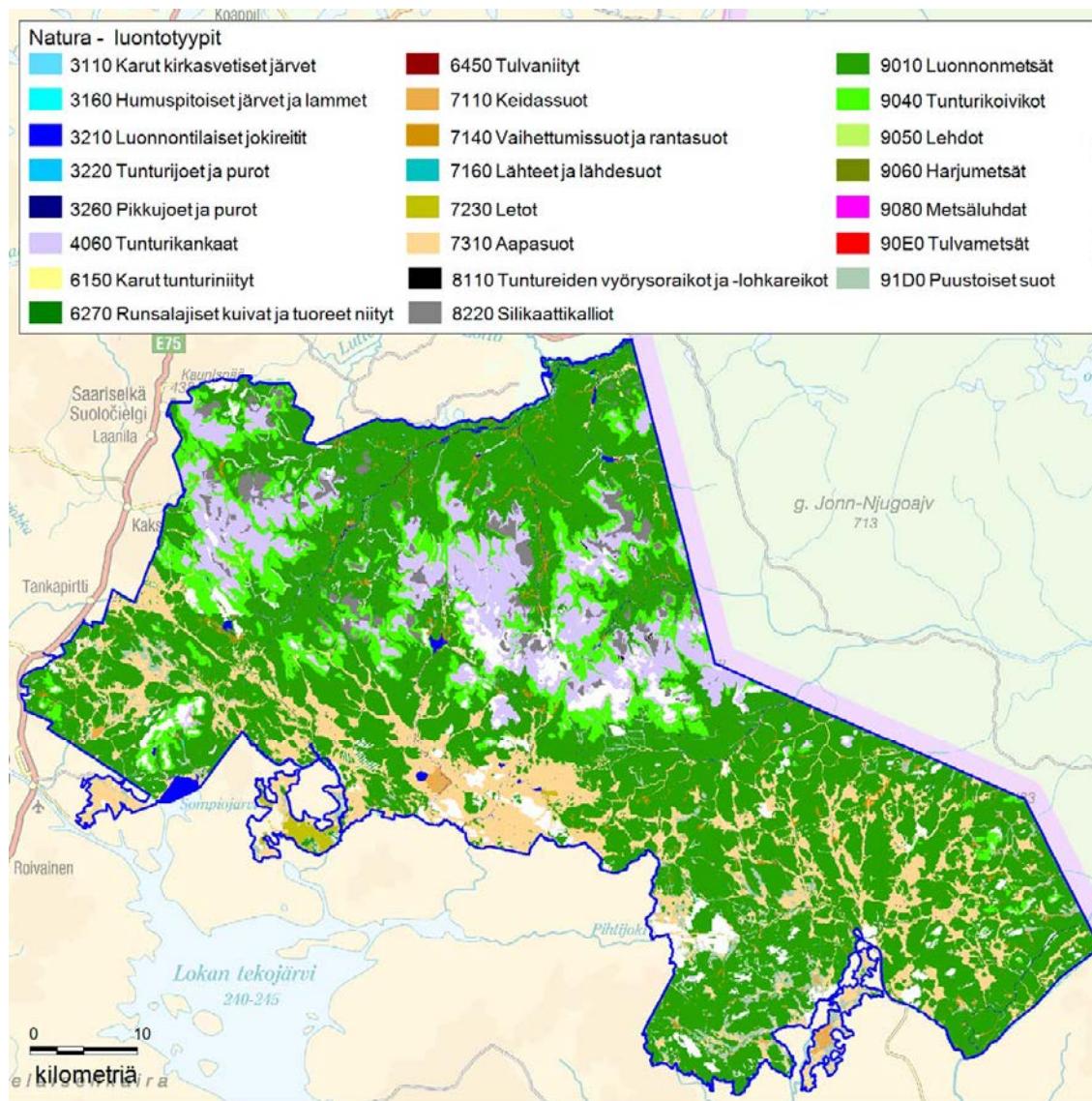
Porojen pitkäaikainen voimakas laidunnus muokkaa ja muuttaa kasvillisuuden koostumusta, rakennetta ja runsautta. Laidunnus vaikuttaa myös mm. humuskerroksen paksuuteen. Porojen talvilaidunnus vähentää selvimmin maajäkälien määrää. Talvilaidunnus ei vaikuta muuhun kasvillisuuteen yhtä voimakkaasti kuin kesälaidunnus. Kesälaidunnus vaikuttaa kasvien runsauteen ja muuttaa lajiston runsaussuhteita eri kasvillisuuskerroksissa (viitteet 4/4–5). Koivun uudistumiseen kesälaidunnuksella on suuri merkitys. Laidunnuksen vaikutukset näkyvät myös luonnonmetsien jäkälökissä, etenkin kuivilta ja karukkokankailla.

Porojen talvilaidunaluetet keskittyy suunnittelualueen koillisosaan ja itäajan tuntumaan. UK-puisto on pääasiassa porojen talvikäytössä olevaa laidunaluetta. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) viimeisimmän laiduninventoinnin mukaan (viite 4/6) sekä Lapin paliskunnan että Kemin-Sompion paliskunnan talvilaidunalueteiden jäkälälaitumet ovat olleet kohtuullisessa kunnossa. Lapin paliskunnassa jäkäläkköjen kunto näyttää laiduninventoinnin mukaan jopa parantuneen verrattuna 1990-luvun puolivälin tilanteeseen. Jäkäläköt ovat paikoin "hyvin uudistuvia" (jäkälien biomassa yli 1 000 kg/ha). Tähän on vaikuttanut paliskunnan laidunkierron järjestäminen laidunkertoaidalla. Lapin paliskunnassa UK-puiston aluetta laidunnetaan vain talvelta. Suunnittelualueen länsiosassa Lapin paliskunnan alueella sen sijaan ei ole tapahtunut jäkäläkköjen tilan parantumista. Siellä olevalla kesä- ja syyslaidunalueella jäkäläkköjen todettiin olevan "voimakkaasti kuluneita" (jäkälien biomassa alle 300 kg/ha). Laidunten kuntoon ovat osaltaan vaikuttaneet myös laidunalueteiden pienentymisen suunnittelualueen ulkopuolella muun maankäytön, mm. metsätalouden, kaivostoiminnan sekä Lokan ja Porttipahdan altaiden rakentamisen takia. Talousmetsäalueella vanhat metsät ja luppometsät ovat vähentyneet, mikä on lisännyt laidunnuspainetta suunnittelualueella.

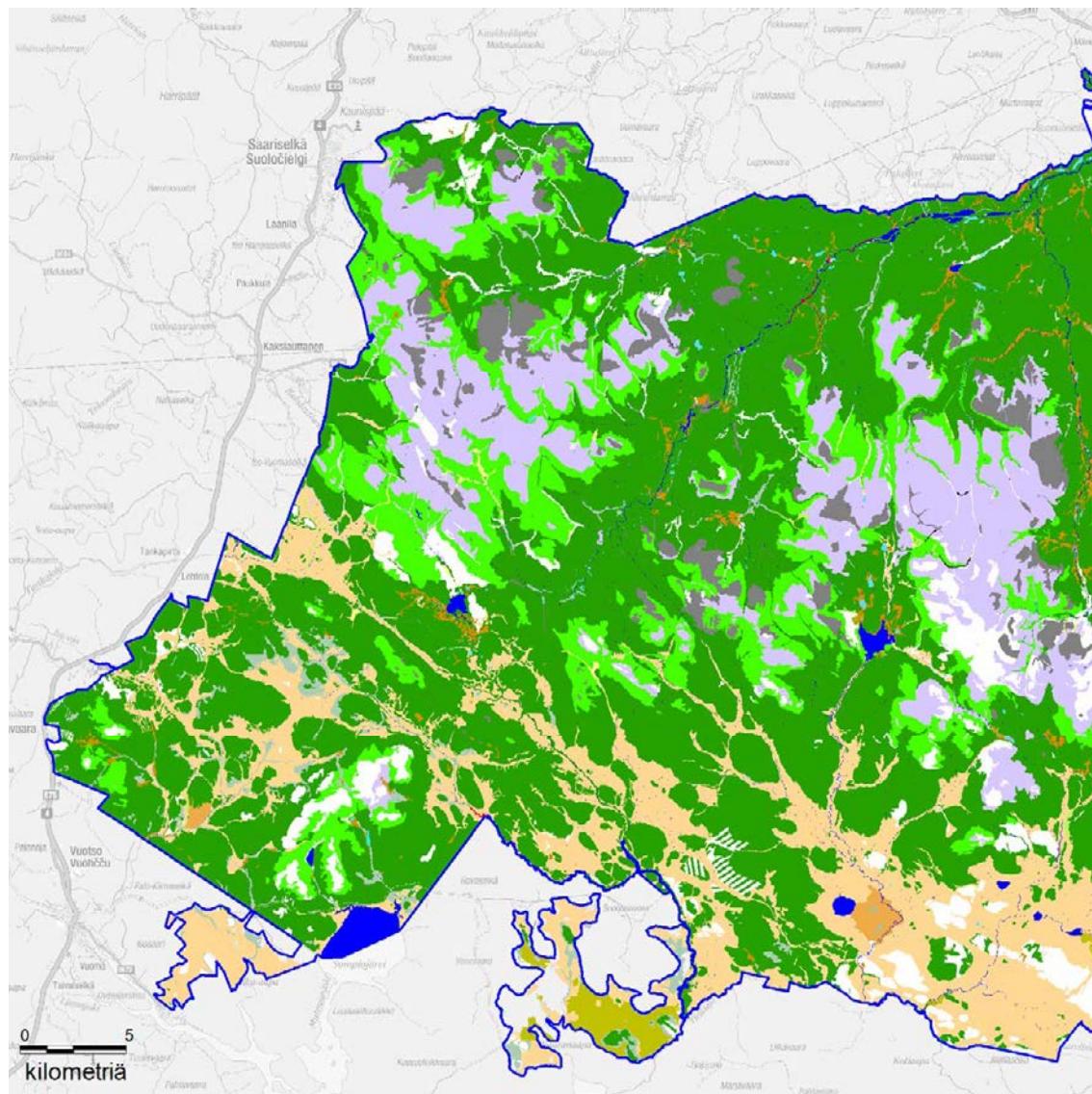
Kohtuullinen laidunnuspaine voi lisätä lajiston monimuotoisuutta ravinteisilla luontotyypeillä, kuten runsaslajisilla tunturiniityillä (viitteet 4/7–9). Laidunnuksen on todettu stimuloivan ravinteiden kertoa ja lisäävän lajistossa mm. ruohojen ja heinien määrää. (viite 4/10). Poro laidunnuksellaan hillitsee pajukoitumista ja estää myös varvikoitumista (viite 4/11).

Ilmastonmuutos on tulevaisuudessa yksi merkittävämpiä uhkia tunturiluontotyypeille Suomessa. Ilmaston lämpenemisen myötä metsänrajan ennustetaan siirtyvän pohjoisemaksi ja ylemmäksi tuntureilla, mikä tulisi näkymään ensin eteläisimmillä tuntureilla. Pajukoitumisen oletetaan yleistyväksi, mikä saattaa uhata joidenkin avointen ja pienialaisten luontotyyppejä, kuten tunturiniityjen, säilymistä (viite 4/12). Toisaalta joissakin viimeaikaisissa tutkimuksissa on todettu, että kesääikäinen porolaidunnus osaltaan hillitsee ilmastonmuutoksen vaikutuksia tunturiluontoon (viitteet 4/13–15). On huomattava, että ilmastonmuutoksen vaikutukset tunturiluontoon riippuvat kesä/talvilämpötilojen sekä sademäärien lisäksi paikallisia tekijöitä, kuten lumipeitteen jakaantumisesta, maaperäolosuhteista ja porolaidunnuksen voimakkuudesta (viite 4/12). Suunnittelualueen tunturialueet ovat pääasiassa porojen talvilaidunalueita. Ilmastonmuutoksen paikallisia vaikutuksia suunnittelualueeseen on vaikea arvioida. Ilmastonmuutoksesta tarvittaisiinkin lisää tutkimus- ja seurantatietoa.

Ihmisen aiheuttama (sekä jalankulku että mönkijöillä liikuttaessa) maastonkuluminen reittien varrella voi olla uhka pienialaisille luontotyypeille, kuten herkästi kuluville lähteiköille, tihkupinnoille ja ohutturpeisille soille etenkin Saariselän matkailualueen tuntumassa.

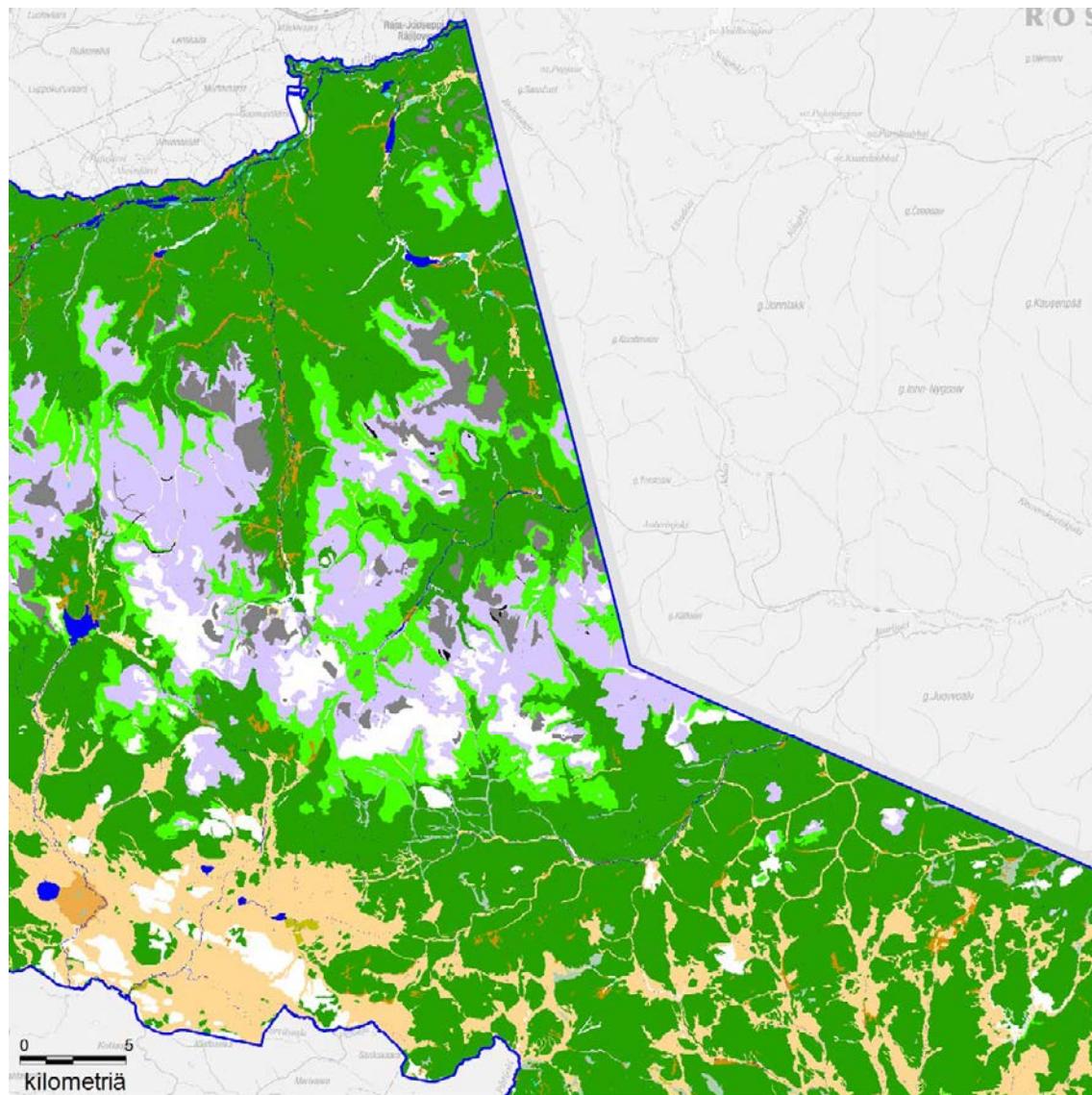
Kuva 4. Suunnittelualueen luontotyypit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

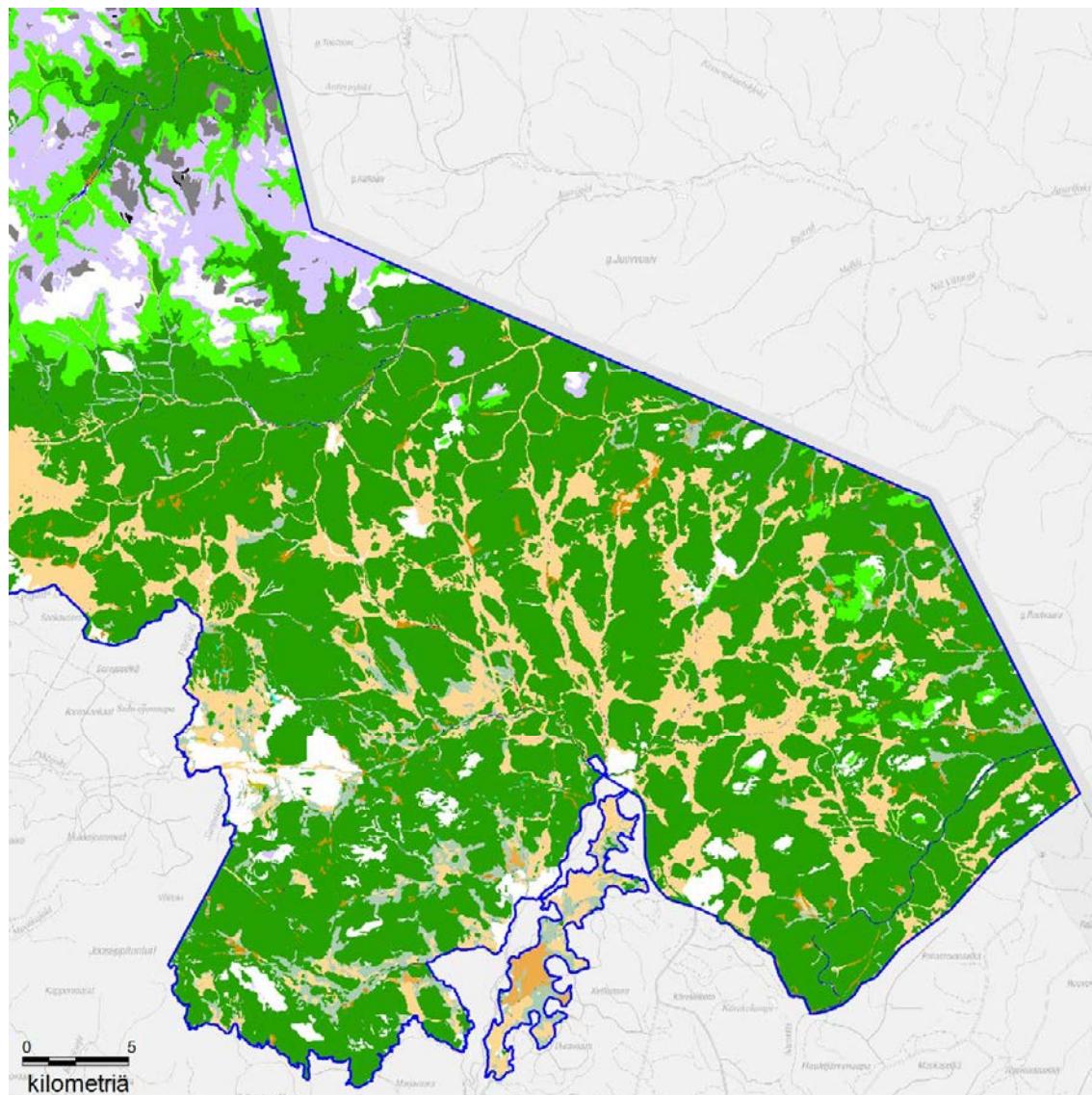
Kuva 5. Suunnittelualueen luontotyypit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

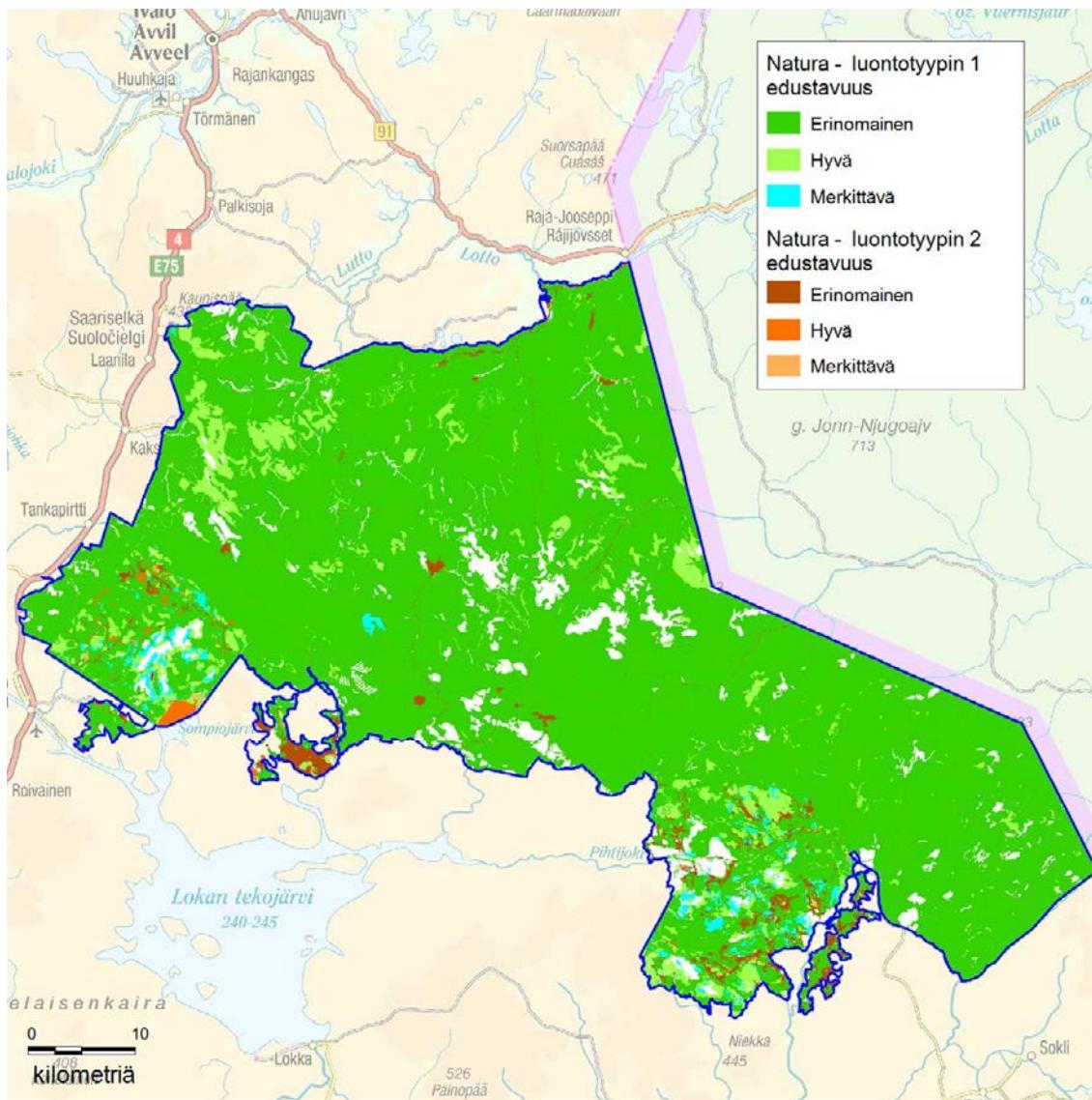
Kuva 6. Suunnittelualueen luontotyypit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 7. Suunnittelualueen luontotyypit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 8. Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus.

Kuvio voi sisältää kaksi päällekkäistä luontotyyppejä. Esimerkiksi luontotyppi 1 on aapasuo, ja luontotyppi 2 on edellistä tarkentava leotto. Tai luontotyppi 1 on luonnontilaiset jokireitit ja luontotyppi 2 on karut kirkasvetiset järvet.

Kartassa esitetään tarkentava luontotyppi 2 silloin, kun se on käytettävissä.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

5 Lajisto

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu			Kartta		
Selite	Lomakkeen tarkoituksesta on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistotarkoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajia. Kaikissa lajiryhmässä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajen kpl-määärä.					
Luokitus	Linnut	Muut selkärangkaiset	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojelevat lajit	4		1		2	2
Muut uhanalaiset lajit	10	4	7	8	5	8
Silmälläpidettävät lajit	12	2	17	11	7	20
Alueellisesti uhanalaiset lajit				12	14	2
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin liite II, lintudirektiivin liite I)	25	5	1	5	2	
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojeleua ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)		4	1	5		
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit						
Lajistotietoa						
Kasvien uhanalaisuus Rassin ym. (2010) mukaan (viite 5/1). Linnut Tiainen ym. (2016) (viite 5/2) ja nisäkkääät Liukko ym. (2016) (viite 5/3) mukaan. Erityisesti suojelevat/uhanalaiset voimassa olevan luonnonsuojelulusetukseen (viite 5/4) mukaan. Tiedot putkilokasveista, sammalista ja jääkäristä Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmästä 05/2013.						
UK-puiston-Sompion-Kemihaaran erämaakokonaisuus ja kolme soidensuojelualuetta niiden liepeillä tarjoavat runsaat elinympäristöt metsä-, suo- ja tunturilajistolle. Alueen peruslajistoon kuuluvat boreaalisen havumetsävyöhykkeen lajit. Suunnittelualueen lajistosta putkilokasvit lienee kartoitettu kattavimmin, joskin tiedot ovat monin paikoin puuttelisia, varsinkin soilla. Alueen uhanalaista sammallajistoa on kartoitettu tarkemmin vasta aivan viime vuosina, ja sen vähäisestä tuntemuksesta ovat osoituksena mm. viime vuonna löytyneet kaksi kansallispuistolle ja Suomelle uutta lajia: tundrakinnassammal ja kuperikivisammal. Pahdat ovat paljolti edelleen puutteellisesti tutkittuja, lähteiköistä puhumattakaan. Soidensuojelualueiden uhanalaista lajeista ei ole juurikaan tietoja. Alueen uhanalaista sienistä ja jääkäristä on heikointamat tiedot. Tarvetta olisi tehdä lisää eri lajiryhmien kartoituksia. Kääväkäslajistoa on kartoitettu systemaattisemmin Metsähallituksen toimesta Pohjois-Lapissa vasta 2000-luvun loppupuoliskolta lähtien (viitteen 5/5–7). Alueella esiintyy runsaasti vanhojen kuusi- ja mänty metsien lajeja. UK-puisto on erittäin arvokas alue pohjoisen kääväkäslajiston suojeleulle.						

Suunnittelalueelta tunnetaan neljä erityisesti suojelevaa lajia: sienistä sopulin- ja lutikkakäävät ja sammalista isonuijasammal sekä leottokehäräsmämal (liite 2). Alueelta on tiedossa kahdeksan uhanalaista putkilokasvilajia, jotka ovat pääasiassa soilla tavattavia lajeja. Kääväkkäästä tunnetaan kahdeksan uhanalaista vanhojen mänty- ja kuusimetsien lajia. Alueella esiintyy lisäksi silmälläpidettäviä kääväkkääitä yhteensä 20 lajia. Uhanalaiseen lajistoon kuuluu melko paljon alueellisesti uhanalaisia lajeja, etenkin putkilokasveja ja sammalia. Näistä osa on tunturilajistoa, joka on levinneisyyssalveensa etelärajalla, esim. tunturikohokki ja tunturipoimulehti. Kansallispuiston keskeinen osa, Saariselan tunturialue, ja muukin suunnittelalue on kallioperältään karua, eikä kalkkivaikutusta juuriakaan tunneta.

Direktiivilajeista puistossa esiintyvät laaksoarho, lapinhilpi, lapinleinikki, leitorikko ja tundrasara (viite 4/1). Näillä lajeilla kullakin on suunnittelalueella 1–10 esiintymää, paitsi lapinleinikki ja laaksoarho ovat hieman runsaslukuisempia. Tundrasaran kymmenenkunta esiintymää UK-puistossa ovat ainotat Metsä-Lapin kasvillisuusvyöhykkeellä. Luontodirektiivin raportoinnissa kaudelle 2007–2013 (viite 4/3) on todettu lapinhilven, lapinleinikin ja tundrasaran ns. suotuisan suojetutason olevan suotuisa borealisella alueella, ts. lajien levinneisyyssalve on Suomessa riittävän laaja ja esiintymien tila on vakaa. Laaksoarhon ja leitorikon esiintymiä on tuhoutunut etelämpänä Lapiissa voimalaitosrakentamisen ja soiden ojituksien takia. Suunnittelalueella direktiivilajien esiintymillä ei ole uhkia tiedossa.

Ihmisvaikutus on voimakkaimmillaan Saariselan matkailukeskuksen tuntumassa, johon Saariselan—Kiilopään alueen kesä- ja talvireittien verkosto on keskittynyt. Ihmisen mukana kämppien pihoihin ja polkujen varsiiin ovat levinneet mm. kylänurmikka, piharatamo ja polkusara. Suosituimmissa reiteillä polkujen leväminen on ongelma, varsinkin kivisissä maastoissa ja soistuneilla kohdilla. Retkipreitit varresta ei kuitenkaan ole tiedossa kuin joitakin uhanalaisten kasvilajien esiintymiä, jotka ovat turvattavissa hyvällä reittien ylläpidolla sekä kävijöiden opastuksella ja valistuksella.

Suunnittelalueen luonnonsuojelullisesti tärkein selkärangaton eläin on jokihelmisimpukka eli raakku (direktiivilaji). Raakku on havaittu alueen virtavesistä, esimerkiksi Suomajoelta ja Kopsusjoelta. Isoissa joissa (Lutto, Suomu) lajin lisääntyminen on sidoksissa lohenpoikasiin. Koska lohen nousu Suomen puolelle on estynyt, puuttuvat piensimpukat näistä pääuomista. Sivujissa ja latvapuroissa raakku on sopeutunut käyttämään glokidiotoukkien kasvualustana purotaimenta. Raakun lisääntyminen näin ollen on mahdollista tällä hetkellä vain niissä populaatioissa, joissa taimen on lajin pääsäntä. Raakun elinkierrossa on kaksi pullonaulaa, joista glokidiotoukkavaide on ensimmäinen. Toinen on pienpoikasvaihe, jolloin raakku elää useiden senttimetriin syvyydessä pohjasorassa (sedimentissä). Sedimentin on oltava riittävän happeista, jotta poikaset selviävät. Poikaset voivat tukehtua sedimenttiin rehevöitymisen ja kiintoaineeksen lisääntymisen kautta. Näin ollen muutokset valuma-alueella voivat herkästi vaikuttaa raakkupopulaatioiden elinkykyyn. Koska raakku on erittäin pitkäkäinen (> 100 vuotta), voidaan ennallistamis- ja hoitotoimilla vaikuttaa raakun lisääntymismahdollisuksiin sellaisissakin populaatioissa, joissa ei tällä hetkellä tapahdu lisääntymistä.

Raakun ohella muut vesiselkärangattomat tunnetaan huonosti. UK-kansallispuistosta on yhden silmälläpidettävän, harvinaisen vesiperhoslajin, kaamossirvikkään, havainto. Suunnittelalueen hyönteisistä parhaiten tunnetaan perhoset, erityisesti surperhoset, joista on julkaistu yhteenvetö (Laasonen ym. 1996). Huomionarvoisia lajeja ovat mm. pohjanharmoyökkönen, pohjanhopeatäplä ja kupariyökkönen. Alueen kuusikot ovat tärkeitä pohjanharmoyökköselle ja muille harmoyökköksille. Pohjanharmoyökkönen (direktiivilaji) elää Suomessa pohjoisimmissa kuusikoissa. Ilmastonmuutos todennäköisesti vaikuttaa haitallisesti lajiin elinympäristön muutosten ja elinkerto-ominaisuksien kautta. Suunnittelalueen kuusikoiden surperhoslajistoa olisi syytä seurata vuosittain. Vanhojen metsien ohella tärkeitä elinympäristöjä alueen tunnetulle Punaisen kirjan lajistolle ovat paljakka-alueet ja suot. Koska alueen tunturit ovat havumetsien saartamia yksittäistuntureita, voi näillä ns. isolataiteilla olla suurempi suku-puuttotodennäköisyys kuin yhtenäisellä tunturialueella. Tästä syystä suunnittelalueen suhteellisen helposti havainnoitavalle tunturiperhoslajistolle (sarakylmänperhonen, paljakkakylmänperhonen, pohjanhopeatäplä) olisi laadittava seurantaohjelma.

Yhteenvetona voidaan todeta, että alueen selkärangatonlajisto tunnetaan hyvin huonosti. Monista suurista hyönteisryhmistä (kovakuoriaiset, pistäiset, kaksisiipiset) ei ole käytännössä lainkaan havaintoja. Edellä mainittujen seurantasuoitusien ohella alueen lajistollinen peruskartoitus on syytä aloittaa.

Tiedot linnuista ja nisäkkäästä ovat kohtalaiset. Maalinnuston yleispiirteet ovat tehtyjen linjalaskentojen (viite 5/8) ansiosta hyvin tunnettuja, joskin varsinkin vähälukuisten lajien runsaustiedot ovat puutteellisia. Lajistoselvityksiin tuleekin varata aiempaa paremmat resurssit. Alueen vesilinnut ja niiden runsaus tunnetaan huomattavasti heikommin. Nisäkkäslajisto on varsin hyvin tiedossa, mutta runsaus ja lisääntymistiedot ovat puutteellisia. Lintujen ja nisäkkäiden kannalta alueen merkitys on sen erämaisuudessa, ja näin se tarjoaa rauhallisen alueen monille ihmisen toimintaan karttaville lajeille, kuten suurpedoilille ja suurille petolinnuille. Vieraslajeista suunnittelalueelta tunnetaan minkki ja satunnaisena supikoiraa. Alueen alkuperäislajistoon ovat kuuluneet tunturipeura ja majava, joka hävisi alueelta metsästyksen takia 1800-luvulla.

6 Kulttuuriperintö

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu	Kartta	☒	Kuvat 9, 10 ja 11. Suunnittelalueen kulttuuriperintökohteet
Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsitteää suunnittelalueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvaukset. Kuvaukseen tavoitteena on tunnistaa suunnittelalueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.			
Alueen kuvaus, maisema				
Suunnitelma-alue sijaitsee Peräpohjolan–Lapin maisemamaakunnassa. Maisemamaakunnan sisällä suurin osa alueesta sijoittuu Metsä-Lapin tunturiseudulle. Lounaisesta osasta pieni pala ulottuu Aapa-Lapin seudulle ja kaakkoisosa Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseudulle.				
Metsä-Lapin tunturiseutua luonnehtivat vaihtelevat, paikoin jyrkkäpiirteisetkin ja erämaiset tunturimaat (Ympäristöministeriö 1993). Alueelle ovat luonteenomaisia kallioiset tunturiselänealueet. Tunturit ja vaarat ovat usein moreenin tai louhikkoiden rakkakivikon peitossa. Aapa-Lappi on soiden maata, ja seutua luonnehtivat laajat suo- ja metsäkairat. Maasto on ympäröivin seutuihin verrattuna melko tasaista. Itä-Lapin tunturi- ja vaaraseutua luonnehtivat myös jyrkkäpiirteiset vaara- ja tunturimaat.				
Alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltuja maisema-alueita, mutta alueella on valtakunnallisesti tunnettuja ja arvostettuja maisemia. Niitä ovat muun muassa Saariselän pyöreälakiset tunturit, Luirojärvi, Nuortijoen kanjoni ja Nattaset. Raja-Joosepin asuinkenttä on luokiteltu arvokkaaksi perinnemaisemaksi. Pohjois-Lapin maakuntakaavassa Tankavaara on luokiteltu maakunnallisesti merkittäväksi ja Luirojärven–Pikku-Luirojärven alue seudullisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi ja Nattaset seudullisesti merkittäväksi luonnon- ja kulttuurimaisemaksi.				
Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitystyö on menossa, joten myös suunnitelma-alueen arvokkaat maisema-alueet voivat muuttua lähitulevaisuudessa, samoin kuin myös maisemaseutujen rajat maisemamaakuntien sisällä.				
Saamelainen kulttuuriympäristö Kulttuuriympäristö koostuu ympäristössä olevasta aineellisesta kulttuurista ja ympäristöön liittyvästä aineettomasta kulttuurista. Saamelaiselle kulttuuriympäristölle on tyypillistä, että ympäristössä on melko vähän selvästi näkyviä jälkiä ihmistoiminnasta, mutta siihen liittyvä aineeton kulttuuriperintö on runsasta. Saamelainen kulttuurimaisema voi siten vaikuttaa luonnonmaisemalta, mutta esimerkiksi suullinen perimätieto alueen käytöstä ja arvoista, paikannimistö ja erilaiset paikkoihin liittyvät tarinat tekevät siitä kulttuurimaiseman.				
Viiteteet 6/1 ja 6/5				

Alueen kuvaus, rakennusperintö ja arkeologia

RAKENNUSPERINTÖ

Suunnitelma-alueella on useita arvokkaita rakennusperintökohteita. Oskarinkosken, Oskarinjärven ja Suomujoen kolttakentät sekä Raja-Joosepin kenttä on arvottettu valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi. Kolttakentät ja Raja-Jooseppi on myös suojeeltu asetuksella valtion omistamista rakennuksista (480/85) samoin kuin Metlan rakentama Rumakurun uusi päivätupa sekä alueen vanhin rakennus, Rumakurun vanha päivätupa. Näiden lisäksi alueella on muitakin arvokkaita rakennusperintökohteita, jotka eivät ole suojeiltu. Tällaisia ovat muun muassa Tammakkolammen kammi, Raappanan kammi, Anterimukan autiotupa saunoineen, Suomunruokun museokämppä, Snellmaninmaja, Vongoivan kammi, Sudenpesän kammi ja Manto-ojan autiotupa. Suurin osa arvokkaista rakennuksista on keskinkertaisessa kunnossa. Joukossa on myös hyvä- ja huonokuntoisia rakennuksia.

ARKEOLOGISET KOHTEET

Suunnitelma-alueesta Urho Kekkosen kansallispuistossa on tehty muinaisjäännösten ja muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden inventointeja ja tarkastuksia, mutta siitä huolimatta suurin osa kansallispuistosta on inventoimatta. Inventoinneissa on kartoitettu erityisesti retkeilyreittien varsilla olevia kohteita, jotka ovat suurimmassa tuhoutumisvaarassa. Sompion luonnonpuistosta tunnetaan muutamia kohteita, mutta luonnonpuiston kulttuuriperintökohteita ei ole systemaattisesti kartoitettu. Vaaranala, Uura-aapa, Nalka-aapa ja Kemihara ovat kokonaan inventoimatta. Osa suunnitelma-alueen arkeologisista kohteista on muinaismuistolain suojaamia muinaisjäännöksiä, osa muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Suurin osa arkeologisista kohteista on hyväkuntoisia, mutta muutamat käytetyimmillä retkeilyalueilla olevat kohteet vaativat hoitotoimenpiteitä kohteiden säilymisen turvaamiseksi.

Esihistoriallinen aika

Alueen asukkaiden toimeentulo perustui esihistoriallisella ajalla metsästykseen, kalastukseen ja keräilyyn. Kalastus ja keräily eivät kuitenkaan ole jättäneet maastoon juurikaan pysyviä jälkiä, mutta metsästyksestä kertovat suunnitelma-alueen peuranpyyntikuopat ja purnut. Vaikka alueesta on kartoitettu vasta pieni osa, tunnetaan pyyntikuoppia lähes kuudestakymmenestä eri paikasta. Niissä on yhteensä lähes 450 pyyntikuoppaa. Suuri osa pyyntikuopista on löydetty helppokaivuisilta, hiekkaisilta Suomujoen ja Luton varsilta. Suurin tunnettu järjestelmä on kuitenkin Nattushaaran tienoilla Sompion luonnonpuistossa, josta on löydetty 78 pyyntikuoppaa. Yli 20 kuopan järjestelmiä on myös Tuiskujoen suulla, Lankojärvellä, Auhtioella. Kopsusjärvellä ja Suomun-Villen lähellä. Esihistoriallinen asutus on keskittynyt vesistöjen varteen. Esihistoriallisia asuinpaikkoja tunnetaan muun muassa Sompiojärveltä, Kopsusjärveltä, Luirojärveltä, Kaptuksislammilta, Luulammilta, Alemmalta Kiertämäjärveltä sekä Suomu- ja Luttojoen rannoilta.

Historiallinen aika

Suunnitelma-alue on historiallisella ajalla jakautunut Sompion, Keminkylän ja Suonikylän lapinkylien alueelle. Metsäsaamelaisväestön pääelinkeinot olivat metsästys, kalastus ja keräily. Alueen peuranpyyntikuopista osa voi ajoittua historialliselle ajalle – pyyntikuoppia on Suomessa käytetty kivikaudelta aina 1800-luvulle asti. Alueelta on löytynyt liesilatomuksia, jotka voivat liittyä historiallisen ajan asutukseen. Liesilatomuksia on löydetty pääasiassa Suomujoen järvinlaajentumien alueelta. Myös Sompiojärvellä on asuttu historiallisella ajalla.

Poronhoito

Poronhoito on saamelaisten kehittämä elinkeino, jolla on Koilliskairassa pitkät perinteet. Alun perin kesyporoja on käytetty mm. takkaporoina ja houkutuseläiminä peuranpyynnissä. Poronhoito siinä mittakaavassa, kuin se nykyisen kansallispuiston alueella tunnetaan, sai alkunsa 1800-luvun puolivälin jälkeen. Tuolloin alueelle saapui Enontekiön ja Kautokeinon porosaamelaista väestöä tuoden tullessaan suuret porotokkansa. Poronhoiton lisäksi muiden perinteisten luontaiselinkeinojen – metsästyksen, kalastuksen ja keräilyn – hyödyntäminen jatkui. Poronhoitoon liittyviä rakennelmia löytyykin runsaasti nykyisen kansallispuiston alueelta. Poronhoidon alkuvaiheeseen liittyvät mm. Pikku-Luirojärven aitapaikat kotarakennelmineen. Kilopään ympäristössä on ollut yhteensä neljä eri aitaa, joista nuorimpana on edelleen pystyssä oleva Niilanpään alta kämppineen ja kotasijoineen. Poronhoito on leimannut ja leimaa edelleen vahvasti paikallista perinnettä. Se näkyy muun muassa tarina- ja muisteluskultuurissa, puku- ja ruokakultuurissa sekä rakennusperinteessä (viitteet 6/4–5).

Reitit

Urho Kekkosen kansallispuiiston ja Sompion luonnonpuiston poikki kulkee Ruijanpoluksi kutsuttu ikivanha kulkureitti. Polku ulottui Sodankylästä Rieston kylän läheiltä Saariselän tunturiylängön yli Kyrön kylään eli nykyiseen Ivaloon ja sieltä edelleen Pohjois-Norjaan. Polkua käytettiin ensisijaisesti talvella. Metsäisillä seuduilla polku merkittiin puihin iskehtyillä pilkoilla ja kivikkoisilla puuttomilla alueilla kivikasoilla. Näitä vanhoja merkkejä löytyy maastosta nykyäänkin runsaasti. Ruijanpolku lienee käytetty ainakin 1500-luvulta lähtien 1900-luvun alkuun asti. Ruijanpolku on merkity maaistoon Sompiojärven ja Kiilopään välillä Sompio-seuran toimesta 1971. 2000-luvun alkupuolella osa polusta on entisöity retkeilyreitiksi ja merkity maaistoon uudestaan väillä Kiilopää–Laanila. Ruijanpolku on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Alueelta tunnetaan myös muita vanhoja kulkureittejä. Venäjälle kuljettiin Kemijoelta Vouhtujokea pitkin Sotataipaleen yli Sotajoelle ja sieltä Nuorttijoelle, josta laskettiin itään. Kopsusjärvelle kulkee 1900-luvun alkupuolella kullankaivajien tekemä reitti, joka jatkui Vongoivalle asti. Venäjän rajan läheisyydessä kulkee lisäksi Luton suunniteltuja savotoita varten 1930-luvulla tehty tukkitie. Maantiekurun reitti kulki Sodankylän Riestosta Luironjärven ja Maantiekurun kautta pohjoiseen. Maantiekurun reitin varrella Helanderin kotajärvellä sijaitseva Helanderin kota on vanhin Saariselän alueen autiotupa, jossa on vielä säilyneitä rakenteita. Kämpässä on vieraillut kuuluisiakin matkaajia, sillä Elias Lönnrot ja Matias Aleksanteri Castrén tiettävästi yöpyivät kodassa jouluna v. 1841.

Metsätalouden historia

Metsähallitus käynnisti selvykset Luton alueen metsävarojen hyödyntämismahdollisuudesta vuonna 1935, mutta talvisota keskeytti työt. Valmistelutöiden seurauksena kansallispuiiston alueella on savottakämppien ja uittotammien jäännöksiä muun muassa Luiron latvoilla ja Luironjärvellä sekä tukkitie Venäjän rajan läheillä. Tukkitie kulkee Raja-Joosepista Luironneelle asti. Tätä vanhempia metsätalouden historiaan liittyviä merkkejä tunnetaan Nuorttijoelta, jonka suunniteltiin hakkuuta 1900-luvun alussa.

Sotahistoria

Suunnitelma-alueelta tunnetaan paljon toisen maailmasodan ajalta peräisin olevia sotahistoriallisia rakenteita. Jatkosodan loppuvaiheessa Saksa valmistasutti siihen, että Suomi tekisi erillisrauhan Neuvostoliiton kanssa. Tuolloin Saksan olisi varauduttava pitämään hallinnassaan Pohjois-Lappi Saksalle elintärkeän Petsamon nikkelin takia. Tankavaaraan alettiinkin suunnitella sitä varten puolustusasemaa keväällä 1944, ja linnoitustyöt alkoivat saman vuoden kesällä. Asema sai nimen Schutzwall-Stellung eli Suojavalliasema. Asema suunniteltiin ulottumaan parinkymmenen kilometrin matkalle Jäämerentien molemmille puolin idästä Nattastuntureilta länteen Tankajoelle. Rakenteiden jäännöksiä on vieläkin runsaasti nähtävillä etenkin Tankavaaran ympäristössä. Osa rakenteista on kartoitettu. Schutzwallin suoja-aseman rakenteet Tankavaarassa ja siihen liittynyt Huuhkajan-päänpaistaman silta on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Kullankaivun historia

Alueelta tunnetaan kullankaivuuseen liittyviä jäännöksiä, mm. kämppiä, kultavaltausten rajamerkkejä ja kullenetsintäkuoppia. Lisäksi Kopsusjärven reitti on alun perin kullankaivajien tekemä. Aktiebolaget Prospektor etsi kultaa alueella 1900-luvun alussa ja Luttojoen kulta Oy 1930-luvulla. Kultaa on kaivettu myös Tankavaarassa. Tankavaaran kulta löysi 1930-luvulla purnumukkalainen Aleksanteri Sauva-Aslak Peltovuoma.

Retkeilyn historia

Saariselän alueen matkailu alkoi jo 1940-luvun lopulla, mutta seuraavalla vuosikymmenellä Kullervo Kemppisen kirjat alkoivat houkutella alueelle enemmän retkeilijöitä. Retkeilyjärjestöt, mm. Suomen Latu, ja erääät yksityishenkilöt alkoivat rakentaa alueelle tupia, korsuja ja kammeja 1950-luvulla. Moni näistä varhaisista retkeilyrakenteista on sittemmin tuhoutunut. Metsähallinto pystytti ensimmäiset retkeilyn tukikohdat 1960-luvun lopulla. Monet säilyneistä tuvista ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kohteita ja useat edelleen retkeilykäytössä.

Aineeton kulttuuriperintö

Alueen aineeton kulttuuriperintö on moninaista, ja siihen kuuluvat mm. paikannimet, paikkoihin ja henkilöihin liittyvät tarinat, perinnejouut sekä muu suullinen perimätieto. Alueen tarinaperinteeseen kuuluvat kertomukset muun muassa lovinoita Akmeelin, Iso-Ponkun, Sauva-Aslakan, Meänteisen, Suomun-Villen, Moskun, Raja-Joosepin, Huhti-Heikin, Itäkairan prinsessan ja Luppo-Matin toiminnasta.

Viitteet 6/2–5

Kohteet

Maisema

Luokka	Kpl	Nimi
Arvokas perinnemaisema (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Raja-Joosepin kenttä
Maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Tankavaara
Seudullisesti merkittävä kulttuuriympäristö (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Luirojärven–Pikku-Luirojärven alue
Seudullisesti merkittävä luonnon- ja kulttuurimaisema (Pohjois-Lapin maakuntakaava)	1	Nattaset
Lisätietoja		

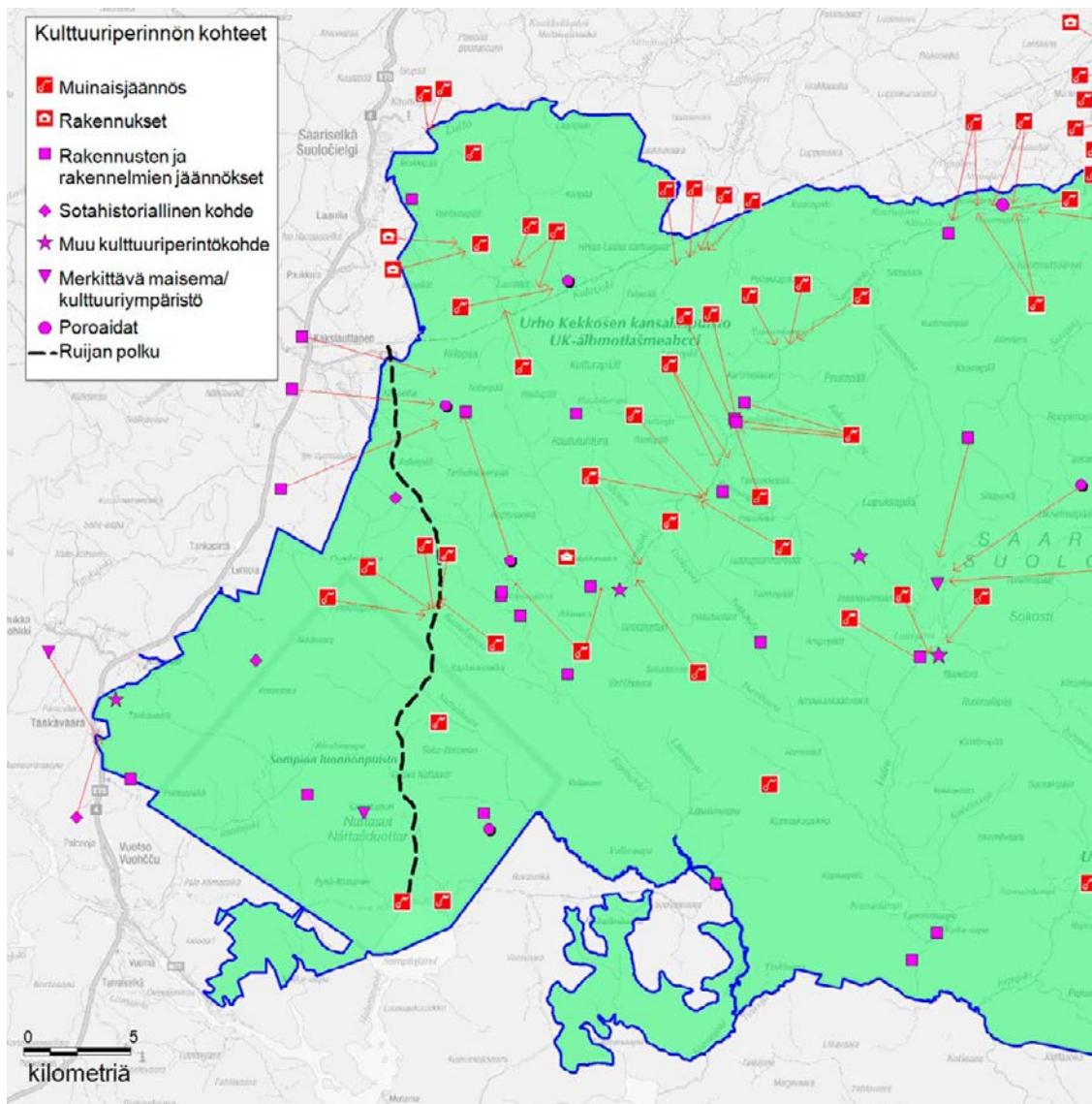
Rakennusperintö

Luokka	kpl	Nimi
Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriperintökohde	6	Raja-Joosepin asuinkenttä (11 rakennusta tai rakennelmaa), Oskarinkosken kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Oskarinjärven kolttakenttä (2 rakennusta tai rakennelmaa), Suomujoen kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Schutzwallin puolustusaseman rakenteet, Ruijanpolku
Asetuksella valtion omistamista rakennuksista suojeiltu kohde	6	Rumakurun vanha päivätupa (1 rakennus), Rumakurun uusi päivätupa (1 rakennus), Oskarinkosken kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Oskarinjärven kolttakenttä (2 rakennusta), Suomujoen kolttakenttä (8 rakennusta tai rakennelmaa), Raja-Joosepin asuinkenttä (10 rakennusta tai rakennelmaa)
Metsähallituksen ja Museoviraston välisellä sopimuksella suojeiltu kohde	1	Raja-Joosepin asuinkenttä (1 rakennus)
Lisätietoja		Näiden lisäksi alueella on muitakin arvokkaita rakennusperintökohteita, jotka eivät ole suojeiltuja, kuten Tammakkolammen kammi, Raappanan kammi, Anterimukan autiotupa saunoineen, Suomunruoktun museokämppä, Snellmaninmaja, Vongoivan kammi ja Sudenpesän kammi.

Arkeologiset kohteet

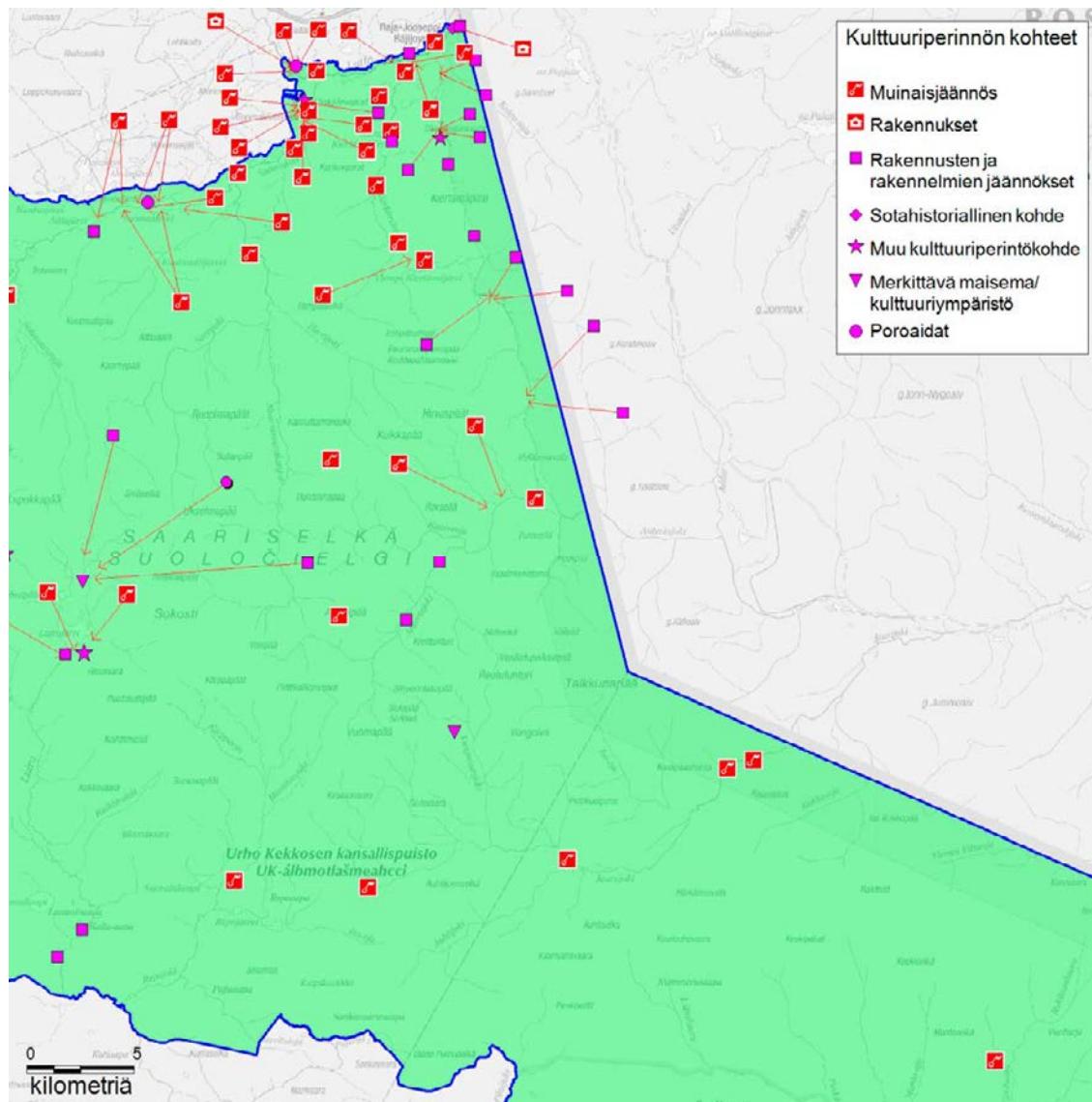
Tyyppi (muinaismuistorekisterikohde)	Kpl	Tyyppi (muut kohteet)	Kpl	Luokka	Kpl
asuinpaiat	27	asuinpaiat	32		
työ- ja valmistuspaikat	53	työ- ja valmistuspaikat	21		
kivi- ja maarakenteet	4	kivi- ja maarakenteet	2		
muinaisjäännösryhmät	5	liikennekohteet	60		

taide ja muistomerkit	2	taide ja muistomerkit	2		
löytöpaikat	4	puolustusvarustukset	4		
Saamelaiskulttuuri					
Saamelaista kulttuuriperinnöstä kerrotaan yllä alueen muun kulttuuriperinnön osana. Erityisesti saamelaiskulttuuria koskevat osat on kopioitu tekstillä alle:					
<p>Historiallisella ajalla alue on jakautunut Sompion, Keminkylän ja Suonikylän lapinkylien alueelle. Metsäsaamelaiväestön pääelinkeinot olivat metsätys, kalastus ja keräily. Alueen peuranpyyntikuopista osa voi ajoittua historialliselle ajalle – pyyntikuoppia on Suomessa käytetty kivikaudelta aina 1800-luvulle asti. Alueelta on löytynyt liesilatomuksia, jotka voivat liittyä historiallisen ajan asutukseen. Liesilatomuksia on löydetty pääasiassa Suomujoen järviäjentumien alueelta. Myös Sompiojärvellä on asuttu historiallisella ajalla.</p> <p>Poronhoito on saamelaisten kehittämä elinkeino, jolla Koilliskairassa on pitkät perinteet. Alun perin kesyporoja on käytetty mm. takkaporoina ja houkutuseläiminä peuranpyynnissä. Poronhoito siinä mittakaavassa, kuin se nykyisen kansallispuiston alueella tunnetaan, sai alkunsa 1800-luvun puolivälin jälkeen. Tuolloin alueelle saapui Enontekiön ja Kautokeinon porosaamelaista väestöä tuoden tullessaan suuret porotokkansa. Poronhoidon lisäksi muiden perinteisten luontaiselinkeinojen – metsästyksen, kalastuksen ja keräilyn – hyödyntäminen jatkui. Poronhoitoon liittyviä rakennelmia löytyykin runsasti nykyisen kansallispuiston alueelta. Poronhoidon alkuvaiheeseen liittyvät mm. Pikk-Luojärven aitapaikat kotarakennelmineen. Kiilopään ympäristössä on ollut yhteensä neljä eri aitaa, joista nuorimpana on edelleen pystyssä oleva Niilanpään aita kämppineen ja kotasijoineen. Poronhoito on leimannut ja leimaa edelleen vahvasti paikallista perintettä. Se näkyy muun muassa tarina- ja muisteluskulttuurissa, puku- ja ruokakulttuurissa sekä rakennusperinteessä.</p> <p>Kulttuuriympäristö koostuu ympäristössä olevasta aineellisesta kulttuurista ja ympäristöön liittyvästä aineettomasta kulttuurista. Saamelaistelle kulttuuriympäristölle on tyypillistä, että ympäristössä on melko vähän selvästi näkyviä jälkiä ihmistoiminnasta, mutta siihen liittyvä aineeton kulttuuriperintö on runsasta. Saamalainen kulttuurimaisema voi sitten vaikuttaa luonnonmaisemalta, mutta esimerkiksi suullinen perimätieto alueen käytöstä ja arvoista, paikannimistö ja erilaiset paikkoihin liittyvät tarinat tekevät siitä kulttuurimaiseman. Alueen tarinaperinteeseen kuuluvat kertomukset muun muassa lovinoita Akmeelin, Iso-Ponkun ja Sauva-Aslakan toiminnasta.</p> <p>Toisen maailmansodan jälkeen Suomu- ja Luttojoelle tuli evakkoon Suonikylän kolttasaamalaisia, jotka myöhemmin asettuivat pysyvästi asumaan Sevettijärvelle. Näistä asuinpaikoista Oskarinkosken, Oskarinjärven ja Suomujoen kolttakentät on arvottettu valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi kulttuuriympäristöiksi, ja ne on suojeeltu asetuksella valtion omistamista rakennuksista (480/85).</p> <p>Viitteet 6/2 ja 6/4–5.</p>					
Lisätietoja					

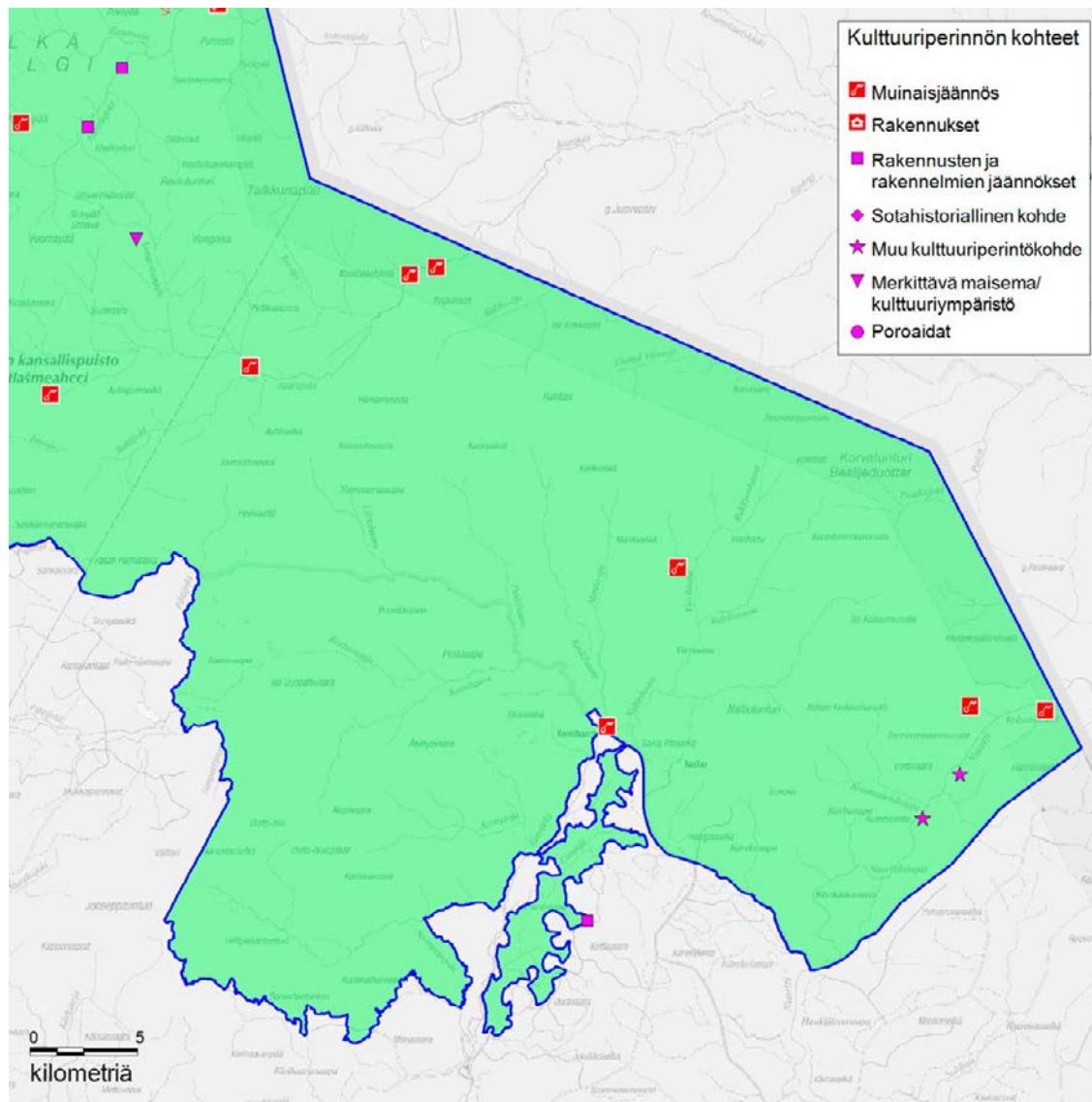
Kuva 9. Suunnittelualueen kulttuuriperintökohteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 10. Suunnittelualueen kulttuuriperintökohteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 11. Suunnittelualueen kulttuuriperintökohteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

7A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö	Kartta	☒	Kuvat 12, 13 ja 14. Palveluvarustus Kuvat 15, 16 ja 17. Reitit				
Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualueen vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastyytyväisyystä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittejä, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia ja kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.							
Toimintaympäristön kuvaus								
Urho Kekkosen kansallispuisto on pinta-alaltaan (2 550 km ²) maamme toiseksi suurin kansallispuisto, jonne tehdään vuosittain noin 300 000 käyntiä. Kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset ovat erittäin merkittävät. Kansallispuiston kävijät ovat tällä hetkellä suurimmaksi osaksi omatoimiretkileijöitä. Kehittyvä luontomatkailu voi lisätä yritysvetoisten opastettujen ryhmien määrää tulevaisuudessa.								
Urho Kekkosen kansallispuistossa retkeily ja kestävä luontomatkailu tarkoittavat luonnon käyttöä retkeilyyn, virkistäytymiseen ja yritystoimintaan niin, että ne eivät vaaranna kansallispuiston luonnon ja maiseman suojeleua, vaan pyrkivät säälyttämään sen suosittuna luonnonnähtävyytenä. Kansallispuistossa vieraillaan luonnon ehdoilla paikallisista perinteitä ja kulttuureja kunnioittaen. Samalla jokamiesretkeilyn ja luontomatkailun tavoitteena on pyrkimys kansalaisten hyvinvoinnin turvaamiseen ja lisäämiseen.								
Luontomatkailu edistää aluetaloutta ja työllisyyttä. Urho Kekkosen kansallispuistoon sopivat sellaiset kaupalliset palvelut, jotka eivät edellytä merkittävää rakentamista, eivät muuta alueen luonnon tilaa eivätkä aiheuta häiriötä suojealueen muille kävijöille. Luontomatkailua kehitettäessä on huomioitava myös porotalouden toimintaedellytysten turvaaminen. Kansallispuistossa tehtävä luontomatkailu ja yritystoiminta perustuvat kestävän luontomatkailun periaatteille.								
Yhtenä tavoitteena on hyödyntää kansallispuiston ulkopuolista reitistöä ja rakentaa sitä yhä paremmin matkailua tukevaksi kuten Saariselällä on johdonmukaisesti tehty. Motorisoitu safaritoiminta ohjataan suojealueiden ulkopuolelle ja sille osoitetaan sopivat reitistöt käytöön. Tavoitteena on, että kaikki kansallispuistossa toimivat ohjelma-palveluyritykset saadaan sopimuskäytännön piiriin. Yhteistyöyritykset voivat markkinoinnissaan hyödyntää kansallispuiston läheisyyttä, vaikka eivät toimisi lainkaan kansallispuiston rajojen sisällä.								
Suurimmat käyntimäärität Urho Kekkosen kansallispuistossa sijoittuvat lähialueelle, Saariselan–Kiilopään matkailualueelle, missä on huollettujen latujen verkosto ja kesäaikaan vastaavasti kattava polkuverkosto tulipaikkoineen ja päivätupineen. Ns. päiväretkeilijät muodostavatkin suurimman osan kansallispuistossa retkeilevistä. Urho Kekkosen kansallispuisto tarjoaa erinomaiset puitteet myös vaativaan eräretkeilyyn. Kansallispuiston itäisin osa, ns. Itäkaira on retkeilykäytöltään kansallispuiston hiljaisinta aluetta. Kävijöitä kansallispuistossa liikkuu läpi vuoden, kaikkina vuodenaikoina, mutta vilkkaimmat retkeilysesongit ovat ruska-aika sekä kevätalven hiihtosesonki.								
Voimassa olevassa vuoden 2001 hoito- ja käytösuunnitelmassa Urho Kekkosen kansallispuisto on jaettu hoitoa ja käyttöä varten erilaisiin osa-alueisiin. Perusosalla leiriutyminen ja tulenteko on sallittua vain osoitetuilla paikoilla. Saariselan ja Nuorttin erämaaosilla tulenteko on sallittua vain osoitetuilla tulenteikopaikoilla, leiriutyä voi vapaasti lukuun ottamatta Paratiisikurua ja Lumikurua. Kemin–Sompion erämaaosaa on paikoin soista, paikoin metsäistä aluetta, jossa voi leiriutyä ja tehdä retkitulen vapaasti. Vain ns. lähialueella Saariselan–Kiilopään ympäristössä on merkityjä reittejä sekä Nuorttijoen varrella kulkeva 40 km:n mittainen retkeilyreitti. Lisäksi vanha Ruijanreitti kulkee noin 15 km verran kansallispuiston sisällä. Muualla ei ole merkityjä/huollettuja reittejä, mutta maastossa on lukuisia vuosikymmenten saatossa muodostuneita reittejä, joita retkeilijät käyttävät vuosi toisensa jälkeen. Vaikka reitin voi kansallispuistossa valita vapaasti, aina on suositeltavaa käyttää olemassa olevia polkuja.								

Sompion luonnonpuisto on perustettu v. 1956 tieteellisiin tarkoituksiin, ja se palvelee ensisijaisesti luonnonsuojelua ja tutkimusta sekä suojojen sallimissa rajoissa myös opetusta. Luonnonpuiston ydinosaan muodostaa seitsemänkainen Nattastuntureiden jono. Sompion luonnonpuistossa voi retkeillä kaikkina vuodenaikeina ainoastaan merkityillä reiteillä. Paikallisilla asukkailla (Sodankylän kuntalaisia) on Sompion luonnonpuistossa tiettyjä järjestyssäännössä tarkemmin määriteltyjä erityisoikeuksia liittyen mm. poronhoitoon. Paikalliset voivat liikkua luonnonpuistossa reittien ulkopuolella marjastuksen ja sienestyksen yhteydessä. Sompion suot ovat tärkeitä hillastuspaikkoja paikallisille.

Sompion luonnonpuiston eteläosan halki kulkee Sompiojärven metsäautotie, jossa kulkeminen autolla on sallittua. Sompiojärven tieltä lähtee rengasreitti Pyhä-Nattaselle, joka on suosittu retkikohde. Pyhä-Nattasen laella on 1950-luvulla rakennettu Palovartijan tupa, joka toimii nykyisin päivätupana. Toinen merkityt reitti menee Sompiojärven metsäautotietä Tankavaaraan. Tämä reitti kulkee pääosin saksalaisten toisen maailmansodan aikana tekemiä teitä pitkin. Kolmas merkityt reitti on 1500-luvulta lähtien käytössä ollut vanha Ruijanpolku, joka kulkee luonnonpuiston halki jatkuvaan Laanilaan saakka. Ruijanpolulta on merkity yksisuuntainen reitti Terävä-Nattasen huipulle. Sompiojärven rannassa on leiriytymispalvelu, veneenlaskuluiska ja lintutorni. Muualla luonnonpuistossa leiriytyminen ei ole sallittua. Tulenteko on luvallista vain merkityillä paikoilla.

Kemihaaran erämaa-alue rajoittuu pohjoisessa Urho Kekkosen kansallispuistoon ja idässä Kemijoteen ja sen sivuhaaroihin. Kemihaaran eteläosaa hallitsevat Uittipiekan-tunturi ja Sorvortantunturi, jotka kohoavat yli 420 metrin korkeuteen. Alueen keskiosassa on useita paljaslakisia vaaroja, korkeimpina Akanvaara ja Ätimysvaara. Pohjoisessa on laajoja aapasoita, joilta saavat alkunsa monet Kemijoen ja Pihtijoen latvahaarat. Erämaa-alueella on yksi audio-varaustupa; merkityjä reittejä ja latuja ei ole. Alue soveltuu erinomaisesti vaativaan eräretkeilyyn. Alueella on hyviä hillsaita ja vaarojen rinteillä runsaat mustikkamaat. Lisäksi Kemihaaran erämaa-alue on suosittu kalastus-ja metsästyskohde.

Vetovoima ja merkitys

Kävijälaskentakohteet		Kävijätutkimus			Viipymä		
Tunnus	Nimi	Kävijätutkimuksen nimi	UK-kansallispuiton kävijätutkimus	Vuosi	2010	Viipymä yöpyjät vrk	5,4
		Kävijättyväisyys indeksi		4,2	Kävijä vrk		160 000 (laskettu 10 %:n osuudella, vrt. kävijätutkimus*)
Kävijälaskennan kattavuus suunn.alueesta %		Tyytyväisyys palveluihin		4,0	Poltopuun käyttö ja jäte		
		Tyytyväisyys ympäristöön		4,3			
Kävijälaskentatiedot		Odottuen täytyminen		4,5	Vuosi	2013	
Vuosi	Käyntimäärä	Häiriötekijöiden kokeminen		4,3	Sekajäte	30 m ³	
2013	292 575 (UK-kansallispisto)	Paikalliset kävijät %		1	Biojäte	30 m ³	
2013	3500 (Sompion lp, arvio)	Kotimaiset matkailijat (%)		94	Poltopuu	650 pm ³	
2013	12 000 (Tuntsan ja Kemihaaran erämaa-alueet, Vintilänkaira, Kairijoki, Kivistunturi ja Savukoski-				Kaasu	110 pulloa (11 kg)	

	Tuntasa alueen talousmetsien virkistyskohteet, arvio.)			
Paikallistaloudelliset vaikutukset	Ulkomaalaiset matkailijat (%)	6		
Vuosi (uusin)	2013			
Työllisyysvaikutus	292 htv	Päiväkävijät (%)	64 % *	
Tulovaikutus milj. e	22,2	Yöpyjät alueella (%)	36 % *	
Lisätietoja		Viipymä päiväkävijät h	4,2	
Lisätietoja:				
Edellä oleva tieto koskee UK-kansallispuistoa, missä kävijätutkimus on tehty. Sen lisäksi Sompion luonnonpuistossa arvioitiin olleen vuonna 2013 3 500 käyntiä. Kemihaaran erämaa-alueella ei ole tarkkaa kävijälaskentaa, käytössä on vain yhteinen arviolaskuri. Tähän kokonaisuuteen kuuluu Savukosken–Tuntsan alueen muiden kuin jatkuvan seurannan piirissä olevien alueiden käyntimäääräarviot (Tuntsan erämaa-alue, Kemihaaran erämaa-alue, Vintilänkaira, Kairijoki, Kivistunturi ja Savukosken–Tuntsan alueen talousmetsien virkistyskohteet). Vuonna 2013 arviokäynnit yhteensä em. alueilla oli 12 000 kävijää.				
* Kävijätutkimuksessa saatu yökävijöiden suhde päiväkävijöihin ei vastaa todellisuutta. Yöpyjen määrä on todellisuudessa pienempi, noin 10 %. Kävijätutkimuksen tuloksesta tuli suurempi, koska erämaakohteissa vastausprosentti nousi suureksi suhteessa kokonaiskävijämääärään.				

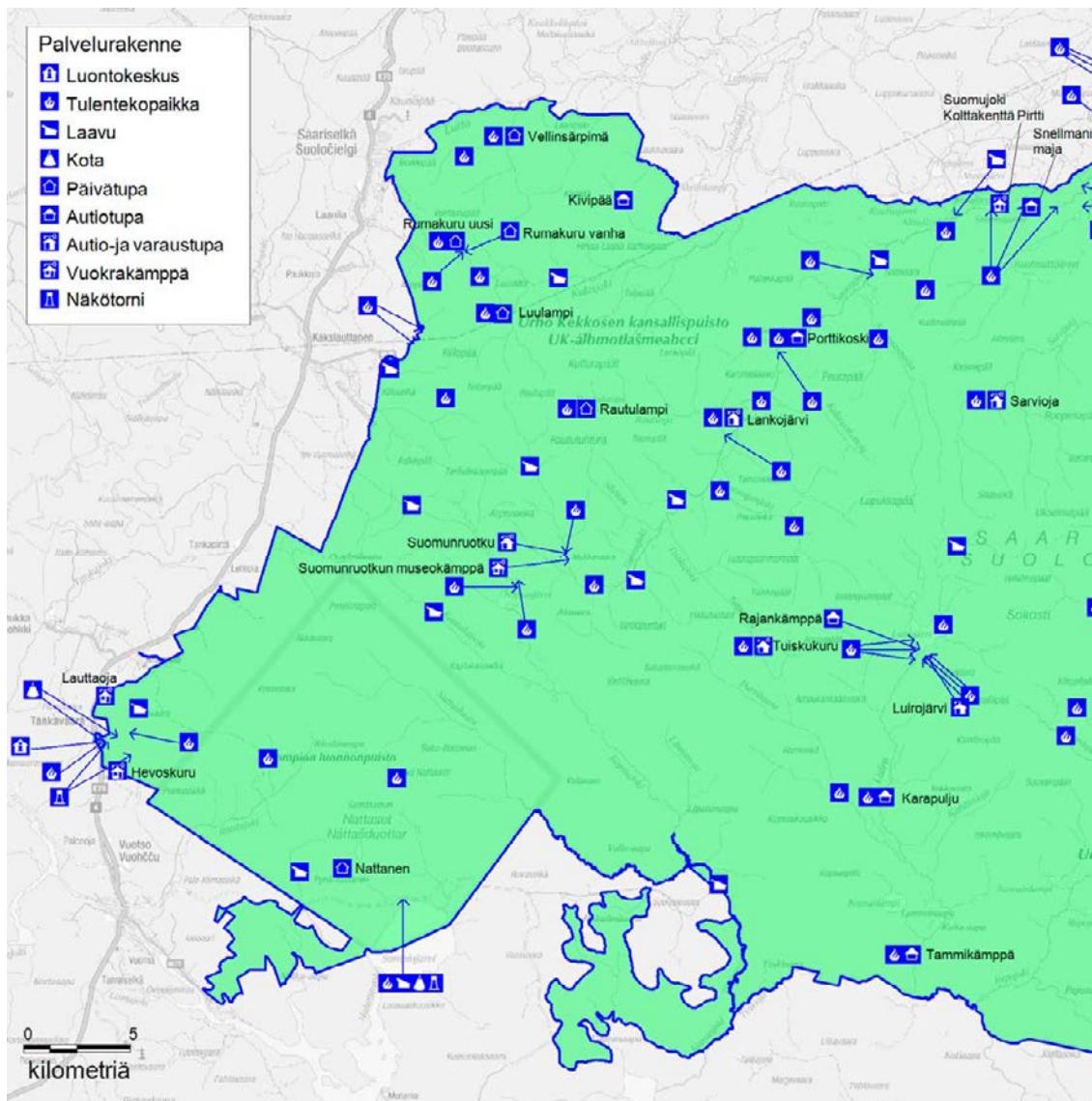
Retkeilypalvelujen tarjonta							
Rakennukset	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Hyvä	Kunto		Lisätietoja	
				Kesk.	Huono	Mh	Muu
UK-puiston autiotuvat ja -kammit	19		14 kpl	3 kpl; Snellmaninmaja, Peskihaara ja Vongoivan kammi	2 kpl; Tammi-kämppä ja Raappanan kammi	MH	Kemin-Sompion paliskunnan omistamia: Vieriharjun ja Härikävaaran autiotuvat ja saunat.
UK-puiston yhdistetty auto-/varaustupa	13		10 kpl	2 kpl; Hirvas-hauta, Muoravaarakka	1 kpl; Karhuoja	MH	
UK-puiston päivätuvat	5		3 kpl	2 kpl; Rumakuru (vanha ja uusi)		MH	
UK-puiston vuokratuvat ja -kammit	6		6 kpl			MH	
UK-puiston huoltotuvat	5		5 kpl			MH	
Sompion luonnonpuisto (päivätupa)	1		1 kpl			MH	
Kemihaaran erämaa-alue (auto-varaus-tupa)	1		1 kpl			MH	

Rakennelmat	Lkm	Kapasiteetti		Kunto		
			Hyvä	Kesk.	Huono	Mh
UK-puiston keittokatokset	5		2	3		MH
UK-puiston kodat	6		5	1		MH
UK-puiston tulipaikat	125		72	43	10	MH
UK-puiston laavut ja puolikodat	24		21	3 (Jussimurusta, Saukkosuvannonvaara, Aittajärvi)		MH
UK-puiston kuivakäymälät (itsenäiset rakennelmat)	59		50	8	1 (Raappana)	MH
UK-puiston polttopuuusuoja/kuivakäymälä/varasto	5		4	1 (Karhuoja)		MH
UK-puiston polttopuuusuoja/kuivakäymälä	17		13	4 (Vellinsärpimä, Ylempi Kiertämäjärvi, Jussimurusta)		MH
UK-puiston polttopuuusuoja + jätepiste	2		2			MH
UK-puiston polttopuuusuoja	66		45	21		MH
Sillat	49		38	10	1 (Paasjoki)	MH
UK-puiston saunaat	10			2 (Jooseppi, Suomujoen kolttakenttä)	1 (Oskarinkosken kolttakenttä)	MH
UK-puiston pitoksia	118 kohdetta (n. 17 km)		64 kohdetta	31 kohdetta	23 kohdetta	MH
Sompion luonnonpuiston sekajäteastiat	1					MH
Sompion luonnonpuiston kodat, puolikodat ja laavut	3		3			MH
Sompion luonnonpuiston kuivakäymälät	3		3			MH
Sompion luonnonpuiston pitkokset	4		2	2 (Kivistö, Siltamaa)		MH
Sompion luonnonpuiston liiterit	3		3			MH
Sompion luonnonpuiston tulenteekopaikat	4		4			MH
Kemihaaran erämaa-alueen polttopuuusuoja / kuivakäymälä	1			1		MH
Kemihaaran erämaa-alueen pitkokset	1 (61 m)		1			MH
Kemihaaran erämaa-alueen						MH

Reitit	Km	Esteetön (km)	Päälystye (km)	Ylläpito (km)	Muulla kuin valtion alueella
				Mh	Muu
UK-puiston luontopolut (9 kpl, talvella lumikenkäreitteinä)	34 km			34 km	
UK-puiston pyöräilyreitit (4 kpl)	58 km			58 km	
UK-puiston ratsastusreitit (2 kpl)	22 km			22 km	
UK-puiston Korvatunturin matkailupalvelureitti	20 km			20 km	
UK-puiston patikkareitit	202 km			202 km	
UK-puiston ladut, vain perinteinen	24 km			24 km; MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)	24 km; MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)
UK-puiston ladut, perinteinen ja vapaa	154 km			154 km; MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)	154; km MH, (Saariselän hoito-osuuskunnalla latujen ylläpito)
UK-puiston koiravaljakkoreitti	4 km			4 km; MH ja sopimusyrittäjät	
Sompion luonnonpuiston reitit *	29 km			29 km	
* Sompion luonnonpuistossa saa liikkua kaikkina vuodenaikoina vain näillä merkityillä reiteillä.					

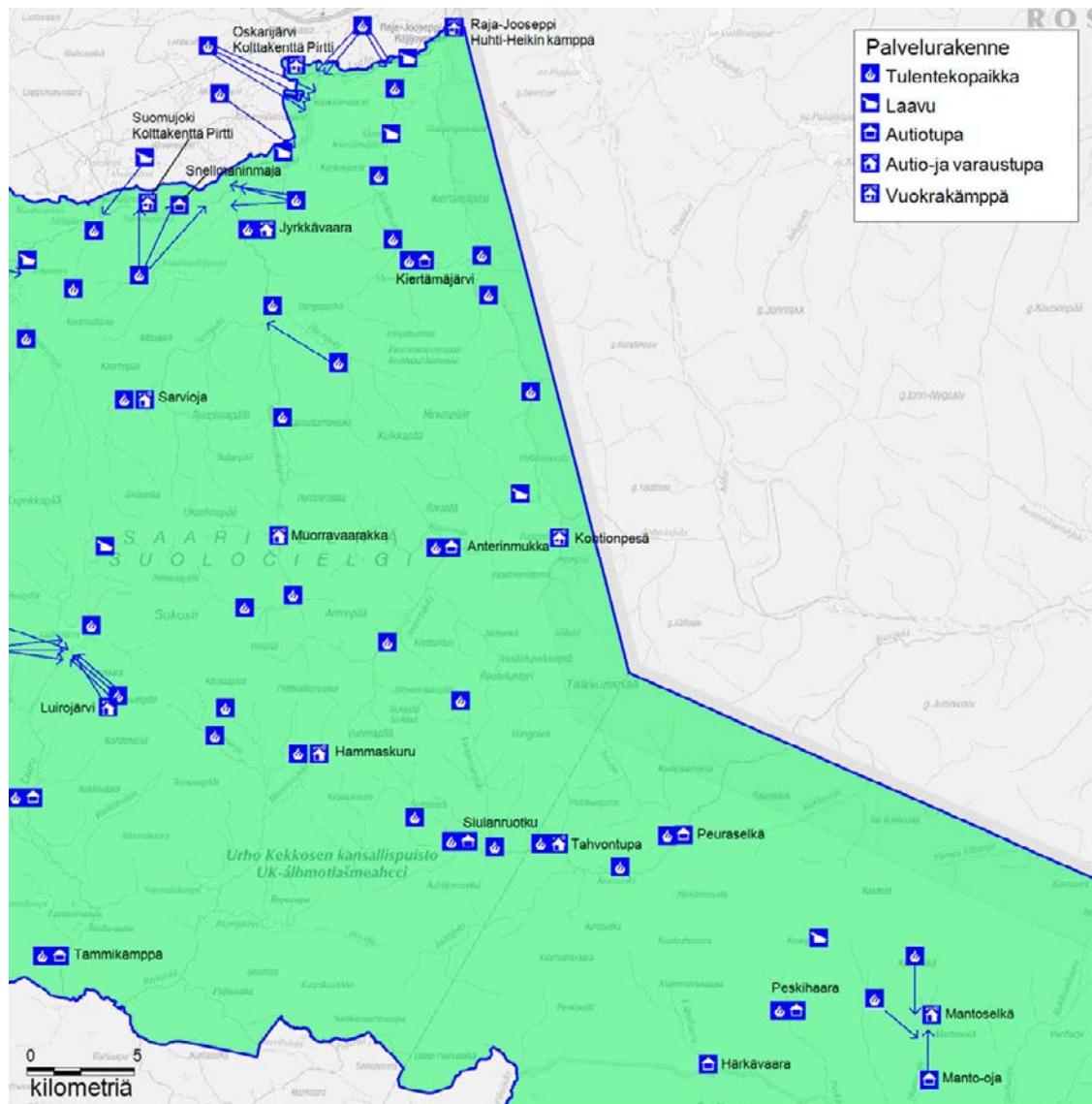
Matkailun yhteistyön kuvaus

Vuosi	2013	Yhteistyörytysten lukumäärä	2 kpl	Yhteistyörytysten suunnittelalueella palvelemien asiakkaiden lukumäärä	vähäinen	Yhteistyörytysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyttymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)	-
Lisätietoja							

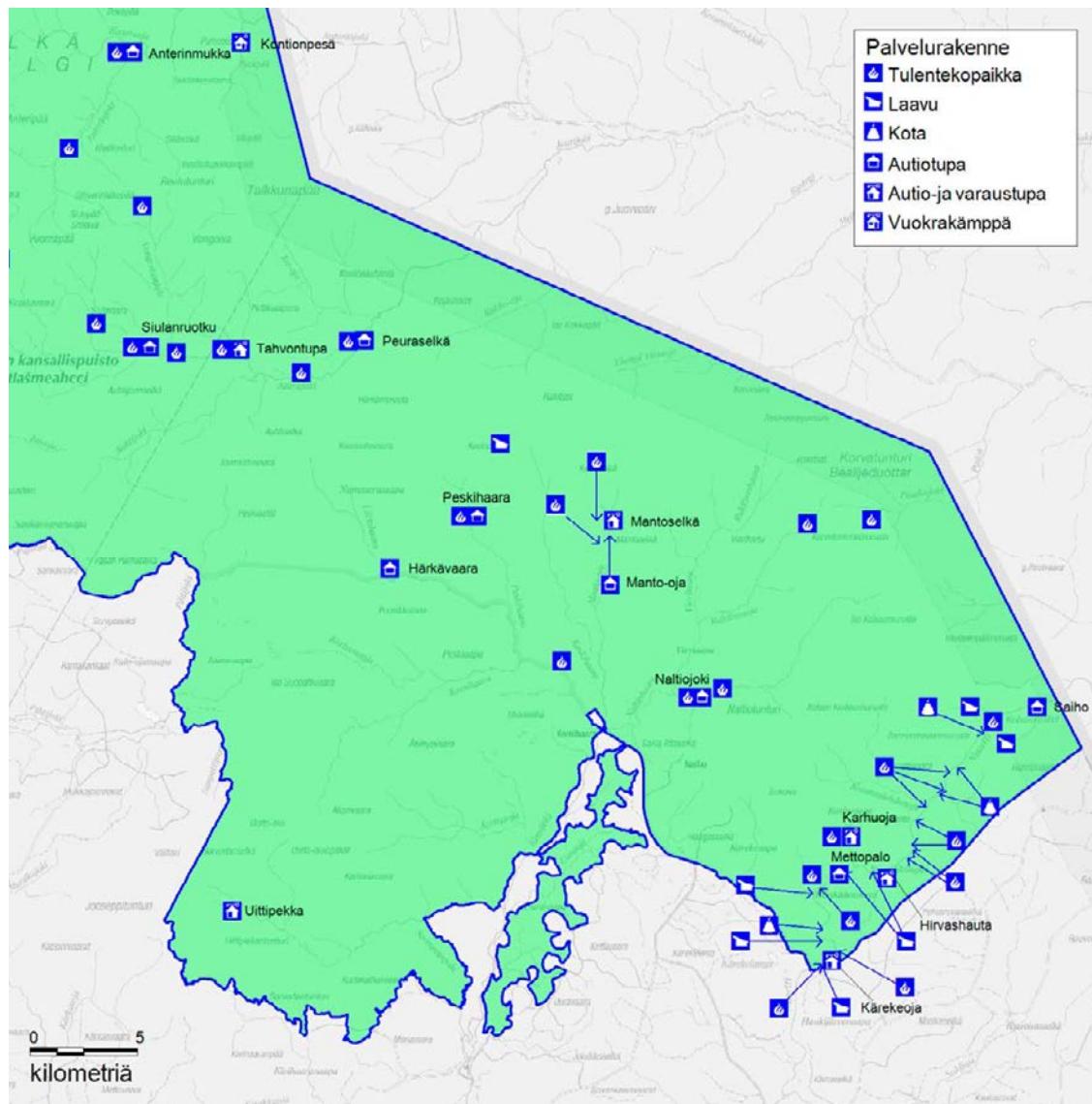
Kuva 12. Suunnittelualueen palveluvarustus.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

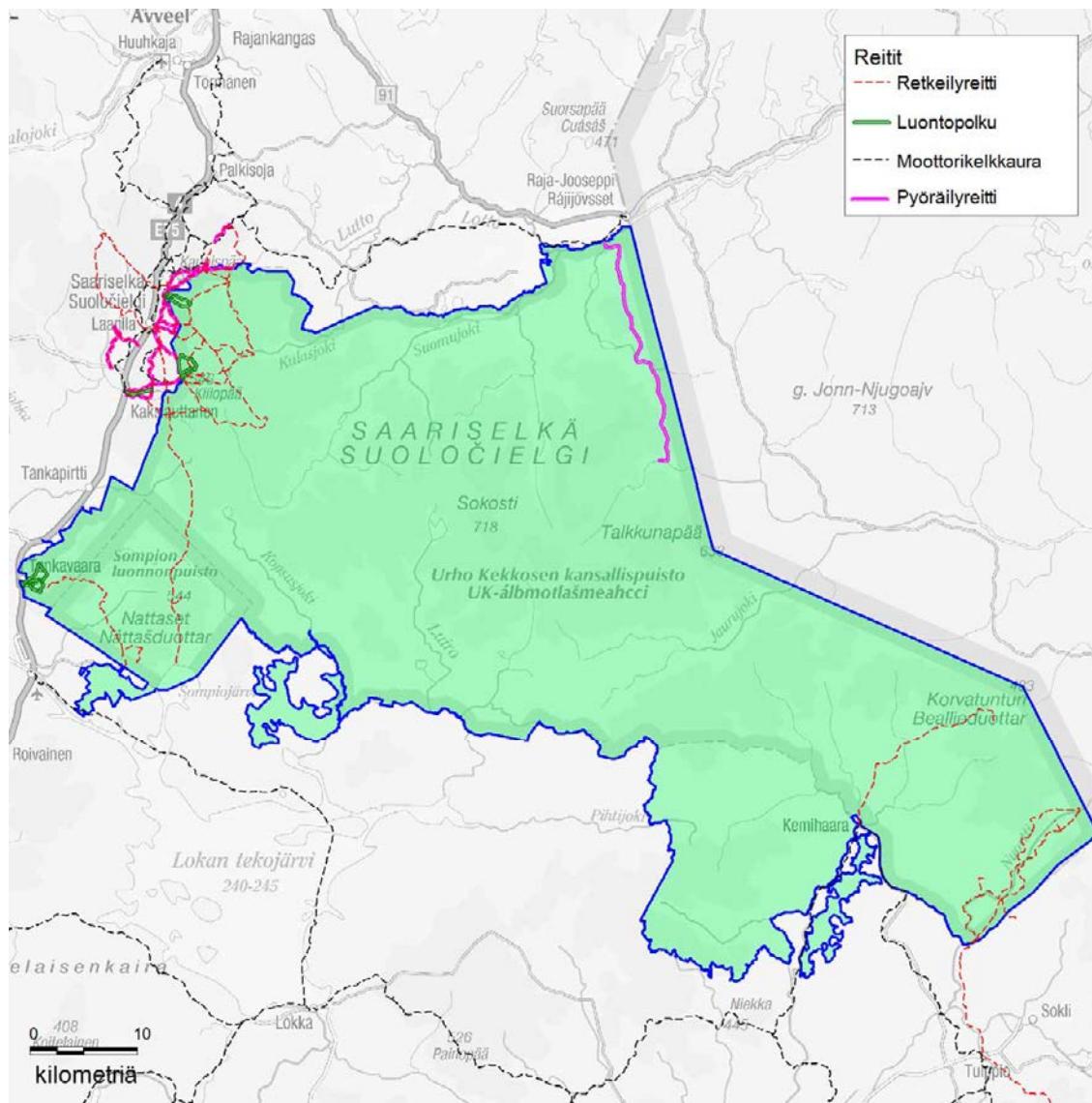
Kuva 13. Suunnittelualueen palveluvaurustus.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

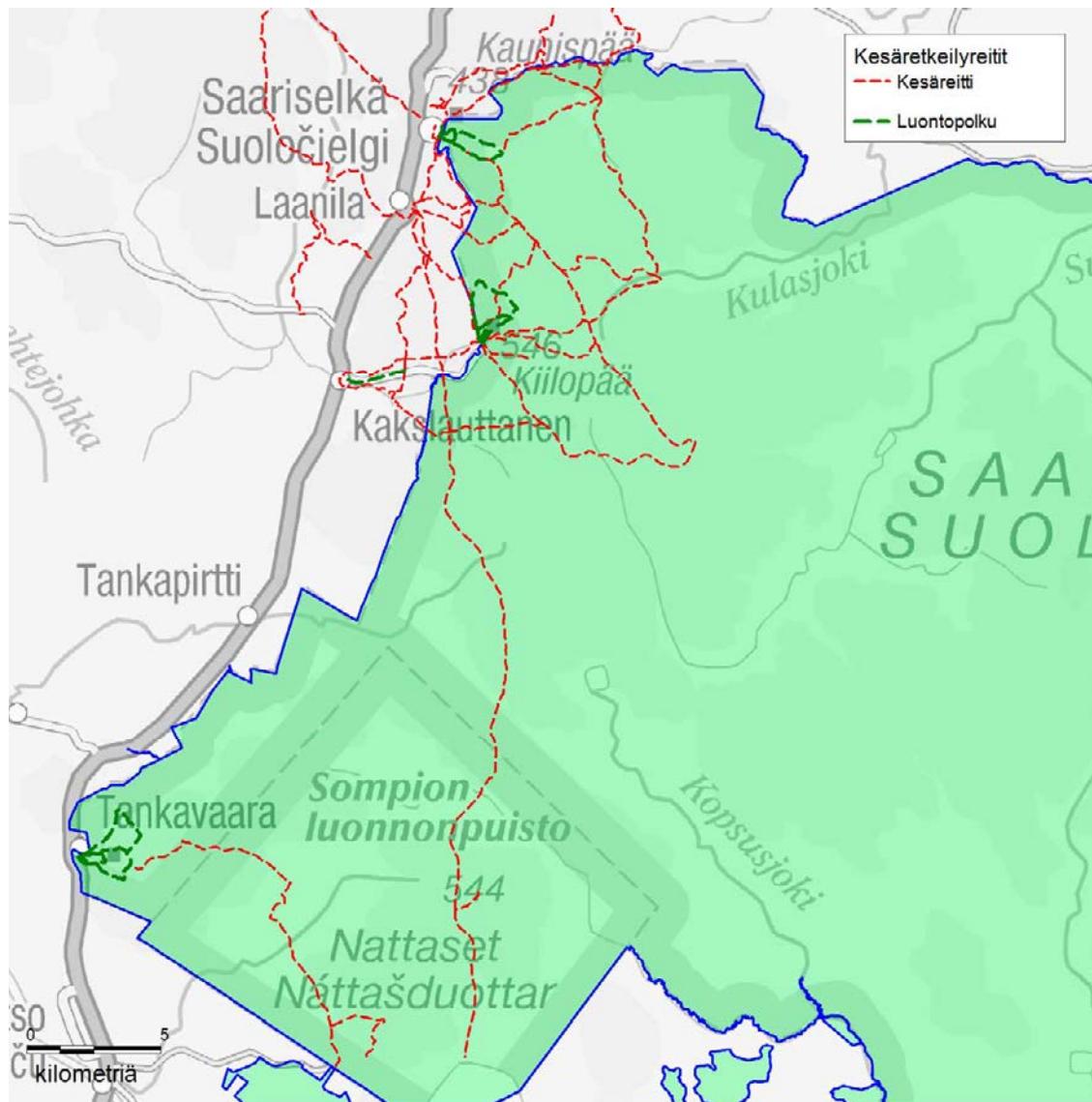
Kuva 14. Suunnittelualueen palveluvarustus.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

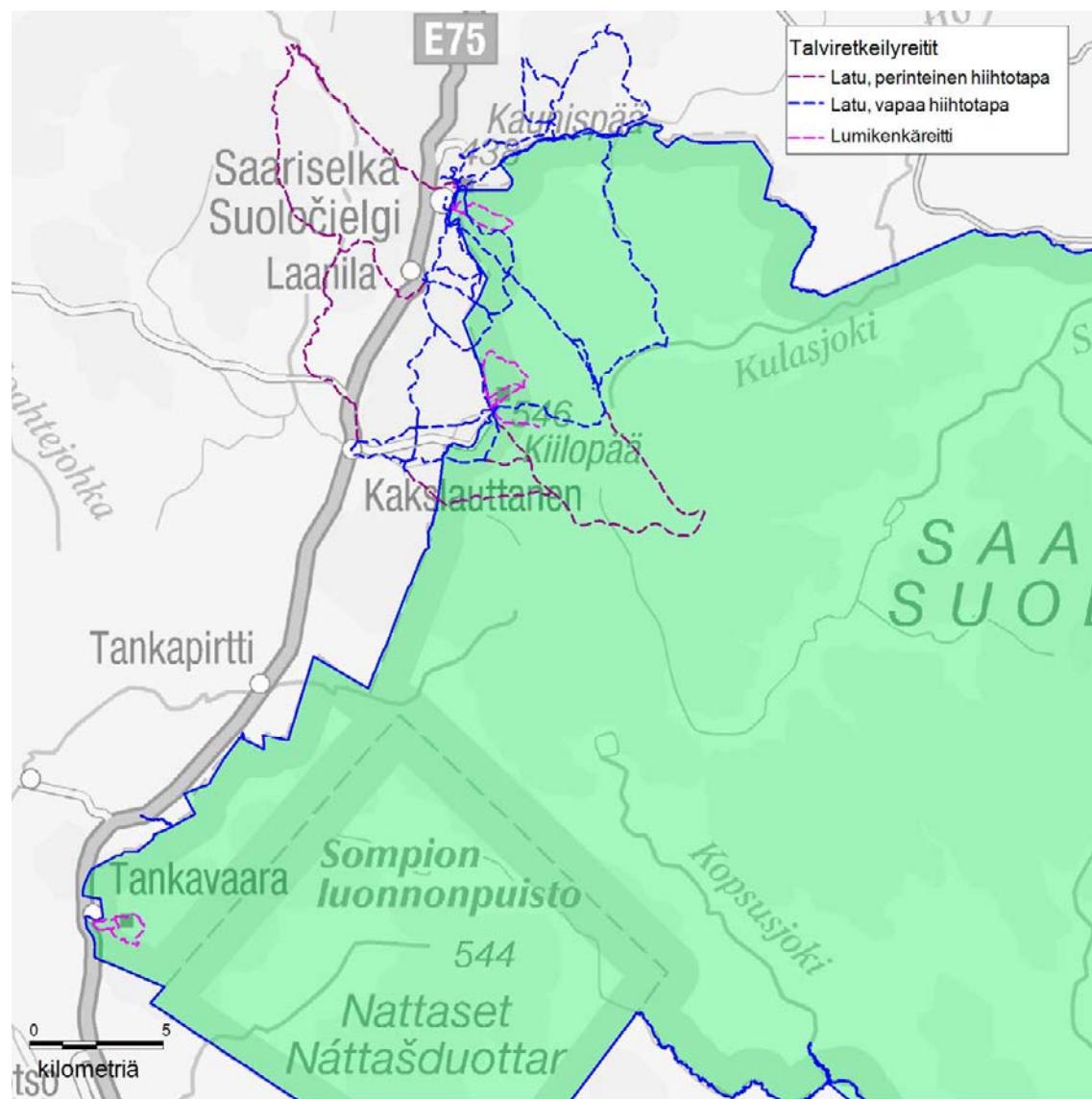
Kuva 15. Suunnittelualueen reitit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 16. Suunnittelualueen kesäretkeilyreitit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

Kuva 17. Suunnittelualueen talviretkileyreitit.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

7B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö				Ei karttaa					
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, Luonto.on.fi-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen ja maasto-opasteet.									
Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelalueella										
käynnit		Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä								
Vuosi	Asiakaspalvelupisteissä	Asiakaspalvelupisteet			Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1 = erittäin tyttymätön, ... 5 = erittäin tyytyväinen)				
2013	7 510 (Savukosken opastusk. Korvatunturi)	Savukosken opastuskeskus Korvatunturi			2013	4,4				
2013	13 820 (Tankavaaran luontok.)	Tankavaaran luontokeskus			2013	4,3				
2013	47 748 (Saariselän palvelup. Kiehinien)	Saariselän palvelupiste Kiehinien			2013	4,3				
vuosi	Luonto.on.fi-sivuilla käynnit	Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä			Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa					
2012	41 885 (suo) + Saaris. 3 575 (tuvat puuttuvat)	Vuosi	Henkilöä		Vuosi	Henkilöä				
2012	12 236 (eng) + Saariselkä 733 (tuvat puuttuvat)	2013	6	Kiehinien	2013	756	Kiehinien			
2012	440 (saame) + Saariselkä 6 (tuvat puuttuvat)	2013	3 096	Tankavaara	2013	8	Tankavaara			
2012	707 (ruotsi) + Saaris. 85 (tuvat puuttuvat)	2013	220	Korvatunturi	2013		Korvatunturi			
Lisätietoja										

Opastusviestinnän keinot suunnittelalueella	Ajantasainen lkm	Uusittava 1–5 vuotta, lkm	Uusittava heti	Yhteensä	
Asiakaspalvelupisteet	0	3	0	3	
Opastuspisteet	-	-	-	-	
Luontoon.fi-sivut	59 + 12 Saariselän aluesivua				
Maasto-opasteet (UK-puisto)	48	Noin 15, täsmentyy hankesuunnittelussa		63 (UK-puiston kohdeopasteet ja opastetaulut)	
Maasto-opasteet (Sompion luonnonpuisto)	2			2	Uusittu järjestyssäännön uudisemien yh- teydessä 2007.
Luontopolut		4		9	
Esitteet ja muu painomateriaali	UK-puiston taitelehti- nen	Tehdään Matkailuyrittä- jän opas			Esite uusittu 2010, päivitetty 2013
	Nuortin retkeilyreitin esite				
Sähköiset opastustuotteet	-	Toteutetaan joitakin mobiiliopastustuotteita	-	-	
Luontomatkailusuunnitelma	☐ ajantasainen	☐ uusittava 5v	☐ uusittava heti	Kesken, tekeillä	
Opastusviestintäsuunnitelma	☐ ajantasainen	☐ uusittava 5v	☐ uusittava heti	Ei ole	
Lisätietoja					

8 Erätaulut: nykytila

Vastuuprosessi	Erä			Kartta	☐ ☒	Metsästyskieltoalueet Lupa- ja sopimusmetsästysalueet		
Selite	Lomakkeessa esitetään erätauluden nykykäytännöt ja sopimus- sekä lupatilan. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.							
Metsästys								
Kuvaus alueen metsästyskäytöstä	<p>Sompion luonnonpuisto: Metsästys on kielletty.</p> <p>Kansallispuisto: Metsästyslain 8 §:n mukainen metsästysoikeus. Metsähallituksella ei ole mahdollista myöntää metsästyslupia alueelle.</p> <p>Soidensuojelualueet ja erämaa-alue: Metsästyslain 8 §:n mukainen metsästysoikeus. Metsähallituksella on mahdollista myöntää metsästyslupia alueelle.</p> <p>Suunnittelualue (poisluettuna Sompion luonnonpuisto) on valtakunnallisesti merkittävä karhun ja muiden suurpetojen metsästysalue.</p> <p>Suomen riistakeskus on myöntänyt suunnittelualueelle (pois luettuna Sompion luonnonpuisto) poikkeuslupia erityistä vahinkoa tekevien suurpetoyksilöiden poistamiseksi.</p>							
Arvio alueen riistakanasta	Riistakannat ovat keskimääräiset.							
Arvio metsästyspaineesta alueella	☐	Suuri	☒	Keskinkertainen	☐	Pieni	Tarkennus	Luonnonpuisto: ei metsästystä. Muilla alueilla keskinkertainen.
ML 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästykseen valtion mailla)	☒	Kuvaus	-					
Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 §:n mukaisesti)	☐	Kuvaus	Ei yleisiä vesialueita.					
Metsästys maanomistajan luvalla (MH:n hallinnoimat alueet)		Lisätietoja						
MH:n pienriistan lupametsästysalueetta		☒	Luonnonpuiston ja kansallispuiston ulkopuoliset alueet sisältyvät lupametsästysalueisiin.					
MH:n hirvieläinten lupametsästysalueetta		☒	Luonnonpuistossa ei metsästystä. Kansallispuistossa metsästyslain 8 §:n mukaiset pyyntiluvat. Muut alueet sisältyvät Metsähallituksen aluelupa-alueisiin.					
MH:n pienriistan sopimusmetsästysalueetta		☐	-					
Metsästyskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä		Lisätietoja						
MH:n hallinnoima metsästyskäytön ulkopuolella oleva alue		☒	Sompion luonnonpuisto.					
MH:n hallinnoiman alueen paikalliset/ajalliset rajoitukset		☒	Kansallispuisto: Metsästyslain 8 §:n mukainen metsästysoikeus. Metsähallituksella ei ole mahdollista myöntää metsästyslupia alueelle.					
YSA-alueiden metsästyskieltoalueet		☐	-					
Metsästys maanomistajan luvalla yksityismailla ja YSA-alueille		-						

Kalastus														
Vesistön tila kalaston kannalta	Kalasto on pääasiassa luonnontilainen. Ylikemin vesistöön vaikuttavat 1970-luvulla Kemijoen vesistöön tehdyt vieraan kalalajin, puronieriän, istutukset. Puronieriää on istutettu myös Suomujoen vesistöön Kuutuan alueelle. Puronieriä on levinnyt molemmille alueille ja muodostanut luontaisesti lisääntyvät kannat. Alkuperäiseen kalastoon kuulunut lohen nousu on estynyt Venäjän puolella olevan Ylä-Tuuloman voimalaitospadon vuoksi. Lokan ja Porttipahdan tekojärvet ovat muuttaneet puistoon kuuluvien latvavesien kalastoa. Tämä näkyy mm. särkkalojen lisääntymisenä.													
Kalavesien toteutuneet hoitotoimet	Alueella ei ole tehty eikä tehdä aktiivista kalavesien hoitoa. Kalaston hoito perustuu kalastuksen säätelyyn.													
Kuvaus alueen kalastuskäytöstä ja sen merkityksestä	Alueelle kohdistuu etupäässä virkistyskalastusta. Verkkokalastusta harjoitetaan vähäisessä määrin Luiron-, Kopsuksen- ja Kiertämäjärvissä. Lutto-, Kulas-, Suomu-, Anteri-, Jauru- ja Nuortijoki ovat tärkeitä järvitaimenen ja lohen kutu- ja poikastuotantoalueita. Taimenkanta on heikko ja osa kutu- ja poikastuotantoalueista on tyhjiä. Tuulomajoen vesistöalueella esiintyy Suomen runsaimmat raakkukannat. Ammattikalastusta harjoitetaan Sompiojärvessä, Kopsusjoella ja Vaaranojalla.													
Arvio kalastuspaineesta alueella	☐	Suuri	x	Keskinkertainen	☐	Pieni	Tarkennus							
Alueella on ammattikalastusta	☒	Kalastusopastustoimintaa			☐									
Yleiset vesialueet (kalastuslaki)	-		Kuvaus	-										
Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus	Yleiskalastus kielletty Sallittu osittain x	☐	Li-satieto	Lapin Ely-keskus on kieltynyt pilkkimisen, onkimisen ja viehekalastuksen Muoravara-rakka-, Kulas-, Suomu- ja Anterijoessa. Kielto on voimassa 31.12.2016 asti.										
MH:n hallinnoimat alueet														
MH:n lupakalastusaluetta	x	Kaksi erillistä virkistyskalastusaluetta. Inarin kuntalaisilla oikeus saada KL 12 §:n mukainen maksuton kalastuslupa Inarin kunnan alueelle.												
MH:n vuokra-aluetta	☐	-												
Kalastuskäytön ulkopuolella tai rajoitetussa käytössä	Lisätietoja													
MH:n hallinnoima kalastuskäytön ulkopuolella oleva alue	☐	-												
YSA-alueiden kalastuskieltoalueet	☐	-												
Kalastusrajoitukset	☐	Urho Kekkosen kansallispuiston kalastussääntö, voimassa 2014–2016.												
Paikalliset erityisoikeudet	☐	-												
Kalasto	Taimen, harjus, siika, hauki, ahven, made, mutu, puronieriä		Istutukset	-										

9 Tutkimus

Vastuuprosessi	Luonnonsuojelu ja alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö ja mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnitellussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäytöä, se todetaan lomakkeella.
Alueella tehty tutkimus	
Metsäntutkimuslaitos on tehnyt palojaatkumotutkimusta jo pitkään kansallispuiston itäosissa. Valtakuntien metsien inventointien koealoja on myös kansallispuiston alueella.	
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos on keskittynyt Tuuloman vesistön kalakantojen seurantaan. Tärkeimpiä vuosittaisia seurantajokia ovat Lutto, Suomu, Muorrravaararakka ja Nuotti. Erityisesti taimenkannan tilaa seurataan vuosittain sähkökoekalastuksella ja sukellusinventointimenetelmällä. RKTL:n porontutkimus liittyy koko poronhoitoalueen laiduntutkimuksiin.	
Ilmatieteen laitoksella on pysyvät pienehköt mittausasemat Niilinpään ja Luuvaaran alueella. Näissä mittauspisteissä tehdään perustutkimusta, kuten routa- ja lumitutkimusta.	
Raakkuinventoinneissa on kartoitettu raakkujen esiintymä. Näitä on tehty eri hankkeiden yhteydessä.	
Yliopistoilla ja ammattikorkeakouluilla on vuosittain eri opinnäytetöihin liittyviä selvityksiä tai opinnäytetöitä, jotka kohdistuvat esim. matkailuun, retkeilyyn tai eläin- ja kasvilaajeihin. Muinaismuistoja on kartoitettu viime vuosina ja tehty kulttuuriperintöinventointeja.	
Alueen matkailu- ja virkistyskäytöä on tarkasteltu puiston perustamisen aikoihin: tutkimus kolmen mahdollisen alueelle soveltuvan käyttömuodon, poronhoidon, metsätalouden ja matkailun, tuottamista taloudellisista arvoista alueella (Saastamoinen 1982). Tutkimuksessa korostui erityisesti matkailun taloudellinen merkitys. Saarinen [2001] on tarkastellut laajasti ja monipuolisesti alueen virkistys- ja matkailukäytöä sekä myös matkailun muutosta aikojen saatossa. Hallikainen (1998) tutkimuksessa Suomen erämaiden virkistyskäytöön liittyen korostuu UKK-puiston asema Suomen suosituimpana erämaavirkistykseen kohteena. Inarin luonnonkäytöä selvittävässä tapaustutkimussa aineisto kerättiin Saariselän matkailukeskuksessa (Rovanperä ym. 2010). Tutkimus linjaa Inarin alueen metsien- ja maankäytöä laajemmin, mutta siinä otetaan kantaa myös puiston yhteydessä olevan matkailukeskuksen ja -alueen kehittämisiin.	
Kansallispuistot ovat hyviä ekologisten prosessien tutkimusaluetta. Jaurujoen myrskytuhoalueelle on kohdistunut metsäekologista tutkimusta. Saarenmaan ym. (1990) tutkimus selvitti Jaurujoen tuulenkaatojen hyönteistuhojen ja sinistymistä. Tulokset osoittivat, että koleat sääti hillitsivät voimakkaita hyönteistuhuja alueella. Kauhanen (1989, 1991, 2001) on selvittänyt Jaurun jokilaakson myrskytuhon jälkeistä metsädynamiikkaa, kuten uudistumista tuulenkaatojen paljastamalle maalle. Eri puolilla Lappia sijaitsevista metsänrajan seurantakoista kaksi sijaitsee UKK-puiston tuntumassa Saariselän keskuksen läheisyydessä (Juntunen ym. 2002). Paraikaa laaditaan käsikirjoitusta 26 vuoden aikajakson metsänrajan kehityksestä näihin koealoihin perustuen. – Viitteet 9/1, 9/2, 9/3, 9/4.	
Nykyinen tutkimuskäytö ja sen merkitys	
Ks. edellinen kappale.	

Tutkimustahot

Metsäntutkimuslaitos, RKTL, Ilmatieteen laitos, yliopistot, ammattikorkeakoulut

Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon

Alueella on koealoja

Alue kuuluu ennalistamisen seurantaverkostoon

Lisätietoja

10 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐ ☐				
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtion maalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksesta on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista, luonnonvarojen käytölle, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.						
Marjastus ja sienestys							
☒ ☐	Sallittu koko alueella, Sompion luonnonpuiston alueella sallittu vain paikallisille (oman kunnan) asukkaille		☐	Kielletty koko alueella.			
	Lisätieto	Paju-, Repo- ja Lamminavaan avosuo-osilla on liikkuminen kielletty lintujen pesimäaikaan 15.5.–15.7.					
Luontaiselinkeinot (muut, sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)							
		Kuvaus					
		-					
Kaivostoiminta ja valtauksset kuvaus							
Alueen kaivostoiminta on ainoastaan kullanhuhdonta perinteisin menetelmin. Yksi kaivospääri ja 4 valtausta sijaitsevat Tankavaaran alueella. Yksi valtaus sijaitsee Kopsusjoen latvoilla. Kullanhuhdonta valtauksia ja -lupa-alueita on lukuisia suunnittelualueen länsipuolella Ivalojoki–Kutturantie-alueella. Noin 5 km:n päässä suunnittelualueen rajasta sijaitsee Soklin kaivospääri.							
Kaivosvaltaukset	Lkm	5	Kaivoskivennäiset	huuhdontakulta	Osuus alueesta %	pieni	
Malminetsintäluvat	Lkm	0	Kaivoskivennäiset	-	Osuus alueesta %	-	
Kaivospäärit	Lkm	1	Kaivoskivennäiset	huuhdontakulta	Osuus alueesta %	pieni	
Maa-ainesten otto	Otetaan	Maa-aineksia voidaan ottaa vain kullanhuhdonnan yhteydessä voimassa olevilta kultavaltauksilta ja kaivospääreiltä.					
Poltopuun otto	Otetaan	Erillisen suunnitelman mukaan kansallispuiston tarpeisiin. Poronhoitolain mukaan poronhoitotöiden yhteydessä.					
Pohjaveden otto	Ei oteta.	-					
Metsätalous							
MH:n alueet	-	Mt-käytössä (ha)	-	Raj. käytössä ha	-	Kuvaus	-
Yksityiset maat	-	Mt-käytössä (ha)	-	Raj. käytössä ha	-	Kuvaus	-

Rasitheet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	17	Kuvaus	Poroaita (29406, 20976, 22609, 33562, 24542, 2511) Paliskuntain yhdistys (14927, 35120) Tieoikeus (33813) Sähköjohto (28125, 28828) Rajavartiosto käyttöoikeus, useita kohteita (23509) Liikealue (TeliaSonera Sokosti 10229) Muu käyttöoikeus (Sompio-seura 24458 ja 33121, Puolustusvoimat 33750, Ilmatieteen laitos 35651) Anteri entinen rajavartiosto (31150, voimassa 21.12.2015 saakka)
Alueen suojeleun tai käytön vaikuttavat rasitheet	Lehtolan yksityistiloille tienkäyttöoikeus Ylisenvaaran vanhaa saksalaistietä pitkin.			

10 b Poronhoito

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 18. Paliskunnat ja poratalousrakenteet
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen poronhoidon tilanne			
Poronhoidon nykytilan kuvaus				

Suunnittelualuetta käyttää kolme paliskuntaa: Ivalo, Kemin-Sompio ja Lappi. Seuraavassa ovat paliskuntien tuottamat kuvaukset paliskuntien poronhoidosta.

Ivalon paliskunta:

Ivalon paliskunta sijaitsee Inarin kunnassa. Rajojona ovat idässä valtakunnan raja, etelässä Inarin ja Sodankylän kunnan raja, lännessä Sotajoki–Ivalojoki ja pohjoisessa Inarijärvi ja Paatsjoki. Paliskunnan kokonaisala on 2 884 nelökilometriä. Paliskunta sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Paliskunnan alueella sijaitsee Saariselän matkailukeskus, josta tehdään eniten retkiä UKK-puiston alueelle. Siksi matkailun ja porotalouden yhteensovittaminen on erittäin tärkeää.

Paliskunnan suurin sallittu eloporomääriä on 6 000 poroa. Poronmistajia on 95, joiden keski-ikä 41 vuotta (v. 2015). Nuoret poroperheet ovat sitoutuneet poroelinkeinoon ja jatkamaan poronhoitoa. Poronmistajat asuvat Tolosen, Törmäsen, Alajoen, Ivalon, Akujärven ja Nelliiniin kylissä.

UKK-puiston alue on erittäin tärkeä paliskunnan vasomisalue ja myös laidunnusalue syksyisin ja alkutalvesta. Talviaikana alueella ei ole kovin paljon poroja.

Poronhoitovuosi alkaa 1.6. ja päättyy 31.5. Kesäkuun puolivälissä alueelta kerätään kesätokat vasanmerkitykseen Moitakuruun. Vasanmerkitys kestää noin pari viikkoa. Kesän aikana porot palaavat puiston alueelle, josta ne syksyllä ja alkutalvesta kerätään erotuksiin. Kevällä huhti-toukokuussa porot tulevat vasomaan puiston alueelle. Vasat syntyvät toukokuussa.

Kemin-Sompion paliskunta:

Kemin-Sompion paliskunta on Suomen suurin paliskunta. Paliskunta on muodostunut vanhojen Lapinkylien, Keminkylän ja Sompion, alueista ja sijaitsee pääosin nykyisen Savukosken kunnan alueella. Paliskunnan suurin sallittu eloporomääriä on 12 000 poroa ja paliskunta on parhaana vuosina tuottanut lähes 10 % koko Suomen poronlihasta.

Kemin-Sompion paliskunnassa on noin 160 poronomistajaa, ja poroelinkeino on Savukosken kunnan merkittävämpi työllistäjiä sekä pitää monia syrjäisempiä kyliä asuttuna. Porokulttuurilla on pitkät ja vahvat perinteet, ja se näkyy erityisesti elinkeinon jatkuvuudessa – nuoria poroperheitä on sitoutunut elinkeinoon ja jatkamaan esi-isiensä arvokasta työtä.

Kemin-Sompion paliskunnan poronhoito perustuu luonnonlaitumien ympärikuotiseen käyttöön sekä porojen luontaiseen laidunkiertoon. Tämän vuoksi puhtaalla luonnolla ja erämaisella toimintaympäristöllä on suuri merkitys poroelinkeinolle.

UKK-puisto, Kemihaarjan erämaa ja Soklin alue ovat paliskunnan poronhoidolle elintärkeitä alueita, joissa poroilla on mahdollisuus laiduntaa riittävän rauhallisissa olosuhteissa. Näillä alueilla sijaitsevat myös ne talvilaitumet, jotka on rajattu laidunkertoaidolla pelkästään porojen talvilaitumiksi. Laidunkertoaidolla hyödynnetään porojen luontaista pohjois-eteläsuuntaista laidunkertoa ja ohjataan laidunten kestävää käyttöä.

Lapin paliskunta:

Lapin paliskunnan suurin sallittu eloporomääriä on 8 000 poroa.

Lapin paliskunnan alueelle rakennettiin 1960-luvun lopulla Porttipahdan ja Lakan tekoalataat, jotka ovat Länsi-Euroopan suurimmat tekoalataat. Paliskunta menetti tuolloin 11 % laitumistaan veden alle ja siten pois poronhoitokäytöstä. Aluemenetykset kohdistuivat sekä laitumiin että asutukseen, ja niiden seurausena perinteinen tokkakuntajärjestelmä murentui ja siirryttiin paimentamaan ns. palkisen tokkana.

Aluemenetykset, voimaperaisten metsätalouksen ja matkailun ovat vaikuttaneet Lapin paliskunnan poronhoitoon, ja paliskunta on joutunut sopeuttamaan poronhoitoaan muuttuneisiin olosuhteisiin monin eri tavoin. Koska muut maankäytömuodot pirstovat pienentynytä paliskuntaa, laajat yhtenäiset alueet ovat yhä tärkeämpiä.

Urho Kekkosen kansallispuistossa ovat Lapin paliskunnan tärkeimmät talvilaidunalueet. Lapin paliskunnassa ohjataan aktiivisesti laidunkertoja ja haetaan näin kestävyyttä elinkeinoille. Yhtenä keinona on rakennettu laidunkiertoaitoja paliskunnan sisälle. Laajan, yhtenäisen ja hyväkuntoisen talvilaidunalueen merkitys on niin huomattava, että esim. tarvetta lisäruokinnalle Lapin paliskunnassa suunnittelualueella ei ole. Lapin paliskunta onkin Suomessa niitä harvoja paliskuntia, jossa porojen talvilaidunnus perustuu lähes täysin luonnonlaitumiin. Paliskunnassa vain suunnittelualueen ulkopuolella. Vuotson kanavan eteläpuolisella alueella, käytetään lisäruokintaa. Laidunten kestokyvyn vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että porot laiduntavat paliskunnan eri puolilla suunnitellusti ja kontrolloidusti.

Lapin paliskunnalle Kiilopään alue on ollut aiemmin tärkeä vasonta-alue, mutta lisääntyneen matkailun ja retkeilyn takia porot ovat siirtyneet vasomaan rauhallisimmiin seuduille. Tällä hetkellä Kiilopään alue on merkittävä syys- ja talvilaidunaluetta. Vuomaselkä on Lapin paliskunnan pääerotuspaiska, ja se sijaitsee lähellä Kopsusjärven–Niilänpään aluetta. Erotusten jälkeen porot kulkevat alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan alueelle.

Kansallispuiston alueella on sallittu poronhoito ja sen edellyttämät toimenpiteet. Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkuaan poltto- ja laavupuunottolupaa. Maatalouksellain mukaan poronhoitotöissä on sallittua liikkua moottorikäytöisillä ajoneuvoilla.

Poronhoitolaki asettaa paliskuntien poronhoidolle yhtenäiset perustat ja pyrkii turvaamaan poronhoidon harjoittamisen edellytykset mutta jättää myös toiminnallista vapautta paliskunnan hallinnolle. Poronhoito onkin hyvin erilaista eri paliskunnissa ja tavarat voivat vaihdella paliskunnan sisällä sen eri osissa. Poronhoito on pohjoisessa ainoa perinteinen luontaiselinkeino, joka on edelleen taloudellisesti kannattavaa.

Poronhoito perustuu laidunkierjärjestelmään, joka noudattelee porojen biologiaa ja poronhoitajien perinteisiä tapoja. Poroilla on perinteiset kevättalven, kesän, syksyn ja talven laidunalueet sekä lisääntymisaikaiset (vasoma- ja rykimä-) alueet. Poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja poron luontaiseen laidunkiertoon. Porolaitumat, porojen laidunkierro, poronhoidon rakenteet sekä porojen kulku- ja kuljetusreitit muodostavat poronhoidon toiminnallisen kokonaisuuden. Poroja kuljetetaan laidunalueilta toisille tai erottusaitoihin perinteisesti vuosisatojen aikana muodostuneita reittejä pitkin (vesistöt, harjut, selänteet). Paliskuntien sisällä on yleensä muutamia kyläkuntia, tokkakuntia, siitoja tai työporukoita (nimitykset vaihtelevat paliskuntien välillä ja poronhoitoalueen eri osissa kunkin kulttuuriperimän mukaisesti), jotka hoitavat poronhoitotyöt (porojen paimentamisen, kokoamisen yms.) tietystä osassa paliskuntaa. Näiden "työporukoiden" väliset rajat eivät ole staattisia vaan voivat vaihdella vuosittaisen luonnonolojen laiduntilananteiden mukaan paliskunnan rajojen sisällä.

Poronhoito on kulttuurinen elinkeino, jossa erittäin keskeistä on elämäntavan, identiteetin ja kulttuurin siirtäminen sukupolvelta toiselle. Poronhoitokulttuuriin kasvetaan syntymästä lähtien. Poronhoito tuottaa materiaalia perinteisille käsityölle ja ylläpitää poronhoitoon liittyvää kielit, perinteistä tietoa ja perinteitä. Poronhoidon kieli on keskeinen osa poronhoitokulttuuria ja poronhoitajien ammattitaitoa. Kielen ja ammattitaidon säilyminen edellyttää aktiivista ja elinvoimaista poronhoidon harjoittamista.

Paliskunta	Suunnittelualueesta kuuluu paliskuntaan (%)	Paliskunnan pinta-alasta suunnittelualueella (%)	Paliskunnan suurin sallittu poromäärä			
Ivalo	3	3	6 000			
Kemin-Sompio	35	19	12 000			
Lappi	62	44	8 000			
Rakenteet	Porokämpät	useita	Erotusaitaukset	useita	Muut rakenteet	Maaseutuelinkeinolain mukaisia pimentopaikkoja.

Saamelainen poronhoito

Tämä kappale kuvaaa saamelaista poronhoitoa yleisesti, ei erityisesti suunnittelualueella.

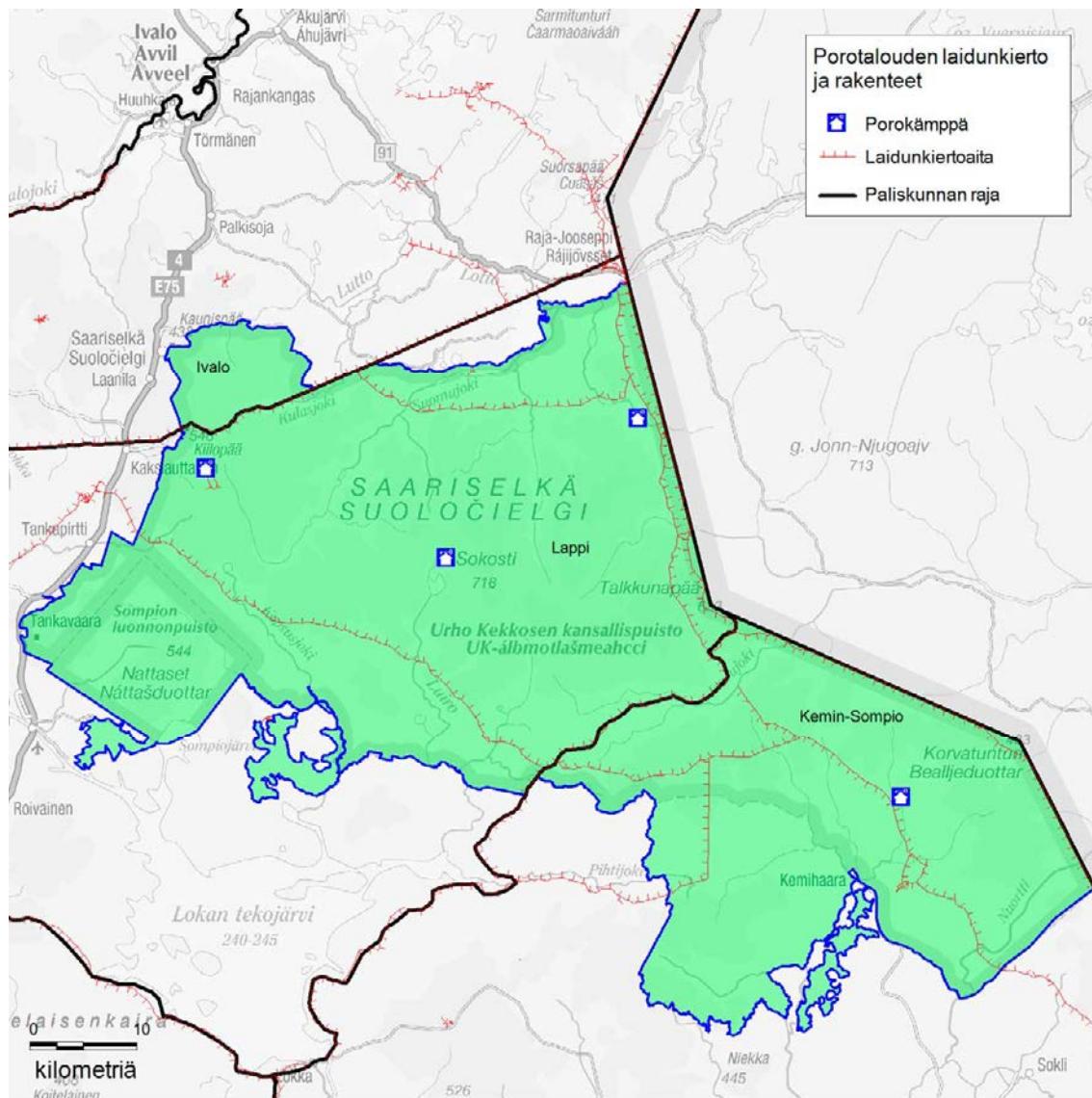
Saamen kieli on osa poronhoitajien ammattitaitoa ja perinteistä tietoa. Saamelaiseen poronhoitokulttuuriin kuuluu vahvasti myös saamelainen käsityöperinne. Saamelainen poronhoito on elämäntapa. Saamelaisporonhoitoa harjoitetaan siidoissa, jotka ovat muutaman poroperheen muodostamia sukulaisuuteen perustuvia paimennusyksiköitä. Siitä ohjaa poronhoidon harjoittamista omalla nautinta-alueellaan. Saamelainen poronhoito perustuu laidunkierjäystelmiin, joka pohjautuu porojen biologiaan ja poronhoitajien kulttuuriisiin tapoihin. Poroja laidunnetaan eri kesä- ja talvialueilla; lisäksi keväällä on oma laidunaluva vasomista varten ja syksyllä porojen rykimisalue. Poronhoidossa eri alueiden riittävyys on välttämättömyys. Siirtyminen eri laidunalueille noudattaa perinteisiä jutama- eli paimennusreittejä. Liikkumisessa käytetään hyväksi luonnollisia ja helppokulkisia kulkuväylää, kuten vesistötä, kankaita ja harjuja.

Vaikka poronhoitolain kautta on pyritty yhdenmukaistamaan poronhoitoa, saamelainen poronhoito on säilynyt ainutlaatuisena ja erityisenä. Poronhoito on ainoa saamelaisten perinteinen elinkeino, joka on kannattava. Saamelaisporonhoito on sukuneskeistä. Poronhoidon vuotuistapahumat, vasanmerkykset ja poroerotukset kokoavat suvut perinteisille kesä- ja talvialueilleen edelleen ja ovat tärkeitä poronhoitotaidon siirtämisenä sukupolvelta toiselle. Saamelaisporonhoitoa harjoitetaan siidoissa, jotka ovat muutaman poroperheen muodostamia sukulaisuuteen perustuvia paimennusyksiköitä. Suomen kielessä siitoja voidaan kutsua myös tokkakunniksi. Siitä ohjaa poronhoidon harjoittamista omalla nautinta-alueellaan. Paliskunnan alueella paimentaa monia siitoja. Siitojen nautinta-alueiden rajat eivät ole staattisia, vaan niitä voidaan muuttaa laidunolosuhteiden mukaan ja siidat voivat myös yhdistyä.

Poronhoito perustuu luonnonlaitumiin ja laidunten kantokyvyn turvaamiseen. Poronhoitoa harjoitetaan suhteessa toisiin siitoihin eli pyritään paimentamaan poroja siten, että eri siitojen porot eivät mastaa eli sekoitu toisiinsa. Nykyajan saamelaisten talviajan poronhoito on suurelta osin poroelon paimentamista siten, että eloja ajetaan ympäri ja tarkisteetaan poroelon ja laidunten kunto ja palautetaan yksinäiset porot takaisin eloon. Poroelon annetaan kaivaa rauhassa ja, kun kaivualue on kiekeröitynyt, eloja siirretään puhtaan lumeen eli laiduntamattomalille laidunalueelle.

Saamen kieli, saamenkielinen terminologia ja kielen sisältämä perinteinen tieto ovat oleellinen osa saamelaisporonhoitoa ja poronhoitajien ammattitaitoa. Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle, toisin sanoen kulttuuriin kasvetaan. Poronhoito tuottaa raaka-aineita saamen käsityölle ja ylläpitää saamen kieltä, perinteistä tietoa ja perinteitä.

Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle. Saamelainen korvamerkkijärjestelmä ilmentää saamelaista sosialista järjestelmää, korvamerkit seuraavat edellisten sukupolvien korvamerkkejä joko suoraan tai pienin muutoksin. Korvamerkkien perusteella voidaan identifioida tietty poro tiettyyn sukuun ja alueeseen kuuluvaksi. Paimentolaisporonhoito vaatii aivan erilaisen ammattitaidon kuin tarhausporonhoito. Paimentolaisporonhoito vaatii tuntemusta poron biologiasta ja käyttäytymisestä, laajan maantieteellisen alueen tuntemusta ja sen kasvillisuuden tuntemusta sekä luonnonolosuhteiden tuntemusta.

Kuva 18. Suunnittelualueen paliskunnat ja porotalousrakenteet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

KESKEiset arvot ja uhat

11 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot sekä uhkat									
Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö arvojen määrittelyssä on tärkeää								
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvausken pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoitus sekä luonnonsuojelelulain ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käytösuhinnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärit ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualueen keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.								
No	Arvoluokka ja typpi	Arvon kuvaus	Uhkakuvaus	Ulkaluokka	Merkittävyys	Uhan kesto	Kohdistuminen	Lajitus	Mahd. vaikuttaa
1.1	LUONTOARVOT: Luontodirektiivin luontotyypit	<p>Suunnittelualueen laaja-alaisimmat ja merkittävimmät luontotyypit ovat luonnonmetsät (9010) ja aapasuo (7130), jotka ovat EU:n erityisen tärkeinä pitämä luontotyypejä. Alueen metsät on tärkeä elinympäristö boreaalille metsälajistolle.</p> <p>Tunturialueilla vallitsevat tunturi-luontotyypit ovat tunturikoivikot (9040) ja tunturikankaat (4060). UK-puistossa esiintyvät mm. Suomen eteläisimmät tuulikankaat ja lapinvuokkokankaat, jotka ovat uhanalaisia luontotyypejä.</p>	<p>Laiduntaminen: Porojen pitkääikainen voimakas laidun-nus muokkaa ja muuttaa kasvillisuuden koostumusta, rakennetta ja runsautta. Porojen talvilaidunnus vähentää selvimmin maajäkälien määrää. Talvilaidunnus ei vaikuta muuhun kasvillisuuteen yhtä voimakkaasti kuin kesä-laidunnus.</p> <p>RKTL:n viimeisimmän laiduninventoinnin mukaan suunnittelualueen jääkälköt Lapin ja Kemin-Sompion paliskuntien talvilaidunalueilla UK-puiston itäosissa olivat hyvä-kuntoisia ("hyvin uudistuvia") tai kohtuullisessa kunnossa ("hitaasti uudistuvia"). Suunnittelualueen jääkälköt olivat voimakkaimmin kuluneita Lapin paliskunnan länsiosassa. (4/5).</p> <p>Jos jääkälköiden talvilaidunnus tai jääkälköiden ja tunturi-koivikoiden intensiivinen kesääikainen laidunnus ja tal-laus ovat liian voimakkaita, luontotyppien tila voi heiken-tyä.</p>	Laidunnus	Merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolinen alue	Koko alue	Paliskuntien lai-dunkierojärjes-telmällä vaikute-taan positiivi-esti laidunten kuntoon. Hoito- ja käytö-suunnitelmallia ei ole merkittävä vaikuttamismah-dollisuutta poro-jen laiduntami-seen.

1.2	LUONTOARVOT: Ekosysteemit	Vesistöjä uhkaa Nuorttijoen latvoille suunnitellun Soklin kaivoksen toiminta, joka vaikuttaa alueen vesitalouteen. Suunnitelman mukaan vettä johdetaan kaivokseen Nuorttijoen vesistöstä. Jätevedet johdetaan Kemijoen vesistöön. Kullanhuuhdonnan ja kaivostoiminnan mahdollinen lisääntyminen voi uhata myös vesiluontoa.	Kaivosprosessin vaatima veden tarve ja sen käsittely Nuorttijoen latvoilla aiheuttaa ympäristöriskin. Veden ottaminen vähtentää Nuorttijoen virtaamaa ja vaikuttaa lohikalojen tuotantoalueisiin negatiivisesti. Jätevesien käsittelyssä haitallisia aineita voi päästää ympäristöön.	Kaivostoiminta	Merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolen alue	Osa suunnittelualueesta	Edellyttää vahvaa edunvalvontaa.
1.3	LUONTOARVOT: Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit	Alueella esiintyy mm. lähteikköjä ja pahtoja, joissa esiintyy uhanalaisia ja silmälläpidettäviä sammallajeja, kuten huurre- ja kinnassammalia.	Retkeily: Ihmisen aiheuttama tallaaminen ja kasvillisuuden kuluminen saattavat uhata reittien varilla olevia uhanalaisesiintymiä.	Retkeily	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Suunnittelualue	Pistemäiset ja alue-maiset kohteet	Lomake 12
1.4	LUONTOARVOT: Luontodirektiivin lajit	Alueella esiintyvät laaksoarho, lapinhilpi, lapinleinikki, leitorikko ja tundrasara sekä sammalista isonuaja- ja kiiltosirppisammal.	Ei uhkia tiedossa						
1.5	LUONTOARVOT: Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit	Alueella esiintyvät suurpedoista ahma, karhu, susi ja ilves.	Poronhoitoalueella säädellään suurpetokantoja lupamenettelyllä. Suurpetojen luvaton tappaminen heikentää kantoja.	Muu tekijä: laiton metsästys					Edellyttää tehocasta valvontaa ja yhteistyötä.

1.6	LUONTOARVOT: Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit	Kuutuan alueelle istutettu puronieriä kilpaillee vieraana kalalajina alkuperäisten kalalajien kanssa. Nieriä syrjäättää alkuperäisen taimenen, joka on välttämätön raakun lisääntymisen kannalta.	Raakun elinkierrota katkeaa, koska alkuperäinen taimenkanta taantuu tai häviää.	Vieraslajit	Erittäin merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolen alue	Lotto- ja Suomujen vesistöt	Lomake 12
2.1	KULTTUURIARVOT: Arvokkaat rakennukset	Suunnitelma-alueella on kuusi valtakunnallisesti merkitävää rakennettua kulttuuriperintökohtetta. Useita rakennuksia on suojeiltu asetuksella tai varjeltu sopimukseilla.	Rakennetun kulttuuriperinnön rapistuminen: Resurssit rakennusten kunnossapitoon ovat niukat. Resurssien puute aiheuttaa rakennusten rapistumista.	Käytön tai hoidon puute	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Pistemäiset ja alueiset kohteet	Lomake 12	
2.2	KULTTUURIARVOT: Arkeologiset kohteet	Arkeologisia kohteita (mm. sotahistorialliset kohteet, pyyntikuopat, asuinpaikat) on alueella runsaasti.	Arkeologisten kohteiden tuhotuminen: maanpinnan kuluminen saattaa vaarantaa muinaisjäännösten säilymisen vilkkaissa retkeilykohteissa. Kaikkien arkeologisten kohteiden sijaintia ei tunneta (voidaan tuhota vahingossa).	Retkeily- ja matkailutoiminta	Erittäin merkittävä	Jatkuva	Suunnitelma-alue	Lomake 12	
2.3	KULTTUURIARVOT: Saamelaiskulttuuri	Saamelaiset ovat Suomen alkuperäiskansa. Hoito- ja käyttösuunnitelman tavoitteena on turvata saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiä. Saamelaiskulttuuriin kuuluu poronhoito, kalastus, metsästys, keräily sekä <i>duodji</i> saamen käsityö.	Uhkana saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten heikkeneminen mm. saamen kielen ja saamelaiskulttuurin häviämisen myötä sekä maankäytön muutosten, esim. koiravaljakkotoiminnan, mahdollisesti lähialueella lisääntyväni kullanhuuhdonnan ja kaivos- toiminnan myötä.	Muu tekijä: paikalliskulttuurin heikentyminen	Erittäin merkittävä	Jatkuva	S-alue ja ulkopuolen alue	Pistemäiset ja alueiset kohteet	Lomake 12
2.4	KULTTUURIARVOT: Paikalliskulttuuri	Perinteinen paikallinen luonnonkäyttö suunnittelualueella: metsästys, kalastus, marjastus.	Ei uhkia.				Saamelaisen kotiseutualue		

				Tietämyk-sen puute	Erittäin mer-kittävä	Jatkuva	Suunni-telma-alue	Suunnitel-ma-alueen vesistöt	Lomake 12
3.1	TUTKIMUS- JA SEURANTAMERKITYS: Tutkimusmerkitys	Raakun suojeelu. Raakku ilmentää vesistön tilaa.	Seurantojen päättyminen.						Lomake 12
4.1	VIRKISTYS- JA ELINKEINO-KÄYTTÖ: Luonnon ja kulttuuri-kohteiden virkistyskäyttö	Luontoliikunnan terveys- ja hyvinvointivaikutukset ovat merkittäviä. Suunnittelalue on erittäin merkittävä luonnonnahätyvyys ja vetovoimainen retkeilykohde.	Ei erityisiä uhkia, sen sijaan runsaasti kehittämismahdollisuksia. Rakenteiden rapistuminen ja lahoaminen on asiakasturvallisuusriski. Huonokuntoiset rakenteet myös heikentävät alueen vetovomaa. Maaston kuluminen heikentää maisema-, luonto- ja kulttuuriarvoja ja häiritsee kävijöiden luontokokemusta.						Lomake 12
4.2	VIRKISTYS- JA ELINKEINOKÄYTTÖ: Poronhoito	Koko suunnittelalue on poronhoitoalueutta. Erityisesti alueen tunturi- ja vanhan metsän alueet ovat porotalouden kannalta arvokkaita.	Porotaloutta uhkaavat pedot, halitsematon matkailu ja Soklin kaivos.						Suunnittelulla ei voida vaikuttaa petokantoihin. Matkailua ohjataan suunnittelmassa hallitusti. Soklin kaivokseen vai-kujetaan edunval-vonnalla.
4.3	VIRKISTYS- JA ELINKEINOKÄYTTÖ: Matkailun yritystoiminta	Suunnittelalue on valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävä luontomatkailukokonaisuus, joka tuottaa merkittäviä paikallistaloudellisia vaikuttuksia.	Ei erityisiä uhkia, sen sijaan runsaasti kehittämismahdollisuksia.						Lomake 12.
Yhteenveto									

TAVOITTEEN ASETTELU

12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arvointi ja seuranta

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta; prosessien yhteistyö tavoitteenasettelussa on tärkeää							
Selite	Lomakkeella määritellään päämääräät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Päämäärä on selkeä kuvaus suojuelu- tai käytötarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvaussessa. Päämääräät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaan suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.							
Päämääräät								
Päämäärä 1	Tavoite	Toimenpide	Ekoilogeni vaik.	Sosiaalinen vaik.	Taloudellinen v.	Riskien torjunta	Toteutuksen seuranta	Valkittavuuden seuranta
Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyppien säilyminen	Harvinaisista ja/tai uhanalaisten lajien ja luontotyppien, kuten huurresammallähteikköjen ja pahtojen lajistojen, kartoitus reittien varsilla.	Suojeltavan lajin kartoitus	x					
	Reittien ja taukopaijkojen läheisyydessä olevien esiintymien säilyttäminen.	Esiintymien suojaaminen rakenteilla ja opastuksella	x		x			
Päämäärä 2								
Raakun lisääntymisen turvaaminen	Puronieriän levämisen estäminen.	Haitallisen lajin poisto	x	x				
Päämäärä 3								
Rakennusperinnön säilyminen	Kulttuurihistoriallisesti merkittävät ja asetuksilla suojeellut ja sopimuksilla varjelut rakennukset ovat hyvässä kunnossa. Rakennuksia korjataan ja huolletaan resurssien sallissa erillisten toimenpidesuunnitelmiien mukaan.	Rakennusperinnön kunnostaminen	x	x				
Päämäärä 4								
Arkeologisten kohteiden säilyminen	Retkeilytoiminta ei aiheuta uhkaa arkeologisten kohteiden säilymiselle.	Arkeologisen kohteen hoito	x	x				
Päämäärä 5								
Raakkukantojen säilyminen	Raakkuseurantojen varmistaminen. Katso myös kehittämismahdollisuus 4.	Suojeltavan lajin kartoitus	x					

Päämäärä 6								
Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen	Saamen kieli näkyväksi kansallispuistossa saamelaisten kotiseutualueella. Täpiin lisätään saamenkieliset nimikyltit.	Opastusaineiston laatiominen ja ylläpito						
	Luontoon.fi-sivustoa täydennetään saamelaiskulttuurin osalta.	x						
	Paikannimistön selvitys.							
	Koiravaljakkotoiminnan ja moottorikelkkarekikuljetusten haittavaikutukset porotaloudelle minimoidaan ohjaamalla koiravaljakkotoiminta poratalouden kannalta hyväksyttävään kohteeseen.	Käytön ohjaaminen						
Päämäärä 7								
Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Virkistyskäytön rakenteiden kunto ja turvallisuus säilyvät hyvinä. Reittien kulumisen ja levenemisen estäminen turvaa myös maisema-arvot. Kartat ja näytelyt ovat ajantasaiset ja saavutettavissa.	Palveluvarustuksen ylläpito	x	x				

Kehittämismahdollisuudet	Tavoite	Toimenpide	Ekologinen vink.	Sosiaalinen vink.	Taloudellinen v.	Riskien torjunta	Toteutuksen seuranta	Vaikuttavuuden seuranta
Kehittämismahdollisuus 1		Käytön ohjaaminen						
Luontoliikunnan mahdollisuuksien lisääminen	Maastopyöräilyn mahdollisuuksien lisääminen kansallispuiston alueelle. Tarkemmin lomakkeessa 15.	Palveluvarustuksen rakenntaminen	x	x				
	Päiväretkeilyn edellytysten parantaminen erityisesti Saariselän–Kiilopään luontomatkailu- ja virkistysvyöhykkeellä. Tarkemmin lomakkeessa 15.	Luontomatkailun tuotekehitys						
	Nuorttin melontareitin tuotteistaminen.							

Kehittämismahdollisuus 2									
Luontomatkailun toimintaedellytysten kehittäminen kansainväliselle tasolle	Palvelutupakonsepti: Luulammen palvelurakenteiden kehittäminen.	Luontomatkailun tuotekehittely	x	x					
	Huolletut hiihtovaellustuotteet ovat käytössä.	Luontomatkailun tuotekehittely	x	x					
	Luontomatkailua palvelevan laadukkaan, esteettömän taukopaikan toteuttaminen Saariselän lähialueella.	Palveluvarustuksen rakentaminen	x	x					
	Lähiuontopolkujen rakentaminen ja kunnostaminen erityisesti Saariselän-Kiilopään luontomatkailu- ja virkistysvyöhykkeellä.	Palveluvarustuksen rakentaminen	x	x					
Kehittämismahdollisuus 3									
Luontokeskusten kehittäminen	Saariselän palvelupiste Kiehisen siirtyminen uusiin suurempiin ja toimivampiin tiloihin.	Palvelupisteiden ylläpito	x	x					
	Tankavaaran luontokeskuksen toiminnan kehittäminen.	Palvelupisteiden ylläpito	x	x					
	Savukosken opastuskeskus Korvatunturin toiminnan kehittäminen osana Savukosken luontomatkailua.	Palvelupisteiden ylläpito	x	x					
Kehittämismahdollisuus 4									
Tuuloman lohen palauttaminen ja vaeltavan taimenkannan turvaaminen	Yhteistyössä venäläisten kanssa pyritään aloittamaan lohen kotiutusistutukset Tuulomajoenvesistön latvoille. Selvitetään mahdollisuutta kalatien rakentamiseen Ylä-Tuuloman voimalaitokseen.	Asian edistäminen							
	Yhtenäisistä kalastussäännöstä sopiminen (Suomi-Venäjä). Taimenkannan säännöllinen seuranta.		x						
Kehittämismahdollisuus 5									
Laji- ja luontotyypitiedon lisääminen	Tietojen täydentäminen puutteellisesti tunnetuista lajeista ja luontotyypeistä mm. tunturiinyyt, lapinvuokkokankaat, sammalten tärkeät elinympäristöt mm. lähteiköt ja letot.	Lajien ja luontotyyppien inventointi							
	Sisävesien inventoinnin aloittaminen.		x						
	Olemassa olevan luontotyypipaineiston (luontokartoitusaineisto, LUOTI) tarkastaminen ja päivitys.								

Kehittämismahdollisuus 6									
Kulttuuriperintöiden tuotteistaminen luontomatkalussa	Kulttuuriperintötieto on helposti asiakkaan saavutettavissa mobiililaitteen avulla.	Luontomatkailun tuotekehittely	x	x					
	Luulammen ja Kopsusjärven kulttuuriperintökohteiden opastusmateriaalin tuottaminen opastukseksi ja alueiden turvaksi								
Kehittämismahdollisuus 7									
Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden parantaminen	Saariselän–Kiilopään retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä kansallispuiston ominaisuudet paremmin esille.	Opastus ja ympäristökasvatus	x						
	Luontopolulle uusi sisältö.								
	Luontotietoa lisää Luontoon.fi-sivuille.								
Kehittämismahdollisuus 8									
Euroopanmajavan palauttaminen	Palauttamismahdollisuuden selvittäminen	Edellytysten kartoitus	x						
Muu kehittäminen									
Vyöhykejaon muuttaminen	Vyöhykejaon tarkentaminen ja yksinkertaistaminen. Vyöhykejako perustuu kolmeen vyöhykkeeseen: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke, syrjävyöhyke sekä rajoitus- ja luonnonarvovyöhyke. Rajoitusvyöhyke muodostuu luonnonpuistosta ja rajavyöhykkeestä. Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke rajattiin tarkasti kattamaan alue, missä läheis kaikki retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit tapahtuvat. Muu alue on syrjävyöhykettä, samalla rajattiin porotaloudelle tärkeä alue syrjävyöhykkeeksi.	Käytön ohjaaminen		x					

Vaikutusten arvointitaulukko

Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Toimenpide	Vaikutusten arvointi	Ekologinen vaikuttus	Sosiaalinen vaikuttus	Taloudellinen vaikuttus	Riskien torjunta
Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppejen säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Tiedon laadun ja määrän paraneminen.	x			
	Esiintymien suojaaminen rakenteilla ja opastuksella	Esiintymien säilyminen.	x			
Päämäärä 2: Raakun lisääntymisen turvaaminen	Haitallisen lajin poistaminen	Raakun lisääntyminen on turvattu.	x			
Päämäärä 3. Rakennusperinnön säilyminen	Rakennusperinnön kunnostaminen	Parantaa alueen kulttuuriarvojen säilymistä ja tuo lisäarvoa alueen retkeilijöille. Rakennusperinnön kunnostaminen vaatii resursseja. Ilman niitä rakennusperintö on vaarassa tuhoutua.		x	x	
Päämäärä 4. Arkeologisten kohteiden säilyminen	Arkeologisen kohteen hoito	Retkeilyreittien varrella olevat arkeologiset kohteet altistuvat tuhoutumiselle, jos kulutus rikkoo maanpintaan. Retkeilyreittien ohjaaminen arkeologiset kohteet huomioon ottaen parantaa kulttuuriarvojen säilymistä alueella.		x	x	
Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Tiedon seurannalla ja lisäämisellä varmistetaan raakkukantojen säilyminen. Ajantasainen tieto raakkukantojen tilan kehittymisestä.	x			

Päämäärä 6: Saamelais- kulttuurin edellytysten turvaaminen	Opastusai- neiston laati- minen ja yllä- pito Käytön oh- jaaminen	<p>Akwé: Kon -ryhmän arvio suunnitelman vaikutuksista saamelaiskulttuuriin:</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelma mahdollistaa perinteisen luonnonkäytön jatkumisen alueella. Oikeus ottaa raaka-aineita saamen käskyön tarpeita varten tukee perinteisen tiedon säilymistä. Suunnitelman tavoite perinteisen laidunkiertojärjestelmän ja laidunten turvaamisen saamelaisen poronhoidon harjoittamisedellytysten turvaamiseksi ei tue biodiversiteetisopimuksen tavoitteita ja saamelaiskulttuurin säilymistä suunniteltujen Kakslauhanen–Niilangan tunturialue-, Tankavaara–Joripulipää- ja Kakslauhanen–Kopsusjärvi-reittien osalta.</p> <p>Koiravaljakkotoiminta ja asiakkaiden rekikuljetus moottorikelkoilla eivät sovi Kakslauhanen–Niilangan tunturialue -reitille, koska toiminnot haittaavat merkittävästi porotalouden harjoittamista.</p> <p><i>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Metsähallitus poistaa suunnitelasta esityksen koiravaljakkoreitistä väliille Kakslauhanen–Niilangan pään tunturialue.</i> - <i>Kakslauhanen–Niilangan tunturialue -reitti pistoreitti: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä.</i> - <i>Kakslauhanen–Niilangan tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoiminta ja huoltoajoa.</i> <p>Akwé: Kon -ryhmä vastustaa mahdollisuutta asiakkaiden kuljettamiseen moottorikelkalla Kopsusjärvelle, koska se haittaa perinteistä poronhoitoa.</p> <p><i>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Metsähallituksen esityksessä rajoitetaan mahdollisuus asiakkaiden kuljetukseen moottorikelkalla ajallisesti (kuljetus mahdollista 15.3. saakka)</i> <p>Huolletut talvivaellustuotteet tuovat kansallispuistoon lisää moottorikelkkaliiennettä. Tämä saattaa haitata porotaloutta (tämän vaikutusta on vaikea arvioida, koska toiminnan järjestely ei ole vielä tiedossa). Työryhmä vastustaa tästä esitystä.</p> <p><i>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Osa kansallispuiston vuokra- ja varaustuvista on myös yritysten/yhdistysten käytettäväissä osan talvesta.</i> <p>Suunnitelmassa esitetään hanketta saamenkielisen paikannimien keräämiseksi ja tallentamiseksi suunnittelalueella. Paikannimien kerääminen ja tallentaminen tukevat saamelaisen perinteisen tiedon säilymistä alueella.</p> <p>Metsähallituksen tupiin lisätään saamenkieliset nimikyltit. Näitä lisättäessä työryhmä velvoittaa kielen oikeinkirjoitukseen varmistamista kyseisen kielen asiantuntijoilta. Suomenkielen kylteissä työryhmä on havainnut myös kielipilisesti väärin kirjoitettuja paikannimiä, esim. Kotajärvi Suomujoen varressa on todistetusti väärin kirjoitettu.</p> <p>Suunnitelmassa on todettu, että Lapin ja Ivalon paliskuntien eli saamelaispaliskuntien laidunkiertojärjestelmissä vaikutetaan positiivisesti laidunten kuntoon. Myös RKTL:n tutkimustulokset todistavat, että kyseisillä</p>			
			×		

		<p>saamelaispaliskunnilla on toimivat laidunkiertojärjestelmät. Tutkimusten mukaan muun muassa Lapin paliskunnan talvilaitumet ovat hyvässä kunnossa. Suunnitelmissa ei ole mahdollista vaikuttaa porojen laidunukseen.</p> <p>Saamelaisporonhoito ylläpitää saamen kieltä, perinteistä tietoa, tavanomaista luonnonkäyttöä ja alueen erämaisuutta.</p> <p>Poronhoito kuuluu saamelaisten kotiseutualueen suunnittelualueelle, soveltuu luonnon suojaelulain tavoiteisiin ja poronhoitoa on harjoitettu saamelaisten kotiseutualueen suunnittelualueella kautta historian. Poronhoidon tulevaisuutta uhkaa ilmastonmuutos ja elinkeinon heikko kannattavuus.</p> <p>Paikallisten saamelaisten virkistyskalastusta UK-puiston suunnittelualueella uhkaavat rosakalat, kuten ahven, särkkikalat, hauki, jotka ovat levinneet Lukan tekoaltaista puiston suuriin luonnonjokiin kuten Luiro- ja Kopsusjoki, Nattushaara yms.</p> <p>Akwé:kon -työryhmä tukee suunnitelman suositusta Orposen mönkijän pitkospuiden korjaamiseksi. Työryhmä toivoa pikaisia toimenpiteitä kyseisessä asiassa.</p> <p>Suunnittelualueen saamelaistalueesta 76 % kuuluu syrjävyöhöykkeeseen, mikä turvaa luonnon monimuotoisuuden ja poronhoidolle tärkeiden laiduntien säilymisen siten kuin asiaan voi vaikuttaa hoito- ja käytössuunnitelmissa.</p> <p>Alueen pyhiä paikkoja ei ole inventoitu. Alueen kulttuuriperintöä hoidetaan ja ylläpidetään entisellä tavalla.</p> <p>Työryhmä esittää alueelle uutta rakentamista. Työryhmä esittää Ahmaojan liiterille ja Hirvaspäänpalon liiteri ja tulistelupaikoille retkeilijöiden käyttöön wc:t. Raja-Joosepista lähdettäessä Anterin suuntaan seuraava wc on vasta Anterissa. Tämä välimatka on retkeilijälle pitkä. Wc:n rakentamisella tulee olevaan maisemallinen vaikuttus. Keskittämällä jätökset yhteen paikkaan vältytään ympäristön roskaamiselta.</p>			
--	--	---	--	--	--

Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Palveluvarustuksen ylläpito	Retkeilyrakenteiden ylläpito varmistaa turvallisen liikkumisen. Luonnon kuluminen vähenee reittejä vahvistamalla ja kulkemista ohjaamalla. Tiedotus, kartat ja näytelyt ovat merkittäviä vetovoimatekijöitä kansallispuistoon.	x	x	
--	-----------------------------	--	---	---	--

Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuksien lisääminen	Käytön ohjaaminen	Maastopyöräily on uusi tapa luontomatkailuun kansallispuistossa.		x	x	
	Palveluvaurustuksen rakentaminen	Päiväretkeilyn edellytykset paranevat.		x	x	
	Luontomatkailun tuotekehittely	Nuortin melontareitti tuo liiketoimintamahdollisuuksia vaikuttaen positiivisesti paikallistalouteen.		x	x	
Kehittämismahdollisuus 2: Luontomatkailun toiminta-edellytysten kehittäminen kansainväliselle tasolle	Luontomatkailun tuotekehittely	Luontomatkailun edellytykset paranevat Luulammen reitillä.		x	x	
	Luontomatkailun tuotekehittely	Huolletut hiihtovaellustuotteet luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia vaikuttaen positiivisesti paikallistalouteen.		x	x	
	Palveluvaurustuksen rakentaminen	Luontopalvelua palveleva taukopaikka mahdolistaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia vaikuttaen positiivisesti paikallistalouteen.		x	x	
	Palveluvaurustuksen rakentaminen	Lähiluontopolut tarjoavat vaihtoehtoja retkeilyyn.		x	x	
Kehittämismahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen	Palvelupisteiden ylläpito	Kiehisen siirtyminen uusiin tiloihin: Saavutettavuuden paraneminen, kävijämäärien kasvu, näkyvyyden lisääntyminen, palvelutason nousu.		x	x	
	Palvelupisteiden ylläpito	Tankavaaran luontokeskus: Toiminnan uudistaminen erillisuunnitelman mukaan.	x	x		
	Palvelupisteiden ylläpito	Savukosken opastuskeskus Korvatunturi: Luontotalo on merkittävä osa Savukosken luontomatkailuverkostoa.	x	x		

Kehittämismah-dollisuus 4: Tuuloman lohen palauttaminen ja vaeltavan taimen-kannan turvaami-nen	Asian edistä-minen	Pitkääikaisena tavoitteena lohen palauttaminen vesistöön. Taimenen vaelluksen ja lisääntymisen turvaaminen.	x			
Kehittämismah-dollisuus 5: Laji- ja luontotyyp-pitiedon lisäämi-nen	Lajien ja luontotyyp-pien inven-tointi	Tiedon lisääminen ja tiedon laadun paraneminen edistää mahdollisten suojeleutoimien kohdenta-mista. Sisävesien tarkempi ominaisuustieto edistää alueiden käytön suunnittelussa. Entistä tarkempi tieto luonnosta edistää alueiden käytön suunnittelussa.	x			
Kehittämismah-dollisuus 6: Kulttuuriperintötie-don tuotteistami-nen luontomatkai-lussa	Luontomat-kailun tuote-kehittely	Kulttuuriperintötieto on yhä useamman asiakkaan saavutettavissa. Luulammen ja Kopsusjärven kohdeopastus tukee alueiden suojelea.		x	x	
Kehittämismah-dollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saa-tavuuden paranta-minen	Opastus ja ympäristö-kasvatus	Ajantasainen opastus maastossa ja verkossa tukee kestävää luontomatkailua.		x		
Kehittämismah-dollisuus 8: Euroopanmajavan palauttaminen	Edellytysten kartoitus	Selvitys antaa ajantasaisen tiedon palauttamisen edellytyksistä.	x			

Vyöhykejako:	Käytön ohjaaminen: vyöhykkeet	Vyöhykejako ohjaa vahvasti retkeily- ja luontomatkailuaktiviteetit vyöhykkeiden sisään. Samalla porotalouden tarpeet huomioidaan jättämällä Saariselän–Kiilopään ja Tankavaaran vyöhykkeiden välisiin erittäin tärkeisiin paliskunnan poronhoitoalue syrjävyöhykkeeksi.				
	Käytön ohjaaminen: tulenteko-sääntö	<p>Vyöhykejaon merkittävä muutos on tulentekosäännön muuttuminen. Syrjävyöhyke muuttuu alueeksi, missä: Tulenteko on suositeltavaa huolletuilla tulipaikoilla. Muualla tulenteko on sallittu käyttäen risuja, kuivia oksia ja pieniä juurakoita. Leiriityminen ja tulenteko on kielletty seuraavilla paikoilla: Paratiisikuru, Lumikuru sekä Raja-Joosepin museoalue ja kolttakentät.</p> <p>Voimassa olevassa hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulen tekeminen vapaasti oli sallittua vain osalla nykyistä syrjävyöhykettä (ns. erämaaosalla).</p> <p>Vyöhykejaon muutoksella ei arvioida olevan merkittävää käytännön merkitystä luonnon kulumiseen. Vyöhykejalla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia lajeihin tai luontotyypeihin.</p>	x			
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenvedo		Suunniteltujen toimien ympäristövaiketus on vähäinen tai positiivinen. Ei tarvetta luonnonsuojelulain 65 §:n mukaiseen Natura-arviointiin.				

Seuranta

Toimenpiteiden toteutumisen seuranta							
Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Toimenpide	Mittari	Nykytaso (teksti)	Nykytaso (numero)	Tavoitetaso	Yksikkö	Tavoitevuosi
Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen	Suojelevan lajin kartoitus	Kartoituksen kattavuuden muutos	Yksittäisiä kohteita kartoitettu		Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke kartoitettu		2024
	Esiintymien suojaaminen rakenteilla ja opastuksella	Suojattujen kohteiden määrä	Muutamia suojattu		Retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeen kohteet suojattu		2024
Päämäärä 2: Raakun lisääntymisen turvaaminen	Haitallisen lajin poistaminen	Nieriän esiintymisalue.	Nieriä ei Suomajoessa.		Nieriä ei Suomajoessa.		Jatkuva
Päämäärä 3: Rakennusperinnön kunnostaminen	Rakennusperinnön kunnostaminen	Kunnostettujen rakennusten määrä/5 v.	Suurin osa suojelevista ja varjelluista rakennuksista on keskinkertaisessa kunnossa. Hyväkuntoiseksi voidaan luokitella muutama rakennus, myös huonokuntoisia on.		Suojellut ja varjellut rakennukset hyvässä kunnossa.		Jatkuva
Päämäärä 4: Arkeologisten kohteiden säilyminen	Arkeologisen koteen hoito	Arkeologisten kohteiden sijainti suhteessa retkeilyreiteihin on tiedossa.					Jatkuva

Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen	Suojeltavan lajin kartoitus	Raakkuinventointien määrä kansallispuistossa	Osa alueesta inventoitu		Koko alue inventoitu		2024
---	-----------------------------	--	-------------------------	--	----------------------	--	------

Päämäärä 6: Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen	Opastusaineiston laatiminen ja ylläpito	Tupien nimikyltit myös saamenkiellelä.	ei		kyllä		2020
		Luontoon.fi-sivujen saamelaiskulttuuritieto.	vähäinen		enemmän		2020
		Paikannimiselvitys tehty.	ei		kyllä		2024
	Käytön ohjaaminen	Matkailutoiminnan ja porotalouden kohtaaminen.	Vähäinen		Vähäinen		2020

Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäyttäjiä palveleva reittien ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vetovoimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Palveluvarustuksen ylläpito	Virkistyskäytön rakenteet hyvässä kunnossa. Reitit vahvistettu, liikkumista ohjataan. Tiedotus ajantasaista. Kartat ja näytelyt ovat ajantasaisia.					Jatkuva
---	-----------------------------	--	--	--	--	--	---------

Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuksien lisääminen	Käytön ohjaaminen	Pyöräilyn käytettävien urien määrä kansallispuistossa.	Muutama ura käytössä		Suunnitelman mukaiset urat käytössä		2019
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Päiväretkeilyn asiakaskyselyt.					Jatkuva
	Luontomatkan tuotekehittely	Melontareitti huolletusti käytössä.	Ei		Kyllä		

Kehittämismahdollisuus 2: Luontomatkailun toiminta-edellytysten kehittäminen kansainvälistelle tasolle	Luontomatkailun tuotekehittely	Luulammen rakenteita uudistettu	Vähäinen		Eriilisen suunnitelman mukaan		
	Luontomatkailun tuotekehittely	Huollettujen hiihtovaellustuotteiden määrä	0		> 0		2024
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Taukopaikka rakennettu.	Ei		Kyllä		2020
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Lähiliuontopolut korjattu ja rakennettu.	Ei		Kyllä		2020
Kehittämismahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen	Palvelupisteiden ylläpito	Kiehisin siirtyminen toteutunut, reitti toteutettu.	Ei		Siirto tapahtunut, reitti käytössä.		2024
		Tankavaaran luontokeskus, kehittämisisuunnitelman mukainen toiminta käynnissä.					2020
		Savukoski: hyvä yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa.					Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 4: Tuuloman lohen palauttamisen	Asian edistäminen	Lohella vapaa pääsy lisääntymisalueelle. Taimen vaeltaa ja lisääntyy.	Ei		Kyllä		Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 5: Laji- ja luontotyypitiedon lisääminen	Lajien ja luontotyyppien inventointi	Luontotyppi- ja laji-inventoinnit, ha, esiintymien lkm.	Perusinventoinnit on tehty		Täydennysinventointeja tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan		Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 6: Kulttuuriperintöiden tuoteistaminen luontomatkailussa	Luontomatkailun tuotekehittely	Mobiiliopastettuja kulttuuriperintökohteita, kpl.	vähäinen		vakiintunut toiminta		2019
		Luulampi ja Kopsusjärvi: opasteet kunnossa.	Ei		Kyllä		2016

Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyyden ja luontotiedon saatavuuden parantaminen	Opastus ja ympäristökasvatus	Opastusten määrä.					
		Luontopolkujen sisältö	vanha		uudistettu		2020
		Luonto.on.fi-sivujen ajantasaisuus					Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmaajavan palauttaminen	Edellytysten kartoitus	Selvityksen vaihe	Selvitystä ei tehty.		Selvitys tehty		2019
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenvedo		Suunnitelman toteuttamisella ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 -alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin, eikä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista erillistä arvointia tarvitse tehdä					
Vyöhykejako:	Käytön ohjaaminen: tulentekosäätö	Ohjeistuksen muutoksen vaikutusta seurataan normaalin toiminnan yhteydessä ja tarvittaessa ohjetta muutetaan.	Seurataan jatkuvasti.		Seurataan jatkuvasti.		jatkuva

Vaikuttavuuden seuranta

Päämäärä / kehittämismahdollisuus	Vaikuttavuusmittari	Nykytaso	Tavoitetaso	Tavoitevuosi
Päämäärä 1: Erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppejen säilyminen	Tiedossa olevien lähteikköjen määrä Reittien ja taukopaikkojen läheisyydessä olevien pilaantuneiden tai vaarantuneiden esiintymien määrä.	vähäinen	alue tunnetaan 0	2024 2024
Päämäärä 2: Raakun lisääntymisen turvaaminen	Nuoria raakkuja esiintyy inventoinneissa.	esiintyy	esiintyy	Jatkuva
Päämäärä 3: Rakennusperinnön säilyminen	Rakennusten kuntoluokan muutos.	Rakennusten kunto on tiedossa.	suojellut ja varjellut rakenヌset hyvässä kunnossa	Jatkuva
Päämäärä 4: Arkeologisten kohteiden säilyminen	Retkeilytoiminta ei uhkaa arkeologisia kohteita.	-	-	Jatkuva
Päämäärä 5: Raakkukantojen säilyminen	Raakkuesiintymien määrän muutos kansallispuistossa	Tunnetaan osalla alueesta	Tunnetaan koko alueelta	2024

Päämäärä 6: Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen	Tunnetuimpien tupien saamenkieliset nimet tunnettuja (asiakaskyselyssä).	-		Tupien nimet tulevat tunnetuiksi.	2024
	Luontoon-fi-sivut tunnetaan saamelaiskulttuurin tietolähteenä/selvitys.	-		-	Jatkuva
	Merkittävimmät saamenkieliset paikannimet asiakirjoissa.	-		-	Jatkuva
	Koiravaljakkotoiminta ja porotalous toimivat matkailukeskuksen lähialueella.	Ei.		Kyllä.	2020
	Akwé: Kon -ryhmän arvio suunnitelman toimenpiteiden vaiutuksesta saamelaiskulttuuriin.	Akwé: Kon -ryhmä mukana suunnitelman laadinnassa.		Akwé: Kon -ryhmä mukana suunnitelman laadinnassa.	Suunnitelman väli-tarkastelu.
Päämäärä 7: Metsähallituksen ylläpitämä virkistyskäytäjä palveleva reitteiden ja rakenteiden kokonaisuus säilyy vетовоimaisena ja turvallisena. Luonnonmaisemien turvaaminen.	Virkistysrakenteiden kuntoa koskevat palautteet.	-		-	Jatkuva
	Asiakastyttymäisyys reittien kunnosta.	-		-	Jatkuva
	Asiakaspalaute tiedotuksesta, opasteista ja näyttelyistä.	-		-	Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 1: Luontoliikunnan mahdollisuuskien lisääminen	Pyörällijöiden määrä reiteillä	erittäin vähäinen		lisääntynyt	2019
	Luontomatkailijoiden määrä Saariselan–Kiilopään luontomatkailuvyöhykkeellä				
	Nuortin melontareitti aktiivikäytössä.	Ei.		Kyllä.	2024
Kehittämismahdollisuus 2: Luontomatkailun toimintaedellytysten kehittäminen kansainvälistelle tasolle	Luontomatkailijamäärä Luulammella	10000 / vuosi		50 % kasvu	2024
	Huollettu hiihtovaellus osa luontomatkailua	Ei.		Kyllä.	2020
	Saariselan lähialueen taukopaikka on merkittävä luontomatkailun osa.	Ei.		Kyllä.	2018

Kehittämismahdollisuus 3: Luontokeskusten kehittäminen	Luontomatkailijamäärä Kiehisessä	47 000		70 000		2024
	Tankavaaran luontokeskus, erillinen suunnitelma.	-		-		Arvioidaan suunnitelman tarkastamisen yhteydessä.
	Toimintaa kehitetään yhteistyössä Savukosken kunnan ja matkailutoimijoiden kanssa.	-		-		Jatkuva.
Kehittämismahdollisuus 4: Tuuloman lohen palauttaminen	Lohen ja taimenen luontainen lisääntyminen onnistuu.	Ei.		Kyllä.		Jatkuva.
Kehittämismahdollisuus 5: Laji- ja luontotyypitiedon lisääminen	Luontotiedon laadukkuus ja tarkkuus.	Hyvä		Parempi		Jatkuva.
Kehittämismahdollisuus 6: Kulttuuriperintöiden tuotteistamien luontomatkailussa	Mobiiliopastus aktiivisessa käytössä.	Ei		Kyllä		2019
	Luulammen ja Kopsusjärven kulttuuriperintökohteet on suojattu.	Ei		Kyllä		2015
Kehittämismahdollisuus 7: Kansallispuiston näkyvyden ja luontotiedon saatavuuden lisääntyminen	Kansallispuistotietous, luonto-opastus ja verkkokaineistot ajan tasalla	Ei		Kyllä		Jatkuva
Kehittämismahdollisuus 8: Euroopanmajavan palauttaminen	On olemassa tieto päätöksentekoa varten.	Tietoa ei ole.		Tieto on.		2019

13A Vyöhykejako: Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet
Selite	Suunnittelualueen yleisökäytöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.			
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääritys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä tai poistaa nykyisiä. Kävijöitä ohjataan merkitylle reiteille. Leiriytyminen on mahdollista vain siihen tarkoitukseen osoitetuilla paikoilla. Tulenteko on mahdollista vain siihen tarkoitukseen rakennettuilla paikoilla. Paikallinen asukas voi marjastaessaan, metsästääessään ja kalastaessaan leiriityä ja tehdä tulen vapaasti käyttäen risuja, kuivia oksia ja pieniä juurakoita.			
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala
Saariselkä–Kiilopää	Luontoliikunnan ja -matkailun tukeminen	Pyöräily on sallittu merkityillä reiteillä sekä seuraavilla ei-merkityillä reiteillä: Niilanpää–Suomunruoktu ja Kaksilauttanen–Kopsusjärvi. Huolletut ladut, kävelyreitit ja lumihenkäilyreitit ylläpidetään tällä alueella. Alueella voidaan järjestää tapahtumia ja ohjelmapalvelutoimintaa.	20 000	
	Kävijämääräennuste	Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetuksiin välillä Kaksilauttanen–Niilanpään tunturialue.		
	350 000	Ratsastus on sallittu kansallispuiston rajalta Kopsusjärven maastouran laavulle ja takaisin. Voidaan myöntää ratsastuslupia Saariselan lähiireille (hissitien puolelta 1,5 km, valmistuu 2015) ohjelmapalveluna. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia.		
Tankavaara	Luontoliikunnan ja -matkailun tukeminen	Alueella sijaitsee Tankavaaran luontokeskus ja kävelyreittejä. Alueella voidaan järjestää tapahtumia ja ohjelmapalvelutoimintaa.	2 200	
	Kävijämääräennuste	Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetuksiin välillä Tankavaara–Joripulipää.		
	20 000	Pyöräily on sallittu vain merkityillä reiteillä. Ratsastus ei ole sallittu.		
Nuortti	Erämatkailun tukeminen	Alueen aktiviteetteja ovat vesiretkely, kalastus ja vaellusretket.	8 000	
	Kävijämääräennuste	Voidaan myöntää maaströlliä kanoottien kuljettamiseen joelta tien varteen olemassa olevaa Rannisvaaran uraa pitkin.		
	6 000	Pyöräily on sallittu vain merkityillä reiteillä. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia. Ratsastus ei ole sallittu.		

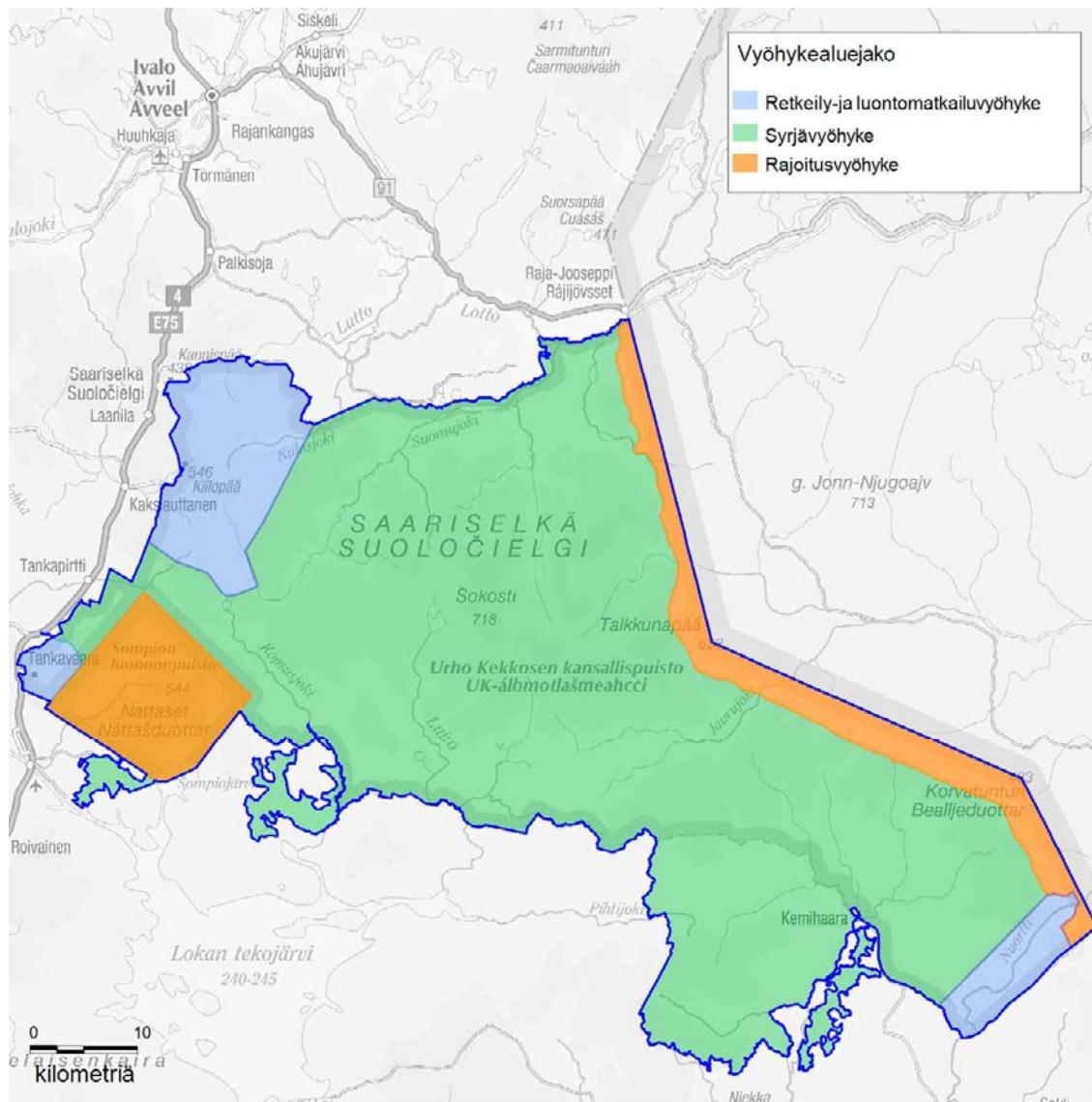
	Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	30 200	10
Yksityiset suojealueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
-			

13B Vyöhykejako: Syrjävyöhyke

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet.
Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätihedyn ja pinta-alaan nähden pienien käyntimääärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätihesys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksesta huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käytöön.			
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonka rakennetaan uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää erikseen määriteltyjen luontaiselinkeinojen tarpeisiin ja alueen erämaaluonteeseen soveltuviin matkailupalveluihin, kuten opastettuihin retkiin. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös luonnonvarojen hyödyntämiseen tähän tarkoitukseen soveltuviin matkailupalveluihin.			
Nimi	Vyöhykkeen tavoite	Ohje		Pinta-ala
Koilliskairaa	Erämaaluonnon säilyttäminen, vaellusretkeilyn tukeminen, paikallisen eräkulttuurin säilyttäminen, poronhoidon ja saamelaiskulttuurin tukeminen	Olemassa oleva palvelurakenne voidaan ylläpitää, siirtää ja korvata uusilla rakenteilla tai poistaa. Rakitsan tupa/laavu voidaan rakentaa. Leiriytyminen on sallittu koko alueella. Tulenteko on suositeltavaa huollettuilla tulipaikoilla. Muualla tulenteko on sallittu käytäen risuja, kuivia oksia ja pieniä juurakoita. Leiriytyminen ja tulenteko on kielletty seuraavilla paikoilla: Paratiisikuru, Lumikuru sekä Raja-Joosepin museoalue ja kolttakentät. Pyöräily on sallittu kansallispuistossa merkityillä reiteillä. Lisäksi pyöräily sallitaan kansallispuistossa seuraavilla syrjävyöhykkeen ei-merkityillä reiteillä: Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat, Kemihaara–Mantoselkä, matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsa ja Rajajooseppi–Anterimukka. Ratsastus sallitaan kansallispuistossa seuraavilla syrjävyöhykkeen ei-merkityillä reiteillä: Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat, Kemihaara–Mantoselkä, matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsa ja Rajajooseppi–Anterimukka. Erämaa-alueella ja soidensuojelualueilla pyöräily ja ratsastus on sallittu. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia kansallispuiston syrjävyöhykkeelle.		237 772
Yksityiset suojaratkaisut ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	237 772 76
-				

13C Vyöhykejako: Rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Vastuupro-sessi	Alueiden hallinta	Kartta	☒	Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet.
Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kiellettyä tai rajoitettua. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaisia. Perustetujiensuojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai maihinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystytäisiin turvaamaan.			
Rajoitus-vyöhykkeet	<p>Rajoitusvyöhyke, yleismäääräys: "Vyöhyke säilyttää alueen luonnon suojeleilliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskeville rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnon suojelelakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääädöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnon suojelelusyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnon suojelelaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykeitä ovat myös Puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke."</p> <p>Olemassa oleva palvelurakenne voidaan ylläpitää tai poistaa. Merkityllä reitillä liikkuminen on sallittua. Pyöräily on sallittu luonnonpuiston merkityllä reiteillä. Luonnonpuistossa Sompiojärven metsäautotiellä on sallittua kulkea autolla ja ratsastaen. Koiravaljakoille ei myönnetä lupia luonnonpuistoon. Leiriytyminen on mahdollista vain siihen tarkoitukseen osoitetulla paikoilla. Paikallinen asukas voi marjastaessaan liikkua, leiriytää ja tehdä tulen vapaasti käyttäen risuja, oksia ja juurakoita.</p>			
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika alkaa	Rajoitus päättyy	Pinta-ala	Peruste
Sompion luonnon-puisto	aina	aina	17 915	Luonnonpuiston säännökset.
Rajavyöhyke	aina	aina	19 500	Rajavartiolaki (578/2005).
Pinta-ala yhteensä	42 432	Osuus suunnittelualueesta (%)	14	
Luonnonarvovyöhyke				
-	-	-	-	-
Pinta-ala yhteensä	-	Osuus suunnittelualueesta (%)	-	
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
-				

Kuva 19. Suunnittelualueen vyöhykkeet.

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus 2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/16.

TOTEUTUS

14 Luonnon- ja kulttuuriperinnönsuojelun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon suojelu			Kartta	☐	Luonnon suojelun toimenpiteet
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Luonnon suojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyyppeihin ja lajeihin, esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.					
Luonnon suojelu						
Toimenpide	Kiireelli-syysaste ³	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö		Kuvaus	
Suojeltavan lajin kartoitus	suuri	Kansallispuisto			Raakkukantojen inventointi erillisen suunnitelman mukaan. Harvinaisen ja/tai uhanalaisten lajien ja luontotyppien, kuten huurresammallähteikköjen ja pahtojen lajistojen, kartoitus.	
Yksityiset maat ja YSA-alueet						
Kulttuuriperinnön suojelu						
Rakennusperintö	Kiireelli-syysaste ⁴	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö		Kuvaus	
Rakennusperinnön kunnostaminen	suuri				Kunnostetaan resurssien sallimissa puitteissa erillisten toimenpidesuunnitelmien mukaan.	
Arkeologiset kohteet	Kiireelli-syysaste ⁵	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö		Kuvaus	
Arkeologisen kohteen hoito	suuri				Arkeologiset kohteet ovat tuhoutumisvaarassa retkeilyreiteillä maanpinnan kulumisen takia. Arkeologiset kohteet otetaan huomioon retkeilyreittejä tai muita toimenpiteitä suunniteltaessa ja tarvittaessa reittien linjauskia ohjataan uudelleen. Kohteita (esim. sotahistorialliset kohteet) hoidetaan tarpeen vaatiessa erillisten suunnitelmien mukaan.	

³ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmaudella.

⁴ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmaudella.

⁵ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmaudella.

Saamelaiskulttuurikohteet	Kiireelli-syysaste ⁶	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö		Kuvaus
Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen	suuri				Arkeologisten ja saamelaisperintökohteiden inventointeja toteutetaan käytössä olevien resurssien puitteissa.
Yksityiset maat ja YSA-alueet					

⁶ asteikko: suuri = toteutetaan 5 vuoden kuluessa, pieni = toteutetaan myöhemmin suunnitelmaudella.

15 Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

Vastuuprosessi	Luonnon virkistyskäyttö			
Selite	Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä, lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua, koskevia tavoitteiden asettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa.			
Käyntimääräennuste	350 000	vuosi	2020	
Kysynnän kuvaus (tavoitetilassa) ja muutos nykytilaan				
<p>Saariselkä on yksi maan suurimmista matkailualueista, ja kansallispuisto siihen liittyvä näkökulma on luontomatkailun valtakunnallisen kehittämisen painopiste. Tavoitteena on luoda alueesta kansainvälisten tason luontomatkailukonkain. Kansallispuiston reitit ja rakenteet muodostavat keskeisen tuotealustan kansallispuistoon tukeutuvalle matkailun yritystoiminnalle. Kansallispuisto tarjoaa Saariselän matkailukeskuksen asiakkaille erinomaiset pääväretnäytöksensä ja mahdollisuuden harrastaa ulkoilua ja luontotyötä. Asiakaskuntaa on mahdollista edelleen laajentaa ja monipuolistaa. Pääväretnäytöksessä ja aktiviteettipohjaisessa luontomatkailussa on suuret kehittämismahdollisuudet erityisesti kansainvälisten asiakkaiden palvelutarpeiden näkökulmasta. Kansallispuistotuotteita ja markkinointia tulee kehittää.</p> <p>UK-kansallispuisto on profiililtään Suomen paras vaellusretkeilyalue. Alueen maisemat, maastot, reitit ja tupa- ja taukopaikkaverkosto luovat erinomaiset puitteet vaellukseen. Vaellusretkeilyn tuotteistaminen esimerkiksi mobililaitteisiin perustuvien opastuspalvelujen, geokätkennän tai rikkaan kulttuuriperinnön pohjalta voisi tuoda uusia harrastajia.</p> <p>Kulumista vähentävien ja liikkumista helpottavien reittipohjaratkaisujen avulla tarjotaan aikaisempaa suuremmalle joukolle mahdollisuus päästää luontoon ilman että maaston kuluminen merkittävästi lisääntyy. Retkeilyn ja luontomatkailun edellyttämien reittien ja taukopaikkojen kantokyky tulee turvata. Jäte- ja polttopuuhuollon ratkaisuja tulee kehittää: kapasiteettia, käytettävyyttä ja huollettavuutta pitää lisätä ja parantaa.</p>				
Rakennus, rakennelma, reitti				
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys	Kustannus	
Käytön ohjaaminen	<p>Pyöräily sallitaan merkityillä reiteillä sekä seuraavilla reiteillä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kakslauttanen–Kopsusjärvi - Niilinpää–Suomunruoku - Rajajooseppi–Anterimukka - Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat - Kemihaara–Mantoselkä - Matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsat. <p>Pyöräilyyn käytettävä reitti voidaan sulkea tai muuttaa perustelusta syystä (esim. luontokohteen suojaamiseksi).</p> <p>Talvipyöräily on mahdollista koko suunnittelalueella lukuun ottamatta huollettuja latuja ja Sompion luonnonpuiston reittien ulkopuolista aluetta.</p> <p>Geokätköjen sijoittaminen palvelurakenteisiin on mahdollista.</p>	2015	5 000	
		2015 -	-	

Palveluvarustuksen rakentaminen	Saariselkä–Rumakuru–Luulampi-reitin kestävöinti (Kiilopää–Luulampi toteutettu 2013–2014).	2015–2016	300 000
	Luontopolkujen kunnostus ja uudistaminen.	2015–2020	200 000
	Kansallispuiston tupaverkoston kunnostus.	heti–2020	
	Rakennetaan luontomatkalua ja retkeilyä palveleva monipuolinen esteetön taukopaikka Saariselän lähialueelle (aloitettu 2015) ja taukopaikka Savukosken Rakitsalle.	2015	170 000
Palveluvarustuksen rakentaminen	Kansallispuiston käymälä- ja jätehuollon kehittäminen.	2015 alkaen	120 000
Luontomatkalun tuotekehittely	Palvelutupakonsepti: palvelurakenteiden ja palvelutoimintamallin kehittäminen.	2019	500 000
	Tarkastellaan ja muutetaan tarvittaessa tupien käyttötapaa, kansallispuiston periaatteisiin sopiva käyttötapa.	2016–2020	
	Huolletut talviretkeilytuotteet: Moottorikelkalla huollettuihin talviretkiin, esim. hiihtovaelluksiin voidaan myöntää lupia. Osa kansallispuiston vuokra- ja varaustuista on myös yritysten/yhdistysten käytettäväissä osan tervesta. Päiväretkikohteet: Ensisijaisesti Kivistö–Kivipään tupa ja Kopsusjärven maastouran laavu ovat myös yritysten/yhdistysten käytettäväissä taukopaikkoina.		
	Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetukseen välille Tankavaara–Jorpulipää.		
	Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetukseen välille Kakslauttanen–Niilinpää tunturialue. Reitin linjaus sovitaan yhdessä paliskunnan, matkailuyrittäjien ja Metsähallituksen kanssa. Reitti sijoitetaan mahdollisuksien mukaan olemassa oleville urille.	2015	7 000
	Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetukseen välille Kemihaara–Korvatunturin-murusta		
	Voidaan myöntää lupia asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetukseen välille Kakslauttanen–Kopsus-järvi 15.3. saakka.		
	Voidaan myöntää lupia porosafaritoimintaan.		
	Kaikki edellä mainitut reitit voidaan sulkea tai muuttaa perustelusta syystä (esim. luontokohteen suo-jelu, kulttuuriperinnön suojelu tai merkittävä haitta poronhoidolle).		
	Yritykset voivat kehittää liikuntarajoitteisten asiakkaiden palvelutuotteita: Saariselän lähialueelle rakennettava taukopaikka toteutetaan esteettömäksi ja yrityksille voidaan myöntää maastoajoneuvoli-pia liikuntarajoitteisten asiakkaiden kuljetuksiin.		
	Kesäkauden vaellusretkeilytuotteiden kehittäminen yhteistyössä matkailuyrittäjien kanssa.	2019	
	Nuorttin melontamahdollisuuksien parantaminen myöntämällä lupia yrityjille/yhteisöille tuoda mönki-jällä kanootti joelta tien varteen Rannisaaran uraan pitkin.	2015	50 000

Palvelupisteiden ylläpito	Saariselän palvelupiste Kiehisen siirtyminen suurempiin tiloihin, yhteysreitti kansallispuistoon.	2017	
	Tankavaaran luontokeskus/opastustoiminnan kehittäminen erillisen suunnitelman mukaan yhdessä Tankavaaran muiden toimijoiden ja kunnan kanssa.	2016–	
	Savukosken opastuskeskus Korvatunturi toiminnan kehittäminen yhteistyössä metsätalouden, Savukosken kunnan ja Hotelli Samperin Savotan ja muiden yhteistyökumppanien kanssa.	2015–	
Palveluvarustuksen purkaminen	Lakkautetaan matkailupalvelureitit Tankavaara–Kiilopää ja Saariselkä–Kivipää.	heti	
	Poistetaan huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia palvelurakenteita erillisen suunnitelman mukaisesti.	heti–2020	
	Poistetaan vähällä käytöllä ollut reitti Tankavaara–Sompiojärvi.	heti	

Viestinnän ja opastuksen toimenpiteet			
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyys	Kustannus
Opastus ja ympäristökasvatus	Sesonkiaikaisen maasto-opastuksen lisääminen Saariselkä–Kiilopää-retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeellä.	2019	8 000
Opastus maastossa	Lisätään saamenkieliset nimikyltit tupiin.	2020	10 000
	Lisätään kansallispuiston näkyvyyttä alueella. Kansallispuiston opastuksen uudistaminen ja yhtenäistäminen maastossa ja teiden varulla.	2015 alkaen	40 000
	Uusitaan Saariselän ja Kiilopään luontopolkutaulut. Saariselän ja Kiilopään reittien lähtöpaikkojen opasteet uusitaan.	2015 alkaen	150 000
Opastusaineiston laatinen ja ylläpito	Toteutetaan saamenkielinen paikannimiselvitys.	2020	15 000
	Tehdään laadukkaat reittikuvaukset ja sisällöt keskeisimmille reiteille Luonto.on.fi:hin, palvelupisteisiin ja matkailuyrityksiin.	2015 alkaen	100 000
Luontomatkailun tuotekehittely	Toteutetaan mm. kulttuuriperintökohteiden mobiiliopastus.	2015	10 000
Yksityismaat ja YSA-alueet			
-			

16 Erätalouden toimenpiteet

Vastuuprosessi	Erä			Kartta	☐ ☐	Metsästys Kalastus
Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmennää tavoitteensäittelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulevat määritettyä riittävällä tarkkuudella.					
Metsästys ja riistanhoito						
Kuvaus alueen metsästyskäytön muutoksesta	Nykyiset käytännöt ovat toimivia.					
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu	Metsähallituksen yleiset metsästyksen suunnitteluperiaatteet. Riistakantojen arvointi (riistakolmiot, suurpetolaskennat, riekkojen linjalaskenta).					
Metsästys metsästyslain 8 §:n perusteella valtion alueilla						
	Muutos	Syy	Ala	kuvaus		
ML 8 §:n aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästykseen valtion mailla)	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
Yleistä vesialuetta	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
Muutos metsästykseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)						
MH:n pienriistan lupametsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
MH:n hirvieläinten lupametsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
MH:n pienriistan sopimusmetsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
MH:n hirvieläinten sopimusmetsästysalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
Muutos metsästyskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla						
MH:n metsästyskäytön ulkop. oleva alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
MH:n paikalliset / ajalliset rajoitukset	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		
YSA-alueiden metsästyskielot	Ei muutosta, ks. lomake 8.	-	-	-		

Erätalouden toimenpiteet					
Toimenpide	Kuvaus			Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö
-					
Muut alueet (YSA ja yksityisalueet), mahdolliset suosituksset:	-				
Kalastus					
Kalaveden ja kalakantojen hoito	Kalakantojen hoito perustuu suunnittelualuetta koskevan kalastussääntöön (nykyinen voimassa 2014–2016).				
Alueen kalastuskäytön muutos	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Muutos kalastukseen KL perusteella yleisillä vesialueilla ja muutokset yleiseen kalastusoikeuteen (pilkkiminen, onkimin...)					
	Muutos	Syy	Ala	Kuvaus	
Yleisen vesialueen muutos KL:n alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Yleinen kalastusoikeus	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Muutos kalastukseen maanomistajan luvalla (Metsähallituksen maat)					
MH:n lupakalastusalue	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
MH:n vuokra-alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Muutos kalastuskäytön ulkopuolella ja rajoitetussa käytössä olevilla alueilla					
MH:n kalastuskäytön ulkop. oleva alue	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Kalastusrajoitukset	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Muutostarve YSA-alueiden kalastuskäytössä	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Paikalliset erityisoikeudet	Ei muutosta, ks. lomake 8.				
Erätalouden toimenpiteet					
Toimenpide	Kuvaus			Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Yksikkö
Vieraan lajin poistaminen	Puronieriän esiintymisen rajaaminen nykyiseen levinneisyyteen.			-	-
Asian edistäminen	Aktiivinen rooli Tuuloman lohen palauttamiseen liittyvissä asioissa.			-	-
Asian edistäminen	Vaeltavan taimenkannan säädöllisen seurannan järjestäminen.			-	-
Muut alueet (YSA- ja yksityisalueet), mahdolliset suosituksset:					

17 Muun luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-aisten, poltopuun ja pohjaveden otto.
Marjastus ja sienestys	
☐ Sallittu	☒ Rajoitettu
Perustelu	Rajavyöhykkeellä liikkuminen on sallittu vain Rajavartiolaitoksen luvalla. Sompion luonnonpuistossa on sallittu vain Sodankylän kuntalaisille.
Luontaiselinkeinot (sis. metsästys/kalastus/marjastus elinkeinona)	
Kuvaus	Luontaiselinkeinoon liittyvä marjastus on sallittu koko suunnittelualueella (Sompion luonnonpuistossa sallittu vain Sodankylän kuntalaisille). Luontaiselinkeinoon liittyvä kalastus on mahdollista voimassa olevien kalastussäännösten mukaan.

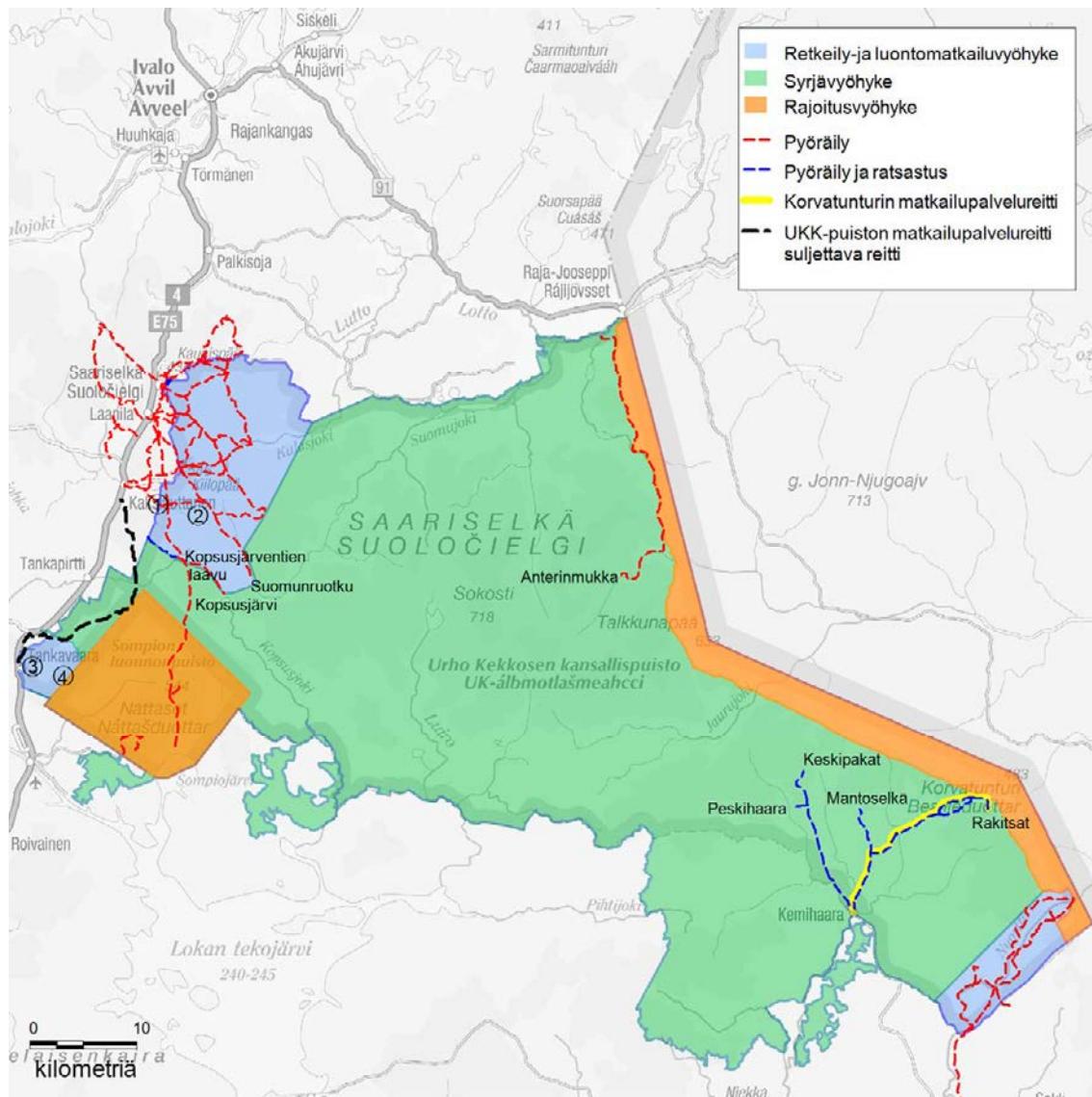
Ohjaus	Kuvaus
Maastoliikenne lumipeitteiseen aikaan	<p>Käytön ohjaaminen</p> <p>Maastoliikennelain 4 ja 28 §:ien mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu (mm. poronhoitotöissä)</p> <p>Maastoliikennelain 4 ja 28 §:ien mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu vaikeasti liikuntavammaisen henkilön ja hänen saattajansa liikkumiseen maastossa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:issä säädetystä kielosta tai rajoituksesta.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää lupia voimassa olevien lupien myöntämisperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti perusteltuun tarpeeseen.</p> <p>Luontomatkailun luvat: Metsähallitus voi myöntää maastoliikennelupia huollettuihin päiväretki- tai hiihtovaelluksiin (ei koske Sompion luonnonpuistoa).</p> <p>Metsähallitus voi myöntää luvan matkailuyrittäjille asiakkaan kuljettamiseen moottorikelkan reessä reitillä Kemihaara–Korvatunturi.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille asiakkaiden rekikuljetukseen Kakslauttasen–Niilanpään tunturialueen väliselle reitille.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille asiakkaiden rekikuljetukseen Tankavaaran ja Jorpelipään vällille.</p>

		<p>Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille asiakkaiden rekikuljetukseen välille Kaksalauhanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille liikuntarajoitteisten asiakkaiden kuljettamiseen.</p> <p>Paikallisten oikeudet luonnon hyödyntämiseen: Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan kalastustarkoitukseen Inarin, Sodankylän ja Savukosken kuntien asukkaille oman kunnan alueella.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven pyynnin huoltoajoon.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven ja karhun lihojen hakuun.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan pienpetojen pyyntiin.</p>
Maastoliikenne sulan maan aikaan	Käytön ohjaaminen	<p>Maastoliikennelain 4 §:n ja 28 §:n mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu (mm. poronhoitotöissä).</p> <p>Maastoliikennelain 4 ja 28 §:ien mukainen liikkuminen on ilman erillistä Metsähallituksen lupaa sallittu vaikeasti liikuntavammaisen henkilön ja hänen saattajansa liikkumiseen maastossa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi hakemuksesta myöntää henkilölle, jonka liikuntakyky on iän, vamman tai sairauden vuoksi rajoittunut, luvan poiketa 4 tai 8 §:issä säädetystä kielosta tai rajoituksesta.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää lupia voimassa olevien lupien myöntämisperiaatteiden ja -ohjeiden mukaisesti perusteltuun tarpeeseen.</p> <p>Kesäaikainen maastoliikenne pyritään pitämään minimissään.</p> <p>Luontomatkailun luvat:</p> <p>Metsähallitus voi myöntää luontomatkailuyrittäjälle/yhteisölle maastoliikenneluvan mönkijällä kanootin siirtämiseen Nuorttijoelta läheisen tien varteen Rannisvaaran kautta.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää lupia matkailuyrittäjille liikuntarajoitteisten asiakkaiden kuljettamiseen.</p> <p>Paikallisten oikeudet luonnon hyödyntämiseen:</p> <p>Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven pyynnin huoltoajoon olevia reittejä pitkin. Reittikarttaa ylläpidetään yhdessä paikallisten metsästäjien kanssa.</p> <p>Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hirven ja karhun lihojen hakuun.</p>

		Metsähallitus voi myöntää maastoliikenneluvan hillan kuljetukseen luontaiselinkeinon harjoittajalle (ei Sompion luonnonpuistoon).
Muu liikenne	Käytön ohjaaminen	<p>Ilmailu:</p> <p>Kansallispuisto ja luonnonpuisto: Lentokoneiden ja muiden ilma-alusten laskeutumiseen tarvitaan Metsähallituksen lupa lukuun ottamatta poromiesten poronhoitotöissä ja viranomaisten virkatehtävissä käyttämää ilma-aluksia.</p> <p>Erämaa-alue ja soidensuojelualueet: Erämaalaissa ei ole ilmailua koskevia säädöksiä, vaan ne löytyvät ilmailulaista (281/1995). Ilma-alusten noususta ja laskeutumisesta säädetään muun muassa seuraavaa: "Ilma-aluksen lentoonlähtöön ja laskuun saa ilmailulaitoksen antamien määräysten mukaisesti tilapäisesti käyttää avointa vesialuetta sekä alueen omistajan tai haltijan suostumuksella muuta maa- tai vesialuetta, vaikka aluetta ei ole sellaiseen tarkoitukseen erityisesti järjestetty." Metsähallituksessa tätä on tulkittu siten, että lentokoneet voivat laskeuttaa erämaan ja soidensuojelualueen järville ja nousta niiltä ilman Metsähallituksen lupaa, kun kyseessä ei ole säännöllinen reittiiliikenne. Sen sijaan helikopterin laskeutuminen maalle on luvanvaraista erään poikkeuksin (pelastus- ja virkatoimet sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen tarpeet).</p> <p>Vesiliikenne:</p> <p>Kansallispuisto: Moottoriveneen käyttö metsästyksen, kalastuksen ja marjastuksen yhteydessä sallitaan Urho Kekkosen kansallispuistossa sodankyläläisille Luiro- ja Repojoella. Savukoskelaisille moottoriveneen käyttö on sallittua metsästyksen ja marjastuksen yhteydessä Kemijoen latvavesissä. Poronhoitotyössä on sallittua käyttää moottorivenettä. Muualla tai muussa tarkoitukseissa moottoriveniden käyttöön tarvitaan lupa.</p> <p>Erämaa-alue ja soidensuojelualueet: Erämaalaki ei sisällä säädöksiä vesialueiden kulkuyhteyksistä eikä vesillä liikkumisen oikeuksista. Nämä säädökset löytyvät vesilain (264/1961). Vesilain mukaan "Jokaisella on oikeus, välittäen tarpeeton häiriön aiheuttamista, kulkea vesistössä, missä se on avoinna. Vesistö katsotaan avoimeksi, jos sitä laillisen oikeuden perusteella ei ole suljettu. Mitä edellä on sanottu kulkemisesta vesistössä, koskee vastaavasti kulke mistä jäällä." Esitetty vesilain kohta tarkoittaa käytännössä sitä, että vesialueilla liikkuminen esimerkiksi moottorivenellä ja moottorikelkalla on kaikille vapaata. Soidensuojelualueella on vesialueilla liikkumista mahdollista rajoittaa luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla annetulla järjestysäännöllä.</p> <p>Matkailun yritystoiminnan yhteydessä moottorivenekuljetukset ovat sallittuja kansallispuistossa Luirojoella. Muualla suunnittelualueen vesillä moottorivenekuljetukset ovat sallittuja (ks. edellinen kappale).</p> <p>Latujen huolto: Metsähallitus voi myöntää lupia latuhuoltokoneiden käyttöön suunnittelualueella.</p>

Liikkuminen		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maastopyöräily	Käytön ohjaus	Kansallispuisto ja luonnonpuisto: Katso lomake 15. Maastopyöräily on sallittu merkityillä reiteillä ja erikseen osoite-tuilla urilla. Muu suunnittelualue: Maastopyöräily on sallittua.
Ratsastus	Käytön ohjaus	Kansallispuisto: Ratsastus on mahdollista seuraavilla reiteillä: <ul style="list-style-type: none"> - Kemihaara–Peskihaara–Keskipakat - Kemihaara–Mantoselkä - Matkailupalvelureitti Kemihaara–Rakitsat - Kansallispuiston rajalta Kopsusjärven maastouran laavulle - Voidaan myöntää lupia Saariselän lähireitille (hissitien puolelta 1,5 km) ohjelmapalveluna. Luonnonpuisto: Ei sallittu lukun ottamatta Sompiojärven tietä. Muu suunnittelualue: On sallittu.
Koiravaljakko	Käytön ohjaus	Kansallispuisto: Kansallispuistossa on yksi koiravaljakkoreitti (Pieravaaran ympäri). Luonnonpuisto: Ei sallittu. Muu suunnittelualue: On sallittu. Säännölliseen koiravaljakkotoimintaan voidaan myöntää lupia.
Porovaljakko	Käytön ohjaus	Metsähallitus voi myöntää lupia porosafaritoimintaan koko suunnittelalueella.
Kipeily	Käytön ohjaus	Kiipeily ohjataan tarvittaessa sopiville kohteille.
Urheilutapahtumat ja järjestetty seuratoiminta sekä partio tai muu vastaava toiminta		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Suunnistuskilpailu	Käytön ohjaus	Suunnistuskilpailun järjestäminen on mahdollista Metsähallituksen suostumuksella.
Partioleiri	Käytön ohjaus	Leiritoiminta on sallittua Metsähallituksen suostumuksella.
Muu järjestetty toiminta maas-tossa	Käytön ohjaus	Erätaitokilpailut/hihtiötapahtumat tai vastaavat joukkotapahtumat: Järjestäminen on mahdollista Metsähallituksen suostumuksella.
Maa-ainesten otto ja muu käyttö/otto		
Toiminto	Ohjaus	Peruste
Maa-ainesten otto	Käytön ohjaus	Maa-ainesten ottaminen ei ole sallittua lukuun ottamatta voimassa olevalla valtauksella tai kaivospaikillä tapahtuvaa kullanhuuhdontaa (lapiokaivu). Kaivukoneiden käyttö on kielletty kansallispuistossa.
Malminetsintä	Käytön ohjaus	Metsähallitus ei myönnä kaivolain tarkoittamia maanomistajansuostumuksia malminetsintään kansallisten luonnsuojelohjelmien vielä perustamattomille alueille, Natura-alueille, erämaa-alueille eikä ylipäättään koko saamelaisten kotiseutualueelle. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on lupaviromainen. Erämaa-alueelle voidaan myöntää tutkimuslupia geologiseen tutkimukseen. Soidensuojelualueille malminetsintäluvan voi myöntää ympäristöministeriö.

Polttopuun otto	Käytön ohjaus	<p>Kansallispuiston käyttöön tarvittava polttopuu tuodaan pääsääntöisesti kansallispuiston ulkopuolelta. Vain erittäin perustelluista syistä polttopuuta voidaan ottaa kansallispuistosta erillisen suunnitelman mukaan.</p> <p>Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkuessaan poltto- ja laavupuunottolupaa (Poronhoitolaki 848/1990). Metsähallitus voi lisäksi myydä porotalouden tarpeeseen puuta suunnittelualueelta.</p> <p>Rajavartiosto voi ottaa kansallispuistossa sijaitseville tuvilleen polttopuuta rajavyöhykkeeltä kansallispuiston alueelta.</p> <p>Luonnonpuistosta ei oteta polttopuuta.</p> <p>Muu suunnittelalue: Polttopuun ja muun tarvepuun ottolupia voidaan antaa alueen kivennäismaalle vähäiseen tarpeeseen.</p>		
	Käytön ohjaus	Suunnittelalueella on viisi kaivoa: Luulampi, Harrjärvi, Anteri (entinen rajavartiosto), Rajajoosepin kenttä ja Sompiojärvi. Luulampi ja Sompiojärvi ovat retkeilijöiden käytössä.		
	Käytön ohjaus	Jäkälänotto ei ole sallittua suunnittelalueella.		
	Käytön ohjaus	Saamelaiskäsityöperinne: Saamelaisen käsityöperinteenturvaamiseksi säilytetään oikeus ottaa valtion maalta käsitöiden raaka-aineeksi vähäisiä määriä pajua, leppää, koivua ja haapaa. Myös vähäisiä määriä juuria, kenkäheinää, niittymaarianheinää ja väinönpuitkea voi ottaa korvauksetta. Otto-oikeus ei koske kansallis- tai luonnonpuistoja, eikä raaka-aineena tapahtuva jälleenmyynti tai välitys ole sallittua.		
Metsätalous				
Tavoitteet (metsätalous)	Suunnittelalueella ei harjoiteta metsätaloutta.			
Toimenpiteet (menetelmät ja rajoitukset)	-			
Metsätalousmaan muutos	Mt-käytössä	Rajoitetussa mt-käytössä		
	-	-		
Toimenpiteet Natura It-kuvioilla	Kuvaus			
-	-			
Suosituksia yksityismaiden metsäsuunnittelun				
-				

Kuva 20. Suunnittelualueen vyöhykkeet, pyöräily- ja ratsastusreitit.

Asiakkaiden rekikuljetus moottorikelkalla

- Kakslauttanen (1) – Niilanjärven tunturialue (2)
 - Tankavaara (3) – Jorpulipää (4)
 - Kakslauttanen (1) – Kopsusjärvi (15.3. saakka)
 - Korvatunturin matkailupalvelureitti

© Metsähallitus 2016, © Suomen ympäristökeskus
2016, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittaus-
laitos 1/MML/16.

17b Poronhoidon toimenpiteet

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta
Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-aisten, poltopuun ja pohjaveden otto.
Poronhoito	
Toimenpiteet ja käytännöt	<p>Poronhoitolaki (848/1990) ohjaa poronhoitoa. Metsähallitus jatkaa yhteistyötä paliskuntien kanssa, neuvottelee paliskuntien kanssa ja pyytää niiltä lausuntoja maankäyttöön liittyvissäasioissa.</p> <p>Porojen maastoruokinnasta ei ole säädöksiä poronhoitolaisissa, joten sen suhteen toimitaan luonnonsuojelulain (1096/1996), jätehuoltolain (1072/1993) roskaamiskiellon ja Natura-säännösten mukaan.</p> <p>Porojen ruokkiminen valtion hallinnassa olevien vesistöjen päällä ja vesistöjen välittömässä läheisyydessä on kielletty. Kuivaa heinää voidaan kuitenkin käyttää apuna jääpeitteisillä vesialueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä porojen kokoamiseksi erotuksiin ja porojen siirtämistä varten. Porojen kokoamiseen käytetyt heinät on siivottava välittömästi toiminnan jälkeen, jos heinää jää merkittävästi vesistöjen päälle. Metsähallitus osoittaa Paliskunnille ne uhanalaisten kasvien ja luontotyppien esiintymispalikat, joilla ei tule ruokkia poroja.</p> <p>Poronhoitajat eivät tarvitse poronhoitotöissä liikkuaessaan poltto- ja laavupuunottoolupaa (Poronhoitolaki 848/1990).</p>
Suositukset	Huonokuntoinen Oroposen mönkijäpitkos tulisi kunnostaa ja sitä pitäisi jatkaa. Kemihaaran huonokuntoiset mönkijäpitkokset tulisi kunnostaa. Petojen tappamista poroista tulee ilmoittaa paliskuntaan.
Toimenpiteet ja käytännöt	
Suositukset	Irti päässeet koirat (sekä yksittäiset että valjakoista karanneet) olisi ilmoitettava välittömästi paliskunnalle.

18 Hallinto

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta	Kartta	☐	Laajennusalueet
Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojoelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.			
Suunnittelualueesta vastaavat tahot				
Kirjaa vastuutaho tähän	Metsähallitus, Lapin luontopalvelut.			
Suojoelualueiden perustamistoimet ja hallinta				
Toimenpide	Kuvaus			
Järjestyssäännön laatinen	Laaditaan uudet järjestyssäännöt Urho Kekkosen kansallispuistoon ja Sompion luonnonpuistoon.			
Liikkumiskiellon kumoaminen	Kumotaan Paju-, Repo- ja Lamminavaan avosuo-osilla oleva liikkumisrajoitus lintujen pesimäaikaan 15.5.–15.7. välisenä aikana.			
Rajan tarkistaminen	Selvitetään mahdollisuus kansallispuiston rajan siirtämiseen Tankavaaran opastuskeskuksen tontin ja Suomun Villen osalta.			
Rasitheet, käyttöoikeudet ja sopimukset				
Toimenpide	Kuvaus			
-	-			
Turvallisuus ja valvonta				
Toimenpide	Kuvaus			
Vuokra- ja käyttöoikeussopimuksen laatiminen	Metsähallitus voi tehdä ja jatkaa käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus on lakiens ja alueiden käyttöperiaatteiden mukainen. Poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia.			

Valvonta	<p>Metsähallitus valvoo luonnonsuojelualueiden käyttöä viranomaisena ja alueiden haltijana. Metsähallituksen valvontatoiminnan koordinoinnista ja organisoinnista alueilla vastaavat erätarkastajat. Erätarkastajien toimivaltuudet perustuvat lakiin Metsähallituksen erävalvonnasta (1157/2005). Erävalvonta kuuluu myös poliisin ja rajavartioston virkatehtäviin.</p> <p>Valvonnalla on tärkeä ennaltaehkäisevä vaikutus rikosten ja luvattoman toiminnan ehkäisyn. Metsähallituksen valvonnan tärkeät pääpainoalueet ovat suunnittelualueella sekä laillisuuden että luvallisuuden valvonnassa seuraavat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) metsästyksen, kalastuksen, erämaalain, luonnonsuojelulain ja maastoliikennelain valvonta 2) suurpetoihin kohdistuvien laittomuuksien valvonta 3) käyttöoikeus- ja vuokrasopimusten noudattaminen 4) jäte- ja ympäristösuojaelulakien säädöksien valvonta 5) jokamiehenoikeuksien valvonta 6) luonossa liikkuvien opastaminen kestävään ja ympäristötietoiseen luonnonkäytöön 7) uhanalaisten eläinlajien pesinnän tarkastus ja seuranta (mahdollisten häiriötekijöiden valvonta) <p>Erätarkastaja vastaa valvonnan koordinoinnista ja organisoinnista yhteistyössä Metsähallituksen henkilöstön ja valvontaviranomaisten kanssa.</p>		
	☐	Öljyonnettomuussuunnitelma	Ei ole.
	☒	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Toimitaan Metsähallituksen palontorjuntasuunnitelman mukaan.
	☐	Rakennusten pelastussuunnitelma	Tehdään suunnittelualueen rakennuksissa ohjeen mukaan.
	☒	Rakennusten palotarkastus	Noudatetaan pelastusviranomaisen antamia ohjeita.
	☐	Kohteiden nimi- ja koordinaatimerkkinnät	Löytyvät Metsähallituksen paikkatietojärjestelmästä (Reiska).
	☒	Pelastusyhteistyö	Yhteistyössä pelastusviranomaisen kanssa.
	Yhteistyö		
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö	<p>Toimenpide</p> <p>Kuvaus</p> <p>Kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunta. Keskeisimpien sidosryhmien mm. saamelaiskäräjien ja paliskuntien kanssa suunnittelualueen asioita käsitellään tarpeen mukaan. Saamelaiskäräjälain 9 §:n neuvottelut. Poronhoitolain 53 §:n neuvottelut.</p> <p>Järjestetään vuosittain saamelaisen kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivä, johon osallistuvat paliskuntien poroisännät ja Metsähallituksen edustajia. Osallistutaan Saamelaiskäräjien, ympäristöministeriön, Kolttien kyläkokouksien, Lapin Ely-keskuksen ja Metsähallituksen yhteistapaamiseen. Erävalvonnassa yhteistyö Lapin rajavartioston, poliisin ja tullin kanssa on tiivistä. Metsähallitus neuvottelee useiden eri tahojen kanssa lupametsästyksen järjestelyistä vuosittain järjestettävissä kokouksissa.</p>		
Kansainvälinen yhteistyö	Kansallispuistossa työskentelee vuosittain ulkomaalaisia ja kotimaisia vapaaehtoisia.		
Paikallinen yhteistyö	Paliskunnat, Saamelaiskäräjät, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kunnat, Inarin ja Sodankylän kuntien yhteistyöryhmä, Lapin rajavartiosto. Vuohču Sámiid Seari rs. (Vuotson saamelaisseura). Yhteistyön tavoitteena on lisätä vuorovaikutusta eri käyttäjäryhmien kesken ristiriitojen välttämiseksi ja estämiseksi.		

Muu rakennuskanta (ei retkeily / virkistyskäytössä oleva)				
Toimenpide	Kohde (nimi)	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
	Anterin rajavartioston (entinen) rakennukset	Senaatti-kiinteistöt	useita raken-nuksia	Tontin vuokrasopimus päättyy 31.12.2015. Toimenpiteenä rakennusten purkaminen Senaatti-kiinteistöjen toimesta, jos niille ei löydy suojelusäädöksen sallimaa käyttöä (tutkimus- tai opetuskäyttö). Metsähallitus ei otta kohdetta omistukseensa. Mikäli kohteelle tulee uusi taho omistajaksi tutkimus tai opetuskäytöön, tulee sen vastata mahdollisista purku- yms. kustannuksista tulevaisuudessa.
	Huoltotuvat (Harrijärvi, Luironjärvi, Kiilopää, Kemihaara)	Metsähallitus	5	Tarkoituksenmukainen käyttö
	Akmeelininkota	Kotiseutuyhdistys Sompio-seura ry.	2	Vuokrasopimus
	Kaptukaiskota	Kotiseutuyhdistys Sompio-seura ry.	2	Vuokrasopimus
	Hevoskurun museokämppä	Metsähallitus	1	Osa kullankaivun historiaa
	Lauttaojan kämppä	Metsähallitus	1	Osa kullankaivun historiaa
	Suomun-Ville	Metsähallitus	1	Liitetään tupaverkostoon yleiskäytöön
Ysa-alueet ja muu yksityisessä omistuksessa oleva alue				
-				

19 Resurssit

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käytösuhdinkielman toteutuksen kerta- ja jatkovaalunteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käytösuhdinkielman kytkeytämistä vuotuiseen toiminnan suunnittelun. Hoito- ja käytösuhdinkielman toteutuksen kustannuksista vastaa lähinnä Metsähallitus. Mikäli suunnitelmaan kirjataan muita tahoja, kuten ELY-keskusta tai kuntaa koskevia sitoumuksia, myös niiden kustannukset esitetään lomakkeella.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat	2016		
	Jatkovaalunteiset kulut €/vuosi	Kertalauonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset	200 000	800 000	
Rakennelmat	70 000	600 000	
Reitit	20 000	900 000	
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	200 000	300 000	
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	10 000	30 000	
Virkistyskäyttö yhteensä	500 000	2 630 000	
Ennallistaminen	-	-	
Lajistonhoito	-	-	
Muu luonnonhoito	1 000		Niitot: Orponen ja Raja-Jooseppi.
Luonnonsuojelun seurannat	8 000	16 000	Selkärangattomat eläimet: vastuulajit, direktiivilajit. Selkärankaiset: vastuueläinten seurannat, suurpetoseurannat ja muut lintuseurannat, kertaluontoisena vastuueläinten pesien etsintä. Direktiivi- ja uhanalaisten putkilokasvilaisten seurannat, kertaluonteisena direktiivi- ja uhanalaisten sammalten ja jäkälien esiintymisen kartoitus. Luontotyypitietojen (LUOTI-aineisto) tarkastaminen (ilmakuvalulkinta) ja täydentäminen maastossa.
Luonnonsuojelu yhteensä	9 000	16 000	
Rakennusperintö	2 000	40 000	Jatkovaalunteiset: rakennusten kunnon seuranta; kertalauonteiset: Raja-Joosepin rakennusten kattojen kunnostus sekä kolttakenttien rakennelmien kunnostus
Arkeologiset kohteet	2 000	10 000	Jatkovaalunteiset: toimenpidesuhdinkielmien edellyttämät tarkastukset; kertalauonteiset: Luulammen kivikautista asuinpaikkaa suojaavat rakenteet
Muu kulttuuriperinnön hoito	-	-	

Kulttuuriperintö yhteensä	4 000	50 000		
Hallinto- ja muut kulut	-	-		
Kaikki yhteensä	513 000	2 696 000	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmaikaudella (15 vuotta) €	10 391 000

20 Osallistaminen

Vastuuprosessi	Alueiden hallinta		
Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on: saada luonnonsuojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä ratkaisuille pohjaksi, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja	Tapa
	Hallinto ja viranomaistahot		
Yhteistyöryhmä	<p>Kutsutut</p> <p>Inarin kunta Savukosken kunta Sodankylän kunta Saamelaiskäräjät Kolttien kyläkokous Saamelaismuseo Siida Kultamuseo Ivalon paliskunta Lapin paliskunta Kemin-Sompion paliskunta Paliskuntain yhdistys Inarin riistanhoitoyhdistys Savukosken riistanhoitoyhdistys Sodankylän riistanhoitoyhdistys Inarin kalastusalue Lokka-Porttipahdan kalastusalue Sodankylän kalastusalue Yli-Kemin kalastusalue Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos Inarin luonnonystävät Sompion luonnonystävät Inari-Saariselkä Matkailu Savukosken kehittämisyhdistys Vuotson kyläyhdistys Kotiseutuyhdistys Sompio-seura Keminkylän ja Sompion lapinkylän yhdistys Inarinmaan lapinkyläyhdistys Suomen Latu Lapin Sudet Saariselän latuhuolto-osuuskunta Lapin ELY-keskus Metsäntutkimuslaitos Rajavartiolaitos Metsähallitus: Laatumaa Metsähallitus: Metsälalous</p>		Kokoukset: 14.5.2013 21.8.2014 8.1.2015
Paliskunnat, matkailuyrittäjät, Metsähallitus	Paliskunnat (Lappi, Kemin-Sompio, Ivalo), matkailuyrittäjät, Metsähallitus.		16.9.2014

Akwé: Kon -ryhmä			
Saamelaiskäräjien nimitykset	Inkermarja Hetta Jouni Alakorva Inga-Briitta Magga Jouko Hetta	Kokouksia yhteensä 8 kpl.	
Kolttien kyläkokouksen edustaja	Veikko Feodoroff		
Porotalouslain ja Saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut			
Porotalouslain mukainen neuvottelu			28.1.2015
Saamelaiskäräjälain mukainen neuvottelu			19.2.2015
Neuvottelukunta			
Urho Kekkosen kansallispiston neuvottelukunta			2.4.2014 ja 28.1.2015
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistujat (lkm)
Yleisötilaisuus	Tankavaara	14.5.2013	11
	Savukoski	15.5.2013	17
	Ivalo	19.8.2014	5
	Saariselkä	19.8.2014	1
	Savukoski	20.8.2014	6
	Sodankylä	20.8.2014	3
	Tankavaara	21.8.2014	7
Verkkokeskustelu		20.–24.5.2013	
Savukosken kunnan edustajien kanssa keskustelu	Savukoski	20.8.2014	
Sodankylän kunnan edustajien kanssa keskustelu	Sodankylä	19.8.2015	
Yhteenveto osallistamisen vaikutuksesta suunnitelmaan			
Osallistaminen tuotti arvokasta eri alueen käyttäjien näkökulmasta tärkeää tietoa nykytilasta ja toiveita tulevasta.			
Yhteistyöryhmä tuki lähes yhtenäisesti esitettyjä pyöräilyn linjauksia. Esitys matkailijoiden kuljettamisesta rekikuljetuksena ja koiravaljakoilla Kakslauttasesta (ja Tankavaara-rasta) toi esille näkökulmaerot (matkailurytkset ja muut toimijat pääsääntöisesti tukivat, paliskunnat ja Saamelaiskäräjät vastustivat).			
Akwé: Kon -työryhmä vaikutti merkittävästi suunnittelualueen vyöhykejakoon Tankavaara–Kiilopää–alueella korostaen yhtenäisen syrjävyöhykkeen merkitystä Lapin paliskunnan poratalouden laidunjärjestelyissä. Koiravaljakkoreitti Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue poistettiin suunnitelmasta Akwé: Kon -työryhmän esityksestä.			
Savukoskelta aloitteenvaiheessa saanut ajatus Nuorttin tuomisesta melojien käyttöön nähtiin laajasti hyväksi uudistukseksi.			

Lausunnot ja palaute				
Pyydetyt lausunnot (kpl)	42	Saadut lausunnot (kpl)	25 (+ 8 netti-lausuntoa)	Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 4.

LÄHTEET

Viitatus	Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi
3/1	WSOY	Koilliskaira. Ulkoilukartta	Genimap	2004
3/2	Lapin ELY-keskus	Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015	www.ymparisto.fi > Ympäristönsuojelu > Vesiensuojelu > Vesienhoitoalueet > Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen alue	2009
3/3	Lapin ELY-keskus	Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen vesienhoitoalueen pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila	www.ymparisto.fi > Ympäristön tila > Pintavedet > Vesien tila > Pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila > Tenon, Näätämöjoen ja Paatsjoen vesienhoitoalue	2009
3/4	Lapin ELY-keskus	Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuoteen 2015	www.ymparisto.fi > Ympäristönsuojelu > Vesiensuojelu > Vesienhoitoalueet > Kemijoen alue	2009
3/5	Lapin ELY-keskus	Kemijoen vesienhoitoalueen pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila	www.ymparisto.fi > Ympäristön tila > Pintavedet > Vesien tila > Pintavesien ekologinen ja kemiallinen tila > Kemijoen vesienhoitoalue	2009
3/6	Suomen ympäristökeskus	OIVA – Ympäristö- ja paikkatietopalvelu asiantuntijoille.	http://www.ymparisto.fi/oiva	
3/7	Suomen ympäristökeskus	Pohjavesitietojärjestelmä	www.ymparisto.fi > Vesivarojen käyttö > Pohjaveden käyttö > Pohjavesialueiden kartitus ja luokitus > Pohjavesitietojärjestelmä (POVET)	
3/8	Kujansuu Raimo ja Hyypä Juho	Vuotson kartta-alueen maaperä. Suomen geologinen kartta 1: 100 000. Maaperäkarttojen selitykset. Lehti 3742.	Geologian Tutkimuskeskus	1995
3/9	Manner Raimo & Tervo Tapani	Lapin geologiaa	Lapin lääninhallitus, Rovaniemi	1988
3/10	Tynys Tapio (toim.)	Kemihaaran erämaan luonto ja käyttö	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No 109	1999
3/11	Johansson Peter ja Kujansuu Raimo	Pohjois-Suomen maaperä	Geologian tutkimuskeskus, Espoo	2005
3/12	Johansson Peter, Huhta Pekka, Nenonen Jari ja Hirvasniemi Hannu	Kultakaira: Geologinen retkeilykartta ja opaskirja Ivalojoki - Saariselkä 1 : 50 000 - Geological outdoor map and guidebook 1 : 50 000.	Geologian tutkimuskeskus, Rovaniemi	2000
4/1	Lapin ELY-keskus	UK-puisto-Sompio-Kemihaara	www.ymparisto.fi > Luonto > Suojelualueet > Natura 2000-alueet > Lapin ELY-keskus	
4/2	Sihvo Juha	Ylä-Lapin luonnonhoitoalueen ja Urho Kekkosen kansallispuiston luontokartoitus. Loppuraportti osa 2: Ylä-Lapin luontotyypit.	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja Sarja A No 137	2002

4/3	Suomen ympäristökeskus	Raportti luontodirektiivin toimeenpanosta Suomessa 2007-2012	http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Luontotyypit/Luontodirektiivin_luontotyypit/Luontodirektiivin_luontotyppiraportit	2013
4/4	Norokorpi Y, Mäkelä K, Tynys S, Heikkilä R, Kumpula J, Sihvo J, Eeronheimo H, Eurola S, Johansson P, Neuvonen S, Virtanen R	Tunturit – julkaisussa: Suomen luontotyypien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. s. 175-208.	Suomen ympäristö 8/2008	2008
4/5	Kumpula Jouko & Virtanen Risto	Porojen laidunnus ja luontotyypien tila tunturialueella.	Julkaisematon selvitys. Luontotyypien uhanalaisuusarvointi-hanke. Riista ja kalatalouden tutkimuslaitos ja Oulun yliopisto. 28.5.2007.	2007
4/6	Kumpula Jouko, Tanskanen Ari, Colparet Alfred, Anttonen Marja, Törmänen Heikki, Siitari Jukka ja Siitari Sari	Poronhoitoalueen pohjoisosan talvilaitumet vuosina 2005-2008. Laidunten tilan muutokset 1990-luvun puolivälin jälkeen.	Riista- ja kalatalous – tutkimuksia 3/2009	2009
4/7	Olofsson J & Oksanen L.	Effects of reindeer density on vascular plant diversity in North Scandinavian mountains.	Rangifer 25(1):5-18.	2005
4/8	Eskelinen Anu ja Virtanen Risto	Local and regional processes in low-productive mountain plant communities: the roles of seed and microsite limitation in relation to grazing.	Oikos 119: 360-368.	2005
4/9	Eskelinen Anu ja Oksanen Jari	Changes in the abundance, composition and species richness of mountain vegetation in relation to summer grazing by reindeer.	Journal of Vegetation science 17: 245-254.	2006
4/10	Virtanen, Risto	Effects of grazing on above-ground biomass on a mountain snowbed, NW Finland.	Oikos, 90: 295-300.	2000
4/11	Pajunen, Anu	Willow-characterised shrub vegetation in tundra and its relation to abiotic, biotic and anthropogenic factors.	Acta Univ. Oul. A 546, University of Oulu. 65pp.	2010
4/12	Raunio Anne, Schulman Anna & Kontula Tytti (toim.)	Suomen luontotyypien uhanalaisuus – Osa 1. Tulokset ja arvioinnin perusteet. Osa 2. Luontotyypien kuvaukset.	Suomen ympäristö 8/2008	2008
4/13	Cohen J. et. Al.	Effect of reindeer grazing on snowmelt, albedo and energy balance based on satellite data analyses.	Remote Sensing of Environment 135 (2013) 107-117.	2013
4/14	Den Herder et. Al.	Reindeer herbivory reduces willow growth and grouse forage in a forest-tundra ecotone	Basic and Applied Ecology 9 (2008) 324-331.	2008
4.15	Eskelinen et. Al.	Herbivory and nutrient limitation protect warming tundra from lowland species invasion and diversity loss.	Global Change Biology http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/27343482	2016
5/1	Rassi Pertti, Hyvärinen Esko, Juslén Aino & Mannerkoski Ilpo (toim.)	Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010	Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki	2010
5/2	Tiainen J, Mikkola-Roos M, Below A, Jukarainen A, Lehikoinen A, Lehtiniemi T, Pessa J, Rajasärkkä	Suomen lintujen uhanalaisuus 2015	Ympäristöministeriö. Erillisjulkaisu, 49 s.	2016

	A, Rintala J, Sirkiä P ja Valkama J.			
5/3	Liukko U-M, Henttonen H, Hanski I.K., Kauhala K, Kojola I, Kyheröinen E-M ja Pitkänen J	Suomen nisäkkäiden uhanalaisuus 2015	Ympäristöministeriö 2016.Erillisjulkaisu,34s.	2016
5/4	Ympäristöministeriö	Luonnonsuojeluasetuksen muutos 19.6.2013 lajeihin, joihin sovelletaan luonnonsuojelulakia.	Finlex > Lainsääädäntö > Ajantasainen lainsääädäntö	2013
5/5	Pennanen Jorma	UK-kansallispuiston käväväkäsinvetointi 2012.	Raportti. Metsähallitus, Luontopalvelut, Lappi. 7.10.2013. 38 s. MH 1688/2013.	2013
5/6	Kinnunen Juha	Ylä-Lapin mänty metsien kääpäinventointiraportti 2007	Raportti metsähallituksen luontopalvelulle. 11s.	2008
5/7	Kunttu Panu	Käävääkkäiden havaintoaineisto, julkaisematon.	Metsähallituksen lajistoinventointihanke	2007
5/8		Metsähallituksen linnustolaskennat, julkaisematon aineisto		
6/1	Ympäristöministeriö	Maisemanhoito. Maisema-alueyöryhmän mietintö I. Mietintö 66/1992. Ympäristöministeriä Ympäristönsuojeluosasto. Helsinki.	Ympäristöministeri	1993
6/2	Borg, Pekka	Koilliskairaa – erämaan ääni vapauden kaipuu	Suomen ympäristösuunnittelu Oy	2013
6/3	Lilja, Erkki	Jäämerenkäytävä. Pohjois-Suomen rata- ja tiehankkeiden historiaa, näköjötä – tekijöitä – kulkijoita – salaisia suunnitelmia	Hipputeos Oy	2013
6/4	Magga, Päivi	Saamelaisesta kulttuuriympäristöstä. Teoksessa Magga, Päivi (toim.) Birrasis. Lapin kulttuuriympäristöt tutuksi -hankkeen saamelaistosion loppuraportti.	Publications of Giellagas Institute NR 7 2007.	2007
6/5	Magga, Päivi & Ojanlatva, Eija (toimi.).	Ealli biras. Elävä ympäristö. Saamelainen kulttuuriympäristöohjelma.	Sámi museum - Saamelaismuseosäätiö.	2013
9/1	Hallikainen, V.	The Finnish wilderness experience.	Metsäntutkimuslaitoksen tiedonanto ja 711.	1998
9/2	Helle, T., Hallikainen, V., Särkelä, M., Haapalehto, M., Niva, A. & Puoskari,I.	Effects of a holiday resort on the distribution of semi-domesticated reindeer.	Annales Zoologici Fennici 49:23-35.	2012
9/3	Juntunen, V., Neuvonen, S., Norokorpi, Y & Tasanen,T.	Potential for timberline advance in northern Finland, as revealed by monitoring during 1983 - 99.	Arctic 55(4): 348 - 361.	2002
9/4	Kauhanen, H.	Jaurujokilaakson tuulenkaatoalueen inventointi Urho Kekkosen kansallispuistossa.	Folia Forestalia 736:59-66	1989

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

Vastuuprosessi	Luonnon suojeelu					
Selite	Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivien lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalle Natura-alueelle sekä muille merkittäville alueille (esim. Metsähallituksen suojelemetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon) täytetään oma lomakkeensa.					
Alue	UK-puisto–Sompio–Kemihaara					
Laji-ryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
M	Susi	<i>Canis lupus</i>	EN	Lu II, IV, V		NATA
M	Ahma	<i>Gulo gulo</i>	CR	Lu IIp		NATA-lomake
M	Saukko	<i>Lutra lutra</i>	NT	Lu II, IV		NATA
M	Ilves	<i>Lynx lynx</i>	VU	Lu II, IV		NATA
M	Karhu	<i>Ursus arctos</i>	VU	Lu II, IV		NATA
M	Taimen (sisävesikanta)	<i>Salmo trutta</i>	NT			
L	Helmpöllö	<i>Aegolius funereus</i>	NT	Li I		NATA
L	Suopöllö	<i>Asio flammeus</i>		Li I		NATA
L	Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>		Li I		NATA
L	Huuhkaja	<i>Bubo bubo</i>	NT	Li I		NATA
L	Lapinsirri	<i>Calidris temmincii</i>	VU, U			NATA
L	Keräkurmitса	<i>Charadrius morinellus</i>	NT	Li I		NATA
L	Koskikara	<i>Cinclus cinclus</i>	VU, U			NATA
L	Sinisuohaukka	<i>Circus cyaneus</i>	VU, U	Li I		NATA
L	Laulujoutseen	<i>Cygnus cygnus</i>		Li I		NATA
L	Palokärki	<i>Dryocopus martius</i>		Li I		NATA
L	Ampuhaukka	<i>Falco columbarius</i>		Li I		NATA
L	Tuulihaukka	<i>Falco tinnunculus</i>				NATA
L	Kuikka	<i>Gavia arctica</i>		Li I		NATA
L	Varpuspöllö	<i>Glaucidium passerinum</i>		Li I		NATA
L	Kurki	<i>Grus grus</i>		Li I		NATA
L	Jänkäsirriäinen	<i>Limicola falcinellus</i>		Li I		NATA

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

L	Jänkäkurppa	<i>Lymnocryptes minimus</i>				NATA
L	Uivelo	<i>Mergus albellus</i>		Li I		NATA
L	Vesipääsky	<i>Phalaropus lobatus</i>	VU, U	Li I		NATA
L	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	EN, U	Li I		NATA
L	Lapinuunilintu	<i>Phylloscopus borealis</i>	NT	Li I		NATA
L	Idänuunilintu	<i>Phylloscopus trochiloides</i>		Li I		NATA
L	Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>		Li I		NATA
L	Kaputarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>		Li I		NATA
L	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		NATA
L	Lapinpöllö	<i>Strix nebulosa</i>		Li I		NATA
L	Hiiripöllö	<i>Surnia ulula</i>		Li I		NATA
L	Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	NT	Li I		NATA
L	Mustaviklo	<i>Tringa erythropus</i>				NATA
L	Liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		NATA
S	Jokihelmisimpukka	<i>Margaritifera margaritifera</i>	EN, U, E	Lu II, IV		P. Oulasmirta (henk.koht.)
S	Keroheinäsirkka	<i>Aeropedellus variegatus</i>	NT			http://www.hepokattti.net/havainnot.html
S	Pohjanjuuriyökkönen	<i>Apamea maillardii</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S		<i>Apotomis lemniscatana</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Tundrahopeatäplä	<i>Boloria chariclea</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Muurainhopeatäplä	<i>Boloria freija</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
S	Pohjanhopeatäplä	<i>Boloria polaris</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Kaamossirvikäs	<i>Brachyopsyche sibirica</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
S	Keltätäplähiiipiä	<i>Carterocephalus palaemon</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S		<i>Cosmotricha lobulina</i> ssp. <i>junia</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Metsäpohjanmittari	<i>Entephria caesiata</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Sysipohjanmittari	<i>Entephria polata</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Kairanokiperhonnen	<i>Erebia disa</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Paljakkakirjoyökkönen	<i>Lasionycta staudingeri</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

S	Paljakkakylmänperhonen	<i>Oeneis bore</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Sarakylmänperhonen	<i>Oeneis norna</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Suokirjosipi	<i>Pyrgus centaureae</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Lapinkaalikoi	<i>Rhigognostis kuusamoensis</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Pohjanlehtimittari	<i>Scopula frigidaria</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Isohopeayökkönen	<i>Syntypata diasema</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Kupariyökkönen	<i>Syntypata hochenwarthi</i>	EN, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Pohjanharmoyökkönen	<i>Xestia borealis</i>	VU, U	Lu II		NATA
S	Savuharmoyökkönen	<i>Xestia gelida</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Vaaleaharmoyökkönen	<i>Xestia sincera</i>	VU, U			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
S	Ruskoharmoyökkönen	<i>Xestia tecta</i>	NT			Laasonen et al. 1996 (Babtria)
P	Tesmayrtti	<i>Adoxa moschatellina</i>				NATA
P	Tunturipoimulehti	<i>Alchemilla alpina</i>	RT			NATA
P	Kissankäpälä	<i>Antennaria dioica</i>	NT			NATA
P	Lapinhilpi	<i>Arctagrostis latifolia</i>	NT	Lu II, IV		NATA
P	Pohjannoidanlukko	<i>Botrychium boreale</i>	VU, U			NATA
P	Suikeanoidanlukko	<i>Botrychium lanceolatum</i>	VU, U			NATA
P	Ketonoidanlukko	<i>Botrychium lunaria</i>	NT			NATA
P	Ahonoidanlukko	<i>Botrychium multifidum</i>	NT			NATA
P	Mustasara	<i>Carex atrata</i>	NT			NATA
P	Lettonuppisara	<i>Carex capitata</i>	RT			NATA
P	Kanervisara	<i>Carex ericetorum</i>				NATA
P	Lettosara	<i>Carex heleonastes</i>	VU, U			NATA
	Tundrasara	<i>Carex holostoma</i>	RT	Lu II, IV		NATA
P	Soukkasara	<i>Carex parallela</i>	RT			NATA
P	Kalliosara	<i>Carex rupestris</i>	NT			NATA
P	Rantahernesara	<i>Carex viridula var. viridula</i>	RT			NATA
P	Kalkkihaurasloikko	<i>Cystopteris fragilis</i> ssp. <i>dickieana</i>	RT			NATA

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

P	Suopunkämmekkä	<i>Dactylorhiza incarnata</i> ssp. <i>incarnata</i>	VU, U			NATA
P	Kaitakämmekkä	<i>Dactylorhiza traunsteineri</i>	VU, U			NATA
P	Metsänemä	<i>Epipogium aphyllum</i>	VU, U			NATA
P	Himmeävilla	<i>Eriophorum brachyantherum</i>	VU, U			NATA
P	Lettovilla	<i>Eriophorum latifolium</i>	RT			NATA
P	Rimpurustevilla	<i>Eriophorum russeolum</i>				Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
P	Suovalku	<i>Hammarbya paludosa</i>	NT			NATA
P	Tunturipiippo	<i>Luzula wahlenbergii</i>	RT			NATA
P	Laaksoarho	<i>Moehringia lateriflora</i>	NT	Lu II, IV		NATA
P	Pohjanluhtalemmikki	<i>Myosotis nemorosa</i>	NT			NATA
P	Jäkki	<i>Nardus stricta</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
P	Idänkeulankärki	<i>Oxytropis campestris</i> ssp. <i>sordida</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
P	Lapinleinikki	<i>Ranunculus lapponicus</i>		Lu II, IV		NATA
P	Lettorikko	<i>Saxifraga hirculus</i>	VU, U	Lu II, IV		NATA
P	Purorikko	<i>Saxifraga rivularis</i>	RT			NATA
P	Tunturikohokki	<i>Silene acaulis</i>	RT			NATA
P	Suomentähitmö	<i>Stellaria fennica</i>	NT			NATA
P	Leskenlehti	<i>Tussilago farfara</i>	RT			NATA
Si	Pursukääpä	<i>Amylocystis lapponica</i>	NT			NATA
Si	Riekonkääpä	<i>Antrodia albobrunnea</i>	NT			NATA
Si	Kalkkikääpä	<i>Antrodia crassa</i>	EN, U			NATA
Si	Erakkokääpä	<i>Antrodia infirma</i>	VU, U			NATA
Si	Kairakääpä	<i>Antrodia primaeva</i>	VU, U			NATA
Si	Sudenkääpä	<i>Boletopsis grisea</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Sirppikääpä	<i>Cinereomyces lenis</i>	NT			NATA
Si	Aihkinahka	<i>Crustoderma corneum</i>	NT			NATA
Si	Salokääpä	<i>Dichomitus squalens</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Lohkokääpä	<i>Diplomitoporus crustulinus</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä

Liite 1. Suunnittelualueen lajiluettelo

Si	Kaarnakääpä	<i>Diplomitoporus flavescens</i>	NT			NATA
Si	Rusokantokääpä	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT			NATA
Si	Helutta-aidaskääpä	<i>Gloeophyllum abietinum</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Liekokääpä	<i>Gloeophyllum protractum</i>	VU, U			NATA
Si	Oranssikääpä	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Hoikkaorakas	<i>Hydnellum gracilipes</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Viherkarhikka	<i>Kavinia alboviridis</i>				NATA
Si	Louhennahka	<i>Laurilia sulcata</i>	NT			NATA
Si	Mäntyraspikka	<i>Odonticium romellii</i>	NT			NATA
Si	Korkkikerroskääpä	<i>Perenniporia subacida</i>	NT			NATA
Si	Ruostekääpä	<i>Phellinus ferugineofuscus</i>				NATA
Si	Piilo-orakas	<i>Phellodon secretus</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Pohjanrypykkä	<i>Phlebia centrifuga</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Sopulinkääpä	<i>Piloporia sajanensis</i>	EN, U, E			NATA
Si	Hentokääpä	<i>Postia lateritia</i>	NT			NATA
Si	Kitukääpä	<i>Postia parva</i>	NT			NATA
Si	Rustikka	<i>Protomerulius caryae</i>	NT			NATA
Si	Istukkakääpä	<i>Rhodonia placenta</i>				NATA
si	Lamokääpä	<i>Skeletocutis chrysella</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Lutikkakääpä	<i>Skeletocutis jellicii</i>	EN, U, E			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
Si	Korpiludekääpä	<i>Skeletocutis odora</i>	NT			NATA
Si	Välkkyludekääpä	<i>Skeletocutis stellae</i>	VU, U			NATA
Si	Kielinhakka	<i>Stereopsis vitellina</i>				NATA
Si	Lapinkynskääpä	<i>Trichaptum laricinum</i>	NT			NATA
I	Kiiltoluppo	<i>Bryoria nitidula</i>	VU, U			NATA
I	Kalliokehkojäkälä	<i>Lobaria scrobiculata</i>	VU, U			NATA
I	Lupporustojäkälä	<i>Ramalina thrausta</i>	VU, U			NATA
I	Lapinkarstasammal	<i>Andreaea obovata</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Suopykäsammal	<i>Barbilophozia binsteadii</i>	RT			NATA

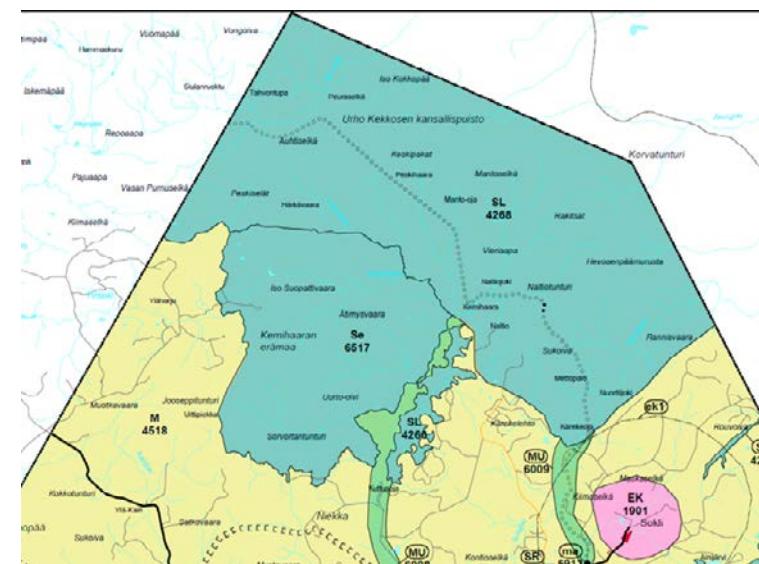
Liite 1. Suunnittelalueen lajiluettelo

I	Kultasuikerosammal	<i>Brachythecium turgidum</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Isovesikonsammal	<i>Dichodontium palustre</i>				NATA
I	Tunturikivisammal	<i>Grimmia elongata</i>	NT			NATA
I	Pörrökivisammal	<i>Grimmia incurva</i>				NATA
I	Tunturihopeasammal	<i>Gymnomitrion concinnatum</i>				Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Korallihopeasammal	<i>Gymnomitrion corallioides</i>				NATA
I	Kiiltosirppisammal	<i>Hamatocaulis vernicosus</i>	VU, U	Lu II		NATA
I	Purokorvasammal	<i>Jungermannia exsertifolia</i> ssp. <i>cordifolia</i>	RT			NATA
I	Paljakka-ahmansammal	<i>Kiaeria glacialis</i>	RT			NATA
I	Kivistukerosammal	<i>Lescuraea saxicola</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Paljakkapussisammal	<i>Marsupella brevissima</i>	RT			NATA
I	Lapinpussisammal	<i>Marsupella condensata</i>	RT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Kalliopussisammal (sis. puro-pussisammal)	<i>Marsupella emarginata</i> (Ehrh.) Dumort (incl. <i>Marsupella aquatica</i> (Lindenb.) Schiffn.)	RT			NATA
I	Pohjanpussisammal	<i>Marsupella sphacelata</i>	VU, U			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Isonuijasammal	<i>Meesia longiseta</i>	EN, U, E	Lu II		Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Lettokehräsammal	<i>Moerckia hibernica</i>	VU, U, E			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Sirppihuurresammal	<i>Palustriella falcata</i>	NT			NATA
I	Ahdinsammal	<i>Platyhypnidium riparioides</i>	NT			NATA
I	Pohjankoukerossammal	<i>Pseudoleskea radicosa</i>	RT			NATA
I	Lapintierasammal	<i>Racomitrium macounii</i> ssp. <i>alpinum</i>				NATA
I	Tunturitierasammal	<i>Racomitrium sudeticum</i>	RT			NATA
I	Lapinkinnassammal	<i>Scapania hyperborea</i>				Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Kaltiokinnassammal	<i>Scapania uliginosa</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä
I	Sopulinsuikerossammal	<i>Sciuro-hypnum latifolium</i>	NT			NATA
I	Kiirunansuikerossammal	<i>Sciuro-hypnum tromsoeense</i>	NT			Hertta-Eliölajit-tietojärjestelmä

Liite 2. Maakuntakaavakartat

Pohjois-Lapin maakuntakaava (Lähde: Lapin liitto/lapinliitto.fi)

Itä-Lapin maakuntakaava (Lähde: Lapin liitto/lapinliitto.fi)

Liite 3. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteet jakautuvat yleistavoitteisiin, jotka ovat periaatteellisia linjauksia, ja erityistavoitteisiin, jotka sisältävät alueiden käytön suunnittelua koskevia velvoitteita. Metsähallituksen luontopalveluiden, valtion viranomaisena, tulee toiminnassaan etsiä tapoja toteuttaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet			
Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat	Yleistavoitteet	Erityistavoitteet	Toteutuminen suunnitelmassa
	Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.		Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä arkeologisten kohteiden turvaamiseksi ja rakennetun kulttuuriperinnön ylläpitämiseksi.
	Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä.		Hoito- ja käyttösuunnitelmallla turvataan uhanalaisten eläin- ja kasvilajien esiintyminen Natura 2000 -alueella.
	Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäytöä sekä luonnon ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueena sekä niiden lähi-alueiden matkailun kehittämisenä suojeletavointeita vaarantamatta."		Hallituksen esityksessä Urho Kekkosken kansallispuistosta (HE 8/1982) todetaan, että perustamisen tarkoituksesta on säälyttää Länsi-Euroopan viimeinen laaja ja tietoin metsä-, suo- ja tunturierämä-alue. Esityksen mukaan suojeluarvojen säilyttämiseksi on tärkeää, että matkailua ja retkeilyä voidaan ohjata ja että alueen metsät säilytetään luonnontilaisina. Luonnon suojeeluettelua muodostettessa ei esityksen mukaan ole tarkoituksesta lopettaa tai vähentää alueelle kohdistuvaa matkailua ja retkeilyä, vaan pyrkii ohjaamaan ne alueen luonnon kannalta sopivin kohtiin. Hoito- ja käyttösuunnitelmissa pyritään näiden lain asetamien, hieman ristiriitaistenkin, tavoitteiden yhteensovittamiseen. Vyöhykkeistämisen ohja suunnittelualueen kovimman virkistyskäyttöpaineen Saariselkä–Kiilopää–alueelle. Alueen suojelevat ja luontaiselinkeinojen edellytykset turvataan.

	<p><i>Alueiden käytöllä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.</i></p>		<p>Suunnitelman vesistöt ovat pääasiassa luonnontilaisia. Uhkia, jotka vaikuttavat vesiliitoltyyppien luonnontilaisuuteen, ei ole.</p>
Luonto- ja kulttuuriympäristönä erityiset alueekonaisuudet	<p><i>Alueiden käytöllä edistetään Lapin tunturialueiden säilymistä luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta erityisen merkittävinä alueekonaisuuksina. Samalla varmistetaan, että asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytykset säilyvät. Alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja alueiden käyttö soviteaan mahdollisimman tasapainoisesti yhteen poikkeusellisten luonnonolojen, luonnon kestokyvyn ja kulttuuriarvojen turvaamiseksi.</i></p> <p><i>Saamelaisen kotiseutualueen alueiden käytössä otetaan huomioon saamelaisille alkuperäiskansana kuuluva oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan saamelaisen perinteisten elinkeinojen kehittämisedellytysten turvaamiseksi. Poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueiden käytölliset edellytykset.</i></p>	<p><i>"Alueiden käytössä varmistetaan, että valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtana."</i></p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään toimenpiteitä arkeologisten kohteiden turvaamiseksi ja rakennetun kulttuuriperinnön ylläpitämiseksi.</p> <p>Suunnittelalue koostuu kansallispuistosta, luonnonpuistosta ja soidensuojelualueista. Näiden alueiden suojeleutavointeet ovat ensisijalla alueiden käytön suunnittelussa. Nämä tavoitteet huomioidetaan suunnitelmassa esitetään toimia, joiden toteutuminen antaa uusia mahdollisuuksia matkailuyrittäjille hyödyntää kansallispuistoa liiketoiminnassa.</p> <p>Metsähallituksen annetun uuden lain 6 § edellyttää, että Metsähallituksen hallinnassa olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojeelu sovitaan yhteen saamelaisen kotiseutualueella siten, että saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan sekä siten, että poronhoitolaisissa säädetty velvoitteet täytetään. Suunnitelman saamelaiskulttuurileille aihettuvia vaikutuksia on koko suunnitteluprosessin ajan käsitelty yhteistyöryhmässä, johon saamelaiskäräjät nimesi viisi edustajaa varmistamaan Akwé: Kon -periaatteiden noudattamisen suunnitelmassa.</p>

Liite 4. Lausuntoyhteenveton

Lausuntokooste			
Lausunto ja lausuja	Suunnitelman osa/lomake	Metsähallituksen vastine	Aiheutunut toimenpide
Saamelaiskäräjät	Yhteenveto: Suunnitelman yhteenveto-osiota tulee kehittää informatiivisemmaksi.	Suunnitelman yhteenveto-osa on täydennetty.	Täydennetty
	Kirjaukset saamelaisia koskevista lainsäädännöstä ja sopimuksista: Esiitetään tietoja täydennettäväksi.	Tietoja on täydennetty.	Täydennetty
	Porolaidunnuksen kirjaukset suunnitelmassa: Saamelaiskäräjät esittää, että poronhoitoa ei pidetä uhkana hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja hoito- ja käyttösuunnitelmaa täydennetään tutkimusviitellä.	Uhka-analyysissä tarkastellaan laidunnusta. Kohtaa on muutettu RKTL:n uusimpien tutkimusten mukaiseksi. Tutkimusviitteitä on täydennetty.	Muutettu.
	Kulttuuriperintöä koskevat kirjaukset: Esiitetään tietoja tarkennettavaksi.	Saamelainen kulttuuriperintö liitetty osaksi muuta alueen kulttuuriperinnön kuvausta, koska kommenttien perusteella nykyinen kappalejako on epäselvä. Lisäksi saamelaista kulttuuriperintöä koskevia tieitä, mm. lapinkyliä ja peuranpyyntiä, on täydennetty.	Muutettu.
	Poronhoitoa koskevat kirjaukset: Esitetään tarkennettavaksi.	Porotalouden nykytilaa koskevat yleiskuvaukset ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käyttösuunnitelmiin antamia tekstejä. Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.	Muutettu.
	Saamelaiskulttuuri kulttuuriarvona ja saamelaiskulttuurin uhkakuvat suunnitelmaluonnonkossa: Esiitetään saamelaiskulttuurin uhkakuvauskuksen uudistamista ja ilmastonmuutoksen huomioidusta suunnitelmaan.	Saamelaiskulttuurin uhkakuvausta on tarkennettu. Ilmastonmuutosta on tarkasteltu kohdissa 4 (Natura luontotyyppit) ja 5 (Lajisto).	Muutettu.
	Suunnitelmaluonnonkosen esitysten vaikuttuessa saamelaiskulttuurin harjoittamiseen: Suunnitelmaluonnos ei Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan perustu saamelaisten tarpeisiin ja näkemyksiin, eikä Ivalon ja Lapin paliskuntien sekä saamelaiskäräjien Akwé: Kon -työryhmän näkemyksiä ole otettu huomioon suunnitelmaluonnonkosen laadinnassa. Saamelaiskäräjät yhtyy Iva-	Edellisessä vuoden 2001 suunnitelmassa ja järjestyssäennössä on mahdollistettu huolletut vaellusluotteet kansallispuistossa. Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus, Kakslauttanen–Niilolanpään tunturialue ja Tanka-vaara–Joripulipää) on suunniteltu toteutettavaksi si-	Muutettu.

	<p>Ion ja Lapin paliskuntien sekä Akwé: Kon -työryhmän kantaan ja vastustaa maastoliikennelupien sekä koiravaljakkotoimintaan oikeuttavien lupien myöntämistä matkailutoiminnan tarkoituksiin UK-puiston alueella.</p> <p>Suunnitelmaulonnon esitysten vaikutus saamelaiskulttuurin harjoittamiseen: Suunnitelmaulonnos ei sisällä vielä Akwé: Kon -ohjeiden edellyttämää ympäristö-, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten arvointia, vaikka suunnitelmaulonnon esityksillä olisi toteutuessaan merkittävä vaiketus alueen saamelaiskulttuuriin (erityisesti poronhoitoon). Saamelaiskäräjät korostaa ja pitää välttämättömänä, että Akwé: Kon -työryhmä kutsutaan koolle käsittelemään lausuntokierroksen perusteella tehtyjä mahdollisia tarkennuksia suunnitelmaan sekä laatiamaan suunnitelman vaikutuksen arvioinnin saamelaiskulttuurileille.</p>	<p>ten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidottomille matkailijoille mahdollisuuden päästää kokeemaan tunturiluonto.</p> <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilolanpään tunturialue. 	
Inarin kunta	<p>Kunnanhallitus lausuu, että</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sillä ei ole hoito- ja käyttösuunnitelman sisällöstä mitään huomautettavaa 2. Metsähallituksen pitää vastaavissa suunnitteluprosesseissa huomioida paikallisyhteisöjen osallistuminen suunnittelun esim. kuntien edustajien osallisuudella 3. hoito- ja käyttösuunnitelman sivulla 24 (3. rivi) muutetaan seuraava lause muotoon "Alueen asukkaiden eli Inarin ja Sompion lappalaisten toimeentulo perustui kivikaudelta pitkälle historialliselle ajalle eränkäyntiin." 	<p>Suunnitelman yhteistyöryhmään kutsuttiin laajasti mahdollisimman moni paikallinen ja alueellinen toimija. Täten pyrittiin varmistamaan kaikkien – myös paikallisten – yhteisöjen ääni suunnittelussa.</p> <p>Ei muuta kommenttia.</p>	<p>Muutettu.</p> <p>Ei muutosta.</p>

Savukosken kunta	<p>UKK-puiston perustamistarkoituksen tavoite ohjata retkeilyä eikä vähentää tai lopettaa sitä on tärkeä Savukosken kannalta.</p> <p>Kaikki toimenpiteet, jotka lisäävät matkailijoiden määrää Savukoskella, ovat erittäin myönteisiä kunnan ja yritysten kannalta.</p> <p>Tuulamojoen lohen palauttaminen lisää kalastusmatkailijoiden määrää Nuortilla.</p> <p>UKK-puistolla ja Kemihaaran erämaalla on tärkeä merkitys Kemin-Sompion paliskunnalla talvi-laidunalueenä.</p>	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	<p>Paikallisten metsästäjien maastoliikennelupien myöntäminen hirvenpyynnin huoltoajoon, karhun ja hirven lihojen hakuun, pienpetojen pyynti ja kalastukseen on hyvä säilyttää samantyyppisenä joustavana menettelynä kuin nykyisinkin.</p> <p>Nuortijoen melontamahdollisuuden parantaminen on erittäin hyvä asia.</p> <p>Huollettuihin päiväretki- ja hiihtovaelluksiin maastoliikennelupien myöntäminen lisää matkailijoiden määrää.</p> <p>Matkailuyrittäjälle voidaan myöntää lupa asiakkaan kuljettamiseen reitillä Kemihaara–Korvatunturi vanhan hyvän tavaran mukaisesti.</p>	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	<p>Hillan kuljettamisen salliminen vain luontaiselinkinojen harjoittajille on kuntalaisia eriarvoistavaa, joten se tulee muuttaa ja myöntää maastoliikennelupa kaikille kuntalaisille luvanhakijoille.</p>	Tällainen lupakäytäntö on ollut voimassa kansallispuiston perustamisesta lähtien. Kesäaikaista maastoliikennettä ei voida nykyisestä laajentaa.	Ei muutosta.
	<p>Rakitsan taukopäikan rakentaminen vuodelle 2015 on kannattettava.</p> <p>Tavoitteena Kemihaarasta pohjoiseen menevien mönkjäpitkosten kunnostaminen. Muissakin pitoksissa on uusimisen tarvetta.</p>	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.

	<p>Palveluvarustuksen purkamisesta poistamalla huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia rakenteita...tulee aina tapahtua yhteistyössä kuntien kanssa.</p> <p>Savukosken opastuskeskuksen kehittäminen yhdessä metsätalouden, Savukosken kunnan ja Hotelli Samperi Savotan kanssa on tärkeää.</p> <p>Savukosken kunnan alueelle olevien rakenteiden kunnossapitoon ja peruskorjaukseen on yleensä käytetty huomattavasti vähemmän määrärahoja kuin muissa kunnissa perustelemalla päästötä, kun ei ole matkailijoita ei myöskään panosteta; toisaalta pienilläkin oikein suunnatuilla töillä voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia.</p> <p>Yleinen määrärahojen väheneminen julkishallinnon puolella valtiolla ja kunnissa lisää tarvetaa yhteistyölle, jolloin yhdistämällä vähäisiä resursseja voidaan saavuttaa kustannusten säästöjä.</p> <p>Tulevaisuudessa merkittävä keino saada rästissä olevia töitä tehdynä ovat talkootyöleirit, joihin voivat osallistua myös paikalliset yritykset, yhteisöt sekä yksittäiset kansalaiset ja kuntalaiset.</p>	<p>Asiallinen huomio, neuvotellaan mahdollisesta purkamisesta.</p>	Ei muutosta.
			Ei muutosta.
			Ei muutosta.
			Ei muutosta.
Sodankylän kunta	<p>UK-puisto–Sompio–Kemihaara -Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen on osallistunut Saamelaiskäräjien nimeämä Akwé: Kon -työryhmä. Hoito- ja käyttösuunnitelman sivulla 3 on kuvattu Akwé: Kon -ohjeiden tarkoitusta. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on virheellisesti tulkittu Akwé: Kon -ohjeiden koskevan vain alkuperäiskansoja ja sitä kautta päädytty rajaamaan Akwé: Kon -työryhmä vain Saamelaiskäräjien nimeämään ryhmään. Akwé: Kon -ohjeiden mukaan ohjeisto koskee alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen osallistamista suunnittelun. Edellä kuvatun mukaisesti Akwé: Kon -ohjeiden tarkoittama työryhmän kokoonpano olisi tullut olla laajempi kuin Saamelaiskäräjien nimeämä työryhmä.</p> <p>Akwé: Kon -ryhmän kokoonpanon puutteellisuudesta johtuen on luonnoksessa esitetty joitakin virheellisiä johtopäätöksiä. Hoito- ja käyttösuunnitelman kohteena olevasta alueesta 65 % kuuluu saamelaisien kotiseutualueeseen, ja loput 35 %</p>	<p>Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisien kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskäräjien sekä koltta-alueella yhdessä koltien kyläkokouksen kanssa.</p> <p>Suunnitelman yhteistyöryhmään kutsuttiin laaja mahdollisimman moni paikallinen ja alueellinen toimija. Tätten pyrittiin varmistamaan kaikkien – myös paikallisten – yhteisöjen ääni suunnittelussa.</p>	Ei muutosta.

	<p>sen ulkopuolelle. Tästä runsaasta kolmanneksesta kuuluu valtaosa Savukosken kuntaan ja osa Sodankylään. Luonnonksesta on nähtävissä, että suunnittelussa ei ole otettu huomioon koko alueen tarpeita. Luonnonkseen sivulla 7 viitataan hallituksen esitykseen Urho Kekkosen kansallispuistosta (8/1982), mutta on osittain unohtettu ne paikallisen väestön oikeudet puiston käyttöön, jotka hallituksen esitykseen sisältyvät</p> <p>Suunnittelualueen luonnon perinteinen käytömuoto on erätaulus, johon kuuluvat metsästys, kalastus ja keräilytalous. Erätaulus on ollut alueella paljon ennen porotaloutta. Suurporotalous tuli alueelle, kun sinne muutti saamelaisia Norjasta ja Ruotsista 1900-luvun vaihteessa. Erätaulus oli alun perin myös metsäsaamelaisten ja sompiolaisen pääasiallinen toimeentulon lähdde. Erätaulus on paikallisille asukkaille edelleen merkittävä elinkeinomuoto.</p> <p>Lomakkeen sivulla 45 todetaan virheellisesti, ettei alueella esiinny ammattikalastusta. Suunnittelualueeseen kuuluvilla Sompiojärvellä, Kopsusjoella ja Vaaranojalla harjoitetaan edelleen jonkin verran ammattikalastusta. Lisäksi paikalliset asukkaat ovat perinteisesti harjoittaneet kotitarvekalastusta alueen vesissä, kuten Luirojärvellä ja muissa pienemmissä vesistöissä.</p> <p>Lomakkeessa 10b käsitellään poronhoitoa. Lomakkeella on nykytilanteeseen nähden varsin erikoisia kannanottoja. Lomakkeessa todetaan mm., että poronhoito on pohjoisessa ainoin perinteinen luontaiselinkeino, joka on edelleen taloudellisesti kannattavaa. Tekstistä jää epäselväksi, mihin tämä perustuu ja mitä tarkoitetaan pohjoisella. Jopa saamelaisten kotiseutualueella on merkittävä ammattimaista kalastusta ja jopa kannattavaa metsästystä. Lisäksi porotalouden kuvaus tokkakuntineen on nykyisellään paikkansapitämätön. Suunnittelualueella on kaikissa paliskunnissa vain yksi tokkakunta, eli paliskuntien osakkaat harjoittavat alueellaan paliskuntien johdolla poronhoitoa.</p> <p>Yhteenvetona lausunnossa esitetään, että paikkakuntalaisille tulisi taata tasapuolisesti hallituksen</p>		
	<p>Suunnitelmaa tarkennettu.</p>		Muutettu.
	<p>Tekstiä korjattu.</p>		Muutettu.
	<p>Porotalouden nykytilaa koskevat yleistekstit ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käytösuunnitelmiin antamia tekstejä.</p> <p>Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.</p>		Muutettu.
			Ei muutosta.

	<p>esityksen (8/1982) mukaiset oikeudet, kuten moottorikelkojen ja mönkijöiden käyttö erätalouden yhteydessä, lainsääädännön puitteissa. Tämä toimii jo hyvin mm. suurriistan pyynnin yhteydessä. On luonnollisesti selvää, ettei toiminta saa aiheuttaa luonolle liiallista haittaa. Suunnittelualueella on riittävästi puiston huoltohenkilökunnan ja poromiesten tekemää kulku-uria. Myös matkailulinkeinon tulisi voida käyttää uria huoltotoimintaan.</p> <p>Suunnittelalueella tulisi toimia hallituksen esityksen (8/1982) hengen mukaisesti, eikä suinkaan ns. Akwé: Kon -ohjeiden kiistanalaisen tulkinnan mukaan, etenkin koska suuri osa suunnittelualueesta ei kuulu Akwé: Kon -ohjeen alueeseen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulisikin määritää selvästi ne toiminnot, joita paikalliset voivat tehdä suunnittelalueella, ja kuka kulloinkin antaa luvan kyseisiin toimintoihin.</p>		
Kemin-Sompion paliskunta	<p>Suunnittelalue kuuluu kokonaisuudessaan erityiseen poronhoitoalueeseen ja myös historialliseen saamelaisalueeseen, käsittäen mm. Sompion ja Kemikylän Lapinkylien alueita (kuva 1). Tämä tulee tuoda esiin suunnitelman yhteenvedossa. Poronhoito suunnittelalueella ei ole ollut pelkästään suurporonhoitoa, vaan alueella on ollut metsäsamaisten harjoittamaa vähäporoista pyyntikulttuuria. Sittemmin peuranpyynti muuttui nykyisenkaltaiseksi poronhoidoksi suruporonhoidon tultua alueelle 1800- luvun puolivälin jälkeen. Entisten Sompion ja Kemikylän Lapinkylien alueella asuu edelleen metsäsamaisia, jotka polveutuvat alueella pitkään asuneista lappalaista ja harjoittavat edelleen katkeamattomasti esivanhemmiltaan perimiään lappalaisten linkeinojaan. Tämä kansa ei ole kuollut tai väistynyt uudisasutuksen myötä eikä ole luovuttanut mitään oikeuksiaan ja omistuksiaan pois. Tämä on korjattava myös suunnitelmaan.</p> <p>Kemihaaran erämaa ja Uura-aapa sijaitsevat kokoan Kemin-Sompion paliskunnan alueella ja myös UKK-puistosta huomattava osa. Nämä alueet käsittänevät suunnittelalueesta enemmän</p>	<p>Akwé: Kon -työryhmän toimialue on saamelaisalue eikä se käsittele saamelaisalueen ulkopuolisia asioita. Lupakäytännöt – myös paikallisia asukkaita koskevat – ovat lomakeessä 17.</p> <p>Tietoja täydennetty lapinkylien ja peuranpyynnin osalta. Kappalejakoa selkiytetty.</p>	Ei muutosta. Muutettu.
	Uudelleenlaskenta tuotti tuloksen 37 %.		Muutettu.

	kuin 35 %, joen tuo pinta-alan osuus tulee tarkista suunnitelman osalta.		
	Yhteenvedossa oleviin päämääriin on lisättävä poronhoidon edellytysten turvaaminen joko kohtaan 6 tai sitten omaksi kohdakseen. Tämä on kuitenkin niin keskeinen osa suunnittelualueen historiaa ja nykypäivää, että se on selkeästi tuotava esiiin suunnitelmassa.	Porotalous lisätty arvo- ja uhkatarkasteluihin. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.	Muutettu.
	Biodiversiteettisopimus koskettaa myös Kemin-Sompion paliskunnan aluetta. Kemin-Sompion paliskunnasta olisi tullut olla edustus Akwé: Kon -työryhmässä alusta saakka. Hoito- ja käyttösuunnitelmaasta vastaavan Metsähallituksen tulee esittää Saamelaiskärjille ja Kolttien kyläkokoukselle, että myös Kemin-Sompion paliskunnan ja metsäsaamelaisen edustajat pääsevät mukaan Akwé: Kon -työryhmään.	Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisen kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskärjien sekä koltaa-alueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa.	Ei muutosta.
	Suunnitelmassa tulee ottaa selkeä vastustava kanta Soklin kaivokseen, koska sen haitalliset vaikutukset ulottuisivat suoraan ja väilläisesti ainakin UKK-puiston alueelle. Kaivostoiminta romuttaisi puiston alkuperäistä tarkoitusta, aiheuttaisi huomattavaa haittaa poronhoidolle ja ympäristölle sekä aiheuttaisi vakavana esteen lohen palauttamiselle Tuuloman ja myös Kemijoen vesistöön.	Suunnitelman kirjaus mahdollisesta Soklin kaivoksesta on riittävä.	Ei muutosta.
	Sivulle 5 on korjattava, että suunnittelalue on Kemin-Sompion paliskunnalle erityisen merkittävä laidunalue, joka mahdollistaa porojen hoitamisen luonnonlaitumilla ympäri vuoden ilman lisäruokinta.	Kirjaus tarkennettu.	Täydennetty.
	Vesistöjen osalta korjattava tekstiä siten, että myös Pihtijoki laskee melkein samasta kautta kuin Luirojoki Lokan tekoaltaaseen. Nyt tekstistä saa käsityksen, että Pihtijoki olisi oma erillinen vesistönsä. Käytännössä Pihtijoki laskee Luiroon, vaikka onkin siinä vaiheessa jo altaan vaikutusalueella.	Hyvä huomio. Vesistöalue-tekstiä tarkennettu.	Muutettu.
	Sivulla 13 on mainittu palojatkumosuunnitelma (Paahde-Life). Tällaisten suunnitelmienv tekeminen tulee toteuttaa yhteistyössä paliskuntien kanssa, jotta suunnitelmissa ei aiheuteta haittaa alueen poronhoidolle.	Tärkeä huomio.	Ei muutosta.
	Sivulla 14 olevat viittaukset laiduntutkimuksiin ja pohjoisimpiin paliskuntiin eivät kuulu kaikilta osin	Oikea huomio. Kohtaa on tarkennettu.	Muutettu.

	<p>suunnittelalueeseen. Käsyksemme mukaan suunnittelalueen laitumet ovat paremmassa kunnossa kuin pohjoisissa paliskunnissa yleensä.</p> <p>Sivulla 30 oleva saamelaiskulttuuri tulee kirjoittaa uudelleen ja tunnustaa siinä alueen oikea historia peuranpyynnistä nykypäivään. Metsäsaamelaiset eivät ole alueelta hävinneet miinhkään vaan heidän jälkeläisensä harjoittavat yhä elinkeinojaan suunnittelalueella. Esimerkiksi Kemin-Sompion ja Lapin paliskunnan poronhoito suunnittelualueella ei eroa mitenkään toisistaan.</p> <p>Sivulla 44 tulee erätaloudessa huomioida, että Riistakeskuksen poikkeusluvilla tapahtuvassa suurpetojen pyynnissä kuntalaisuus ei olisi este pyynnin järjestelyissä. Nyt kansallispuiston osalta on ongelmana pyytäjien kotikunta, kun pyyti tapahtuu naapurikunnan puolella.</p> <p>Sivuilla 50–51 olevat poronhoito ja saamelainen poronhoito tulee yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi siten, että se kuvaaa oikein suunnittelalueen poronhoitoa. Poronhoitoa ei tule eriyttää kahdeksi erilaiseksi kokonaisuudeksi kuten nyt on tehty. Nyt kohdassa saamelainen poronhoito kuvataan tietyiltä osin lähinnä Enontekiön suunnalla olevaa tokkakuntaista poronhoitoa, jota ei tällä suunnittelalueella ole olemassa. Kyseisen osuuden kirjoitamisessa tulee suunnitelman laatijan käyttää asiantuntijoita paliskunnista ja hyväksyttää lopullinen teksti suunnittelalueen paliskunnilla.</p> <p>Sivulla 54 otetaan kantaa jäläläidunten kunnon heikentymiseen, mutta siinä on unohdettu laidunten kuntoon vaikuttavista tekijöistä talousmetsissä toiminut tehometsätalous, jonka vuoksi vanhat metsät ja luppometsät ovat vähentyneet. Talousmetsäalueella tapahtunut voimakas metsien käsitteily on lisännyt laidunnuspainetta suunnittelalueella. Paliskunnat ovat kuitenkin omilla toimillaan (mm. laidunkiertojärjestelmät ja teurasporojen ai-kaisempi teurastaminen) kehittäneet kestäävästi suunnittelalueen laidunkäytötä. Tämä on lisätävä suunnitelmaan.</p> <p>Sivulla 55 on tarkennettava Soklin kaivoksen haitallisia vaikutuksia. Soklin kaivos on suunniteltu suoraan Nuorttin latvavesien päälle (mm. Yli-</p>	<p>Lomake 6: Saamelainen kulttuuriperintö liitetty osaksi muuta alueen kulttuuriperinnön kuvausta, koska kommenttien perusteella nykyinen kappale-jako on epäselvä. Lisäksi saamelaista kulttuuriperintöä koskevia tietoja, mm. lapinkyliä ja peuranpyyntiä, on täydennetty.</p>	Muutettu.
	<p>Sivulla 44 tulee erätaloudessa huomioida, että Riistakeskuksen poikkeusluvilla tapahtuvassa suurpetojen pyynnissä kuntalaisuus ei olisi este pyynnin järjestelyissä. Nyt kansallispuiston osalta on ongelmana pyytäjien kotikunta, kun pyyti tapahtuu naapurikunnan puolella.</p>	<p>Kyseinen ongelma on tunnettu, mutta muutos vaatii lakimuutoksia.</p>	Ei muutosta.
	<p>Sivuilla 50–51 olevat poronhoito ja saamelainen poronhoito tulee yhdistää yhdeksi kokonaisuudeksi siten, että se kuvaaa oikein suunnittelalueen poronhoitoa. Poronhoitoa ei tule eriyttää kahdeksi erilaiseksi kokonaisuudeksi kuten nyt on tehty. Nyt kohdassa saamelainen poronhoito kuvataan tietyiltä osin lähinnä Enontekiön suunnalla olevaa tokkakuntaista poronhoitoa, jota ei tällä suunnittelalueella ole olemassa. Kyseisen osuuden kirjoitamisessa tulee suunnitelman laatijan käyttää asiantuntijoita paliskunnista ja hyväksyttää lopullinen teksti suunnittelalueen paliskunnilla.</p>	<p>Porotalouden nykytilaa koskevat yleistekstit ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käyttö-suunnitelmiin antamia tekstejä.</p> <p>Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.</p>	Muutettu.
	<p>Sivulla 54 otetaan kantaa jäläläidunten kunnon heikentymiseen, mutta siinä on unohdettu laidunten kuntoon vaikuttavista tekijöistä talousmetsissä toiminut tehometsätalous, jonka vuoksi vanhat metsät ja luppometsät ovat vähentyneet. Talousmetsäalueella tapahtunut voimakas metsien käsitteily on lisännyt laidunnuspainetta suunnittelalueella. Paliskunnat ovat kuitenkin omilla toimillaan (mm. laidunkiertojärjestelmät ja teurasporojen ai-kaisempi teurastaminen) kehittäneet kestäävästi suunnittelalueen laidunkäytötä. Tämä on lisätävä suunnitelmaan.</p>	<p>Lomakkeen 12 uhka-analyysiä laidunnuksesta on tarkennettu.</p> <p>Porolaidunnusten vaikutuksia käsitellään lomakkeessa 4.</p>	Muutettu.
	<p>Sivulla 55 on tarkennettava Soklin kaivoksen haitallisia vaikutuksia. Soklin kaivos on suunniteltu suoraan Nuorttin latvavesien päälle (mm. Yli-</p>	<p>Uhkatarkastelu mahdollisesta Soklin kaivoksesta on riittävä.</p>	Ei muutosta.

	<p>Nuortti, Sokli-oja, Jänesoja). Sen vaikutukset Nuorttijokeen eivät ole pelkästään vedenottamista vaan myös kokonaisia latvaoja tuhotaan. Lisäksi tulee pöly- ja meluhaittoja, jotka leviävät suunnittelalueelle. Eräämaa kansallispuiston kyljessä muuttuisi teollisuusalueeksi, joka vaikuttaisi haitallisesti suunnittelalueeseen ja sen imagoon.</p> <p>Sivulla 57 elinkeinojen käyttöarvoista puuttuu poronhoito. Poronhoito on kuitenkin keskeinen suunnittelalueen käyttöarvoista. Poronhoidon uhkina alueella ovat liian suuret petomääärät, kaivostominnan uhkakuvat ja hallitsemattomasti kehittyvä turismi.</p> <p>Paliskunta puoltaa kesäaikaista Kemihaarasta kolmella reitillä tapahtuva pyöräilyn kehittämistä. Pyöräily ei saa olla moottorikäytöistä ja se tulee tapahtua kyseisillä reiteillä nimenomaan kesäaikaan. Paliskuntaan tulee olla yhteydessä tarkempia suunnitelmia laadittaessa ja paliskunnan toiveet mahdollisista rajoitusajoista tulee ottaa huomioon.</p> <p>Paliskunta puoltaa asiakkaiden moottorikelkkareikuljetuksia Kemihaara–Korvatunturinmurusta välillä aikaisemman käytännön mukaisesti. Paliskuntaan tulee olla yhteydessä tarkempia suunnitelmia laadittaessa ja paliskunnan toiveet mahdollisista rajoitusajoista tulee ottaa huomioon. Uusia moottorikelkkareittejä ei hyväksytä paliskunnan alueelle. Lapin paliskunnan alueelle suunniteltujen uusien reittien osalta tulee Lapin paliskunnan lausunto ottaa ensisijaisesti huomioon.</p> <p>Koiravaljakkotoimintaa paliskunta ei hyväksy suunnittelalueelle.</p>	<p>Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.</p>	Muutettu.
	<p>Suunnitelmaa tukeva arvio.</p>	Ei muutosta.	
	<p>Suunnitelmaa tukeva arvio.</p>	Ei muutosta.	
	<p>Suunnitelmaan esitetty uudet toiminnot (asiakkaiden reikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus, Kakslauttanen–Niilinpääntunturi ja Tankaavaara–Joripulipää) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidotomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokeemaan tunturiluonto.</p> <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilinpääntunturi. 	Muutettu.	

		Metsähallituksen esitys 29.8.2016: - Metsähallitus poistaa suunnitelmaasta esi-tyksen koiravaljakkoreitistä väille Tankavaara–Jorpulipää.	
Paliskunta puoltaa Nuortin melontareitin kehittämistä. Kehittämisisuunnitelman tarkemmassa laatimisessa tulee olla <i>yhteydessä</i> paliskuntaan.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.	
Paliskunta puoltaa ratsastukseen sallimista Kemihaarasta mainitulla kolmella reitillä. Paliskuntaan tulee olla <i>yhteydessä</i> tarkempia suunnitelmia laadittaessa ja paliskunnan toiveet mahdollisista rajoitusajoista tulee ottaa huomioon.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.	
Sivulla 91 oleva malminetsintälupien käsitellyyn liittyvä menettely tulee kirjata koskemaan koko suunnittelualuetta, ei vain saamelaisten kotiseutualuetta.	Aiheellinen kommentti. Metsähallitus ei myönnä kai-voslain tarkoittamia maanomistajansuostumuksia malminetsintään kansallisten luonnon suojaohjelmien vielä perustamattomille alueille, Natura-alueille, erämaa-alueille eikä ylipäätään koko saamelaisten kotiseutualueelle.	Muutettu.	
Sivulla 93 tulee olla maininta, että porojen hätruoikinta ja porojen kokoamisessa tapahtuva heinittäminen tulee olla mahdollista suunnittelualueella. Suosituksiin tulee lisätä, että petojen tappamista poroista tulee ilmoittaa paliskuntaan.	Porojen ruokinta ja heinittämistä koskevat ohjeet ovat lomakkeella 17b. Suositus on lisätty lomakkeelle 17b.	Muutettu.	
Sivulla 95 alueellisessa ja paikallisessa yhteistyössä tulee ottaa mukaan myös Kemin-Sompion paliskunta esimerkiksi yhteistoimintapäiville.	Kemin-Sompion paliskunta on edustettuna kansalispuiiston neuvottelukunnassa. Metsähallituksen metsätalous järjestää paliskunta-neuvotteluita, joihin Metsähallituksen luontopalvelut osallistuu tarvittaessa.	Ei muutosta.	
Sivulla 105 on susi kirjattu väärään direktiiviliitteenseen. Susi kuuluu poronhoitoalueella liitteeseen V eikä liitteeseen IV, kuten suunnitelmaan on kirjattu. Tämä on suunnitelmaan korjattava.	Korjattu.	Muutettu.	
Lapin paliskunta	Luonnonkosen lomakkeessa 4 mainitaan RKTL:n tutkimuksesta (Poronhoitoalueen pohjoisosan talvilaitumet vuosina 2005–2008), jonka mukaan Lapin paliskunnan itäosan (suunnittelalue) jääkäliköt ovat "hitaasti uudistuvia". Kuitenkin on huomattava, että saman tutkimuksen mukaan jääkälien peittävyys ja jääkälien korkeus ovat 1990-luvulta kasvaneet Lapin paliskunnan alueella. Lisäksi jääkälän biomassassa suunnittelalueen itäosassa on tapahtunut selkeä muutos parempaan.	Tekstiä on tarkennettu.	Muutettu.

<p>Hoito-ja käyttösuunnitelma luonnoksessa on ehdotettu lomakkeissa 15 ja 17 runsaasti uusia reittejä kansallispuiston alueelle. Paliskunta on neuvoitellut reitistöistä Metsähallituksen sekä matkailuyrittäjien kanssa syksyllä Kiilopäällä ja tuonut jo tuolloin näkemyksiään reiteistä esille. Paliskunnan pääerotusaita, Vuomaselkä, sijaitsee lähellä Kopsujärvi–Niilanpää-aluetta. Paliskunnan erotuksissa eloон luetut porot kulkevat alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan alueelle. Alueella suunnitellut reitit aiheuttavat haittaa porojen laidunnukselle, porot alkavat kulkea reitejä pitkin ja reiteillä oleva kelkka ja koiraliikenne karkottaa porot. Tästä johtuen porot voivat päivän aikana laukkoa kelkojen ja koirien edessä tarpeettomasti jopa kymmeniä kilometrejä. Pahimmassa tapauksessa porot voivat karkottua perinteiseltä laidunalueeltaan kokonaan ja siirtyä paliskunnan muihin osiin, tämä lisää laidunnus painetta muilla alueilla tarpeettomasti. Lapin paliskunta on Suomessa niitä harvoja paliskuntia, jossa porojen talvilaidunnus perustuu lähes täysin luonnonlaitumiin. Paliskunnassa vain Vuotson kanavan eteläpuolisille alueella käytetään lisäruokintaa talvisin. Tämän vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että porot laiduntavat paliskunnan eri puolilla suunnitellusti ja kontrolloidusti. Em. syistä lapin paliskunta vastustaa Kopsujärvi–Niilanpää-alueelle suunniteltuja uusia koira- ja kelkkakuljetusreittejä.</p>	<p>Matkailupalvelureitti Tankavaara–Kakslauttanen lakkautetaan.</p> <p>Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompion ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltoajoa. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilanpään tunturialue. 	<p>Muutettu.</p>
<p>Lomakkeissa 15 ja 17 on esitetty myös lupien myöntämistä huollettujen hiihtovaellusten järjestämiseen. Paliskunta näkee tälläisten lupien myöntämisen ongelmallisena, jos tällaisista hiihtovaeluksista tulisi suosittuja ja niitä tehdään paljon, on suurena vaarana hyvinkin huomattava moottorikelkkaliikenne puiston alueelle. Esityksessä ei myöskään lue, miten ja kuka näitä lupia voisi halkea ja saada. Puiston pääreitistöä ajetaan jatkuvasti puiston henkilökunnan ja poromiesten toimesta, nämä henkilöt osaavat kohdata porot ja varoa/väistää niitä, tottumattoman kelkkakuskkin ja perässä hiihtävän mahdollisesti suurenkin ryhmän kanssa tilanne on erilainen. Voidaan todeta hiihto-</p>	<p>Edellisessä vuoden 2001 suunnitelmassa ja järjes tyssäennössä on mahdolistettu huolletut vaellus tuotteet kansallispuistossa.</p> <p>Lupakäytännöllä toiminta pidetään pienimuotoisena ja hallittuna.</p>	<p>Ei muutosta.</p>

	<p>vaellukselle lähtijän pystyvän kantaa omat tarvikkeensa ja ruokansa ja pystyvän majottumaan auto/varaustuvissa ilman huoltoakin. Hiihtäminen-hän valmiilla kelkkajäljellä ei pitäisi olla ongelma. Paliskunta vastustaa myös huollettujen hiihtovaelusten luvittamista puiston alueella</p> <p>Lomakkeessa 17 mainitussa vesiliikenteessä olisi hyvä mainita poromiesten käyttävän moottoriveneettä poronhoitoisessa. Poromiehet liikkuvat venellä muuallakin kuin Luiro- ja Repojoella.</p> <p>Paliskunta vastustaa myös suunniteltuja hevosreittejä. Hevoset eivät kuulu kansallispuistoon. Hevonen ei ole eikä ole koskaan ollutkaan perinteinen kulkuneuvo puistossa.</p> <p>Kuvassa 18 on esitetty suunnittelualueen paliskunnat ja porotalousrakenteet. Kartasta puuttuu mm. Lapin paliskunnan Harrijärven kämpä, lisäksi Lapin ja Kemin-Sompion paliskuntien raja on lähellä Venäjän rajaa Talkkunapään seudulla piirretty väärin sekä Lapin ja Ivalon paliskuntien raja Joosepin lähellä on väärin.</p> <p>Lomakkeessa 18 on maininta Anterin vanhasta rajavartioasemasta. Paliskunnan mielestä Anterin vartioasema ei tulisi vuokrata opetus tai tutkimuskäytöön vaan se pitäisi ensisijaisesti purkaa.</p>		
	<p>Täydennetty.</p>	Täydennetty	
	<p>Kemin-Sompion paliskunnan alueelle suunnitellut hevosreitit ovat todennäköisesti erittäin vähäisellä käytöllä. Lapin paliskunnan alueen reitti on lyhyt menopaluureitti Kopsusjärventien laavulle.</p>	Ei muutosta.	
	<p>Harrijärvi merkitään kartalle.</p> <p>Käytössä olevat digitaaliset aineistot sisältävät paikoittain epätarkkuuksia. Metsähallitus on raportoinut karttavirheistä.</p>	Täydennetty	
		Ok.	
Paliskuntain yhdistys	<p>Viimeisin yhteistyöryhmän kokous on ollut 21.8.2014. Tämän jälkeen luonnokseen on lisätty asioita, joita ei ole yhteistyöryhmälle kerrottu. Suunnittelualueelle ei ole aiemmin ollut tarkoitus tehdä uusia koiravaljakkoreittejä. Nyt luonnoksesta löytyy maininta kahdesta uudesta alueesta, johon koira-valjakkolupia voidaan myöntää. Alueet ovat Lapin paliskunnan laidunaluetta. Koira-valjakkoiminta aiheuttaa haittaa ja häiriötä poroelinkinolle. Lapin paliskunta vastustaa uusien koira-valjakkoreittien perustamista.</p>	<p>Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompion ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltojaoja. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koira-valjakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue. 	<p>Muutettu.</p>

	<p>Uusien koiravaljakkoreittien lisäksi yhteistyöryhmän kokouksen jälkeen luonnonkseen on lisätty mahdollisuus matkailijoiden kuljettamiseen moottorikelkoin nykyisen yhden reitin lisäksi kahdelle uudelle reitille Lapin paliskunnan alueelle. Moottorikelkkailu aiheuttaa haittaa ja häiriötä poroelinkeinolle. Alueelle on suunniteltu sallittavaksi myös moottorikelkalla ajamisen hiihtovaelluksien yhteydessä sekä liikuntaesteisten henkilöiden kuljettaminen. Lapin paliskunta vastustaa moottorikelkkailun sallittujen alueiden lisäämistä.</p>	<p>Edellisessä vuoden 2001 suunnitelmassa ja järjestyssäennöissä on mahdollistettu huolletut vaellusluotteet kansallispuistossa.</p> <p>Suunnitelmaan esitettyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekrikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus, Kakslauttanen–Niilinpää tunturialue ja Tankaavaara–Jörpäli pää) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidotomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokeamaan tunturiluontoa.</p> <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilinpää tunturialue. 	<p>Muutettu.</p>
	<p>Luonnonkseen mukaan kaikki paliskunnat ovat osalistuneet yhteistyöryhmän toimintaan.</p> <p>Akwé: Kon -ohjeita tulee soveltaa alkuperäiskansa- ja paikallisyhteisöille. Paliskuntia voidaan pitää paikallisyhteisöinä. Akwé: Kon -ryhmään tulee ottaa mukaan kaikki suunnittelualueen paliskunnat.</p>	<p>Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisten kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmiien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamaiskäräjien sekä koltta-alueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa.</p>	<p>E muutosta.</p>
	<p>Suunnitelmassa (s. 95) kuvataan alueellista ja paikallista yhteistyötä. Siellä nimitetään Poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvoitteluita "kuulemiseksi". Laki kuitenkin puhuu yksiselitteisesti neuvoittelusta: "Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä valtion viranomaisten on neuvoiteltava asianomaisen paliskunnan edustajien kanssa." Kohta tulee korjata.</p>	<p>Tarkennettu.</p>	<p>Muutettu.</p>
	<p>Samassa taulukossa (s. 95) kerrotaan, että "Järjestetään vuosittain saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivä ---". Kohta on virheellinen ja tulee muuttaa, sillä myös Kemin-Sompion paliskunta osallistuu vuosittain oman alueensa yhteistoimintapäivään. Sanat "saamelaisten kotiseutualueen" voi poistaa.</p>	<p>Suunnitelman tekstillä tarkoitetaan saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien ja Metsähallituksen yhteistoimintapäivää, joka perinteisesti järjestetään vuosittain kesäkuussa.</p> <p>Metsähallituksen luontopalvelut osallistuu tarvittaessa Metsähallituksen metsätalouden järjestämisiin paliskuntien yhteistoimintapäiviin.</p>	<p>Ei muutosta.</p>

	<p>Suunnittelualueen lajiluettelossa (s. 105) suden kohdalle on merkity väärä luontodirektiivin liitenumero. Susi kuuluu poronhoitoalueen ulkopuolella liitteeseen IV ja poronhoitoalueella liitteeseen V. Suunnittelalue on poronhoitoalueita, joten oikea liitenumero on V. Tämä kohta tulee korjata.</p> <p>Luonnoksen mukaan hoito- ja käytösuunnitelmassa keskitytään lähinnä alueen matkailun kehittämiseen vastoin alueiden perustamistarkoitusta. Urho Kekkosen kansallispuiston järjestys-säännön mukaan kansallispuisto on luonnonsuojelualue, jonka tehtävänä on säälyttää Metsä-Lapin ja Peräpohjolan metsä-, suo- ja tunturiuontoa. Kansallispuiston tarkoituksena on erämaaluonnon suojeleminen sekä poronhoidon ja retkeilyn edellytysten säälyttäminen. Sompion luonnonpuisto on perustettu 1956 tieteellisiin tarkoituksiin ja se palvelee lähinnä luonnonsuojelua ja tutkimusta. Erämaalain mukaan erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonteen säälyttämiseksi, saame-laiskulttuurin ja luontaiselinkinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Soidensuojelualueet ovat perustettu suoluonnon suojelemiseksi. Metsähallituksen tulee huomioida nämä alueiden perustamistarkoitukset suunnitellessaan alueiden käyttöä. Hoito- ja käytösuunnitelmassa ei voida edistää matkailua muiden elinkeinojen ja luonnonsuojelun kustannuksella.</p>	Hyvä huomio. Tekstiä on tarkennettu.	Muutettu.
Inarin riistanhoitoyhdistys	Inarin riistanhoitoyhdistyksellä ei ole mitään erityistä mainittavaa UK-puiston hoito- ja käytösuunnitelmaan. Paikallisten metsästääjien perinteiset metsästyistarpeet on otettu suunnitelmassa huomioon, eikä niitä ole lähdetty tarpeettomasti hei-kentämään.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Lapin ELY-keskus	Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan keskeiset luontoarvot ja uhat on tunnistettu hyvin. Lähteikköjen ja pahtakallioiden kasvillisuutta on tarpeen suojella rakenteilla ja ohjeistamalla. Jäkälien, sammalien, sienien ja soiden putkilokasvien kartoittamiseen tulee panostaa lähivuosina riittävästi.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.

	<p>Suunnitelmasta ei selviä, sisältyykö kiirunan elinympäristöt riistalintujen kolmiolaskentaan tai onko kiirunakantoja muutoin seurattu. UK-puiston tunturien paljakka-alueet ovat kiirunan suojeleun kannalta merkittäviä.</p>	<p>Riistakolmiolaskenta on linjalaskentaa, joten lajien elinympäristöjä ei sinällään seurata. Kiiruna on seurattava laji muiden riistalintujen kanssa. Riistakolmiolaskentojen lisäksi Kiilopään alueella on yksi riekkojen linjalaskenta-alue, josta myös kiirunan pesimätulosta ja esiintymistä seurataan kanakoirien avulla suoritettavalla laskennalla. RKT:n (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen) saalistilastojen perusteella kiirunaan ei kohdistu merkittävä metsästyspainetta suunnittelalueella eikä sitä ympäröivillä alueilla.</p>	Ei muutosta.
	<p>Hirvestämisen ja maalintujen metsästyksen vaikuttua suunnittelalueen kantojen kestävyyteen ja muihin vaikuttuihin olisi voitu paremmin avata ja perustella.</p>	<p>Suunnittelalue on osa laajempaa ympäröivää riistatalousalueita, kansallispuistossa metsästysoikeus on vain kuntalaisilla oman kotikunnan alueella. Erämaisten suojealueiden metsästyspaine on tiestön puuttumisen johdosta ympäröivä alueita alhaisempi. Suomen riistakeskus vastaa hirvenmetsästyksen kestävyydestä pyyntilupien myöntämisellä. Karhun (ja muiden suurpetojen) metsästyksen suurinta salittua saalismäärää rajoitetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Pienriistan metsästyksen määrää voidaan riistakantojen niin vaatiessa rajoittaa lyhentämällä lajien metsästysaikojen maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Pienriistakantojen ja riistasaaliiden vuosittaista sekä pitkäaikaista vaihtelua tilastoidaan RKT:n (Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen) tilastoista.</p> <p>Suunnittelalueet ovat kuntalaisille merkittäviä perinteisiä pyyntialueita, joilla on suuri merkitys paikallisen eränkäyntikulttuurin säilymiselle. Alueen perinteisen eränkäyntikulttuurin säilymistä voi uhata palkallisväestön ikääntyminen ja muuttoliike kasvukeskuksiin. Nykysäädöksillä Metsähallitus ei voi tarjota metsästysmahdollisuuksia kansallispuistoon suunnittelalueen kuntien ulkopuolella asuville.</p>	Ei muutosta.
	<p>Suunnitelman toteutusosassa on mainittu luontomatkailupalvelujen kehittämisen tukeutumisesta Kivipään autiotupaan. Kivipään autiotupa on lyhyiden kahden yön retkeilijöiden ja pitkien matkojen vaeltajille erittäin tarpeellinen tukikohta, jota ei tulisi poistaa autiotupakäytöstä. Patikointi- ja hiihtovaellusmatkasta Porttiposken autiotuvalta Saariselän matkailukeskukseen tulee turvallisuuden ja</p>	<p>Kivipää poistettu listalta: Tarkastellaan ja muutetaan tarvittaessa tupien käytötapaa (esim. Porttiposken ja Suomun Villen tuvat) varaus- tai vuokratuviksi).</p>	Muutettu.

	<p>vaativuuden näkökulmasta liian pitkä päivätaival, noin 25 km, mikäli Kivipään autiotupa suljetaan.</p> <p>Pyöräily tulisi sallia ruska-ajan ulkopuolella tarkeimmin valituilla perusosan patikointireiteillä esim. Luttotupa–Vellinsärpimä–Taajoslaavu–Luulampi ja Kiilopää, jolloin nykyisten puiston ulkopuolella olevien pyöräreittien kanssa voidaan ajaa noin 45 kilometrin rengasreitti. Reitin ajosuunta tulee olla vain myötäpäivään niin, että Luulammalta noustaan Kiilopäälle.</p> <p>Kansanterveyden näkökulmasta pyöräilyn salliminen edistää merkittävästi kansalaisten hyvinvointia ja kunnon kohentamista.</p>		
	<p>Koiravaljakkoo- ja ratsastustoimintaa ei tule sallia olemassa olevia reittejä ja ohjelmapalvelutoiminta laajemmin porotalouden ja luonnonsuojelun turvaamisen perusteella. Yksittäisille koiravaljakkoajajille ei tule myöntää Metsähallituksen lupia puistoalueelle.</p>	<p>Esitetty reitti on merkitty, eli pyöräilyä esitetään salittavaksi.</p> <p>Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompion ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopään matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoiminta ja huoltoajoa. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue. 	Huomioitu suunnitelmassa
	<p>Kesäajan maastoliikenne tulee olla hyvin tiukasti rajoittettua ja pääsääntöisesti kiellettyä. Talvella kelkkailun tulee olla myös vähäistä.</p>		Muutettu.
	<p>Retkeilijöiden havaitsemien puutteiden nopeaan viestitykseen ja tehtäviin toimenpiteisiin voitaisiin antaa selkeät ohjeet. Erityisesti talviretkeilijöiden maastoturvallisutta edistävien ohjeiden esittämisen tupien turvallisuuksissa ja netissä edistäisi selviytymistä ongelmatilanteissa ja vähentäisi yhteiskunnan kustannuksia turhista pelastusoperaatioista. Suunnitelmassa voisi olla jotain mainintoja</p>	<p>Pyritään lisäämään turvallisuuteen liittyvää informaatioita.</p>	Ei muutosta.
			Ei muutosta.

	UK-puiston retkeilijöiden turvallisuutta paranta-vista tavoitteista ja toimenpiteistä. Kulttuurikohteiden mobiilipalvelujen kehittäminen on nykyinen opastuskeino, jota voitaisiin laajentaa edustaviin ja kulutusta kestäviin luonto- ja maisemakohteisiin.		
Lapin Liitto	Lapin liiton virasto pitää UK-puisto–Sompio–Kemi-haara -Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma-luonnosta huolellisesti ja tarkkaan laadittuna ja toteaa sen toteuttavan myös maakunnan suunnitelun ja maakuntakaavojen tavoitteita.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Metsäntutkimuslaitos	Uutta tässä suunnitelmassa on kaupallisen luontomatkailun aikaisempaa huomattavampi mahdol-listaminen. Alueen kotimaisen ja kansainvälisen suocion sekä paikallistalouden tarpeiden näkökulmasta tämä on perusteltua, kunhan toiminta ei kasva liikaa ja uhkaa puiston luonnontilaa ja mai-netta erämaisenä kansallispuistona. Seurantaa ja tutkimusta näiden palvelujen merkityksestä ja vai-kuutuksista tarvitaan, ja mikäli voimakasta haittaa luonolle tai alueen muille käyttömuodoille aiheutuu, toimintaa tulisi voida rajoittaa. Uusina käyttö-muotoina sallitaan koiravaljakot, hevoset ja maas-topyöräily. Näiden käyttömuotojen rajaaminen tie-tyille reiteille on perusteltua sekä alueen ekologi-sen että sosiaalisien kapasiteetin ylläpidon näkö-kulmasta. Esimerkiksi hevoset tuovat mukanaan helposti vieraaslajeja suojealueille.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
	Urho Kekkosen kansallispuisto on ollut sekä luonnon että luontoon tukeutuvan virkistys- ja matkailukäytön tutkimuksen laboratorio. Hyvä yhteistyö tutkimuksen tekijöiden ja alueen haltijan sekä paikallisten matkailutoimijoiden kesken on edesautta-nut tutkimusta jo vuosikymmenten ajan. Tutki-musta on suunnitelmassa sivuttu varsin suppeasti sen laajuuteen ja monipuolisuuteen nähdien, joten esitämme ohessa lyhyesti tärkeimpää alueeseen liittyviä tutkimuksia, jotka voisi lisätä suunnitelmaan. Esitetään Tutkimus-luvun täydentämistä anne-tuilla tiedoilla.	Suunnitelmaa tukevaa ja sisältöä parantavaa tietoa. Tekstiä täydennetty.	Täydennetty

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos	Kokonaisuutena RKTL arvioi, että hoito- ja käyttö-suunnitelma sisältää oleellisimmat suunnittelualueen luonnontilanaan ja luonnonkäytöön liittyvistä tekijöistä sekä niistä toimenpiteistä, joita tulisi toteuttaa...	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta
	Poronhoidon osalta tavoitteisiin voitaisiin lisätä jatkuvan yhteydenpidon ja vuoropuhelun ylläpitämisen alueen paliskuntien kanssa.	Yhteydenpito paliskuntien ja Metsähallituksen kanssa perustuu toimiviin neuvottelukäytäntöihin.	Huomioitu suunnitelmassa
	Esitys porojen laidunnuksesta aiheutuvaan uhkakuvaan: Porojen laidunnuksesta aiheutuva uhkakuva voitaisiin tarkentaa siten, että lian voimakas jälkiliköiden talviaidunnus sekä erityisesti jälkiliköiden ja tunturikoivikoiden intensiivinen kesääikäinen laidunnus ja tallaus heikentävät näiden luontotyyppejä merkittävästi.	Kyseistä kohtaa on tarkennettu pitkälti RKTL:n esittämiens tietojen pohjalta.	Muutettu.
	Suunnittelalueen lajiluettelossa ei mainita lainkaan kaloja. Olisiko syytä lisätä sekä uhanalainen järvivaelteinen taimen että hävinnyt ja palautettavaksi suunniteltu lohi?	Tietoja täydennetään.	Täydennetty
	Suunnittelalueella on todettu hoito- ja käyttö-suunnitelmassa olevan mukaan runsaasti kulttuuriperintökohteita. Museovirasto käsittelee maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdentuvia asioita suunnitelmasta. Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta lausunnon suunnitelmasta antaa Saamelaismuseo Siida. Käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on maisema ja rakennettu kulttuuriympäristön kohteet otettu asianmukaisesti huomioon eikä Museovirastolla ole siihen huomautettavaa.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Rajavartiosto	Lapin rajavartiostolla ei ole lausuttavaa viiteasia-kirjan mukaiseen hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Suomen luonnonsuojeluliitto/Lapin piiri	HKS:ssa on kiinnitetvä enemmän huomiota avoimuuteen ja läpinäkyvyteen. HKS:sta on konkreettisesti käytävä ilmi se, millä tavalla Lapissa ja Suomessa harjoitettu suurpetopolitiikka on näkynyt ja edelleen näkyy suunnitelma-alueella. Alueelle vuosittain myönnettävä poikkeusluvat surpedoille suhteessa suunnittelalueen suurpetojen kokonaiskantoihin/-kanta-arvioihin on kirjoitettava esiin. Myös alueella laiduntavat poromäärät vuodenajoittain ja paliskunnittain on käytävä HKS:sta ilmi.	Susi on määritelty metsästyslaissa riistaeläimeksi. Sudella ei ole Natura-alueilla Naturasta johdettua erilisstatusta, suden status määritellään sudenhoitokuuntelmassa. Poronhoitoalueella linjana on se, ettei susikanta lisääny. MMM:n linjausten mukaisesti merkittävä vahinkoa aiheuttavat yksilöt poistetaan Riistakeskuksen poikkeusluvulla tarvittaessa myös niiltä Natura-alueelta, joilla luvan hakijoilla on metsästysoikeus.	Ok.

	Poikkeusluvista vastaa viranomaisena Riistakeskus, Metsähallitus ei tilastoi poikkeusluvilla tapahtuvaa petojen poistamista. Suunnittelualueella paimentavat poromäärät vuodenajoittain -tieto on vain paliskuntien hallussa.	
Esitämme, että HKS:aa tulisi ensisijaisesti tarkastella luonnonarvojen näkökulmasta. Suunnittelua ohjaavat nyt taloudelliset seikat, eikä luonnonarvoille anneta sitä merkitystä, joka niille luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain mukaan on annettava.	Arvo- ja uhatarkastelussa on otettu huomioon luonnonarvojen näkökulma.	Ok.
Käsittelemättä on jäenty alueen eliömaantieteellinen historia ja lajien sukupuutto. Suunnittelualue sijoittuu Sompion Lapin ja Inarin Lapin eliömaantieteellisten alueiden rajalle. Nämä alueet poikkeavat toisistaan eliöstöltään ja lisäksi lajien sukupuutot ovat kohdelleet alueita lähihistoriassa hienman eri tavoilla. Sukupuutot ovat välistömästi yhteydessä alueen käyttöön ja suunnitelmiin.		Ok.
Esitämme, että HKS:aan on lisättävä osio alueen eläimistöstä ja niiden historiasta ja sukupuutosta, sekä esitykset toimista tilanteen ennallistamiseksi. Suunnittelualueella merkittäviä eliölajeja on sukupuutossa ja tilanteen korjaamiseen tähtäävät toimet puuttuvat suunnitelmasta. Erityisesti haluamme kiinnittää huomioteanne seuraaviin alueen käyttöön ja suunnittelun eniten vaikuttaviin eläimiin, jotka tulee Lapin Luonnonsuojelupiiri ry:n mielestä lisätä suunnitelmiin: (susit, metsäapeura, euroopanmajava, naali, ilves, ahma, karhu, hirvi, saukko, lohi, ankerias, pikkunahkiainen, idännahkianen, nieriä, mäyrä ja vieraslajit poro, puronieriä, minkki, metsäkauris, villisika, supikoira).	Hoito- ja käytösuunnitelma sisältää kehittämisehdotuksena selvityksen tekemisen euroopanmajavan palauttamisesta. Puronieriä torjutaan aktiivisesti (hoito- ja käytösuunnitelma). Lajikohtaisissa hoitosuunnitelmissa otetaan kantaa eri lajien hoitoon ja suojeleuun.	Ei muutosta.
Yleisesti ottaen suunnittelualueen lajistosta (esimerkiksi nahkiaiset, majava ja metsäapeura) on tutkimustietoa liian vähän. HKS:aan tulee lisätä resurssuja tutkimukseen ja luontopalveluiden ennallistamishankkeiden käyttöön.	Suunnitelmaa tukeva arvio.	Ei muutosta.
Suunnitelmaan on kirjattava Kemihaaran erämaa-alueen metsien lisäksi soidensuojelualueiden reumatien suojeelu ja niiden linnuston tarkkailuohjelma silmällä pitäen ne lajit, joiden vuoksi suot on	Suunnitelman tarkastelu on riittävä.	Ei muutosta.

	<p>suojeltu. Erityisesti on seurattava seuraavia lajeja: kanahaukka, palokärki, metsähanhhi ja uivelo, jotka ovat riippuvaisia vanhoista soiden reunametsistä ja niissä olevista kolopuista.</p>		
Suomen Latu	<p>Kansallispuiosten palveluita jäsentää ajatus sisääntuloportteista. Tärkeimpien sisääntuloporttien yhteyteen rakennetaan parhaat päiväretkipalvelut ja niiden kautta pääsee pidemmille reiteille sekä erämaahan. Suomen Latu ehdottaa, että Urho Kekkosen kansallispiston sisääntuloportteina olisivat Saariselkä, Kilopää ja Tankavaara ja että tämä kirjoitettaisiin näkyviin myös hoito- ja käyttösuunnitelmaan.</p> <p>Suosituimpien sisääntuloporttien tärkeimpiä palveluita ovat opasteet valtateiltä, toimivat parkkipaikat, hyvät päiväretkimahdollisuudet, opastetut reitit, vesipiste sekä vähintään katos ja penkki vaatteidenvaihtoa varten.</p> <p>UK-puiston hiljaisempi, pidemmän matkan vaeltajia palveleva sisääntuloportti, voisi olla Kemihaarassa tai Savukoskella. Lähtöpisteessä tulisi olla vähintään lähtöopasteet, vesipiste ja katoksellinen penkki varusteiden vaihtoa tai huoltoa varten. Kemihaarassa yrittää tarjoaa palveluja jo nyt.</p>	<p>Esitetyt toimet voivat olla osa tulevaa opastuksen kehittämistä.</p>	Ei muutosta.
	<p>Jos UK-puiston kävijämäärää halutaan lisätä, on tärkeää panostaa reitteihin. Sisääntuloporttien yhteydessä olevat lyhyet, muutaman tunnin mittaiseen käyntiin sopivat helpot ympyräreitit ovat käytettyimiä reittejä, ja niiden palveluista tulee huolehtia. Saariselän alueen palveluihin suunniteltu uusi esteetön tulipaikka on hieno ajatus, koska se huomioi myös ikääntyvät asiakkaat.</p>	<p>Suunnitelmaa tukeva arvio.</p>	Ei muutosta.
	<p>Tällä hetkellä UK-puistossa on hyvin vähän opastettuja ja merkittyjä reittejä. Alueella on kuitenkin jo olemassa merkitsemätön reittiverkosto. Suomen Ladun näkemyksen mukaan UK-puistoon tarvitaan vaeltajille merkittyjä, useamman päivän vaelluksen mittaisia ympyräreittejä, koska sellaisille on sekä koti- että ulkomaista kysyntää, mutta niiden tarjonta koko maan kansallispistoissa on vähäistä.</p>		Ei muutosta.
	<p>Suomen Latu esittää, että reittisuunnittelussa painostettaisiin rengasreitteihin, koska ne ovat retkei-</p>		Ei muutosta.

	<p>lyretteinä huomattavasti houkuttelevampia ja käytettympää kuin janareitit. Ympyräreitti ei aiheuta tarpeonta ajelua puiston eri puolille ja sen saavutettavuus on parempi. Helppo saavutettavuus matalaa myös retkelle lähdön kynnystä. Merkityt ympyräreitit parantavat vaeltajien turvallisuutta ja vähentävät viranomaisten pelastustoimia.</p> <p>Suomen Latu esittää, että UK-puistoon merkittäisiin pitkä vaellusreitti esimerkiksi välille Kiilopää–Suomunruoktu–Luiro–Lankojärvi–Rautulampi–Kiilopää. Lisäksi merkityjä reittejä esitetään välille Kemihara–Kiilopää ja Rajajooseppi–Kiilopää.</p> <p>Suomen Latu toivoo, että Metsähallituksella olisi rohkeutta kokeilla kansallispuistossa, esimerkiksi juuri UK-puiston alueella, palvelevampaa, Norjan fjällstation-tyyppistä ratkaisua.... vetovoimaisten taulkopaiikkojen avulla esimerkiksi välille Kiilopää–Suomunruoktu–Tuiskukuru–Luiro–Lankojärvi–Kiilopää.</p> <p>Luulammelle on jo suunniteltu lakanamajoitusta, ja tämä tulisi tuoda esiin hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Luulampi sopisi hyvin myös isomman ryhmän telttailupaikaksi.</p> <p>Voimassa oleva luonnon suojeleulaki (5 luku 36 §) kielää rajoittamasta jokamiehenoikeuden käyttöä, ellei siihen ole lakiin nojautuvaa perustetta. Saman lain 3 luku 18 §:ssä säädetetään liikkumisen rajoittamisesta luonnon suojelealueella. ... Suomen Ladun näkemyksen mukaan UK-puiston hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattu maastopyöräilyn rajoittaminen merkitylle reiteille ja erikseen osoittuille urille ei ole mahdollista.</p> <p>Suomen Ladun näkemyksen mukaan hoito- ja käyttösuunnitelmaan kirjattu maastopyöräilyn rajoittaminen ei ole valtakunnallisten suojelealueiden hoidon ja käytön periaatteiden mukainen.</p> <p>Hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ole myöskään määritely, mitä Metsähallitus tarkoittaa merkityllä reitillä. Luetaanko merkityksi reitiksi esimerkiksi vakiintunut selkeä polkureitti, jossa on risteyskohdissa viitoitus, vaikka koko matkalla ei olisi esim. maalimerkintöjä? Riittääkö, että merkity reitti on merkity kartalle vai edellyttääkö se myös risteysopasteita?</p>		
			Ei muutosta.
	<p>Suunnitelman mukaan tämänkaltainen toimintamalli on mahdollinen, jos toteutukseen löydetään toimiva ratkaisu.</p>	<p>Suunnitelman mukaan tämänkaltainen toimintamalli on mahdollinen, jos toteutukseen löydetään toimiva ratkaisu.</p>	Ei muutosta.
	<p>Luulammen alue on ongelmallinen lisärakentamisen kannalta, koska lammen lähiympäristössä on laaja muinaisjäännösalue, joka jo nyt on erittäin kulunut mm. retkeilykäytön takia ja vaarassa tuhoutua.</p>	<p>Luulammen alue on ongelmallinen lisärakentamisen kannalta, koska lammen lähiympäristössä on laaja muinaisjäännösalue, joka jo nyt on erittäin kulunut mm. retkeilykäytön takia ja vaarassa tuhoutua.</p>	Ei muutosta.
	<p>Suunnitelman maastopyöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksena eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista.</p> <p>Asetus Urho Kekkosen kansallispuistosta (4.3.1983/229) 3 §: Järjestyssäennössä voidaan kielää tai rajoittaa liikkuminen ja telttalu kansallispuistossa määrätystä osissa.</p>	<p>Suunnitelman maastopyöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksena eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista.</p> <p>Asetus Urho Kekkosen kansallispuistosta (4.3.1983/229) 3 §: Järjestyssäennössä voidaan kielää tai rajoittaa liikkuminen ja telttalu kansallispuistossa määrätystä osissa.</p>	Ei muutosta.
	<p>Merkityn reitin määritelmä tulee selkeyttää kaikille liikkujille.</p> <p>Puutolpat reitin varrella siten, että tolpalta tolpalle on näköyhteys, on merkity reitti.</p>	<p>Merkityn reitin määritelmä tulee selkeyttää kaikille liikkujille.</p> <p>Puutolpat reitin varrella siten, että tolpalta tolpalle on näköyhteys, on merkity reitti.</p>	Ei muutosta.

	Mikäli hoito-ja käyttösuunnitelmaan kuitenkin jätetään ”merkitty reitti” kriteeriksi maastryöräilyn sallimiselle, tulee selkeästi määritellä se, mitä taroitetaan merkityllä reitillä.		
	Lajina maastryöräilyä palvelevat parhaiten pidemmät, ympyrän malliset reitit. Suomen Latu esittää Kiilopää–Rautulampi–Luulampi–Kiilopää/Saariselkä-reitin lisäksi pyöräreittiä ainakin välille Kiilopää–Suomunruoktu–Luiro–Hammaskuru–Anteri–Rajajooseppi, mikäli tästä ei käsitetä sellaiseksi merkityksi reitiksi, jolla pyöräily olisi hoito-ja käyttösuunnitelman luonnonksen mukaan sallittua. Hammaskurusta eteenpäin on vanha, kovapohjainen rakennettu tukkitie, jota ajetaan paljon mönkijöilläkin, ja Suomunruoktu–Luiro–Hammaskuru-väillä pyöräily voitaisiin tarvittaessa johdattaa huoltouria pitkin. Pyöräilylle sopiva ympyräreitti olisi myös Kiilopää.	Suunnitelman maastryöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksena eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista.	Ei muutosta.
	Suomen Latu toivoo, että yhteiskäytössä olevilla reiteillä tiedotetaan liikkujia esimerkiksi opastein tai merkein reitin usean lajin yhteiskäytöstä. Tietoisuus muulla tavoin reitillä liikkuvista olisi omiaan lisäämään turvallisuutta ja suvaitsevaisuutta eri tavoin liikkuvien väillä.		Ok.
	Suomen Latu ei näe perustetta pyöräilyn kielämiselle huoltourilla, moottorikelkkareiteillä tai kantavan hangen aikaan muuallakin. Ainakaan talviaikainen pyöräily ei uhkaa luontoarvoja, joten sen rajoittaminen luonnonsuojelulain 36 §:n perusteella ei ole mahdollista. Linniston suojeleluun liittyviä rajoitusosia ei puistossa ole.	Aiheellinen kommentti. Talvipyöräily on mahdollista huollettuja latuja lukuun ottamatta koko suunnittelalueella.	Muutos.
	Ajatus mobiiliopastuksesta on hyvä kohteilla, jotka ovat päiväkävijöiden saavutettavissa. Puhelimien akkujen kestävyys ja datayhteyksien hitaus ovat helposti esteenä mobiiliopasteiden käytölle.		Ok.
	Suomen Latu esittää, että myös jo sovittu UK-puiston alueelle tuleva geokätköverkosto kirjoitetaan näkyviin hoito- ja käyttösuunnitelmaan.	Täydennetty suunnitelmaan.	Muutos.
	Suomen Latu esittää myös lyhyiden talvikävelyreittien lisäämistä etenkin sisääntuloportien yhteyteen.	Otetaan huomioon puiston tulevissa kehittämistoimissa.	Ei muutosta.
	Tulentekoon liittyvien ohjeiden ja sääntöjen tulisi olla mahdollisimman selkeät ja yhdennäköiset	Metsähallituksen luontopalveluilla on tulenteekoon yleislinjaus, jossa etelän ja pohjoisen käytännöt ovat erilaiset.	Ei muutosta.

	<p>koko maassa. Myös koirien kanssa kansallispuistossa toimiminen tulisi opastaa paikan päälläkin mahdollisimman selkeästi.</p> <p>Ulkomaisten matkailijoiden opastus tuvilla ja kansallispuistossa etenkin talviolosuhteissa tulisi olla hyvin hoidettu. Se on omiaan vähentämään häiriöitä tuvilla ja pelastuslaitoksen turhia hälytyksiä.</p> <p>Luontomatkailun näkökulmasta on tärkeää sallia matkailuyrittäjien virkistyskäytöön liittyvät huoltoajot joissain tapauksissa.</p> <p>Yksittäisenä asiana tupien paloturvallisuutta voitaisiin huomattavasti parantaa tupiin sijoitetuilla, palon kestävillä kyntilän- ja trangianalusilla.</p>	<p>Muut esitettyt toimet voivat olla osa tulevaa opastuksen kehittämistä.</p> <p>Esitetty toimet voivat olla osa tulevaa opastuksen kehittämistä.</p> <p>Suunnitelmaa tukeva arvio.</p> <p>Hyvä huomio, toteutetaan.</p>	
Saamelaismuseo Siida	Useita tarkennusesityksiä.	Tietoja tarkennettu lapinkylien, eräkäynnin, henkilöhistorian ja inventointilaitteen osalta. Arkeologilla kohteilla tarkoitetaan suunnitelmassa kaikkia ihmisen toiminusta syntyneitä jäännöksiä, jotka ajoittuvat esihistorialliselta ajalta 1960-luvulle. Osa näistä on muinaisjäännöskohteita, osa ei. Siten myös sota-historialiset kohteet sisältynyt arkeologiin kohteisiin. Ko. määritelmää ei muuteta.	Muutettu.
Lapin riistakeskus	...Vaikka erätaloudelle ja metsästysjärjestelyille on luonnoksessa kirjoitettu oma erillinen osionsa, silti silmiinpistävästi luonnoksessa huomio kiinnitetti siihen, että metsästystä ei ole juurikaan sanallisesti tai muutenkaan huomioitu matkailua, eränkäynti ja luonnon virkistyskäytöä käsittelevien kappaleiden yhteydessä. Suomen riistakeskus haluaa tässä yhteydessä korostaa, että metsästys on nimenomaan ja mitä suurimmassa määrin eränkäyntiä, (perhe)matkailua ja siten aluetaloutta kasvattava sekä useiden nykytutkimusten valossa yksi keskeisimmistä luonnon virkistyskäytömuodosta.	<p>Suunnitelman rakenteesta johtuen eräasioiden kuuden myös luonnon virkistyskäytön ja luonnon suojeleluun asiat esitetään omissa luvuissaan.</p> <p>Suunnitelma ei vaikuta suunnittelualueen kunnissa asuvien metsästysoikeuksiin. Alueet ovat kuntalaisille merkittäviä perinteisiä pyntitalouita, joilla on suuri merkitys paikallisen eränkäyntikulttuurin säilymiselle. Alueen perinteisen eränkäyntikulttuurin säilymistä voi uhata paikallisyväestön ikääntyminen ja muuttoliike kasvukeskuksiin. Nykysäädöksillä Met-sähallitus ei voi tarjota metsästysmahdollisuuksia kansallispuistoon suunnittelualueen kuntien ulkopuolella asuville.</p>	Ei muutosta.
Vuotson kyläyhdistys	Kyseenalaistamme maastopyöräilyn sallimisen kansallispuistossa, koska kokemuksesta tiedämme, että kansallispuistossa pyöräillään luvattomasti. Maastopyöräiliöt eivät piittaa kansallispuiston järjestyssäännoista, vaikka tietävät kyllä, että alueella ei ole sallittua pyöräillä. Vaarana on, että maastossa pyöräily lisääntyy, jos reitit osoitetaan maastopyöräilylle. Nykyiselläkin valvonta on	Suunnitelman maastopyöräilyä koskevat linjaukset ovat tuloksen eri tahojen osin ristiriitaisista toiveista.	Ei muutosta.

	puutteellista, kuinka voidaan estää maastopyöräily reittien ulkopuolella?		
	Moottorikelkka- ja koiravaljakkoreittilupia myönnettäessä tulee ottaa huomioon paikalliset luontaiselinkeinot.	Otetaan huomioon.	Ei muutosta.
Keminkylän ja Sompion lapinky-läyhdistys	<p>Historia- ja taustaosuudessa alueen poronhoidon historia on kirjoitettu liiksi suurporonhoidon kannalta, jätetty vähäporoinen pyyntikulttuuri huomioimatta riittävällä painoarvolla. Poronhoito ei ole ollut pelkästään suurporonhoitoa, vaan alueella ollut metsäsaamelaisen harjoittamaa vähäporoista pyyntikulttuuria. Sittemmin peuranpyynti muuttui nykyisenkaltaiseksi poronhoidoksi suurporonhoidon tultua alueelle 1800-luvun puolivälin jälkeen. (J. J. Kortesalmi, Pohjois-Vienan poronhoito & A. Kehusmaa, S. Onnela, Suur-Sodankylän historiaa).</p> <p>Porojen hihnavasotus on jänyt mainitsematta, vaikka se on ominaista tälle alueelle, (Marjatta Hannula, Porojen hihnavasotusperinne). Luonnoksessa on korostettu 1850-luvulla alueelle tulleutta poronhoitoa ja väestöä, alkuperäinen metsäsaamelainen väestö on väitetty kuolleen ("alueella muinoin asuneet"), mikä on loukkaus meitä kohtaan.</p> <p>Alkuperäiskansamääritelmä on väärä ja liian suppea luonnoksessa. Entisten Sompion ja Kemikylän Lapinkylien alueella asuu edelleen metsäsaamelaisia, polveutuvat alueella pitkään asuneista lappalaisista ja harjoittavat edelleen katkeamattomasti esivanhemmiltaan perimiään lappalaiselinkeinojaan. Tämä kansa ei ole kuollut tai väistynyt uudisasutuksen myötä eikä ole luovuttanut mitään oikeuksiaan ja omistuksiaan pois.</p> <p>ILO-sopimuksessa on hyvin määritelty kohde ja alkuperäiskansa. Stereotypiaa saamelaisuudesta ei saa jatkaa tässä suunnitelmassa.</p> <p>Lapin paliskunnan ja Kemin-Sompion paliskunnan poronhoito ei eroa mitenkään toisistaan, vain aita on välissä.</p> <p>Tekeillä oleva käyttösuunnitelma näyttää tukevan Lapin paliskunnan poronhoitoa, ja romuttavan Kemin-Sompion poronhoitoa.</p>	<p>Epäselvyyttä aiheuttavaa kappalejakoa muutettu. Tietoja tarkennettu peuranpyynnin osalta.</p>	Muutettu.

	<p>Luonnoksessa on erillinen kirjoitus saamelaisesta poronhoidosta, jossa on vanhaa ja jo kumottua tietoa. Mm. korvamerkkijärjestelmä on ollut joka puolella käytössä missä poronhoitoa on ollut, mm. Siperiassa. (J. J. Kortesalmi Pohjois-Vienan poronhoito). Poronhoidon sanasto ei ole pelkästään suurporonhoidon sanastoa, edelleen käytössä on vanhasta kemin saunaesta poronhoitosanastoa. Luonnoksessa annetaan virheellisesti viitteinä, että porosaamelaisuus on ainoa saamelaisuuden muoto UK-kansallispuiston alueella. Lisäksi maininta, että paimentolaisporonhoito vaatii aivan erilaisen ammattitaidon kuin tarhausporonhoito, ei ole relevantti tässä suunnitelmassa.</p> <p>Luonnoksessa tulee korvata saamelaisalue erityistä poronhoitoa koskevaksi alueeksi. Luonnoksessa on mainittu 65 % alueesta saamelaisen kotiseutualueeksi, mutta ei ole mainittu, kuinka monta % kuuluu erityisesti poronhoitoon tarkoitettuun alueeseen.</p> <p>Saamelaisalue ei perustu oikeushistoriaan mm. ILO-sopimukseen viitaten sekä 1960-luvulla tehtyyn suppeaan saamelaiskyselyyn, (K. Nickul). Em. saamelaiskysely-opinnäytetyö ei ole oikeudellisesti kestävä eikä kattava, tämä opinnäytetyö on johtanut syrjivään saamelaispolitiikkaan ja sitä ei pidä tässä suunnitelmassa hyväksyä. UK-puiston alueella on porosaamelaisen lisäksi metsäsaamelaisia ja inarin saamelaisia. Maaherra Asko Oinas sanoo muistelmakirjassaan, että K. Nickulin opinnäytetyön pohjalta muodostettu saamelaisen kotiseutualue otettiin käyttöön "paremman puuteessa".</p> <p>Nykyisin on käytettävissä paljon tutkimuksia aiheesta, jotka osittavat vanhemmat selvitykset yms. suppeiksi ja stereotyppisiksi. Myös Akwé: Kon -työryhmään pitää ehdottomasti Kemin-Somppion saada edustus, saamelaiskärjät elvät edusta nykyisellään metsäsaamelaisia, valtuusta ei ole annettu.</p>	<p>Saamelainen poronhoito määritellään yleisesti, ei erityisesti suunnittelualuetta koskien.</p>	Ei muutosta.
	<p>Suunnittelussa noudatetaan vakiintuneita käytäntöjä.</p>	<p>Ei muutosta.</p>	
	<p>Suomessa Akwé: Kon -ohjeet on tarkoitettu sovellettavaksi saamelaisen kotiseutualueella toteuttavien sellaisten hankkeiden ja suunnitelmien kulttuuri-, ympäristö- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa, jotka voivat vaikuttaa saamelaiskulttuuriin, -elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön. Ohjeita sovelletaan saamelaiskärjien sekä kolta-alueella yhdessä kolttien kyläkokouksen kanssa.</p>	<p>Ei muutosta.</p>	

	<p>Luonnoksessa on listattu joitakin muinaismuistoja ja esi- ja kulttuurihistoriallisia kohteita. Savukosken kunnan alueella olevat asuinkentät on jätetty tutkimatta.</p>	<p>Luonnoksessa todetaan, että koko suunnitelma-aluetta ei ole inventoitu. Taulukossa on ilmoitettu kaikien tunnettujen kohteiden lukumäärät ja tekstiin kirjoitettu tiivistelmä. Inventoinneissa on painotettu alueita, jotka ovat intensiivisimmässä käytössä mm. retkeilyssä, koska näillä alueilla olevat kohteet ovat eniten tuhoutumisvaarassa. Savukosken puolelta on inventoitu Nuorttijoen alue v. 2013 sekä kartoitettu pyyntikuoppia 1990-luvulla. Nuorttijoelta ei inventoinnissa löydetty yhtään kenttää. Tietoja valtion maiden kulttuuriperintökohteista, jotka eivät vielä ole Metsähallituksen tiedossa, voi lähetä Lapin luontopalvelujen kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijalle.</p>	Ei muutosta.
	<p>UK-kansallispuiston tulee ottaa tiukempi kanta Soklin kaivosta vastaan, koska se romuttaa puiston alkuperäistä tarkoitusta, aiheuttaa paineita puiston alueelle ja kaivoksen vaikutukset puistoon ovat merkittävät, mm. vesistöjen saastuminen, ilman kautta kulkeutuvat saasteet, melu, poronhoidon laidunnuspaine lisääntyy puistoon jne.</p>	<p>Suunnitelman kirjaus mahdollisesta Soklin kaivoksesta on riittävä.</p>	Ei muutosta.
	<p>UK-kansallispuistoa perustettaessa on sovittu kompensaatiot kunnille, nämä lupaukset eivät ole toteutuneet. Näitä kompensaatioita tulee pitää yllä. Puiston alueita tulee kehittää samassa suhteessa, mitä alun perin laskettiin kullekin alueelle kohdistuvan, eli kunnittain.</p>		Ok.
	<p>UK-kansallispuiston tarkoitus on turvata saamelaiskulttuuria ja poronhoitoa. Siksi näiden tahojen edustajilla tulee olla enemmän painoarvoa kuin esim. matkailulla. Poronhoito tarvitsee tilaa, ja vaikka jollakin alueella ei ole poroja se voi olla tärkeä puskuri, eli suojaavyöhky, jossa taataan hiljaisuus ja erämaisuus.</p>		Ok.
	<p>Lopuksi suunnitelmassa tulee ottaa huomioon tärkeimpänä luontaistalous, eli paikallisten ihmisten, metsä- ja porosaamelaisten oikeus käyttää luontoa perinteiseen tapaan.</p>		Ei muutosta.
Vuohču Sámiid Searsi rs. (Vuotson saamelaisseura)	<p>Päämäärien asettelussa ei ole otettu lähtökohdaksi kansallispuiston perustamissääädöksiä, joista yksi on poronhoidon edellytysten säilyttäminen. Kehittämismahdollisuudet painottuvat vahasti luontomatkailun toimintaedellytysten kehittämi-</p>	<p>Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.</p>	Muutettu.

	<p>seen kansainväliselle tasolle. Yhdeksi päämääräksi tulee lisätä <i>Poronhoidon edellytysten turvaaminen ja laidunrauhan turvaaminen</i>. Perustamistarkoitus s.</p>		
	<p>Urho Kekkosen kansallispuiston suojelutarkoituksesta ei mainita poronhoidon edellytysten säilyttämistä sen perustamissäädöksen mukaisesti, ja se tulee lisätä tekstiin. Kemihaaran erämaa-alue ei ole saamelaisten kotiseutualueella.</p>	<p>Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.</p> <p>Erämaa-alueiden perustamissäädöksessä mainitaan mm. saamelaiskulttuurin turvaaminen, vaikka osa erämaa-alueista sijaitsee saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella.</p>	Ok.
	<p>Kyseinen kappale antaa väärän kuvan kansallispuiston käytöstä laidunalueena ja sen kuluttavasta merkityksestä tunturikoivikolle ja -kankaille. Kansallispuiston tunturialue on Lapin paliskunnan talvilaidunaluetta, eikä alueelle ei kohdistu kesäkaista laidunnusta, joka kuluttaisi tunturikankaita ja koivikoita. Laidunnusta ohjataan laidunkiertoadalla.</p>	<p>Kappaletta 4 on tarkennettu.</p>	Muutettu.
	<p>Rakennushistorian osalta puuttuu maininta poronhoitajien asutuksesta Luojärvellä ja Kiilopäälä, joissa on useita kotaraunioita. Samoin Tinkiaavan niitytalojen rauniot puuttuvat. Reittien osalta mainitaan Ruijanpolku, josta on hyvä käyttää valintana Ruijanpolku-nimistä läpi tekstin. 3</p> <p>Kopsusjärven reitti puuttuu. Henkilöhistoria ei huomioi paikallista saamelaishistoriaa lainkaan. Esim. paikannimistö kertoo alueella vaikuttaneista henkilöistä ja tapahtumista.</p>	<p>Epäselvää kappaletjakoa selkiytetään ja tietoja täydennetään. Rakennusperintöosan on tarkoitus kuvata nykyisin luontopalvelujen hallinnassa olevia ehditä rakennuksia. Kotarauniot ja muut rakennusten jäännökset sisältyvät arkeologisiin kohteisiin. Koko suunnitelma-alueella ei ole tehty kulttuuriperintöinventointia, joten kaikkia kohteita ei tunneta. Tietoja valtion maiden kulttuuriperintökohteista, jotka eivät vielä ole Metsähallituksen tiedossa, voi lähettää Lapin luontopalvelujen kulttuuriperinnön erikoissuunnittelijalle.</p> <p>Lisätään tekstiin Kopsusjärven reitti. Käytetään Ruijanpolusta nimistä Ruijanpolku.</p> <p>Henkilöhistoriaan on lisätty joitakin tiedossa olevia henkilöitä. Metsähallituksella ei kuitenkaan ole tässä yhteydessä mahdollisuutta tehdä paikannimistöön pohjautuvaa selvitystä alueella vaikuttaneista henkilöistä. Suunnitelma sisältää saamenkielisen paikannimiselvityksen.</p>	Muutettu.
	<p>6. Kulttuuriperintö / Saamelaiskulttuuri s. 26 Vuohču Sámiid Searsi lausuu:</p>	<p>Kyseisessä osassa on tarkoitus kuvata lyhyesti saamelaiskulttuurin historiaa ja kulttuuriperintöä, ei nykytilannetta. Muusta kulttuuriperinnöstä irrotettu</p>	Muutettu.

	<p>Kuvaus painottuu historiaan. Kuvauksesta puuttuu nykytilanne. Kyseinen teksti antaa kuvan, että saamelaiskulttuuri on menneisyyttä mutta ei nykypäivää. Tekstiin tulee lisätä nykytilanteen kuvaksen lisäksi myös saamelaisten harjoittamat perinteiset elinkeinot.</p> <p>Kopsusjärvi ja Luirojärvi ovat olleet paikallisille perinteisesti tärkeitä kalastusalueita. Tekojärvien myötä järvien luontainen kalakanta on muuttunut ja rosakala on vallannut järvet, erityisesti Kopsusjärvessä. Tavoitteena tulee olla luontaisen kalakannan säilyttäminen ja laatia tarvittavat kalaviesien hoitosuunnitelmat rosakalan poistamiseksi.</p> <p>Hoito- ja käytös suunnitelmassa on huomioitu metsästys ja kalastus mutta ei saamelaisten luontaiselinkeinoihin kuuluvalta monipuolista keräilyä. Se tulee lisätä yhtenä luonnonvarojen käytön muoton.</p> <p>Ehdotus kuvaustekstiksi: <i>Luontaistalous kuuluu edelleen tärkeänä osana saamelaisten ravinnon ja raaka-aineiden hankintaan. Vaikka luonnonantimia ei kerättäisi kääni myyntiin, marjastuksen kuten myös kalastuksen kotitarvekäyttö on erittäin merkittävä alueen talouksille. Marjoja kerätään myös myyntiin, ja hyvinä marjavuosina sen taloudellinen merkitys voi olla hyvin suurta. Saamelaisilla on omat, perinteiset sukujen käytössä olevat keräilyalueensa, joista kerätään hillaa, puolukkaa ja mustikkaa. Muiden sukujen alueille ei perinteistä mennä.</i></p> <p>Esitys Lapin paliskunnan nykyporohoidon kuvaukseksi:</p> <p><i>Saamelaisalueen paliskunnat eroavat toisistaan eri tavoin. Alueiden eroavaisuuksien takia jokaisessa paliskunnassa on omat poronhoitotavat ja poronhoitokulttuuri. Paliskuntien sisällä voi olla myös erilaisia poronhoitotapoja. Näin myös Lapin paliskunnassa on oma, alueen olosuhteisiin sopeutunut variaatio saamelaista poronhoidosta. Lapin paliskunnan alueelle rakennettiin 1960-luvun lopulla Porttipahdan ja Lokan tekoaltaat, jotka ovat Länsi-Euroopan suurimmat tekoaltaat. Paliskunta menetti tuolloin 11 % laitumistaan veden</i></p>	<p>kappale aiheuttaa epäselvyyksiä, joten saamelaista kulttuuriperintöä koskevat tiedot liitettiin muuhun alueen kulttuuriperinnön kuvaukseen.</p>	
			Ok.
		<p>Saamelaiskäsityöperinteeseen liittyvä lupakäytäntö on kuvattu luvussa 17.</p>	Ei muutosta.
		<p>Esitys Lapin paliskunnan nykyporohoidon kuvaukseksi on liitetty suunnitelmaan.</p> <p>Porotalouden nykytilaa koskevat yleistekstit ovat Paliskuntain yhdistyksen aiempiin hoito- ja käytös suunnitelmiin antamia tekstejä.</p> <p>Saamelainen poronhoito -kappaletta on tarkennettu. Teksti on Akwé: Kon -työn tuottamaa.</p>	Muutos.

<p><i>alle ja siten pois poronhoitokäytöstä. Aluementykset kohdistuvat sekä laitumiin että asutukseen, sen seurauksena perinteinen tokkakuntajärjestelmä murentui ja siirryttiin paimentamaan ns. paliksen tokkana. Aluemenetykset, voimaperäinen metsätalous ja matkailu ovat vaikuttaneet Lapin paliskunnan poronhoitoon ja paliskunta on joutunut sopeuttamaan poronhoitoaan muuttuneisiin olosuhteisiin monin eri tavoin. Koska muut maankäyttömuodot pirstovat pienentynytä paliskuntaa, niin laajat yhtenäiset alueet ovat yhä tärkeämpää. Urho Kekkosen kansallispuistossa on Lapin paliskunnan tärkeimmät talvilaidunalalueet. Lapin paliskunnassa ohjataan aktiivisesti laidunkertoja ja näin haetaan kestävyyttä elinkeinolle. Yhtenä keino on rakennettu laidunkertoitoja paliskunnan sisälle. Laajan, yhtenäisen ja hyväkuntoisen talvilaidunalueen merkitys on niin huomattava, että esim. tarvetta lisäruokinnalle Lapin paliskunnassa suunnittelualueella ei ole. Lapin paliskunta onkin Suomessa niitä harvoja paliskuntia, jossa porojen talvilaidunnus perustuu lähes täysin luonnonlaitumiin. Paliskunnassa vain suunnittelualueen ulkopuolella, Vuotson kanavan eteläpuolisella alueella, käytetään lisäruokintaa. Laidunten kestokyvyn vuoksi on äärimmäisen tärkeää, että porot laiduntavat paliskunnan eri puolilla suunnitellusti ja kontrolloidusti.</i></p> <p><i>Lapin paliskunnalle Kiilopään alue on ollut aiemmin tärkeä vasonta-alue, mutta lisääntyneen matkailun ja retkeilyn takia porot ovat siirtyneet vasonmaan rauhallisimille seuduille. Tällä hetkellä Kiilopään alue on merkittävä syys- ja talvilaidunaluetta. Vuomaselkä on Lapin paliskunnan pääerotuspaiska ja se sijaitsee lähellä Kopsusjärvi-Niilanpää aluetta. Erotusten jälkeen porot kulkevat alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan alueelle.</i></p>		
<p>Keskeiset arvot ja uhkat s. 53 Vuohču Sámiid Searvi lausuu: Arvot on jaettu neljään luokkaan: Luontoarvot, Kulttuuriarvot, Tutkimus- ja seurantamerkitys, Vir-</p>	<p>Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.</p>	

	<p>kistys- ja elinkeinokäytöö. Virkistys- ja elinkeinokäytöstä puuttuu kokonaan poronhoito, ja se tulee lisätä.</p> <p>1.1 Luontoarvot/Luontodirektiivin luontotyypit. Uhkakuvausena mainitaan "Laiduntaminen". Saamelaisporonhoito ylläpitää saamelaista kulttuuria: saamen kieltä, perinteistä tietoa ja luonnonkäytöä. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa poronhoidon laidunnuksen asettaminen uhaksi luontotyypeille luon kielteistä asennetta poronhoitoa kohtaan. Poronhoito kuuluu Urho Kekkosen kansallispuiston alueelle, soveltuu kansallispuiston tavoitteisiin ja poronhoitoa on harjoitettu alueella pitkään. Paliskunnan toiminta perustuu laiduntilan jatkuvaan seuraamiseen ja sen mukaiseen toimintaan. Esimerkiksi Raja-Joosepin alueen Lapin paliskunta rauhoitti noin kymmeneksi vuodeksi talviselta laiduntamiselta jälkiliikon elpymiseksi.</p> <p>1.5 Luontoarvot/Uhanalaiset kasvi- ja eläinlajit. Uhkakuvausena mainitaan "Suurpetojen luvaton tappaminen heikentää kantoja." Uhkaluokkana mainitaan "Muu tekijä: laiton metsästys". Asettamalla suurpetojen luvaton tappaminen uhaksi luodaan perusteetta kielteistä mielikuvaan saamelaisalueen poronhoidosta. Asetetun uhkan todeneräisyttä ei voida todentaa, viranomaisten epäilys ilman näyttöä (oikeustapauksia) ei ole riittävä peruste näin rajalle väitteenelle.</p> <p>2.3 Kulttuuriarvot / Saamelaiskulttuuri. Uhkakuvausena mainitaan "Uhkana saamelaiskulttuurin edellytysten heikkeneminen."</p> <p>Kohdassa jätetään auki, mikä edellytyksiä heikentää. Kohtaa on tarkennettava: <i>Saamelaiskulttuurin edellytysten heikkeneminen muun maankäytön vuoksi. "Mahdollisuutena vaikuttaa"</i> on lisättävä: <i>Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen kansallispuistossa muun maankäytön haitoilta</i>. Lisäksi kulttuuriarvoista puuttuu luonnon hyödyntäminen, joka tulee lisätä. Siihen kuuluvat metsästys, kalastus ja keräily.</p> <p>4.2 Virkistys- ja elinkeinokäytöö / Matkailun yritystoiminta. Uhkakuvausena mainitaan "Ei erityisiä uhkia, sen sijaan runsaasti kehittämismahdollisuuksia."</p>	<p>Uhkakuvausta on tarkennettu.</p>	<p>Muutettu.</p>
			Ei muutosta.
			Muutos.
			Ok.

	<p>Lian voimakas rakentaminen ja kehittäminen ovat itsessään uhka kansallispuiston perustamisperiaatteille ja luonolle. Jo rakennettu ns. lähialue on myös arvokasta luontoa. Kasvava matkailutoiminta voi vähentää koteen vetovoimaisuutta luontomatkailukohteena ja vähentää sen arvoa kansallispuistona.</p> <p>Päämäärä 6. / Saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen s. 59 Vuohču Sámiid Searsi lausuu: Kirjatut tavoitteet ovat hyviä, mutta saamelaiskulttuurin näkökulmasta tärkein puuttuu eli saamelaisen elinkeinojen (poronhoidon ja keräilyn) edellytysten turvaaminen ja niiden harjoittaminen alueella. Tämä tarkoittaa sitä, että kansallispuiston luontomatkailun kehittämisenä tulee huomioida poronhoito ja se tulee lisätä tavoitteeksi.</p>		
	<p>Kehittämismahdollisuudet / 6. Kulttuuriperintöiden tuotteistaminen luontomatkailussa s. 61 Tavoitteen mainitaan: "Kulttuuriperintötieto on helposti asiakkaan saavutettavissa mobiililaitteen avulla." Vuohču Sámiid Searsi lausuu: Alue ei sisällä ainoastaan yksittäisiä kulttuuriperintökohteita, vaan on itsessään saamelaista kulttuurimaisemaa. Paitsi alueen yksittäisissä kulttuuriperintökohteissa niin myös koko alueen osalta on tuotava esille sen paikallinen saamelaishistoria. Urho Kekkosen kansallispuisto on perustettu vuonna 1983 ja matkailu on nuorin kerros alueen käytössä. Kuitenkin kansallispuiston alue esitellään etupäässä retkeilyn ja kulkumiesten historian kautta. Paikallinen saamelaishistoria tulee huomioida mm. Tankavaaran luontokeskuksen näyttelyä uusittaessa. Lisäksi saamelaiskohteiden osalta on neuvoteltava saamelaisten kanssa, mitkä kohteet valitaan esiteltäviksi kohteiksi ja mitä niistä kerrotaan. Tämä liittyy laajempaan tutkimuseettiseen kysymykseen perinteisen tiedon käytöstä.</p>	<p>Porotalous on lisätty arvo- ja uhkatarkasteluun. Porotalous tarkastellaan erillisissä suunnitelman luvuissa 10b ja 17b.</p> <p>Hyvä kommentteja.</p>	<p>Ei muutosta.</p> <p>Ok.</p>
	<p>Poronhoidon toimenpiteet/Toimenpiteet ja käytännot s. 93 Vuohču Sámiid Searsi lausuu:</p>	<p>Tietoja tarkennettu.</p>	<p>Muutettu.</p>

	<p>Teksti keskittyy porojen ruokintaan. Kuitenkaan Lapin paliskunnassa suunnittelualueella ei käytetä lisäruokintaa, vaan poronhoito perustuu luonnonlaitumiin. Tämä tulee mainita tekstissä.</p> <p>Paikallinen yhteistyö s. 95 Vuohču Sámiid Searvi lausuu: Paikallisyhteistyötähona puuttuu Vuohču Sámiid Searvi rs, joka on ollut jo vuosia mm. Euroopan rakennusperintöpäivän järjestäjäkumppanina. Lisäksi Vuotson koulun kanssa tehdään vuosittain yhteistyötä.</p>		
	<p>Vuohču Sámiid Searvi rs:n mielestä maastoliikenneluvan myöntäminen hillan kuljetukseen luontaiselinkeinon harjoittajalle on hyvä käytäntö ja sitä tulee jatkaa.</p>	<p>Hyvä huomio. Lisätään.</p>	Ok.
	<p>Vuohču Sámiid Searvi rs:n mielestä saamenkielisen paikannimistöselvityksen teettäminen on hyvä esitys ja se tulee tehdä pikaisesti. Lisäksi tulee tukea saamenkielisten paikannimien käyttöön palauttamista.</p>	<p>Suunnitelmaa tukeva arvio.</p>	Ok.
	<p>Vuohču Sámiid Searvi rs yhtyy suunniteltujen matkailurytysten moottorijoneuvoille ja koiravaljakoille suunniteltujen reittiin osalta Lapin paliskunnan lausuntoon. Poronhoidon edellytysten turvaamiseksi paliskuntien näkemykset on vakavasti otettava huomioon. Kansallispuisto on perustettu porojen laidunalueille ja se on merkittävä paliskuntien toimintaympäristöä.</p>	<p>Neuvottelun (16.9.2014 Lapin, Kemi-Sompion ja Ivalon paliskunnat, Saariselkä-Kiilopää matkailuyrittäjät, Metsähallitus) perusteella Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän poronhoitoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilinpää tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reuna-alueelle, jossa on jo muutakin matkailutoiminta ja huoltoajoa. - Kopsusjärven reitille esitetään aikarajaa (15.3.). <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä välille Kakslauttanen–Niilinpää tunturialue. 	<p>Muutettu.</p>

	Lisäksi Vuohču Sámiid Searsi ri ehdottaa, että elinvoimaisen saamelaiskulttuurin turvaamiseksi Kiertämäjärvien verkkokalastuslupiin tulee määritellä kiintiö Vuotson kylän saamelaiselinkeinojen harjoittajille. Kiertämäjärvien alue on kyläläisten perinteistä kotitarvekalastuksen aluetta. Lisäksi olisi pohdittava, onko Kiertämäjärville myönnetty kalastuslupien määrä tällä hetkellä liian suuri kesävän kalakannan turvaamiseksi pitkällä tähäimellä.	Kalastusluvat myönnetään nykysäännösten mukaisesti yhdenvertaisuusperiaatteella, jossa saamelaiskulttuurin harjoittaminen on turvattu ja huomioitu. Kalastuksen määrä on kiintiöity kestävän käytön periaatteella ja sitä voidaan tarkistaa kiintiökausittain. Kiertämäjärvien nykyinen kalastus myönnettyjen lupon määrän ja saalispalautteiden perusteella on kestäväällä tasolla.	Ei muutosta.
Iivari Jouko	Hevosreitjejä Saariselän lähialueelle.	Lisätään Saariselän lähireitti hevosille soveltuvalaksi.	Muutos.
Virtanen Tiina	Matkailijoiden tuomista Niilinpään poroerospaikalle moottorikelkoilla ei pitäisi sallia. Saariselän matkailukeskuksen ympäristössä on kansallispuiston ulkopuolella useita puuttomia avotuntureita, jonne matkailijoita voidaan tuoda moottorajoneuvoilla maisemaa katselemaan. Niilinpään erotuspaikan palvelurakenteet eivät kestä edes nykyisiä kävijöitä, vaan polttopuut loppuvat, käymälä täytyy ääriään myöten ja kämpän ympäristöroskaantuu. Jos matkailuyrittäjät alkavat ajattaa paikalle turisteja, joiden ymmärrys retkeilyystä on vielä huterampaa kuin nykyisten päiväkävijöiden, kansallispuiston paraatipaikka uhkaa muuttua tunkioksi.		Ok.
	Moottorikelkkaliikenne puistossa ylipääätään pitäisi rajoittaa minimiin eli puiston ja poronhoitajien huoltoajoon, sillä juuri kansallispuiston erämainen hiljaisuus erottaa Saariselän muista pohjoisen matkailukeskuksista. Maaströöjtäjät, talvivaeltajat ja muut luonnossa liikkujat arvostavat nimenomaan sitä, että ympäröivää rauhaa ei riko moottorikelkojen pärinä, kuten esimerkiksi Levillä ja Yläksellä. Rauha ja hiljaisuus ovat yhä harvinainenkäyviä vetovoimatekijöitä, joita Saariselän ja UKK-puiston pitäisi vaalia ja kunnioittaa.		Ok.
	Moottorikelkoilla huollettuja talvivaelluksia kansallispuistoon ei pitäisi myöskään sallia paitsi edellisessä kappalessa kerrotuin perustein myös siksi, että erämaahan lähtemisen kynnyksen pitää pysyä korkeana. Jos syvälle erämaahan viedään kaupallisten intressien ja voiton tavoittelun takia ihmisiä, joilla ei ole edellytyksiä selvitä siellä omin		Ok.

	voimin, aiheutetaan pelastusviranomaisille ja yhteiskunnalle turhaa vaivaa ja ylimääräisiä kuluja. Lisääntyvät kävijämäärit kuumittavat myös palvelurakenteita eli auto- ja varaustupien poltopuuvaroja ja käymälöitä. Moottorikelkoilla huollettua hiihtovaellusreittejä voi rakentaa kansallispuiston ulkopuolelle, esimerkiksi Ivalojoelle.		
Suikkari Raimo	Metsästäjiä ja paikallisia valistettava ja autettava pääsemään susipelosta. Susi kuuluu luontoon.... Kuultava EU:n päätöksiä susiasiassa.		Ok.
Laajala Sonja	Minä Vaadin Suomeen monipuolista luontoa ja suurpedoille erikoisoikeudet elää valitsemillaan paikoilla, myös Urho Kekkosen kansallispuistossa. Vaadin, että koko kansa otetaan huomioon, kun tehdään suden "hoito" suunnitelmaa, ei vain marginalista harrasteryhää ja vaadin että maamme noudattaa EU:n säätämiä direktivejä.		Ok.
Karjalainen Minna	Susi on ekosysteemissä avainlaji ja lisäksi arvokas osa Suomen luontoa. Varmasti turistejakin kiinnostaa sudellinen kuin sudeton Suomi.		Ok.
Yrjänäinen Heikki	Nykypäivän ihmisen vähenevässä määrin osaa käsitellä autiokämpillä ja tulipaikoilla olevia perustyökaluja kuten sahoja ja kirveitä. Tätä uusavutto-mutta voisi myös jonkinlaisella yksinkertaisella valistuksella parantaa. Yksinkertainen kuvallinen ohje voisi olla tarpeen.	Ajatus otetaan huomioon jatkotyössä.	Ok.
Johansson Lasse	Turistien kuljetus moottorikelkan reessä on keskittävä vain länteen nelostien varteen. Lupa turistikuljetuksiin on poistettava Kemihaara-Korvatunturi-reitiltä. Ei minkäänlaista tupa- tai laavurakentamista Itä-kairan Rakitsalle! Eikä muuallekaan. Molokkiroskiksia ei enää lisää mihinkään autotuville. Luironjärven molokki poistettava. Tilalle riittävästi ohjeita omatoimiseen jätehuoltoon. Poltopuitten hakkuu puiston alueelta ehdottomasti kiellettävä. Kaasu ja poltopuut maksullisiksi.	Kemihaara-Korvatunturi-matkailupalvelureitti on vuoden 2001 hoito- ja käyttösuunnitelmassa ja myös tässä uudessa. Suunnitelmaan esitetyt uudet toiminnot (asiakkaiden rekikuljetus ja asiakkaiden koiravaljakkokuljetus) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hiihtotaidottomille matkailijoille mahdollisuuden päästää kokemaan tunturiuonto. Rakitsan retkeilyrakenteelle on tarve. Molokkeja ei lisätä, retkeilijöitä ohjataan roskatomaan retkeilyyn (eli tuomaan omat roskat pois). Koska jätettä kuitenkin kertyy jonkin verran, Molokit säilytetään kansallispuiston huoltoa varten.	Ei muutosta.

	<p>Poltopuut nuotiopaikoille ja tuville vain pitkinä rankoina. Ei enää valmiiksi pääkittyjä tai halottuja klapeja.</p> <p>Kaikkea moottoriliikennettä puistossa pyrittävä rajottamaan. Ilmaliiikenteelle täyskielto.</p> <p>Suunnitelmaan lisätään maininta, että puiston aluetta pyritään aktiivisesti kasvattamaan ja lisäämään sille ulkopuolisia suoavyöhykeitä, joissa maankäyttö ja metsätalous olisi rajoitettua.</p>	<p>Pääsääntöisesti poltopuita ei oteta puiston alueelta. Vain muutamille kohteille, minne kuljetus on äärimäisen vaikeaa, otetaan poltopuuta puistosta.</p> <p>Käyttömaksuja ei nykyisin peritä.</p> <p>Suunnitelmaan ei sisälly tavoite kansallispuiston laajentamisesta.</p>	
Haataja Antti	Nämä MH:n uudet raportointiformaatit ovat kenties huonoimpia, mitkä olen koskaan nähty.	Lomakemuoto on saanut sekä moitteita että kiitosta.	Ok.

Saamelaiskäräjät 14.8.2015	<p>Suunnitelmaehdotus toisi toteutuessaan uudenlaisia matkailun yritystoiminnan muotoja UK-kansalaispuistoon ja laajentaisi matkailun yritystoiminnan muita käyttömuotoja uusille alueille.</p> <p>Asiakkaiden rekikuljetusta moottorikelkoilla kolmelle alueelle ja koiravaljakkotoimintaa laajennetaan yhdelle uudelle alueelle.</p> <p>Nämä ehdotetut uudet toiminnot ja niiden laajennukset heikentävät saamelaiskäräjien käsitynksen mukaan saamelaisten perustuslaillista oikeutta ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.</p> <p>Näiden toimintojen haitalliset vaikutukset kohdistuvat erityisesti alueen saamelaiseen poronhoitoon suoraan ja yhden laajennuksen osalta myös saamelaisten perinteiseen kalastukseen välillisesti.</p> <p>Saamelaisten poronhoitoon kohdistuvien haitallisten vaikutusten kohdalla on huomattavaa, että kyseiset matkailutoimintojen laajennukset kohdistuvat kaikki Lapin paliskunnan alueeseen, jonka lailunalueet ovat jo pirstoutuneet ja kaventuneet merkittävästi muiden maankäytömuotojen johdosta.</p> <p>Ehdotetuista uusista asiakkaiden rekikuljetusreiteistä Kakslauttanen–Niilinpää ja Kakslauttanen–Kopsusjärvi sijaitsevat poronhoidon kannalta merkittävällä alueilla. Tämän alueen lähellä sijaitsee myös Lapin paliskunnan pääerotuspakka, joten porot kulkevat erotusten jälkeen alueen läpi ja osa poroista jää laiduntamaan Niilinpään ja Kopsusjärven alueelle. Kakslauttanen–Kopsusjärvi-reitille luvan myöntämisen takarajaksi asetettu 15.3. ei riitä poistamaan tämän reitin haittavaikutuksia saamelauskulttuurin harjoittamisedellytyksiin.</p>	<p>Suunnitelmaan esitettyt uudet toiminnot (asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetus Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue ja Tankavaara–Jorpulipää, asiakkaiden koiravaljakkokuljetus Tankavaara–Jorpulipää ja asiakkaiden moottorikelkkarekikuljetus Kakslauttanen–Kopsusjärvi 15.3. saakka) on suunniteltu toteutettavaksi siten, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa muulle maankäytölle mutta tarjoavat hihtotaidottomille matkailijoille mahdollisuuden päästä kokemaan tunturiluonto.</p> <p>Metsähallituksen esitys 29.5.2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä väliche Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue. <p>Metsähallituksen esitys 29.8.2016:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Metsähallitus poistaa suunnitelmasta esityksen koiravaljakkoreitistä väliche Tankavaara–Jorpulipää. <p>Metsähallitus on valinnut reitit siten, että ne haittavat mahdollisimman vähän poronhoitoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uudet reitit ovat pistoreittejä: meno ja paluu tapahtuvat samaa reittiä. - Kakslauttanen–Niilinpään tunturialue -reitti sijoittuu poronhoidon kannalta reunaalueelle, jossa on jo muutakin matkailutoimintaa ja huoltoajoa. - Matkailupalvelureitti Tankavaara–Kakslauttanen esitetään lakkautettavaksi (tämä rauhoittaa poronhoidon kannalta merkittävä alueen) 	Muutettu.
	<p>Ehdotettu Kakslauttanen–Kopsusjärvi-rekikuljetusreitti lisännee välillisesti merkittävästi Kopsusjärven alueen vesistöjen käytöä matkailukalastukseen talviaikana. Kopsusjärvi on ollut paikallisille perinteisesti tärkeä kalastusalue. Kopsusjärven alueen vesistöissä paikalliset harjoittavat edelleen kotitarvekalastusta muun muassa verkoilla ja alu-</p>	<p>Matkailukalastuksen vaiketus Kopsusjärven kalastoon ja muiden kalastustoimijoiden kalastusmahdolisuuteen arvioidaan vähäiseksi.</p>	Ei muutosta.

	eella harjoitetaan myös ammattikalastusta. Kilpailuvan matkailukalastuksen lisääminen Kopsusjärven alueen vesistöissä heikentää paikallisten saamelaisten edellytyksiä harjoittaa alueella omaa kulttuuriaan kalastuksen osalta.		
	<p>Saamelaiskäräjät haluaa lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että vaikka huollettuihin hiihtovaeluksiin myönnettävien maastoliikennelupien myötämisedellytyksiin hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei ehdoteta muutoksia, näiden lupien myöntämisen edellytykset ja myönnnettävien lupien määrä ohjeistetaan suunnitelmaehdotuksessa edelleen hyvin väljästi. Tämä mahdollistaa tällaisten maastoliikennelupien määrän kasvattamista luvista kuluiinkin vastaan viranhaltijan harkinnan mukaan. Saamelaiskäräjät onkin pannut huolestuneena merkille myönnetyjen maastoliikennelupien määrän kasvun viime vuosina ja sen myötä voimistuneet haitalliset vaikutukset saamelaiseen poronhoitoon.</p> <p>UK-kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa tulisi saamelaiskäräjien mielestä määritellä tarkemmin huollettujen hiihtovaellusten maastoliikennelupien myötämisedellytykset ja -määrät yhteisymmärryksessä alueen paliskuntien kanssa.</p>	<p>Hoito- ja käyttösuunnitelma linjaa huollettujen vaelusten perusperiaatteet. Metsähallitus yhdessä alueen toimijoiden kanssa tarkentaa linjaukset käytännön toimintatavaksi.</p>	Ei muutosta.
	<p>Saamelaiskäräjät haluaa muistuttaa, että Akwé: Kon -ohjeet edellyttävät, että suunnitelmiin ja hankkeiden laatimisen tulisi perustua alkuperäiskansojen tarpeisiin ja näkemyksiin. Suunnitelma luonnossi ei saamelaiskäräjien näkemyksen muukaan perustu saamelaisten tarpeisiin ja näkemyksiin, eikä Ivalon ja Lapin paliskuntien sekä saamelaiskäräjien Akwé: Kon -työryhmän näkemyksiä ole otettu asianmukaisesti huomioon suunnitelmaehdotuksen laadinnassa erityisesti edellä mainitutten täysin uusien rekikuljetusreittiin ja uuden koiravaljakkoitin kohdalla. Suunnitelmaehdotus ei sisällä Akwé: Kon -ohjeiden edellyttämää ympäristö-, sosiaalisten ja kulttuuristen vaikutusten arviointia riittävästi, vaikka suunnitelmaehdotuksen edellä mainituilla esityksillä olisi toteutuessaan merkittävä vaiketus alueen saamelaiskulttuuriin (erityisesti poronhoitoon ja kalastukseen).</p>	<p>Suunnitelman teon tukena toimi Akwé: Kon -ryhmä. Ryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Akwé: Kon -ryhmän johtopäätökset on esitetty suunnitelman lomakkeella 12 kohdassa Vaikutusten arvointi Päämäärä 6.</p>	Ei muutosta.

	<p>Saamelaiskäräjien Akwé: Kon -työryhmä on tuonut esiin saamelaiskulttuuriin kohdistuvat uhkatekijät ja uusien rekikuljetusreittien ja uuden koira-valjakkoitin haitalliset vaikutukset saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin. Lausunnonantajista myös alueen paliskunnat, Sodankylän kunta ja Vuohcu Sämiid Searsi rs. ovat nostaneet esille näitä uhkatekijöitä ja haitallisia vaikutuksia.</p> <p>Akwé: Kon -työryhmän ja em. lausunnonantajien huomioista huolimatta UK-kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaehdotuksessa ei ole tunnistettu näitä uhkatekijöitä (lomake 11, Keskeiset arvot ja uhat, kappale 2.3 Kulttuuriarvot: Saamelaiskulttuuri). Suunnitelmaehdotuksen osiossa Tavoitteen asettelu, lomake 12 Uhkatekijöiden torjuminen, vaikutusten arvointi ja seuranta.</p> <p>Päämäärä 7 sekä Kehittämismahdollisuus 2 kohdalla ehdotettujen uusien rekikuljetusreittien, uuden koira-valjakkoitin ja huollettujen hiihtovael-lusten haitallisia vaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamisedellytyksiin ei ole kirjattu suunnitelmaan. Mainitut saamelaiskulttuurin harjoittamis-edellystysten uhat ja niihin kohdistuvat haitalliset vaikutukset tulisi kirjata erityisesti lomakkeen 12 Vaikutusten arviointitaulukkoon Päämäärä 7 ja Kehittämismahdollisuus 2 kohdalle. Kulttuuristen vaikutusten arvioinnissa suunnitelmaehdotuk-sessa tulisi todeta suunnitelman vaikutukset mm. perinteiseen luonnonkäytöön, perinteisen tiedon, innovaatioiden ja käytäntöjen kunnioittamiseen, säilyttämiseen, suojelemiseen ja ylläpitämiseen, tapaoikeuteen, kieleen, arvoihin, luontosuh teeseen, sosiaaliseen järjestelmään, kulttuuriperinteeseen, aineelliseen kulttuuriperintöön, jolla on merkitystä yhteisölle, pyhiin paikkoihin ja maise-maan (Kansallinen artikla 8 (j)-työryhmä 2011: 33)'.</p>		
	<p>Suunnitelman teon tukena toimi Akwé: Kon -ryhmä. Ryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Akwé: Kon -ryhmän johtopäätökset on esitetty suunnitelman lo-makkeella 12 kohdassa Vaikutusten arvointi Pää-määrä 6.</p>	Ei muutosta.	

02.09.2016

YM2/5741/2016

Metsähallitus
PL 94
01301 Vantaa

METSAHALLITUS

07 -09- 2016
MH 4056/2015/06-02-03

Viite Hälväisning Metsähallituksen kirje 21.12.2015 (4056/2015:1)

Asia Ärende Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistaminen

Metsähallitus on viitekohdassa mainitulla saatekirjeellään lähettänyt ympäristöministeriolle vahvistettavaksi Urho Kekkosen kansallispuisto, Sompion luonnonpuistoa, Kemihaaran erämaa-alueita sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueita koskevan hoito- ja käyttösuunnitelman. Alueet muodostavat yhdessä EU:n luonto- ja lintudirektiivien mukaisen UK-puisto-Sompio-Kemihaaran Natura 2000 –alueen (FI1301701 SAC ja SPA).

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 § edellyttää, että kansallispuistoille laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmat, jotka vahvistaa ympäristöministeriö. Erämaa-alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmat vahvistetaan puolestaan erämaalain (62/1991) 7 §:n nojalla. Eräistä valtion omistamille alueille perustetuista soidensuojelualueista annetun asetuksen (852/1988) 4 §:n nojalla myös Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueiden hoitoa ja käytöötä varten laaditaan tarvittaessa hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka vahvistaa ympäristöministeriö.

Suunnittelualueen kokonaисala on noin 310 400 hehtaaria ja Urho Kekkosen kansallispuiston pinta-ala on siitä 254 696 hehtaaria. Suunnittelalue sijoittuu Inarin kunnan ja Ivalon paliskunnan (3%), Savukosken kunnan ja Kemin-Sompion paliskunnan (35%) sekä Sodankylän kunnan ja Lapin paliskunnan (62%) alueille. Kansallispuisto on Lapin paliskunnan tärkein talvilaidunnusalue ja koko suunnittelualue myös paikalliselle väestölle merkittävä perinteinen eränkäyntialue.

Suunnittelalueesta 63 % kuuluu saamelaisen kotiseutualueeseen siten, että Inarin kuntaan kuuluva osa on kokonaan saamelaisen kotiseutualuetta, Sodankylän kunnan alueella oleva suunnittelalueen osa lähes kokonaan ja Savukosken kuntaan kuuluva osa ei kuulu saamelaisen kotiseutualueeseen. Ympäristöministeriö on 10.8.2016 järjestänyt Saamelaiskäräjien kanssa saamelaiskäräjälain mukaiset neuvottelut, joissa on käsitelty Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaa ja sen vahvistamista. Suunnitelmaa on neuvottelun perusteella täydennetty ja muokattu elo-syyskuussa 2016.

Metsähallitus on osallistanut Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelua varten kootussa yhteistyöryhmässä laajasti paikallisia ja alueellisia intressiryhmiä sekä alueen käyttäjiä. Erillinen saamelaiskäräjien nimeämä Akwé: Kon –ryhmä on valmistellut Akwé: Kon –ohjeiden mukaisia toimenpiteitä ja osallistunut aktiivisesti koko hankkeen ajan suunnittelutyöhön sekä suunnitelman kulttuuristen, sosiaalisten ja ympäristöllisten vaikutusten arvointiin.

Valmistelun aikana saadun runsaan ja ristiriitaisen palautteen perusteella hoito- ja käyttösuunnitelmaa on muokattu siten, että se mahdollisimman hyvin turvaisi ja sovittaisi yhteen Urho Kekkosen kansallispuiston luonnonarvojen ja luonteen säilymisen, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen harjoittamisen edellytykset sekä vaellusretkeilyn mahdollisuudet ja suppeaksi rajatulla osa-alueella myös alueen intensiivisen matkailun kehittämisen.

Suunnittelun keskeiset tavoitteet ja perusteet

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa tehdään keskeiset hoidon ja käytön linjaukset ja sovitaan yleiset toimintaperiaatteet. Suunnitelmassa ei pääsääntöisesti päätetä yksityiskohtaisista käytännön toimenpiteistä, kuten rakennelmien tarkasta sijainnista, yksittäisistä käyttöoikeusso-pimuksista tai luvista. Nämä edellyttävät yleensä tapauskohtaista harkintaa ja yksityiskoh-taisempaa suunnittelua sekä päätöksentekoa. Hoito- ja käyttösuunnitelma ei myöskään pe-rusta mitään oikeuksia, vaan ohjaa alueen käyttöä.

Urho Kekkosen kansallispuiston osalta suojejun lähtökohtana on luonnontilaisen metsä-, suo- ja tunturierämaan tilan säilyttäminen tai parantaminen alueella. Kemihaaran erämaa-alueen suojejuperustea on erämaaluonteen säilyminen ja luontaiselinkeinojen turvaami-nen. Koko suunnittelalueella tavoitteena on luontodirektiivin mukaisesti alueen luonto-tyyppien ja eliölajien suotuisan suojelutason turvaaminen.

Urho Kekkosen kansallispuiston hoidon ja käytön tavoitteena on kansallispuistoa koskevan hallituksen esityksen (HE 8/1982) mukaisesti säilyttää Länsi-Euroopan viimeinen laaja ja tietön metsä-, suo- ja tunturierämaa-alue. Esityksen mukaan suojeilarvojen säilyttämiseksi on tärkeää, että matkailua ja retkeilyä voidaan ohjata ja että alueen metsät säilytetään luon-nontilaisina. Kansallispuistossa pyritään matkailu ja retkeily ohjaamaan luonnon kannalta sopiviin kohtiin. Tavoitteiden saavuttamiseksi kansallispuisto säilyy HKS:ssa pääosin syr-jäisenä suojejun, eränkäynnin, saamelaiskulttuurin, poronhoidon ja virkistyskäytön alueena.

Suunnitelmassa on tarkennettu ja yksinkertaistettu suunnittelualueen vyöhykejakoa. Saa-riselkä-Kiilopää, Tankavaara ja Nuortti ovat retkeily- ja luontomatkailuvyöhykettä, joka on rajattu tarkasti kattamaan se alue, missä lähes kaikki retkeilyn ja luontomatkailun aktiviteetit sijaitsevat. Pääosa Urho Kekkosen kansallispuistosta eli Koilliskairaa (76 % suunnittelualueen saamelaisalueesta) kuuluu syrjävyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeelle ei rakenneta uutta palveluvarustusta. Vyöhykejaon muutoksesta on muutettu tulenteosääntöjä niin, että jatko-sa tulenteko on koko syrjävyöhykkeellä suositeltua huolletuilla tulipaikoilla. Aiemmin tu-lenteko oli sallittua vain ns. erämaaosassa syrjävyöhykettä. Suunnittelualueesta rajoitus-vyöhykettä on vain Sompion luonnonpuisto (liikkuminen vain Sodankylän kuntalaisille) ja rajavyöhyke (liikkuminen vain Rajavartiolaitoksen luvalla). Vyöhykejaon muutoksella ei arvioida olevan merkittävästä vaikutusta luonnon kulumiseen, lajeihin tai luontotyypeihin.

Suunnittelun osana Natura 2000 –verkoston toteuttamista

Urho Kekkosen kansallispuiston hoidon ja käytön toteuttamiskeinona on luonnon suoje-lula-ki. Luonnon suojelelulaissa, erämaalaissa (62/1991) sekä luontodirektiivissä (92/409/ETY) on

määritelty alueen käyttöä ohjaavat tavoitteet. Suunnitelman tavoitteena on ylläpitää nykyiset luonnonarvot ja toteuttaa siten osaltaan Natura 2000 –verkoston suojeleutavointeiden saavuttamista sekä hoidon ja käytön toimeenpanoa. Ministeriö katsoo, että suunnitelma turvaa toteutuessaan alueen suojeleutavointeet.

Suunnittelalue on valtakunnallisesti tärkeä luonnonmetsien, tunturien ja aapasuojuonnon suojeleukohde Metsä-Lapin metsäkasvillisuusvyöhykkeellä. Alue kuuluu Fennoskandian vihreään vyöhykkeeseen ja se muodostaa yhdessä Hammastunturin ja Puljun erämaiden sekä Lemmenjoen kansallispuiston kanssa Euroopan laajimman, yhtenäisenä säilyneen luonnonmetsien alueen. Suojelualueekonaisuuteen liittyvät myös Øvre Anarjohkan kansallispuisto Norjassa sekä Lapin metsä Venäjällä.

Keskeisiksi suojeluarvoiksi suunnitelmassa on nostettu luontodirektiivin liitteen I luontotyypit luonnonmetsät, aapasuot, tunturikoivikot ja tunturikankaat. Kansallispuistossa esiintyvät Suomen eteläisimmät, uhanalaisiksi luokitellut tuulikankaat ja lapinvuokkokankaat. Muita keskeisiä luontoarvoja alueella ovat uhanalaiset lajit, kuten lähteikköjen ja pahtojen huurre- ja kinnassammalet, laaksoarho, lapinhilpi, lapinleinikki, leitorikko ja tundrasara, suurpedot, raakku ja sen isäntänä toimiva alkuperäinen taimenkanta. Keskeisiä kulttuuriarvoja alueella ovat kuusi valtakunnallisesti merkittävä rakennettua kulttuuriperintökohdetta (kolttakentät, Raja-Joosepin kenttä, Rumakurun päivätuvat), arkeologiset kohteet (sotahistorian kohteet, pyyntikuopat ja asuinpaikat) ja saamelaiskulttuuri sekä virkistyskäyttöarvoina paikallisten metsästys, kalastus ja marjastus alueella.

Urho Kekkosen kansallispuiston keskeisiin arvoihin kohdistuvat mahdolliset uhkat ovat retkeilyn aiheuttama kuluminen, porojen intensiivinen kesääikainen laidunnus, kaivostointi, luvaton metsästys, vieraslajit (mm taimenkannan häviämiseen vaikuttava puronieriä), kulttuuriperintökohteiden rapistuminen ja tuhoutuminen sekä saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytysten heikkeneminen, kielen ja saamelaisen kulttuurin häviämisen ja maankäytön muutosten myötä.

Uhkien torjumiseksi sekä kansallispuiston kehittämiseksi suunnitelmaan on kirjattu 7 päämääriä ja niihin liittyvät tarkemmat toimenpiteet. Keskeisimmät päämäärit luonnon kannalta ovat erityistä huomiota tarvitsevien lajien ja luontotyyppien säilyminen (kartoituksia jatkamalla ja reittien läheisiä esiintymiä suojaamalla rakenteilla ja opastuksella) sekä raakun lisääntymisen turvaaminen ja raakkukantojen säilyminen (puronieriän poistoilla, kartoituksilla ja seurannalla).

Kulttuuria ja ihmistoimintaa koskevat päämäärit ovat rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden säilyminen (kohteiden kunnostamisella ja hoidolla), saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen (saamenkielisen opastusaineiston, paikannimistöselvityksen ja koiravaljakko- ja moottorikelkkakuljetusten vaikutusten seurannalla ja käytön ohjauksella poronhoidon kannalta hyväksyttävällä tavalla) sekä virkistyskäyttäjiä palvelevien reittien ja rakenteiden kokonaisuuden säilyminen vetovoimaisena ja turvallisena (palveluvarustusta ylläpitäämällä), samalla kun luonnonmaisema säilyy.

Lisäksi esitetään, että yhteistyössä venäläisten kanssa palautetaan Tuulomanjoen lohikanta ja turvataan alueen taimenkannan vaellus ja lisääntyminen, selvitetään euroopanmajavan palautusmahdolisuuksia, kartoitetaan luontotietoa, tuotteistetaan kulttuuriperintötietoa sekä palautetaan kansallispuiston näkyvyyttä ja luontotiedon saatavuutta.

Suunnitelman toteuttamisella ei ole heikentäviä vaikutuksia Natura 2000 –alueen valintaperusteena oleviin luonnonarvoihin, eikä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista erillistä arviointia tarvitse tehdä.

Virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittäminen

Urho Kekkosen kansallispuisto on maamme toiseksi suurin kansallispuisto ja sen alueelle tehdään noin 300 000 käyntiä vuosittain. Puisto on maaolotaan, maisemiltaan ja palveluvurustuksestaan erinomainen vaellusretkeilyalue. Saariselkä on yksi Suomen suurimmista matkailualueista ja kansallispuisto luontomatkailun valtakunnallisen kehittämisen painopiste.

Suunnitelman toimenpiteillä tarjotaan kulumista vähentävien ja liikkumista helpottavien reittipohjaratkaisujen avulla aiempaa suuremmalle joukolle mahdollisuus päästää luontoon. Toteutuksessa huolehditaan siitä, että minimoidaan maaston kuluminen ja häiriöt suhteessa alueen erämaisuteen, luonto- ja kulttuurikohteisiin, saamelaiseen kulttuuriin, poronhoitoon ja perinteiseen eränkäyntiin, keräilyyn tai vaellusretkeilyyn. Aktiviteetit keskitetään kansallispuiston perustamistarkoitukseen mukaisesti nyt ja jatkossakin vain suppealle retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle.

Nykytilaan verrattuna suurimmat muutokset Urho Kekkosen kansallispuiston uudessa hoito- ja käyttösuunnitelmassa liittyvät esitettyihin kehittämismahdollisuuksiin. Luontoliikunnan mahdollisuksia esitetään lisättäväksi maastopyöräilyn, päiväretkeilyyn ja Nuorttin melonnan mahdollisuksia parantamalla. Kansallispuistosta lakkautetaan kaksi matkailupalvelureittiä, yksi vähän käytetty reitti sekä poistetaan huonokuntoisia ja vähällä käytöllä olevia palvelurakenteita erillisen suunnitelman mukaan. Talvipyöräily on mahdollista koko suunnittelualueella, huollettuja latuja ja Sompion luonnonpuiston reittien ulkopuolista aluetta lukuun ottamatta. Sulan maan aikana maastopyöräily sallitaan kansallispuistossa merkityillä reiteillä sekä kuudella nimetyllä muulla reitillä.

Luontomatkailun toimintaedellytyksiä esitetään kehitettäväksi kansainväliselle tasolle Luulammen palvelurakenteita parantamalla, huollettuilla hiihtovaellustuotteilla, esteettömän taukopaikan toteutuksella Saariselän lähialueella sekä lähioluontopolkuja rakentamalla ja kunnostamalla etenkin Saariselän-Kiilopään alueella. Luontokeskuksia esitetään kehitettäviksi erillisten hankkeiden ja suunnitelmien puitteissa. Motorisoidut palvelut lisääntyvät rajoitetusti. Mahdolliset uudet matkailijoiden moottorikelkkakuljetuksiin käytetyt reitit tukeutuvat jo olemassa oleviin huoltoajoreitteihin, uriin ja huollettuihin latuihin.

Vahvistaminen ja jatkotoimet

Hoito- ja käyttösuunnitelma antaa hyvän perustan kansallispuiston ja muiden suunnitelma-alueeseen kuuluvien alueiden hoidon ja käytön järjestämiselle. Suunnitelma selkiinnyttää ja ohjaa alueen käyttöä, millä on myönteistä vaikutusta myös kansallispuiston luonnonarvoille.

Ympäristöministeriö edellyttää että suunnitelman mahdolistamien uusien, nykyisiin uriin ja reitteihin pohjautuvien moottorikelkkareittien linjaukset ja niiden käytön ajoitus suunnitelmaan maastossa tarkemmin Metsähallituksen, matkailuyrittäjien ja paliskunnan edustajien kesken siten, että ne kohdistuvat vetovoimaisille kohteille mutta eivät haittaa perinteistä poronhoitoa. Metsähallitus voi tarvittaessa myös sulkea tai muuttaa moottorikelkkareittejä ja muita reittejä, esimerkiksi luonto- ja kulttuuriarvojen tai poronhoidon turvaamisen vuoksi. Uusia koiravaljakkoreittejä ei perinteisen poronhoidon turvaamisen vuoksi avata suunnitellalueelle.

Metsähallituksen laatima ehdotus Urho Kekkosen kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmaksi täytyää tehtävänsä suojualuekokonaisuuden hoitoa ja käyttöä ohjaavana asiakirjana. Alueen hoidolle ja käytölle suunnitelmassa asetetut tavoitteet ovat sopusoinnussa kansallispuiston perustamistarkoitukseen ja suojeutavointeiden kanssa.

Metsähallituksen tulee jatkossa seurata tarkasti hoito- ja käyttösuunnitelman toimeenpanon vaikutuksia, etenkin uusien, luvanvaraisten toimintojen osalta. Metsähallituksen tulee myös viipymättä puuttua tarvittaessa mahdollisiin epäkohtiin ja ehkäistä kansallispuiston suojeutavointeiden ja suunnitelman päämäärien saavuttamisen kannalta haitalliset toiminnot. Metsähallitus noudattaa jatkossa Akwé: Kon –ohjeita ja toimintamallia saamelaisten kotiseutualueella hoito- ja käyttösuunnitelman toimeenpanossa ja välitarkistuksissa.

Ympäristöministeriö vahvistaa UK-puiston-Sompion-Kemihaaran Natura 2000 –alueen hoito- ja käyttösuunnitelman Urho Kekkosen kansallispuistoa koskevan osan luonnonsuojelulain (1096/1996) 19 §:n nojalla, Kemihaaran erämaa-aluetta koskevan osan erämaalain (62/1991) 7 §:n nojalla sekä Vaaranaavan, Nalka-aavan ja Uura-aavan soidensuojelualueita koskevat osat soidensuojeluasetukseen (852/1988) 4 §:n nojalla. Suunnitelma vahvistetaan Metsähallituksen viitekirjeen (4056/2015) mukaisen liitteen 2.9. 2016 päivitetyn version mukaisena <http://www.metsa.fi/fi/web/guest/urhokekkosenkansallispuistosuunnittelu>

Ympäristöministeriö kehottaa Metsähallitusta ennen suunnitelman julkaisemista tarkistamaan suunnitelmaan sisältyvät lintu- ja nisäkäslajien uhanalaisuusluokat uusien, vuoden 2016 arvioden mukaiseksi. Metsähallitus laatii Urho Kekkosen kansallispuistolle viipymättä myös uuden hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisen järjestysäännön.

Ylijohtajan sijainen,
ympäristöneuvos

Saara Bäck

Ympäristöneuvos

Aulikki Alanen

TIEDOKSI

Lapin ELY-keskus
Lapin liitto
Inarin kunta
Sodankylän kunta
Savukosken kunta
Lapin luonnonsuojelupiiri
Saamelaiskäräjät
Paliskuntain yhdistys

LIITTEENÄ

Valitusosoitus

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 222 Rusanen, P., Mikkola-Roos, M. & Sammalkorpi, I. 2016: Espoon Laajalahden linnusto 1984–2012. 163 s.
- No 223 Auttila, M., Heikkilä, P., Koskela, J., Kunnasranta, M., Marttinen, I., Niemi, M., Tiilikainen, R. & Sipilä, T. 2016: Uudet menetelmät tehostavat saimaannorpan suojeleua ja kannanseurantaa muuttuvassa ilmastossa. 20 s.
- No 224 Snickars, M., Arnkil, A., Ekebom, J., Kurvinen, L., Nieminen, A., Norkko, A., Riihimäki, A., Taponen, T., Valanko, S., Viitasalo, M. & Westerbom, M. 2016: Assessment of the status of the zoobenthos in the coastal waters of western Uusimaa, SW Finland – a tool for management. 53 s.

Sarja B

- No 220 Torppa, K. 2016: Syöteen luontokeskuksen asiakastutkimus 2013–2014. 62 s.
- No 221 Veteläinen, T. 2016: Syöteen kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 74 s.
- No 222 Keränen, I. & Mikkola, M. 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 65 s.

Sarja C

- No 132 Metsähallitus 2015: Hailuodon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käytösruunnitelma 2013–2027. 148 s.
- No 133 Metsähallitus 2015: Evon retkeilyalueen hoito- ja käytösruunnitelma. 120 s.
- No 134 Jalkanen, T. & Mussaari, M. 2016: Selkämeren kansallispuiston luonnonhoidon yleissuunnitelma. 81 s.
- No 135 Uusiniitty-Kivimäki, M. (toim.) 2016: Selkämeren helmet – Selkämeren kehittämisen käsikirja 2015–2025. 142 s.
- No 136 Metsähallitus 2016: Etelä-Konneveden kansallispuiston hoito- ja käytösruunnitelma. 122 s.
- No 137 Metsähallitus 2016: Lauhanvuoren kansallispuiston hoito- ja käytösruunnitelma. 114 s.
- No 138 Metsähallitus 2016: Joutenveden–Pyyveden Natura 2000 -alueen hoito- ja käytösruunnitelma. 102 s.
- No 139 Metsähallitus 2016: Puulan ja Kyyveden Natura-aluekokonaisuuden hoito- ja käytösruunnitelma. 131 s.
- No 140 Metsähallitus 2016: Nurmesjärven hoito- ja käytösruunnitelma 2013–2028. 75 s.
- No 141 Metsähallitus 2016: Kärppäjärven Natura 2000 -alueen hoito- ja käytösruunnitelma. 74 s.
- No 142 Metsähallitus 2016: Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käytösruunnitelma. 139 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN (verkkojulkaisu) 1796-2943
ISBN 978-952-295-170-0 (pdf)

julkaisut.metsa.fi